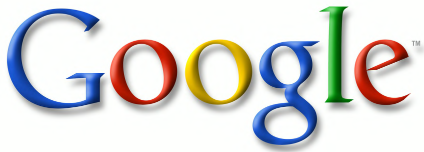
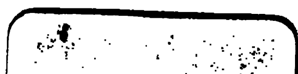

600083530P

Henrik Wergelands

Samlede Skrifter.

Efter det norske Studentersamfunds Foranstaltning

udgivne

af

Hartvig Lassen.

Tredie Bind.

Christiania.

Chr. Tönsbergs Forlag.

Trykt af H. J. Sörum.

1853.

Digte.

Tredie Deel.

Indhold.

Varianter.

Digte,	2den	Deel	Side	128,	Linie	18 f. n.	som en Örkenens Cisterne *).
—	—	—	—	194,	—	11 f. o.	Knæl! Lad os, o. s. v. *)
—	3die	—	—	286,	—	9 f. o.	over Natfalænens Spind *).
—	—	—	—	305,	—	7 f. n.	flöj den Fugl o. s. v. *)
—	—	—	—	338,	—	16 f. o.	ömt omfavnet, (i 2det Aftryk.)
—	—	—	—	427,	—	16 f. o.	for hvem Punktet (i 1ste Opl.)

*) I et senere Aftryk i W's og Wessel Bergs Læsebog for den norske Ungdom.

Trykfejl.

Prosaiske Skrifter, 1ste Deel, Side 415, Linje 2 f. n. vore læs vove.
— — — — — 474, — 19 f. o. lydbegne læs lydbetegne.
Digte 3die Deel, Side 165, sidste Linje (i nogle Expl.) Bryllupssal læs Bryllupsskaal.

—	—	—	—	258	Linje	14	f. n.	Pulsen læs Pulsen,
—	—	—	—	262	—	17	f. o.	vexle læs vexler.
—	—	—	—	262	—	8	f. n.	Busken læs Buskens.
—	—	—	—	263	—	4	f. n.	Salighedens læs Saligheders.
—	—	—	—	266	—	13	f. o.	sin læs din.
—	—	—	—	267	—	3	f. n.	Dæmonens læs Dæmoners.
—	—	—	—	268	—	15	f. n.	nedslört læs netslört.
—	—	—	—	268	—	1	f. n.	fuld læs fuldt.
—	—	—	—	271	—	14	f. n.	slukke læs slukte.
—	—	—	—	272	—	1	f. n.	tvivle læs tvivlte.
—	—	—	—	277	—	16	f. o.	fuldent læs fuldendt.
—	—	—	—	278	—	10	f. n.	lod læs lo.
—	—	—	—	301	Aarstallet 1842 er udeladt.			
—	—	—	—	318	Linje	13	f. o.	Ord læs et Ord.
—	—	—	—	319	—	11	f. n.	en læs et.
—	—	—	—	337	—	5	f. o.	Tale læs Tale —
—	—	—	—	338	—	15	f. n.	Kysset *) læs Kysse.
—	—	—	—	359	—	11	f. o.	som læs som.
—	—	—	—	359	—	2	f. n.	vendrer læs vandrer.

*) Staar saaledes i 1ste Aftryk.

Da Udgiveren har været fraværende fra Trykkestedet, medens 17—21de Ark lagdes under Pressen, kan han ikke bære Ansvaret for de mange Trykfejl, der ere indlöbne i disse Ark.

Normandens Katechisme.

1832.

Agtbare Ungersvend Sund Fornuft og dydige Jomfru Christenkjærlighed ere det fægreste Par i Verden. De bör ogsaa gifte sig sammen. Naar Öjet glindser af en ædel Fólelse eller Tanke, da er det Lysstraalingen fra deres Bryllupssal.

Förste Part*).

Om de tretten Egenskaber, som udfordres til et ret og fuldstændigt Menneske.

For højt ej hænger nogen Krands
for Ham, den tifold Lykkelige,
om hvem det lader sandt sig sige,
at disse tretten Ting er hans: —

I.

Et *Hjerte*, der er blødt og mildt;
mod Uretfærd dog løvevildt.

II.

En *Hjerne*, hvori Overtro
faar ej Tilladelse at bo.

III.

Samvittigheden rolig reen.
Den ligne maa en Ædelsteen.

IV.

Et *Sind* saa friskt som Birkens Kvist,
der bøjer sig, men faar ej Brist.

*) Normandens Catechisme udkom förste Gang 1832, som 6te Hefte af Skriftet „For Almuen". Nærværende Aftryk er efter „2den forögede og omarbejdede Udgave", der udkom 1845, ledsaget med Vignetter til adskillige af Versene. Titelkobberet, paa Titelbladets Bagside, forestiller en Döl, holdende Grundloven i sin Haand, og nedenunder fölgende Vers:

Hör mig Despot! jeg være vil
din Pestilents mens jeg er til.
For Norges Lov i Dölens Haand
skal briste dine Slavers Baand.

V.

Indbildningskraft, udi hvis Glas
jeg finder alle Ting tilpas.

VI.

En *Helse* stærk som hos en Bjørn,
saa sejg som Tiaars Hagetjørn.

VII.

Fem *skarpe Sandser:* Falkeblik,
et Øre lystent paa Musik.

VIII.

En *Krop*, der Verden vise maa,
jeg stærke Fædre slægter paa.

IX.

Et fyrigt *Blod*, der løber let
igjennem mine Aarers Net.

X.

Et *Aasyn*, som det nu kan bli'.
Dog Ærlighed maa staa deri.

XI.

Et *Öje*, som ej lyve kan;
saa sanddrut som en Kildes Vand.

XII.

En *Mund*, som hader Pral og Bram
og gjør ej sund Fornuft tilskam.

XIII.

En *Haand*, der Lidt af Hvert forstaar
og blir meer kløgtig Aar for Aar.

Anden Part.

Om nogle religiöse og moralske Begreber.

1. *Hvem har skabt dig?*

Han, hvis Magt lod Alting af Intet strømme ud,
til Himlen knytted Jorden, hvor Mennesket bor,
der kalder hiin den Store sin Fa'r, men Krybet Bror.
Jeg tror i min Beundring, og *Ham* jeg kalder *Gud.*

2. *Hvilket Begreb gjör du dig om Gud?*

Ej veed jeg Hvad Han er; men Hans Værk seer jeg vel.
„Hvor stor!" jo bruste Stormen?
„Hvor god!" jo Græsset lo,
og hvisled lystig Ormen.
Da vilde min Forstand
afmale sig hans Billed endnu mere tro.
— Men ofte selv den Stærke vil mere end han kan —
Det flyr for mine Sandser, men taler til min Sjel.

3. *Hvorledes bör man ære Gud?*

Verdnerne lovsynge hans Viisdoms tause Raad.
Alt enten os forbauser eller vel os gjør.
Ærbødighed og Tak er den Dyrkning, som Ham bør.
Det Offer, Ham behager, er en dydig Daad.

4. *Hvad er Livet?*

Hvert Trin fra Vuggen fører os Graven mere nær.
Den Vej saa vis som Solens, der gaar mod Natten, er.
Der gaber mange Groper i Ungdoms Rosendal;
men kloge Øje lyser hvor Vejen bugte skal.
Der ligger hvasse Stene paa stolten Manddomshej;
men sikker Fod gaar sagte — da skjærer Stenen ej.
Der knejser mangen Bergknalt; men Viiskall staver frem.
Han frygter ikke Graven og endnu mindre dem.
Naar Foden trøtnes under bratten Bergevæg,

da glatter han sit Graahaar og leer saa smaat i Skjæg:
„der maa vel højen Træskel foran Englehjem“?

5. *Hvad er Döden?*

En Smertens stille Hvile i Salighedens Dør.
En Domstol, som maa frygtes af Den, som ilde gjør.
Ønskværdig, naar dig Skjændsel vil tage i sin Favn,
men er den Gavn for Landet, da Hæder er dens Navn.

6. *Hvad veed Du om Din Sjel?*

Jeg veed kun, at jeg tænker: da veed jeg, at jeg er.
Jeg sandser og jeg handler; men vil dog endnu meer.
Et Væsen er da i mig; det styrer Fod og Haand.
Det nævnes Kroppens Herre,
det nævnes Sjel og Aand.
Men mægter Den at være
en Drot for Kjød og Blod,
den Himlens Odelsbaarne,
den Jordens Kongekaarne
har Himlen da om Panden, men Helved under Fod.

7. *Er Sjelen udödelig?*

Alt vexler under Solen; men derfor Intet dør.
Min Sjel i Graven lægger sit gamle slidte Slør;
men faar vel bedre Hud
i Himmelen hos Gud.
Som Fønixfugl af Ilden den gaar af Graven ud.
Thi Gud ej forat øde saa herlig Aanden gjør,
at, skjønt ej sikker om
hvorhen den vandre skal og ej hvorfra den kom,
saa stolt et Haab i Mulden den endda amme tør.

8. *Hvilken Lod venter os efter Döden?*

Løn venter Dyden; men Forbrydelserne Straf.
Det Ord er Ondskabs Tømme, Ulykkens Trøstestav.
Forfulgte Retfærd smiler saa i sin Kummerkvel;
Han veed, at Tordnen farer,
at Stormen ikke varer,
at Jubelmorgen rinder, naar Natten ta'r Farvel.
Hvo tvivler, er usaligst imellem Sorgens Børn,

hvadeller i hans Hjerne slider Vanvids Ørn.
Hvo tvivler, o han haabe! og øve Dyden lel!

9. Hvad er det at være dydig?

Opfylde alle Pligter, men fly for Lasters Flok,
er endnu ikke for den gode Christen nok.
Hvo øver strenge Pligt er god, som Han kun Faa,
men vil man dydig være, da smerteofres maa.

10. Hvorledes er et Offer fortjenstligt?

For Menneskeheden ofres skal og for Fødestavn.
Et Offer uden dette Maal
er kun den tomme Offerskaal.
Et Offer er et Intet, naar det ej er til Gavn.

11. Hvorledes kan Mennesket skilne imellem Godt og Ondt?

I Uvidenhedens Mørke,
i Uvisheds Maaneskin,
Sjelen spilder al sin Styrke,
taber Uskylds dyre Lin,
hvori den for Dommerstolen
pligter barnereen fremstaa,
var end her en Pjalt paa Kjolen,
Panden furet, Lokken graa.
Gud bag Sandserne lod skinne
end en Sands meer lys og fiin.
Mørket smelter den derinde,
vildsom Skygge kan den binde
i det falske Maaneskin,
Blodets vilde Brus den svaler,
tøjler Kampen i vort Bryst.
Det er Himlen selv, som taler
i *Samvittighedens* Røst.

12. Hvad er Samvittigheden?

En Røst fra Hjertets Dybder, som klinger klar og stærk,
som dømmer skjulte *Vilje* og Viljens aabne Værk,

Den Hjertefreden finder, som gaar hvor Røsten raaber.
Hvo tror at narre den, er største mellem Taaber.

13. Har Mennesket ikke Lidenskaber?

I Hjertet Frygt og Haabet og Fryd og Smerten bo.
De drive os til Handling; thi sjelden har de Ro.
Med Maadeholds-Kapsunen Fornuften tæmjer dem.
Hvis ej, da som Fordærvets Ild de blusse frem.

14. Har da ikke Gud givet os Lidenskaberne?

Gud gav os Alt tilbedste. Han dannede vor Sjel
med Frygten forat lide, Hang til at leve sæl.
Men Frygt for indbildt Onde og Lyst til falske Godt
har Mennesket ej sjelden af egen Daarskab faat.

15. Hvorledes er Menneskets syndfulde Tilstand beskaffen?

Utæmte Lysters Oprør og Syndens onde Sejr.
Fornuften føget hen som Gnist i vilden Vejr.
Af Engelen, som boed i Hjernen reen og skjær,
urene Lyster plukke med Haan de hvide Fjær.
Igjennem Blodet bølger
det kaade Sejerstog,
som Sjelens Frihed følger
i skjændselfulde Aag.
Igjennem Glædeshaven
det gaar til Angersørken, og saa afsted til Graven.

16. Hvorledes kunne vi undgaa at overraskes af Synd?

Ved stedse vak at holde Fornuften paa sin Vagt,
og væbne sig til Kampen ved første Raab: giv Agt!
Da slaa vi Fienden, give Tyrannen Banebrist.
Af Frygt for Ildebranden vi slukke første Gnist.

17. Hvilke ere de værste Laster, Lidenskaber afföde?

En Lyst skyder op saa hurtig som et Lyn,
kan have Gift i Roden og endda trylle Syn.
Den blomstrer, men smaa Frøkorn sprede Døden ad
i Hovmod, i Vellyst, Begjærlighed og Had,

i Løgn og Hykleri — det værste Søsterpar,
som Egennytten, Syndens Moder, ammet har.

18. Er Löyn saa stor en Last?

Man tror ej mere Den, om hvem en Løgn man veed.
Han Andres Agt foragter, ja egen Ære med.
Kun Sandhed bo i Hjertet! men gaa ej længer fram
end Pligt og Klogskab byder!
Der ingen Løgn kan tænkes, som ikke er en Skam.
Men — lyve for at skade? da er man værst Forbryder.

19. Hvad er Hykleri?

Det er den frække Last, som tror, i Dydens Hud
Alverden at bedrage, ja selve Herren Gud.
Men Ondskab at maskere
er mellem Lasterne kun en (den værste) mere.

20. Hvorledes straffes Lasterne?

Kun Alles Had kan Hadet mod Alle faa til Løn,
Uklogskabs Frugt er Modgang, saa skarp som Galde grøn.
Umaadeholdet bringer Smerte eller Død;
og Kaadheden Foragt, ja selv i Smiil, man bød.

21. Hvad byder Retfærdighed?

Gjør ej din Næste, hvad du vil han dig ej gjør!
Sit Ord man ej maa bryde; thi Æren ellers dør.
Man gjøre vel; men aldrig kun for at synes saa!
De aabne Veldaadshænder et Øje følge maa.
Paa Utak kun man ødsler. Man trø ej takløs Mand;
men vogte selv sig, at man ikke er som Han.

22. Er Ejendomsretten hellig?

Du attraa aldrig hvad der ejes af en Næste;
men værge for hans Liv og Ejendom med din!
Kun Næstens Sikkerhed vor egen kan befæste.
Hvo krænker Andres Ret, fortaber ogsaa sin.

23. Er Uvidenhed fordærvelig?

I Mulmet, den udaander,
fremavles alt det Ondt, hvorunder Jord sig vaander.

Naturen skjænder den, vor Sjel og Sjelens Love,
og føder Sværmeri og ammer Trældom op.
Den gjør en Stad til Ørk, og højen Tempeltop,
der engang efter Lysets Straale klatred op,
kun til et Træ, et Folk til vilde Dyr i Skove.

24. Hvilke ere Menneskets almindelige Pligter?

At frygte Gud, at tjene sit Land, at elske Alle,
ja selv vort eget Trældyr — det er vor stumme Bro'r;
med Ømhed at beklage og hjælpe dem, som falde;
at dele Bid med Hunger og Lykke med Ulykke;
at hædre store Evner og Aldrens hvide Smykke
og Sorg saavel i Pjalter, som under Perleflor.

25. Hvad er Fædrelandskjærlighed?

En ædel Følelse, der skabt har flere Helte
end Kongers Naadeguld og lejet Sværd i Belte.
Den fylder hver en Dal som med en Flammevind,
saa fiendtlige Hære,
saa fremmed Næse svides, der kige vil derind.
Til Frihed er den Moder, til Fred og Dyd og Ære.

Tredie Part.

Politiske Troesartikler.

I.

Jeg tror vor Grundlov bedst paa Jord;
dog ej, at bedst er hvert et Ord.
Saaledes tror jeg for Exempel,
at Hver bør vælge frit sit Tempel.
Man friest være maa i Tro;
thi bør forandres § 2.

II.

Jeg tror, vi har i *Oscar* faa't
sand Borgerkonge til vor Drot.
Hans Valgsprog „Sandhed“ er „og Ret“.
Find mig et vakrere end det!

Og jeg den Mand lyksalig tror,
hvis Viv vor *Josefine* ligner.
Hun blir hans Huses tro Velsigner,
Hans Døtre Prydelser derfor.

III.

Jeg tror vort Folk er nok det bedste,
lidt bedre selv end hvilket næste.
Hvis det vil Flid af Svensken lære,
saa kan det Dansken snart undvære.

IV.

Jeg tror, at alskens Politik
kun Nummer To i Ordnen fik.
Først spørge man: hvad siger Gud,
Religion og Hjertets Bud?
At Den gjør bedst, som gjør derefter
bestandig Tidens Mund bekræfter.

Fjerde Part.

Nogle politiske Begreber.

1. *Hvilke ere Borgerens almindelige Pligter?*

Man Fædrelandet skylder Blommen af sin Kraft,
og Lydighed til Loven og Hjælpen til de Arme.
Alverden skyldes hele Kjærlighedens Varme.
Hvo glemmer disse Pligter sin Borgerret har tabt.

2. Hvilke ere Borgerens almindelige Rettigheder?

At tro og tale frit, at virke frit hvor Loven
forbyder ej, og hvor man tør for Ham deroven;
at nyde selv den Frugt, som voxer af vor Sved;
at være sikker paa sit Gods og paa Personen;
at sætte sig mod Den, som kuer Rettighed,
ja bar han endog Kronen.

3. Hvad er Frihed?

Som Gud af himmelsk Aand et Støv belives byder:
saa den med Frihed, denne Sjelens Sjel, han pryder.
Men da dens Goder smages kun af rene Hjerte,
vi rense maa vort Offer ved Dydens Altarkjerte,
tilbede Frihed, Glimtet af Guddomsmajestæt,
der bryder frem i Mulden, og ej fordunkle det.

4. Giver Friheden Ret til at gjöre Alt?

Ej Friheden er Hadet mod hveren lovlig Magt,
ej mod hvert gavnligt Baand en tøjlesløs Foragt;
men Retten til at handle og at man handle tør
just som man ville bør.
Men, se, den Frihed, Jordens Herre knæler for,
den Himlens egne Datter, den Aandernes Gudinde,
den Dronning paa en Jord,
for Loven bøjer Knæ som var hun dens Slavinde.

5. Kjender Du nogen Regel for Storthingsvalg?

Jeg tror, tilthinge bør ej vælges efter Stand,
men eftersom En er en brav og oplyst Mand.
Didind ej luske maa sig nogen Mikkel Ræv,
og Thingets dyre Navn maa Uvet ej forkrænke.
Hver Pande paa dets Bænke
maa bære Lysets Segl og Ærlighedens Brev.

Femte Part.

Nogle fra Menneskehjertet, den sunde Fornuft og Erfaringen hentede Anskuelser og Begreber.

1. *Hvorledes maa en ægte Liberal være beskaffen?*

Heel og tilbunds tvertigjennem liberal,
ikke en tranghjertet Provindsial,
haltende blot mellem Djævel og Gud,
skjeløjd for Guld og skjælvræd for Skud!
Han Verden maa omfatte
med Kjærligheds Arme og Seerens Blik,
Religionen skatte
som bydende Regel for al hans Politik.

2. *Hvad tror Du om Katholikken?*

Jeg tror, at Katholikken staar Himlens Dør saa nær
som Jeg og Du og Jens og Hans og Mons og Peer.
Jeg tror, om nogle Aar, skjønt lang nok bli'r den Række,
blir Kirken samlet, som i Sjøen alle Bække.

3. *Hvad tror Du om Jöden?*

Af Fødsel er han nok saa god
som jeg, der er af gotisk Blod.
Skjønt han har Frelseren fornegtet,
er Jøden dog med ham beslægtet.
Og hvis han christeligt behandles,
han snart til Christen omforvandles.

4. *Hvad tror Du om Tyrken?*

Jeg tror om ham, ja om Sultanen,
at han ej Svinetryne har,
men at han ofte bag Kaftanen
et mildt og ædelt Hjerte bar.

5. Er der efter Naturens, Hjertets og Fornuftens Lov noget ivejen for Ægteskab mellem forskjelligt Troende?

Nej forsandt! Hver Menneskesjel
har i sit Indre sit eget Kapel.
Før findes to Græs uden mindste Forskjel
før Mennesker to,
der eens tilbede og tro.
Jeg kunde min Lykke nok finde
hos moderom blide Tyrkinde;
men sikkert saa lala tilsidsten
min gode Zulejka blev Christen.
Imellem to Hjerter bør ikke
en Stat sin Staalnæse stikke.

6. Men i hvilken af Forældrenes Religioner skulde da Börnene opdrages?

Jeg tænker de enes selv derom bedst.
Den Gudfrygtigste af dem fanger nok flest.
Bag Ægtesengssparlagnet heller ikke
bør Staten sin Næse stikke.
Forresten — behøves et Lovens Ord —
lad Gutten følge Far og Gjentungen Mor!

7. Er ikke alt Gammelt godt?

Just hvad der var godt for vore Fædre
bør Vi have endnu bedre.
Min Tipoldefader og Pontoppidan
sig passed nok bedre end Jeg og Han.

8. Hvorledes tror Du Armodens værste Elendighed, den som gjör den modbydelig, lod sig afhjælpe?

Ved ej at tillade
Armoden sig i sin Pøl at bade;
ved Huusbonde-Tilsyn, ved Huse at bygge,
hvor Armoden lærte Reenligheds Hygge;
ved sløve Armod at tvinge at bo
lidt bedre end Galte og So;

ved Sands den at lære for Hjemhygget først.
Den Trang blir tilsidst og Nødvendigheds-Tørst.

9. Hvad tror Du om Negeren?

Jeg tror, at han, skjønt sort som Fanden,
min Broder er som hver en Anden.
Han er til samme Ære skabt,
har ej sin Ret til Frihed tabt.

10. Du nævnte Fanden; hvad tror du da om ham?

Jeg tror paa Ingen man saa rædsomt løjet har.
Thi man, ja selv paa Prent, har sagt, at til han var.
Men tænk nu Fanden rød, hvadheller sort og sveden,
han har ej slige Klöer som Samvittigheden.

11. Hvortil nytter Klogskab?

Den aabner Hjælpekilder hvor Ingen før dem saa.
Den forudseer Ulykker, gjør store Farer smaa.
Den styrer Livets Bane, som svang den Skjebnens Spær;
begrunder det, som kommer, og sikrer det, som er.

12. Hvad er Mod?

Mod er ej dumme Dorskhed, som dør med balget Sværd;
ej Letsinds Jagt paa Faren, hvor den ej Liv er værd.
For Pligten selv i Døden at gaa med roligt Mod;
snart, under Farens Stormen,
at være stiv som Klingen og bøjelig som Ormen;
med Lyset i sit Hjerte og uden Sky i Øje
at staa mod Modgangsbølger, der væltes fra det Høje
mod Dødeliges Hjerte og knuses derimod —
se *Det* er Mod for Helte!
Med Ro at bære Modgang — se det er Styrkens Belte,
som gjør den svage Kvinde
i Taarer til Heltinde,
som tvinger selve Skjebnen under Mandens Fod.

13. Er Ladhed en Last?

Enhver paa sin Plads i Samfundet er sat.
Men Lade bort maa kastes, det Utøj paa en Stat.

Hvo deler ej Arbejdet, ej dele skal dets Goder.
Thi Ladhed ofte er de andre Lasters Moder.

14. Hvad er Maadeholdenhed?

At tæmme Lysten inden Behovets Grændseskjel.
Med størst Behag kun nydes, naar det bekommer vel.
Jo mindre man behøver, jo mere har man Vet.
Men selv et Gode skader ved ej at bruges ret.

15. Hvad er din Mening om Brændeviin?

Jeg tror Formeget, ja af Hvadsomhelst, er Gift.
Man Døden drikke kan af sunde Kilderivt.
Den Regel gjælde maa da ogsaa Brændeviin,
der ikkun bruges bør som kraftig Medicin.
Jeg var en Usling om jeg taalte ej i Huset
en Flaske uden at jeg fluxen mig berused.
Faar jeg Kolikken — nu! da tager jeg en Dram;
og bliver Brunen brudt, med en jeg smører ham.
Saaledes kan jeg ej saa lige det undvære;
og Forbud derimod fornærmer Folkets Ære.
Om Brændeviin er tidt et fuult og listigt Skarn,
bør Folket derfor ej behandles som et Barn.

16. Veed du noget Middel mod Brændevinets Misbrug?

Hvis Brændevinet man vil plat af Landet jage,
som himmelsk Nektar vil det da den Nøktre smage!
Men vil man have en Kapsun derpaa:
gjør Drammen da dyr og Kjedlerne faa!

17. Hvilke tror du ere Landets störste Ulykker?

Først Fylderiet, saa det stærke Hang til Pynt,
saa Landets svære Mynt.
De smukke Specier gjør Norrige til Stodder;
de ere paa dets Fod paahængte tunge Lodder.

18. Hvad er Din Mening om Krigen?

Jeg tror, at Krigen er den værste Landeplage,
en Skam for Christne; dog den helligt Korstog blir,
hvori hver ædel Mand med Frejdighed bør drage,

naar Hæren kommer som et kuet Folks Befrier.
Naar Trældom overalt er endt med sin Elende,
har Krig ej mere Grund og derfor og sin Ende.

19. Men tror du ikke, at med Krigen al Mandhaftighed vil forsvinde?

Jeg tror vort Lands Natur vil altid avle Helte,
om Hatten fjerløs er og ingen Dusk i Belte.
Mon ej en Sjømand maa besidde Dødsforagt?
og Jægeren, som gjør paa gamle Bamse Jagt?
Bergmanden farer an med Sang sin mørke Schacht,
endskjønt han veed han op kan sønderknust bli' bragt.
Saaledes tror jeg fast, hvad alle Tider lærte,
friskt ved Naturens Barm slaar altid Folkets Hjerte.

20. Tror Du der er nogen Charakteer-Forskjel efter Landets Provindser?

Tillad — naar saa man spør' — jeg svarer indirekte.
Det er: lidt mindre beent,
skjønt tydeligen nok man fatter hvad er meent.
Thi saa er Døleskik, og Jeg, jeg er en ægte.
Et Fiirspand kjøbte jeg Nordbagger, alle gode,
foruden Fejl at see fra Ørespids til Fode:
fra Bergenhuus en Bork, der sikkert gik i Ur;
kun havde den een Fejl: en noget vild Natur.
Den thrøndske Svart var i det Hele meget bra';
kun havde den een Fejl, det var, at den var sta.
Vestlandske Blak var from; han leek at man den strøg.
Kun havde den een Fejl, det var, at den var trög.
Østlandske Brók den havde alle Trendes Dyder
og Lyder.
Det gik da op i op,
og herligt naar de Fire kun vilde holde Trop.

21. Hvad er Du?

Fribaaren Normand, kun Fædrelandets Træl,
født for at gjøre Stolt-Norrige sæl,
dække med Ager, Smaabørn og Eng

Norge, den Ærens og Frihedens Seng.
Et Smiil af Algodheden favned min Mor:
før Aaret var runden,
Hun favned en Smaagut med Tænder i Munden,
og sagde „en Mand vil jeg skjænke dig, Nor!“
Nu slaar jeg mig paa Lænden, og kalder Selv mig Mand.
Jeg staar for min Drot, men knæler for mit Land.
Min Elskov har en Kvinde, en Ven har mit Hu;
et Brodernavn for Alle og gamle Døle-Du.
Min Flid er min Rigdom — den lever jeg ved,
min Huustro, ja Huustagets Smaafugle med.
Jeg fødtes for at hade Trældom meer end Pest.
Ja kun med Sorg jeg lægger Aaget paa min Hest.
Thi Trældom maa jeg hade selv i dens døde Bild,
og Tanken „Norge bøjet under Herskervil“,
saa hurtigt som den flyr,
dog fylder Sind med Skyer,
paa Væggen rasler Riflen og knager Bilens Ild.
Jeg fødtes for at lystre Lovens Bud — hvor let! —
Men vak som Ørn paa Ægget jeg vaager om min Ret.
I Frihedssolen satte min Fa'r min Vugge ud.
Da tændtes Ild i Barmen,
da voxed Marv i Armen
og Vet bag Pandehud.
Snart blev da Vugge-Karmen
min Hærde alt for stut.
Jeg spændte den i Varmen,
og stod som vaxin Gut.
Nor vil jeg Armen skjænke,
ja Barm og Hærde med.
Men Veltet vil jeg øke og dyrke ved at tænke.
Naar stolten Hærde bøjer sig efter Muldens Fred,
da bringer jeg det bedre, end jeg det fik, til Gud.

22. *Hvorledes skal den være, du vil tage til Hustru?*

Sundhed i Hjerte! Sundhed paa Kind!
Ingen Krøller paa Næsen! Ingen Kast med Nakken!
Gjerne tomme Hænder og nakne Bakken,

blot Særken og Stakken
er huuslige Spind.

23. *Hvilke tror Du ere Aarsagerne til Udvandringerne til Amerika?*

Med Sportelsmør er Embedsmandens Kage
for tykt besmurt, Inddrivningsmaaden er
et Skalkeskjul for en Blodsugerhær,
saa arme Bondes Gjeld blir altfor dyr.
Det kan en Stakkar nok af Landet jage.
Dertil nu vakre Eventyr
om Rigdom i amerikanske Myr,
mens man sin egen heller lader ligge
og følger Slendrian fra gamle Dage.
Det kan nok bringe Folket til at tigge
og ud paa lange Betlersti at drage.

24. *Hvilken Bygdeplage tror du er værst, enten en Graabejnflok eller en blodsugersk Inkassator eller Prokurator?*

Om Vargerne kom ned som Lemæn ifra Aasen,
som Feler tynde og som Skygger rappe,
af Spiltoug Øjkjen tog og Kua ud af Baasen,
en slig Person er værre,
ja værre end den Onde;
thi det er Kuas Herre,
det er den arme Bonde
han Skindet af vil nappe
og tappe.

25. *Hvorledes tror du Landet kan blive til hvad det bör, nemlig til sine Börns Forsörger?*

Ved Agerdyrkning og ved Industri
— kort ved at Hvermand blir liig en Bi,
ej liig en Humle,
der kun af Andres lever og kan brumle.

26. *Hvad tror Du om Spögelser?*

Jeg hverken tror paa Gjenfærd eller Fanden.
Jeg tror det spøger indenfore Panden.

Om Sjelen tror jeg ellers og med Glæde,
at hist den herligen sig vil beklæde;
men om end den har Aabenbarings-Magt,
har, at den viser sig i vante Dragt,
Mistanke og Foragt
iblandt min Grublen over Tingen vakt.
Jeg nemlig ikke kan begribe
(og Spørgsmaalet har bragt
selv Gamlemor iknibe)
hvorlunde Skjorte, ofte ussel nok,
Nathue, Tøfler, Hat og Brók og Rok —
kort Antrækket, hvormed
den salig Døde tøflede afsted,
udødeligt er vorden,
som Aanden, ved at stikkes ned i Jorden.

27. Hvad tror du om Russen?

Godmodig som Menneske, vild som et Folk;
og kommer han hid
(at sige til Strid)
jeg tror at han faar sig ret ynkelig Svolk.

28. Hvad tror du om Polakken?

Spørg ikke om ham! Spørg ej, om jeg tror,
at Gud og hans Retfærd i Himmelen bor.

29. Hvad tror du om Svensken?

Normanden og Han er to Alen af Eet,
forskjellige dog i Stykkernes Lêt.
Den hidsige Normand er røden Skarlag,
den rolige Svensker er himmelblaa Dag.

30. Hvad tror du om Dansken?

Mens Baggens og Svenskens Farve er stærk,
er Danskens lêtløs som reenstrøgen Særk.
Godhjertig forresten, i Alting honet,
hans Ulykke er, at hans Land er for fedt.
Paa Erter og Flesk han dorsk har sig ædt;

under Danebroge
han helst sin Gryde vil koge,
af Frihedstalerne hjertelig træt.

31. *Men hvad maa blive Enden derpaa?*
Mon ej jeg gjætter ret,
at Folket op vil blive selver ædt?

32. *Hvor ligger det berömte Land Scandinavien?*
Jeg stirrer hvad jeg kan igjennem Luftens Blaanen;
thi ligger det etsteds, det ligger nok i Maanen.

33. *Hvad tror du om Tydskeren?*
Han godt sig paa Naboers Penge forstaar.
Thi kommer der Flere her Aar efter Aar.
Ude han højest om Friheden rimer,
mens Liigklokken hjemme over den kimer.
Lidt meer Underviisning i Fransk
var, skjønt han er lærd, ej afvejen.
Paa Parti med ham bør da Hr. Dansk;
thi denne er sjelden sin „ejen".

34. *Hvad er Schleswig-Holstein for et Land?*
Den Stat er endnu kun en Paddehat;
men lyster at blive et Træ.
Den op er skudt paa en eneste Nat;
men lader alt Bladene see.

35. *Hvad tror du om Engelskmanden?*
I Charakterens Præg i mangt og meget
har Engelskmanden Lighed med vort eget;
men ak! hvor langt tilbage ligge Vi
i Agerdyrkning, Kundskab, Industri?

36. *Hvad er din Mening om Franskmanden?*
Vi ham taknemmelig maa hylde.
Vor Frihed vi Revolutionen skylde.

37. Hvad er din Mening om Hollænderen?

Han skal den Kunst forstaa at snu en Styver
indtil den en Dukat fuldlødig bliver.
Vil han mig blot sin Sildnedlægning lære,
skal jeg en Tømmerstok ham glad forære.

38. Hvad mener du om Spaniolen og Portugisen?

Jeg tror, at disse Folk, endskjønt de bo
hvor Apelsiner og Lemoner gro,
dog kunne skræmme
hver Normand ifra at ønske sig fra hjemme.

39. Hvad mener du om Italieneren?

Jeg tror, at alt for smaa er hans Forsøg:
kun Knald af Sværmere og Røg.

40. Hvad er din Mening om Nordamerikaneren?

Gid rastløse Flid vi af Yankeen lærte!
Men ej vil vi have en Dollar til Hjerte.

Cæsaris.

Et Digt.

1833.

Doch hän i Öster, ha hvad seer jag der?
Et Drakehufvud: medeltidens hufvud.
Från ispalatset ligger det och sprutar
sitt etter ut. Gigantens hjerta klappar
inom et pantser utaf snölaviner
och Asiens råhet brinner i dess öga.
Tilbaka! ser du ej vid himlaranden
din Genius sjunker i en sky af blod?
Ridderstad.

Forord.

Du söge din Plads i Musikcorpsets Skare
i fuld Uniform, du Erobrerens sejrdrukne Skjald,
som seer ej, at Mennesket Cæsars Sejersteg vare
Cheruben Cæsars Fald!

Sejer du synger? Der synges kun Sejer
af Smaabörns Lallen (den Jubeltrochæ),
af Kvinders dandsende Fod,
(den levende Dactylus under Trofæ)
naar cincinnatfört Folk, ej Cæsar, det Fædreland ejer
med Hæder og Fred
det afkjöbte Jorden for Blod
og Himlen for Sved.

(„Erobrerens Sanger" af Forf.)

*

Anmærkning.

Man har, for ikke at give Aarsag til Hentydninger, undladt at betjene sig af Ordet Czar, som ellers ofte vilde faldet godt i Verset, og i dets Sted seet sig nödt til at bruge Cæsar, der, ubekvemt nok, hvor det staar med Tonstreg, maa læses med förste Stavelse meget kort, sidste meget lang.

Cæsaris*).

Retfærdige Gud, vil din Throne Du vige?
Skal Slavers Cæsár den bestige?
Hvo, Du eller Han,
skal styre paa Jorden, den blodige Brand?

Cæsáren, det vældige Fnug,
har Evnen dertil.
Thi Hadet mod Livet,
Fortærelsens Vilje og Blodtørstens Ild
og Hovmod i Hug og Vellyst i Bug
har Satan ham iblæst, som Flammer i Sivet.
Med Herskelyst, Helvedes Mørke, den Skodd
af giftige Hjertes ynglsomme Rodd,
som tidt over Verdner sig kvælende hvælved,
omdampede Satan hans Hjerte — da skjælved

---

*) Cæsaris er, i al Fald i det förste Udkast, digtet i 1831. I Augustheftet af Hjelms „almindeligt norskt Maanedsskrift" for s. A. er Digtets Slutning (fra „Retfærdige Kredslöb" osv.) indrykket under Titel: Slutningshymne og Recitativ af Digtet Cæsaris, tilegnet Romarinos Klinge." Af et medfölgende Brev til Maanedsskriftets Redaktör meddeler denne Fölgende: „Digtet skildrer en Helligalliance-Napoleon, en modern Xerxes. Ligesom et Barn i det mörke Moderlivs Skabelsesmulm, saa er det födt og baaret af en grublende Sorg over Polens Fald, og fremstödt under Sjelevecer. Det er belivet af en religiös Aand — der gaar en Guddom igjennem disse voldsomme Elementer — som henfarer over de rullende Sangbölger. Det skal ud, og man skal see, at jeg har vidst at bruge det Brugbare i den Daddel, hvormed man gjör sig en Triumf af at overhölje Autodidakten. Min politiske Sorg er endt, efterat jeg gjennem Digtets harmoniske Overgange er kommet paa det Rene med mig Selv desangaaende."

ej mere dets Menneskeklap.
Af Djævlenes Vildhed, den Flamme i Helved,
en Gnisteregn, fygende gjennem hans Blod,
Fordærveren slap.
Da, endda vi voved at see
i det rullende Globlik, og lee
som ad Satan, der kan kun at ville,
som ad hvæsende, lænkede Nilkrokodille.
Men frels os! — hvor flygte vi nu
for himmelske Magt med sataniske Hu?
Hvor flygte vi nu?
Da Du, o vor Gud, gav Viljen, som efter
en Jord at fortære kun flammed, din Magt;
gav Hadet Fortærelsens Kræfter;
og svejsed dit Lyn indi Voldherrens Scepter:
har hvinende Dødslja i Morderhaand lagt:
har sat, som en logrende Hund, ved hans Stol
(det Kreml-Capitol)
din lynildbemanede Løve, din Torden;
og Jorden, hvor Frelseren blødede, Jorden,
nys ødlet som Eden,
befriet som Verdnerne heden,
Du udbredte, ve! for den Rasendes Fod? —
ja Jorden, der nys som et Højtidsbord stod
med levende Frugt af guddommeligt Blod,
med Smaabørn og Kvinder, med hele den Sødme,
som rinder og rødmer
i, Herre, din egen Barmhjertigheds Sol,
Du gav ham at kløve fra Pol og til Pol?

O ve os, han løfted sit gnistrende Øje,
som Satanas tændte og aabned,
højtopover Jordklodens smygende Høje!
Han Sletterne øjned for Fødderne, liig
Triumfens Skarlagner udrullende sig.
Han nedsaa paa Jorden med Djævelens Blik;
og slog den med Vaabnet,

som Himmelen gav.
Nu lever Han ene, men Jorden er bleven en Grav.

*

O ve mig, som dør ej med Menneskeheden!
Har alt da den Asiens Horde,
som kom for Europa at jorde,
den Vældiges Træltegn min Pande isveden?
O ve mig, som dør ej med Menneskeheden!
Ødelæggerens Latter,
en døende Menneskeheds Jammer,
en bragende Klode i Flammer
oplukker mit Øje, det graadkvalte, atter.
Og Øjet, som luktes, da Staden nedbraged,
sig aabner; thi nu var det Jorden, som knaged.

I Valpladsens Vunder ej gjennem et Land den store Cæsár
men gjennem Europa, en Dødsvunde skar.

Cæsár med den sortgule Cholerapest,
Du har (liig en Drage sin Ilddamp) udblæst:
med Dødssky'en, som vælter sig med dit Geled,
og giver dig en Jehovas Majestæt,
du fælde de Faa,
dit Glavind ej gider at slaa!
— de faa Europæer,
som klavre med Kvinder og Smaa
paa Dovre, paa Alper og paa Pyrenæer,
for ej at bortrives af Lænkernes Vover,
hvormed du nu rasler en Verdensdeel over!

Europa! o fagre Europa! jeg mindes den Stund,
da Jordklodens taarnkronte Dronning du var.
Nu Asiens Trælkvinde, du
den Lykke kun i din Elendighed har,
at, bærer du kun eet Menneske nu,
da bærer du eet Umenneske kun.

*

Retfærdige Gud, vil din Throne Du vige?
Skal Slavers Cæsár den bestige?
Hvo, Du eller Han,
skal styre paa Jorden, den blodige Brand?

O, giv os heller den gamle Satan til Jordens Alherre, Gud!
Ja ham, som, ladende sine Præster istikken, vandrede ud
igjennemhvint af Voltæres Svøbe, den Straale lynhvas og klar,
han fra de Himle, hvor Sandhed aander, til Spiir for Jorden nedbar!

Ak, det er visnet; Rousseau's Øje er slukt, den Himmelens Straal;
men Præster kalde — o Satan atter bestig din Throne: et Baal!

Forlad de Taager, hvorhen du flygted, da Jorden blev dig for lys!
Nu høljer Blodet, og Mørkret bølger, kun kløvt af Trællenes Gys.

Kom, Satan, førend en Dødelig tager den Thron, du odled dig til!
Dig svor ærværdige Oldtid Huldskab. Det samme Tiden jo vil,
som saa med Sorrig, at Mennesket løfted som Oprørsbanner mod dig
sin stolte Pande, fordi en Guddom der straalende spejler sig?

Tag Jorden, Helveds Cæsar! dens Bibler dig Jorden tilskjødet har.
Men ikke Bibel og Alkoranen forjetter den Slavers Cæsár.

Og daglig klinge din Magts Basuner i Præsters hellige Mund.
De sværge: „evigfortabte Skare, for Satan træller du kun.
Han ejer Barnet bag Moders Hjerte. Han ejer Hjerte og Blod.
Han griber Sjelen, som ydmyg favner i Bøn om Alfaders Fod!"

Ha, tag da, Satan, din Ejeodel! Se, Alle nedbøje sig!
Kun knus den Ene, som end tør tviste om Jordens Throne med dig!

Ja selv med Jubel dig Støvet hilser — med Jubel, hører du Drot?
Og Pederskirken og Lateranen har altid været dit Slot.

Med Jubel — hører du? Menneskeheden, der stønned, jubler igjen.
Din Ære ofres den sidste Aande, som Cæsar levnede den.

Med Jubl; thi mildere er dit Vælde: med gloende Scepterstag
Du slaar kun Syndere, Cæsar hele uskyldige Folkeslag.

Kom da med Stolthed! Ak, naar blev Stolthed forgjæves smigret? naar kom
du ikke, Satan, paa Tankens Anraab, før Tunge mælte derom?

Stig op, om bor du i Jordens Hjerte! Stig ned, hvis fløj du til Skyen,
da hine djærve Prometheider svang Alfaders egne Lyn!

For dig kun klage kan Menneskeheden, da Gud ej hører den meer.
For Dig den tvetter i Taarer Saaret, og jamrende dig det teer.

Dit Rige, Satanas, jo skal skinne af Blod og Taarer og Ild?
Se Jorden, Satan! og kan du tvivle paa at den hører dig til?

Du svinger, Satan, jo gjennem Graven din gloende Herskerstav?
O se til Jorden, og lyt! mon ejer du vel en tystere Grav?
Dig venter døende Menneskeheden. Ak, skal en Dødelig da,
en usel Orm som vi Andre, Satan, dig stjæle Aadselet fra?

Før, flammende Drotørn, som djærver svinge dig blodig truende om
Alfaders Throne, du styrte ned paa din krænkede Ejendom!

*

Han kommer ej. Hævneren kommer ej, Han,
der løfter sit Scepter i Aandernes Land,
der Sjele fortærer i Helvedes Brand,
bekymrer sig ej om et Aat.
Omhylet af Sjele, foragter han Graad.

Ak blinker i Graaden en Straale af Trøst?
Kan Englen alene, ej Djævelen, høre

den pressede Hulken fra Synderens Bryst?
Tør Satan ej gjøre
hvad Sorgen befol med Fortvivlelsens Røst?

Saa hører da, Engle: frels Jorden — den dør!
O frelser den Jord, som I signede før,
neddalende over den Bethlehems Palme,
udjublende den Evangeliumspsalme:
„i Tempelet Sandhedens levende Ord!
I Hytterne Frihed, om Borgene Fred!
Hil! Borgene brage!
De bøje sig ned
for alle de lave men salige Tage,
hvormed du har dækt dig, velsignede Jord!"

O frelser, I himmelske Aander,
en døende Menneskehed!
O letter en Jord, der vil synke i Blod!
O hevner en Verden, der vaander
sig under en Dødeligs Fod!
O standser dog denne der triner saa fast.
Bevingt med Orkanens fortærende Hast,
den fik Pyramidens altknugende Last,
en Vægt som en rullende Alpe.
O hevner! Thi seer dog den glødende Flod!
O hevner! Thi hører de Stormfødder skvalpe!
De skvalpe deri — det er Menneskeblod.
O hevner! Thi ikke som Ætnas Masser
kun Druer og bølgende Sæd,
men Menneskehjerternes angstsammenklyngde
og zitrende Klaser
omvæltende maser
den rasende Fod, som fik Bjergenes Tyngde,
at knuge alt Levende ned,
som ikke dens Stormvælde hvirvled afsted.

O hevner! hvor Livet — altsom I forjetted —
af Mulden sit friskeste Hjerteblad letted,

i Kjærligheds Varmmuld sin Hjerterod flетted,
mens duftende Hjerneblom, skinnende Tanker,
i Frihedens Letluft, i Sandhedens Dag
sig vajende ranked
fra Jorden og opunder Himmelens Tag —
der farer den Lja, som Døden ham gav.
Og der, hvor den hug, er en Grav.

O hevner! Hvor Livet i Blomstringen stod,
han styrer Triumfvognens knusende Eger.
Hvor Faderen pløjer,
hvor Moderen ammer
hvor Spædbarnet leger,
der fare hans Bøjer,
der hvine hans Flammer,
der lader han Sejrsvognen rulle i Blod.

O ve os! I hjælpe ej, stolte fordi
det lyk'des jer selv, over Jorden, den fagre
men farlige Gravbund, engang at flagre.
Forgjæves paa Blomster den vuggede Eder,
forgjæves den gav, hvad den ejed af Glæder.
I straale i Højden, I flyve forbi
den Afgrund, hvori
den Moder, I diede, bløder og græder.

I Mulmet jeg seer Eders funklende Sti,
og midtunder Jordødelæggerens Brag
jeg hører Basunernes Torden
og himmelske Frydharpers Slag,
henrullende over, at omtone Jorden.
Ve — rædsomme Letsind i Himlen! — I drage
kun jublende over de Skyer af Klage,
som vælte sig i Ødelæggerens Spor.
Som Brudfærden spiller paa Grav fra igaar,
og jubler afsted, saa henjuble I
en Menneskeheds Liigfærd i Frydchor forbi.

Ak er det en Baad, der forgaar,
og ikke i Blodskyl en Jord?

O frelser os Brødre! I himmelske Skarer!
Om Satan — liig Cæsar for alle Barbarer —
paa Toget henover vor Jord
med herjende Sejrsværge foer
paa rygende Veje
igjennem de salige Himle, I eje,
mon klaged I ikke som jeg?

*

Ej Hevneren rejser sig, Englene komme ej, Forbarmeren hører ej.
Men, ve! som om Spot med sit Bild Han bedrev,
de Løfter, Han, dengang da Himlene løde
„se Alting er godt!"
forjetted Naturen den døde,
opfylder han blot; —
thi *Den* kun uskyldig forblev.

Se, haanende nye Sole oprinde!
De Blomster og Træer, men Mennesker mere ej, finde.
Saa fagert et Morgengry udaander Gud,
som dengang, da Jorden stod Brud,
da Rosernes Damp fra den edenske Have
sig vov over den til et rødmende Skrud.
Men kun over Ødemark svæver det, gyldner kun Grave,
og spænder sin Pragt over Dødsdale ud.

Du holder da ene
de sjelløse Hjorder og Blomster og Stene
Opholdelsesløftet, du, Alfader, skrev
med førstrundne Solglimt (det første af Forsynets Blik)
paa Skabelsens Skyers hvidlige Ruller, der hen over Jord-
kloden drev.
— *Da* ikke de Skyer i Chaos forgik;
men ud sig i glødende Krandse de spunde
om førstfødte Dag, fra hvis skinnende Barm
for førstegang Lysets Livsdie randt

udover de Palmer, som blege end stod
og dryppende af chaotiske Skodd,
der strimede end over Bjerge og Lunde.
Da Straalen i Mulden nedzitrede varm,
og Jorden som Skaberens Kjærligheds Pant
den evig til Himmelen bandt;
indstraalede Livet i Hjerte og Rod;
i Mulden, i Stenen sit himmelske Blod:
omstraalede Altet; gav Livet sin Farve:
i bølgende Aare, i brusende Flod,
i Duggen, i Øjets skinnende Klod,
i Furuens Grene, i vridende Larve
indflettede sig som et Elskovsklenod. —
Ak, Aaren sig fylder med Sundhed i Dyret
som gik det endnu paa Græsgang i Eden.
Men seer Du da ikke Uhyret,
som udsuger Blodet af Menneskeheden?
Ak, Floden sin Vove i Roseneng slaar;
men Menneskeblodet end stridere gaar!
De Dugdraaber vugge sig stolte paa Kviste,
og Hjortøje glimrer saa fro under Green:
men Taarerne falde tættere end
af Menneskeøjne, der briste; —
ja briste, skjønt Englenes viede Bad,
ja Badet, hvor Englen i Graad tor sig reen,
og pladsker med Straalvingen glad.
Ak! Furuen staar hvor i Graaold den stod!
Den svinger sin susende Top:
da flyver en duftende Skodd over Dal,
og Krybet, som bor i dens mosede Rod,
udkryber og soler vellystig sin Krop
i Mosblomstens lille Pokal.
Men Laaven, som Oldefar flikkede paa,
og Stuen, af hundredaars Tagmose graa,
med Vuggen af Eek, hvori Bedstemor laa,
nedbrister i Aske og Glød;
og Agrene, Bedstefar brød,
med Menneskeaadsler ligge bedækte:

der ligger en Fader med Hjernen itu,
der ligger en Moder med Brysterne flækte;
i Blodet ved Siden
sig rører en Liden
— ak, stakkels den Vesle, han græder endnu.

Mit Øje bedrages. Hvad levner den rasende Død?
Et sorrigfuldt Øje bedrager sig let:
jeg saa gjennem Taarernes Regnbuenet
en Flod af de spejlende Blommer saa rød?
En Val er den Eng, som blomstred saa frodig.
Den drøner jo end af Cæsarens Slag.
Ostrolenkiske Slette er neppe saa blodig.
Knapt Volaens Marker har saadant Skarlag.
De Roser er Græsset,
der har sig med levrede Blod saa belæsset,
at udover Floden, som løber forbi,
det luder og drypper deri.
Fra Dalen, nys duftende Offerkar liig,
af dyngede Aat
nu opdamper Pesten i graagule Skyer
til Vinger om Cæsar udrullende sig.
Det Dugdryp paa Grenen er Flygtningers Graad,
der, vovende meer ej paa Jorden at træde
med Ravnene bo i en Fyrr.
Og talløse Hjorder, hvem Glenter forfølge,
i Sejrherrens Fodspor hrøjtende bølge.
De sparke i Marken saa traakket og bar;
men finde ej Andet end Mulden at æde.
Der lugte de Blod,
og flygte med Vanvidets Skræk,
og styrte af Tørst ved en blodblandet Bæk:
— Naturen besejred Du, store Cæsár!

*

Forladt er Jorden, overladt til sin Lod;
liig brændende Skib, der styrer sig selv,
og braser med kappede Reb gjennem Fjorden,

løsreven fra Stjernerne hensvæver Jorden
imod disse verdsøde Hvælv,
der omringe Verden og Livet,-
og gjennem hvis livløse Skydynger Blivet
end lynede ej.

I Døden, I Brødre, der leve igjen
med Jorden vi fare.
Thi, mærkende Banen
med Bloddryp, der slikkes af Djævlenes Skare,
der følge den ligesom Haj og Kajmanen
med spilede Kjæver en Snekke i Skummet,
den nærmer sig Rummet,
den Verden omringende Ørk,
hvor Stjerner ej skinne; hvor Solstraalens Od
ej mægter at kløve den bugnende Skod;
hvor Rimen, der fyger af Skyen, som fnyser
det Eneste er, som de Rædsler belyser.

Da segner hvert Liv: se Hjorten, hvor vek
den slæber sig hen for at dø ved sin Eek.
Men Eken er uddød, og Græsset som Sneen;
og haardføre Fyrr staar der skaldet og isnet;
hver Blomme er visnet;
kun Moserne krybe paa. Steen;
kun Bjørnene fnystre, i Raggen de ryste,
fra Zembla til Hellas at vandre de lyste;
og Cæsar, som vant til cimmeriske Skod,
ad Taage og Dødskulde skratter:
Han gjør sig en Sol af en brændende By,
af Bloddamp en Morgenens rødmende Sky.
Han varmer sin Haand i et Hjerte, sin Fod
i det rindende Blod,
Han Dødsstillet jager med Sejrherrelatter.

* * *

Retfærdige Gud, vil din Throne du vige?
Skal Slavers Cæsár den bestige?
Hvo, Du eller Han,
skal styre paa Jorden, den blodige Brand?

Stig op, Cæsar! Thi Gud har overgivet Jorden.
Hvor stolt staar ej dit Spyd i ti Nationers Grav!
Se Jordens sidste Blod nedsiler jo deraf,
som Druer lavende fra ranke Almestamme!
Hvor skinner ej dit Sværd, nu Jordens Scepterflamme!
Hvor højt gaar ej dets Egg! o ligeindtil at
adsplitte Stjernerne, der smilte før herned!
Hvor funkler Sablen ej, som Riset bag Komet,
bag Jorden i dens Nat!

Stig op, Cæsar! Thi Gud har overgivet Jorden.
Thi andet Morgenrødt nu Jorden kjender ej,
end dine Bannere, der skinne over Hej.
Den veed ej andet Regn end disse røde Draaber,
der ryge i dit Spor, der dryppe af din Kaabe,
som smelted dens Skarlag, som var den smeltet Kobber.
For anden Tordensky ej skjælves, end dit Bryn;
og ej for andet Lyn
sit Graahaar blotter Kall, og beder i sin Køje,
og tier Sangen kvar,
og gjemmer Veslegut i Moderskjød sit Øje,
end for dit Spiir, *Cæsár!*
Stig op, Cæsar! Thi Gud har overgivet Jorden.
Paa Menneskehedens Nakke du har jo alt din Fod?
Og Ingen knyr; thi Hver, kun ikke dine Vilde,
sig bøjede i Blod;
og Trælleriget veed du er som Graven stille,
ja deri kun forskjelligt fra Dødens mørke Grop,
at dog sig rører end i hiint en Aadselhob.

Stig op, Cæsar! Thi Gud har overgivet Jorden.
Omkring dig Alt er tyst. Du hvile, store Graver!
Du har begravet alle Europas frie Mænd.
Skal Ynglen med ijord? Vil du ej hvile end?

Ha, sluge Graven skal da dine egne Slaver?
Lad dog din lodne Horde levende om dig staa,
og ej som Peter Czars Strelizer for dig knæle
med ingen Hovder paa.
Dog raggede Barbarer? hvad om til Støv du slaar
de mosbegroede Minder over døde Sjele?
Og, naar vi Blodet see at dryppe af dit Haar,
der skinner over dem, dit Hoved hilses da . .
ja som et Christentempels forgyldte Cuppola
paa skumle Kirkegaard.

Stig op, Cæsar! Thi Gud har overgivet Jorden.
Du er saa stor som Han — hil Cæsar! Du er større.
Thi mægted Han at skabe en Klodes Fagerblom,
da, Cæsar, mægted Du en Verdensørk at gjøre;
at kvæle Livet, ja selv Aanderne i Kjeder,
og Seclers lyse Flom
at standse, ringende dem ind med Trælgeleder.

Ha, brænder under dig da Jorden? Thi du flyr,
som om du løb omkaps med Flammerne, du tændte,
saa højt, at, liig et Telt du over Jord dem spændte?
Evindelig i Løb som Ørknens Pantherdyr,
paa rullende Svovelskyer,
som paa dit Sejerhjul, afsted omkaps du iler
med denne Strøm af Blod, som af dit Fodspor siler.
Mon Hul paa Sjelens Skjul Samvittigheden slog,
saa Jorden du fik see
bedækt med Skyggerne, som du fra Hjerter jog;
og hørte deres Vee?
Du talløse dem seer som Snedrev bag dig fyge;
Du frygter endda ej? Ha, endda kan du lee?
Du Haanden, rygende af deres Hjerteblod,
dem svinger haant imod.
Du slaar din friske Barm, du brune Skjægget stryger,
og skratter: „Aander, ej jeg frygter jer endnu!
for Himlens Trælleflok ej Jordens Herre flyr.“

— Ha, Cæsars Cæsarhu!
Du tænde Alting vil, og derfor iler du.
Se, Alting brænder jo! Dø Sol i dine Skyer!
Dig trænger Cæsars Jord ej meer.
Ibrand, iblod den skinner meer varm og rød end Solen,
ej heller aandes der;
og Maanen, som du, Cæsar, saa let som Czaren Polen,
vil kalde din Provinds, sin store Iisbræ smelter,
og som en ny Planet den nye Sol ombelter,
og suger Liv derfra.
Ja maaske Mennesker, liig dem som Jorden bar,
faa Lov at leve der, men der maa sikkert da
ej leve en Cæsar.

* * *

Retfærdige Kredsløb! Cæsar, du alle Liv opslugte,
Da sig dit Hoved bugte
ud til et Dragehoveds uhyre Klump, der har
to hvælvede Volcaner som røden Øjnepar . .
Uhyret ruller sig ihop . .
Det Kaschemires Dal er kun en Kjakegrop,
og Overlæben er Aljordens Aftenrøde,
mens Tænderne (hvad Stjerner har ej Jorden da!)
staa over Himalah. —
Men se, Uhyrets Hale selv saarer det tildøde!
— Thi, Cæsar, Jorden af det Blod, hvormed du gjøded,
er i en frugtbar Brand!
Du sneede den til med Been og Marv og Kjødet,
saa Frosten naar den ej, og derfor vil den gløde
paany i Ynglestand.
En kostbar Hjernemasse, hvor Millioner Engle
paa fine Nervestengle
som Edensblommer vajed til selv Gud Faders Lyst,
der tog de fulde Blommer saa naadig til sit Bryst,
har du som simpel Mergel udover Jorden øst.

— Thi, Cæsar, hvilket Græs! hvor palmestort det spirer
imellem Ribbene, du saaed over Mulden!

Af Jorden glødende og blodtilgjødslet skulle
fremgro uformede, svampagtige Uhyrer.
Da Du skal vinde Æren
af ikke blot at føre aandelige Sfæren
tilbage (mens den var paaveje til at naa,
igjennem de Spiraler, som ud fra Støvet gaa,
selv høje Engles Maal;)
men ogsaa Æren af at have Jorden kuet,
der nylig med at blive Edens Have trued,
tilbage i dens Chaos, med dit Herskerstaal.

— Thi, Cæsar, med Alligatorer du lever vel i Fred,
med Hippopotamos og uformte Krokodiler
som, skammende sig ved
at være Levninger af første Chaos, ned
i Mørjen rode sig, for der iskjul at hvile.
Men nu omkring dig, Cæsar, du Jordens anden Skaber,
fremmylre de som dine logrende Satraper.

Thi, Ve, hvi pløjed du saa dybt og godt med Staalet?
Hvi — ve dig! — gjødsled du med Hjernemarv saa tykt?
Hvi — ve dig! — regned du med Blod og Graad saa rigt?
Hvi valt du Dybet op? hvi tændte Sky med Baalet,
saa Zemblas Nordstorm brandt som Zahras røde Vind,
og Oceanet til et Mudder lunkned ind? . .
Det yngler først paa Snore
en Klase Snoge, som du gjennemvade kan,
saa kryber Fislen frem og Frosk og Leguan,
og der — hvad bølger der?
der rører Dyndet sig i Omkreds som et Land!
Ha Enemenneske, det er . . det er de Store,
med Svands som din Kanonrøg, med Tænder som dit Spær!
Hvi saaede du Been og Kjød saa tæt i Leer?
Mon veed Du ej, at Dybet en Verdens Livmor er?

Ve dig! Thi Livet vil alt rigere fremkimes:
i stedse større Klaser Slangerne henslimes;

Sig stedse mere kroger Klo,
og Tænderne sig hærde, og Rædslerne sig forme;
bloddiende Uhyrer bestandig større gro.
Først hvisler lille Slo, saa fnystre de som Storme.
Colosserne, som Mulmet der skabte, blinde nys,
faa Øjne — ha, da faar og deres Vrede Lys!
Tilsidst sig Midgardsormen fremvælter liig en Flod.
— Havet har rejst sig i en levende Kraft. —
Tilsidst sig Mammuth rejser igjen i levret Blod.
— Landet har rejst sig i en levende Kraft. —
. . De lytte . . Skræk! de høre et Hjerte mellem sig . .
O ve dig, det er dit!
Hvor vil du kvæle det, som slaar saa højt og tidt,
og vil forraade dig?
De snufte om i Mulmet, de pruste vildt i Sky . .
Thi Hjerteslaget hørte de nærmere, — men hvor?
De lytte atter — Sjuh! Hvor vil du Arme fly?
De lugte alt dit Blod . . de ere alt paa Spor . .
Da tindre Begges Øjne . .
De see dig, og de styrte paa engang Begge frem.
De see sig Selv, og sig til Kampen Begge højne . .
Du kløves mellem dem.
Ild spruter af dem — huj! de slaaes om dig, Cæsár!
En Halvpart af dig hver alt i sin Strube har.
Saa slide de i dig,
(thi Ingen af dem vil dit fulde Hjerte miste)
at Kloden midt i to maa mellem Begge briste.
Se, Dybets Røg og Brand
imellem tvende Verdner som Grændse løfter sig!
Men staaende paa hver sin Halvedeel af Jorden,
og hver med Halvten af dit Hjerte paa sin Tand,
Uhyrerne i Rummet udfare for at vorde
hver for en Skabningsorden.
paanyt en Stammefar,
imens din Sjel som et evind'ligt Suk nedsvimler
i Gabet midt iblandt fortørnede Aanders Stimler,
dem du jo omskabt har,

(med Jordens Bloddamp selv formørkende Lysets Himler)
fra soningsmilde Engle til Hævnens Djævle, Cæsar!

* *
*

Retfærdige Kredsløb, du er Guds styrende Haand.
Din Torden, vor Fader, er kun din formummede Aand.
De røghyll'de Flammer er Viisdommens Smiil bag sit Slør.
De Baalenes Gnister er Øjne, som flyve mod Skyen, og see,
at lysere Tider og skjønnere Riger og Byer, end før,
bag Asken og Røgdyngen lee.
I døende Brødre: Halelujah! mens vi dø!

Retfærdige Kredsløb, du er Guds styrende Haand.
Du plantede Livet i Dybet: du kviste din Vaand!
Paanyt skal den grønnes, og skyde livglødende Blom.
Den rugende Pest er en Engel, som samler for Himlenes Hær.
Den Storm der bortførte vor Arne som Støvskyen, skal udrulle om
vort Hjerte serafiske Fjær.
I døende Brødre: Halelujah! mens vi dø!

Guds Haand — ha skulde ej du bevæge dig fri,
men Ormene stræbe at binde dig, medens du i
din Himmel omdrejer de krængende Verdeners Ror?
og Mennesketaarerne gjøre din Lynstraale uvis og myg?
Af Suk skulde standses den Alviljestorm, hvormed Jorden henfor, som
Løven af surrende Flyg?
I døende Brødre: Halelujah! mens vi dø!

Nedknæl, gjenlevende Æt! og Haanden tilbed,
som slynger i Lynet en Livsrosen-ympe herned!
Vi Haanden ej, da den Velsignelser nedregned, saa;
men kun da den svang Ødelæggelsens Hammer, og løfted sit Lod,
og fyldtes med Tordner, og over forbryderske Stoltnakke laa
— o ve! liig en brændende Skod.
I døende Brødre: Halelujah! mens vi dø!

* *

Retfærdige Gud, du sidder paa din Thron evindelig:
denne der begrændses og bevogtes af de Evigheder,
hvor ingen Aandvinge hvifter.
En Jord brænder: Hvad siger det om en Stjerne funkler,
om et Blus i din Hal flammer meer end sædvanligt?
Om en Dødelig, Barbarers berusede Cæsar, udgyder en Menneskeheds Blod,
mon vel detLivsblod, du ihældede hans Hjertes Timeglas, forøges?
Lad Djævlene fylde det med Galde — det skal dog udrinde.
Og da — retfærdige Gud! disse øde Himle, der omskumle den blegnende Aand?
Ha! skal han ej befinde sig som midt i Alvredens Pandes sortnende Rynker?
Men, se, mens hans Himmel er mørkere end den Muld, han oprodede,
se blød Grønske bedækker atter Jorden,
liig en mild Haand der stryger sig over Smerten,
og Blomster nikke atter over den,
som søde Læber der nedbøje sig over den Slumrende og kysse hans Saar.
Hil! ligesom Milton sang om Djævelens første Oprør mod Gud,
saa skal om tusind Aar en Skjald besynge Cæsars.

Spaniolen.

Et Digt.

1833.

„— — Thi Frihed er Himmelens Sag.
Var Englen ej fri, da i Himlen blev Oprör“.

Scenen

for Katastrofen i nærværende lille Digt, som her, efter en Revision, atter forelægges Publikum*), er under et af vore Jothunfjelde, den for sine Snestorme berygtede „Fannarauk“, d. e. Fannforögeren, Snesamleren, et fremspringende, bastionformet Udenværk til Horungtinderne. Man faar maaskee et Begreb om Situationen af fölgende Træk af de Forord, der ledsagede den förste Udgave: derunder gaar Lomværingers og Sogningers frygtelige Vej til hinanden over Sognefjeldets Alpörken, over Svaberg, Iis og Sne, i Forgjængernes dybe Spor over Bræerne. Denne Steenrös og denne der og hiin hist betegner den; men hiin Rös ude paa Fjeldörkenen er et Mærke, hvor En dræbtes i gamle Dage eller fandtes död, begravet af en pludselig Sne-Iling fra Fannarauken. I Nordost Kongsoxletinderne, efterhærmende Horungernes Alpformer; disse i Syd i tre Taarnkolonner; midtimellem begge Fannarauken, fjerntfra lignende en uhyre, en Verdens kulsorte Liigkiste med et nedrullende Lagen; nærmere synes Laaget meer og meer at brækkes op i en Spids, som om den Döde vaagnede derunder; og se, der rejser han sig — et Skyggegespenst eller den rædsomme Fannrög. . . Kun i det Fjerne blaaskuldrede, hjelmrundede, kaabehvalte Fjelde; nærved Alt hvidt, sort, trodsigt, tindet. De ligne sortkalottede, hvidkaabede, strenge, coeliberende Prælater, men midtimellem throner Fannrauken som en bister Pave — de side hvide Arme talende udstrakte, Aftensolen giver Toppen Tiaraens Purpur — Hine Blaaskuldrede, Hjelmrundede ere læge Riddersmænd, der fjerne sig ærbödigt. Det er et Hildebrandskoncilium. Her afgjöres Spörgsmaalet om Jordens Alder.

Der, under Fannarauken sad jeg; — under et skröbeligt, rödmalet Kors, hvorpaa stod malt den venlige, men ofte forgjæves fulgte Advarsel:

„Skynd dig! skynd dig! fly som en Hind!
Se hvor det griner bag Fannarauktind!“

. . . Stedet blev uhyggeligere, Advarselen vægtigere jo mere jeg saa paa Korset, paa Dödsmærkene henne paa det Öde, paa de taarnede Fanner. Men min Vejvisers Fortælling om hvorledes det gaar til naar Fannen ryger lös, bandt mig. Det er en Explosion — umuligt at se for sig, snart

---

*) Nærværende Udgave af Spaniolen er efter anden „gjennemseede Udgave“, der udkom i 1840, med Musik af Langballe. Mottoet er af Digtet „det befriede Europa“ (1ste B. S. 234—245). Udg.

umuligt at stolpe længer frem. Da være Gud en naadig. Stormen lösner de opad den sorte Side dyngede Snefanner, saa de, rygende om Toppen, give Jökelen Udseendet af en Vulkan. Derfor udlægges ogsaa dens Navn som „Fannrögen“ ɔ: Fjeldet, der ligesom ryger af Snefanner, af „Fannrög“.

„Saaledes — fortalte Dölen — fulgte jeg nys en Udlænding bidover fra Sogn, en rask, mörklét Karl, der vilde til Snehætten En liden hvid Sky laa paa Fannarauk, men det var ikke andet end en svag Rög af en Fann, der begyndte at röre sig. Men snart kom den hele Fannrög. Gud fri os! Den Fremmede holdt mig i Kofteskjödet for at kunne see og fölge mig. Hid kom han, men ikke længer. Ugen efter fandt jeg ham död, omfavnende Korset. . .

Jeg havde lagt Hovedet i Haanden. Det blev stille. Kun den æselgraa, æselvesle, men dromedarstærke og sikre Dölehests Pusten i det brune Græs hörtes af og til. En Time efter hörte jeg min Döl raabe sit „Afsted“. Dog rejste jeg mig ikke. Han troede jeg sov. Dog hörte jeg ham tregange raabe sit „Afsted“! Jeg tænkte paa den Fremmede.

Jeg veed ikke hvorfor det faldt mig ind, at han maatte have været En af de mange proskriberte Liberale af forskjellige Nationer, som i de Aar 1832—33 flakkede om i Europa; men den Mörklétes Död med Korset i sin Favn indgav mig Maaske'et, at han var en Spanier. Man behöver, for at forstaa det Fölgende, kun at erindre denne Nations Skjæbne i de förste Par Aar efter den franske Julirevolution, Absolutisternes Rædselsgjerninger og Forfölgelser mod de Liberale, Disses Anstrængelser paa saamange Punkter, og især under alt dette den mærkelige Indflydelse, som den dengang liberale skjönne Dronning Kristina Maria forstod at vinde over sin Gemal Ferdinand VII i hans Sygdom i Begyndelsen af Aaret 1832, og at være i Besiddelse af i hans Dödsöjeblik, uagtet dette usle Væsens vaklende Tilbagefald til Calomardes og Espannas Principer. Hvorfor kan ikke min Spaniol have været En af Torrijo's eller Mina's ulykkelige Fölgesvende? Af den Förstes 80 skjöd man kun paa engang de 25 paa Ferdinands Befaling. En af disse Helte for Konstitutionen af 1812, for de samme Principer, som udgjöre Blodet og Marven i vor Konstitution, kan gjerne have oplevet mine Scener og endelig sin Död ved Fannraukkorset paa det norske Hejfjeld, — en Skjebne, som ialfald var en mangefold blidere end den Livsfristen, spanske Refugiados, efter „Hubers Skizzen“, have lidt midti London indtil de allerseneste Forandringer vel have gjengivet dem, som undgik Hungersdöden, deres Fædreland.

I.

Kongen af Spanien.

(Thronsal i Escurial. Aften. Kongen, Ferdinand VII, paa Thronen, Spaniolen træder bedækt frem for ham).

Spaniolen.

End drøne Borgens Kolonnader
af dine Raaders Fodtrin, Drot!
Det er din Kløgt, som dig forlader,
og levner dig din Angest blot.
Den Sky, som driver paa din Pande,
har tømmet ud sin Død idag.
Nu er den Aander, som forbande,
og fremst *Riegos* Vingeslag.

Bort gik dit Raad. Beklemt, som Hvælvet,
hvis Pillerad i Mulmet svandt,
Du mangen Time gjennemskjælvet
seer frem paany til Skjælven randt.
Som gjennem Tempeldomen Stjernen
i mørke Dybde straaler ned,
saa skinner dig igjennem Hjernen
et Minde i din Eensomhed.

Som brustne Daggert, i dit Hjerte
gjensidder Lynet af din Eed.
End ikke ti Aars stærke Smerte
de Stumper ud af Saaret sled.
Erstattende det Blod, som flyder
deraf, du drikker Spaniens Blod.
Du raser mellem Spaniens Dyder,
at finde der din Rædsels Rod.

Du Chartet sønderrev, Meeneder!
    Men klingrende til Himlen for
din Eed med hine Aandgeleder,
    der straale i *Riegos* Spor.
Der hænger den — en evig Lænke,
    opglødet til en Lynild, som
kun venter dig, for dig at sænke
    didned hvor ingen Naade kom.

Paa Barbariets Kyster svaler
    sig Solen i en Palmelund.
Men Spaniens Sol, du Bøddel, daler
    blandt Stejlers røde Grene kun.
Der smuldre Spaniens bedste Hjerter;
    men dine Stejler, Konge, viid,
de ere Armestagekjerter,
    som lyse foran Frelsens Tid.

Et Suk er dig en Højforbryder.
    Da kryber angst du paa din Stol,
og Biler ud du rundt dig skyder,
    den Straalekrands af Spaniens Sol.
Ak, hvor forsvunde dets Trophæer,
    det Verdens Halvdeels Kapitol!
End glimter kun bag Pyrenæer
    i *Minas* Sværd dets Frelses Sol.

Dog flyver ikke der med Gribben
    Empecinados Aand, Tyran!
Som Fuglen susende om Klippen,
    saa cirkler om din Throne Han.
Og midt iblandt Kastiliens Raader
    Torrijo's Skygge sidder; — ja,
hvor kom vel blandt de høje Naader
    den Rædsel i Triumfen fra?

Dog skræmme Aander ej Dæmonen,
    som gjør en Svagling til Tyran.

Du skjælver mere, Træl paa Thronen,
for Mennesket, Du myrde kan.
Du seer i Mandens aabne Pande
en Thron meer høj, end Kongens, hvor
en Skare Domscheruber stande
med Frihedschartet, Du besvor.

Ja læs i Mandens aabne Pande
hvert Frihedscharts Original!
Se Kvindens Buebryn sig rande
til Borgerindens Triumfal!
Som Barnet voxer, Frihedsskriften
sig ruller i dets Aasyn ud.
I Ynglings Blik se Demantstiften,
hvormed den skreves ned af Gud!

Du negter Gud med Solens Øje
at læse hvad i Støv han skrev?
og Dagen Laurerne at bøje
om Adamsætens Frihedsbrev?
Espagnas Øx i Solen skinner,
og *Calomarde*, den Schakal,
gaar hylende paa de Ruiner
af Spanien: dit Escurial.

Men Gud har Stjerner for at lede
de sidste Ædle, Spanien har,
om Natten sammen paa den Hede,
som *Olavides'* Agre *) bar.
Se, Hat og Kappe flux nedglide;
paa Natteheden bli'r det klart.
Thi Klinger funkle om det hvide
paa Panden skrevne Frihedschart.

(Afdækker sig).

---

*) **Don Pablo Olavides**, Greve af Pilo (f. 1740), spansk Statsmand, søgte (i Aarene 1767—76) at faa opdyrket og koloniseret den vilde, sumpige Sierra-Morena-Egn. (Udg.)

Her læser Du det, Drot, og bæver.
Thi Du ved første Blik forstod,
at nye Aanders Hær sig hæver
i Dampen af det rundne Blod.
Det samme Frihedskrav de kvæde;
og for det hurtigen at naa,
Martyrens Bane fro de træde,
og raabe det fra Himlen saa.

Det hører Mennesket, og Blodet
ei skrækker ham, det Æresspor.
Dog vil han leve for Klenodet,
hans Fader gik i Døden for.
Se der de hyllede Gestalter,
Du veed at vandre om dig, Drot:
de Murere, som Friheds Alter
opbygge engang af dit Slot.

Thi visselig sin Frihed vinde
skal Mennesket, det Guddomsbild,
saalænge Gud til Mand og Kvinde
nedlaaner end sin Skaberild.
Stands Livets Strøm — din Magt du ejer,
naar sidste Moder dør, Tyran!
Nej, end du kjæmpe maa en Sejer
med hendes Søn, den sidste Mand.
(Gaar, men vender tilbage med draget Sværd).

Jeg kunde fælde Spaniens Morder.
Dog var det Herrens Dommersværd,
der slog dig — det som Tiden gjorder
sig med i Himlens Ledingsfærd.
Du dør. . Du dør. .
(Nærmer sig. Dronningen, Kristina Maria, sees i Galleriet).
Ha, Gud vil sende
en Frelserengel end til Dig?
(Kaster Sværdet for Kongens Födder).
Lev da! Men Spanien og Hende
betal det Liv du skylder mig!
(Iler ud).

II.

Dronningen.

Kongen.

(Rejsende sig halvt op).

Forraad! Forraad!

Dronningen.

Fly, Patriot!
Fly, Sandhed, ifra Kongens Slot!
Forlængst din kjekke Sjelebro'r
jo „Ædelsind“ fra Borgen for.

Kongen.

Forraad! Forraad!

Dronningen.

Saa heder nu
i Borg og Tempel, Sandhed, du.
Dit rette Navn er „Himmelslyst“.
Det hvisker Filosofen tyst.

Hvor straalefrisk og morgenrød
er, Sandhed, du i Himlen fød!
Paa Jorden kun i Slør og Skjul
du frelse kan dit Fagerhuld.

Dog vogt dig for den Marmorhal!
Den er dig, fine Blomst, for sval.
Ja rødmed der du end, som hist,
du kaldtes Spøgelse forvist.

Du ene frelse Konger kan.
Dog lønnes du med Baal og Brand.

Du stiger som en Frelser ned,
at dø som Han af Kjærlighed.

Hvor er den Himmelblomme fiin!
Dog bærer den en Cherubin.
Dog i dens Duft Cheruben for
om Jorden i Rousseauers Ord.

I Filosofens Bog vi har
kun Blomstens tørre Exemplar.
Men læg det ved dit Hjerte, den
udblomstrer, Konge, da igjen.

III.

Kongens og Dronningens Geniuser.

Kongen.

(Springer op).

En Liberal? — ja ved min Magt!
Og det i Kongens Hal?
Min Øx, du har for længe lagt,
men snart staa op du skal.
Og skjær saa Tidens Sener af,
saa den ej gaar saa fort;
men staar, som Halte ved sin Stav
i Kongens Æreport.

Dronningen.

Den Throner slaar med Vingen stærk
omkuld, den Phønixørn,
som vare de kun Legeværk
for Timerne, dens Børn.

Nys den fra Tuilerien fløj,
    gjort ung i Ild paany.
Den Pyrenæ'en er ej for høj,
    med Bræen over Sky.

Den elsker jo *Bourboners* Blod?
    Vogt, at den ned ej slaar!
Kun om du Mildhed skinne lod,
    den Ørn du fangen faar.
Da bærer den — en Svane tam —
    til Stjernerne dit Navn.
Der bor det, men i Engleham
    du Selv i Himlens Favn.
(Synker Kongen tilføde).

Kongen.

Bort! Mildhed er den Sol, hvori
    en Krone smelter hen.
Du beder for Forræderi. . .

Dronningen.

(Rejsende sig).
    Nej, Drot, for Spanien!
Det var dit Folk som dømte dig
    i Mandens Tale nys.
Det var din Sjel, som dømte sig
    i dine blege Gys.

Kongen.

Om Kvinder græd, om Engle bad,
    Han Døden viet er,
som her . ! Han flyr; men Kongens Had
    har lange Falkefjer.
Mit Kobbel! over Bjerg og Dal
    forfølg ham, Gardevagt!
Spor an! Det er en Liberal!
    Det er en Kongejagt.

Halloh! som rappe Manzanar
henover Heden fly!
Men Kongen sine Øjne har
jo i den høje Sky.
Du hører Telegrafens Klap
for hvert et Skridt du gaar.
Den Hjort maa være straalerap,
som Hund og Falk ej naar.

Dronningen.

Fly! Se dig ej tilbage før
bag Spaniens Grændser blaa!

Kongen.

Ha, Landegrænds er Kongens Dør.
Der mine Mynder gaa.
De snufte under Steen og Straa,
og spejde op i Træ,
og mine Falke sidde paa
den høje Pyrenæ.

Dronningen.

Da ty til Oceanet! Rul,
o Hav, saa fort hans Karm!
Vel Spanskesjøen gaar saa huul,
dog inden Herrens Arm.

Kongen.

Min Genius, forfølg ham da!
Flux, Aand, dig aabenbar!
(Kongens Genius aabenbarer sig i en mörk, vinget Gestalt).

Dronningen.

Gud, send ham da min Skytsaand fra
din Himmel til Forsvar!
(Dronningens Genius aabenbarer sig i en lys, vinget Gestalt).

Kongen.

Min Genius, forfølg ham da!
slaa Stormen mod hans Sejl!

Ha, lad en Planke springe fra
hans Snekkes Agterspejl!

Dronningen.

Min Genius, o følg ham da!
Sæt Vingen op til Sejl!
Lad fyrig Medbør blæse fra
hans Snekkes Agterspejl!

Kongen.

Min Genius, snart som en Snog
du lure i hans Trin!

Dronningen.

I Busken tætved rasler dog
ham vak og varsom Min.

Kongen.

Snart som en Ravn med Uheldskrig
omflyv ham aabenlyst.

Dronningen.

Han leer dog, mørke Gejst, ad dig,
naar min först har ham kyst.

Kongen.

Min Genius, i glohed Ørk
send ham en Samumvind!
Med tropisk Middagsstraale tørk
hans Blod og Hjerne ind!

Dronningen.

Min Skytsaand, da til et Paulun
om ham din Vinge spænd!
Og til den arme Flygtnings Mund
en livlig Kilde send!

Kongen.

Naar han paa Vennens Dør en Nat
med tvivlsom Finger slaar,

syng da fra Nabohuset, at
hans Ven ej aabne tør!
Indsyng i Vennens Viv slig Skræk,
saa lærer Manden den!

Dronningen.

Da aabn din Favn, og ham bedæk!
Da, Skytsaand, vær hans Ven!

Kongen.

Min Dæmon, bøj de vilde Lyn
hans aabne Barm imod!

Dronningen.

Min Genius, knæl da paa Sky'n
ved Lynets Herres Fod!

Kongen.

Styrt Bræen, Gejst, nedover ham!
ham i en Fann begrav!

Dronningen.

Da te ham, Aand, en Jægergam,
en Ø i Sneens Hav!

Kongen.

Min Aand min Hevn ihvorsomhelst,
til han er død, forfølg!

Dronningen.

Min Genius, til han er frelst,
dig, hvor han vandrer, dølg!

Kongens Genius.

(Til Kongen).

Din Skytsaand alt forladt dig har,
naar Ondt du byder den.

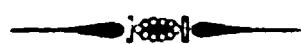
(Forsvinder).

Dronningens Genius.

(Til Dronningen).

Din Aand, naar Nødens Kors den bar,
vil komme stærk igjen.

(Forsvinder).

IV.

Spaniolen paa Heden.

(Hede nær Havet. Spaniolen flygtende. En Rytterskare af „kongelige Frivillige“ forfölgende ham).

Kongens Genius.

(I Gestalt af en Hyrde, som Skarens Vejviser).

Afsted! afsted i strækket Trav!
Her seer jeg Duggen rystet af,
og Spor af Blod i Sandet.
Med Smertesblod
af fredløs Fod
er Kongens Purpur blandet.

Afsted! afsted i strakt Galop!
End seer jeg svaje Lyngens Top
hvor vajed nys hans Kappe.
Gjør Kongens Nag
til Sporetagg,
saa bli' de Hingste rappe.

(Spaniolen vender sig om og drager Sværdet).

Dronningens Genius.

(Aabenbarer sig i en Englegestalt; slaar sine Vinger om Spaniolen).

Afsted for Kongens Tigerspand!
Afsted paa Aandevinge, Mand!
Skift, gode Frihedsklinge,
til Slange glat,
der smyger rat
hvor Staal maa sønderspringe!

Afsted! afsted! Farvel Tyran!
Den Fri er mere Aand end Mand.

Hvad nytter dig da Travet?
Det standse maa
hvor han tør gaa
saa frelserstor paa Havet.

(Förer Spaniolen bort henimod Kysten).

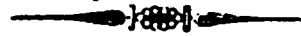
Rytterhövdingen.

Afsted! Igjen jeg seer ham paa
en andalusisk Skimmel blaa. . .

Kongens Genius.

Ve jer! den dagblaa Manke
er Aandeving.
Paa den omkring
de Proskriberte vanke.

(Rytterne jage afsted).

V.

Spaniolen ved sin Vens Dör.

(Frembrydende Nat. Man hörer Havet bruse i Storm. En Baad vipper ved Stranden. Et Par Huse ved Enden af en Gade. Spaniolen banker paa en Dör. En Mand med sin Huustro aabner Vinduet. Kongens Genius sidder i Ravneham paa Gjenbotaget).

Spaniolen.

Luk op! Her er jeg frelst: her bor
en blodkjøbt Ven, en Fosterbro'r.

Vennens Huustro.

(Til sin Mand).

Hør ej din Ven! Hør Ravnens Skravl!
Ej spaaes godt fra Nabogavl.

Spaniolen.

Luk op! luk op, min Hjertensven!

Vennen.

Ved Gud og Alt, Du er det; men — —

Spaniolen.

(Hestetramp höres).

Luk op! Det gjælder Død og Liv!

Huustroen.

Hør ej din Ven, men hør din Viv!

Spaniolen.

Du Broderskab til Døden svor.

Huustroen.

Jeg tror, ja i en Ruus ifjor.

Vennen.

(Vil aabne Dören).

Nej, Viv, med Blod han kjøbt mig har.

Huustroen.

Sælg nu din Lykke gratis, Nar!

Vennen.

(Lukker Dören, men fatter sig, og vil opbragt aabne den).

Han er min Ven. Ti, Naboravn!
Bort, falske Kvinde, fra min Favn!
Min Hjertens Ven, velkommen! . .

Huustroen.

— Men,
da er Du ikke Kongens Ven.

Vennen.

(Lukker Dören).

Fordømt! Ej Kongens Ven? Da bort.
Da tryggere i Dødens Port,
paa Havets Skum, hos Ulv du bor,
end hos din svorne Fosterbro'r.

Nu mellem os en Muur der staar.
Din Blomst i Skyggen dens forgaar,

for med sit Støv at gjøde min,
der klatrer op til Murens Tind.

(Afsides). O Nat, bedæk, o Storm med Brag
du døve dog mit Hjertes Slag!
Hvor højt de tordne, jamrer med
i dem et Dødssuk af min Ed!

Huustroen.

Din Ven en takfuld Taare har.
Ret skjønt, om du paa Bryst den bar.
Men Taaren, som en Konge der
kan græde, Demantstjerne er.

Vennen.

Velan! Jeg veed, at Kongens Harm
sig stiller mellem Barm og Barm;
ja samme Hjerte kløves jo
af Kongens Harm, det Sværd, ito.

(Styrter med draget Sværd ud mod Spaniolen).

Spaniolen.

(Fjernende sig imod Havet).

Jeg ryster Støvet af min Sko.
Som Kongens Hal, saa Borgerbo.
Er han Tyran: i Mandens Sjel
er Venskab Politik — Farvel!

(Kaster sig i Baaden. Dronningens Genius følger ham; slaar sine Vinger ud; Stormen griber i, og det gaar afsted. Rytterskaren kommer).

Rytterhövdingen.

(til Spaniolens Ven).

Ha, veed du ej, at Kongens Harm
mod Vennen væbner Vennens Arm?
Hvi slog du ej?

Vennen.

(Viser sit Sværd)

Jeg drog mit Sværd . .

Rytterhövdingen.

. . Men slog ej. Du er Døden værd.

(Rytterne springe af, og hænge Manden i hans Port).

Vennens Huustro.

(Styrter ud)

Hvad gjorde I? At drage Sværd
mod fredløs Ven, er Stjernen værd.

Rytterhövdingen.

Nu vel — og kald det ej for seent —
Han faa sin Stjerne som fortjent!

(Fæster en Ordensstjerne paa Liget).

VI.

Spaniolen paa Havet.

(Hav. Morgendæmring. Spaniolen i sin Baad for fulde Sejl udefter fra Spaniens Kyster, der blot vise sig som en Taagestribe).

Spaniolen.

Nu mit Hjem er hine Taager
dette Øde er min Verd,
mine Venner vilde Maager,
uden Fiender mit Sværd.
Vaagen Slummer,
lystig Kummer,
Hjerteslag og Skyggefærd.

Dog bag hine Taagestrimler
Spaniens Storhed sidder stum.

Maagen flyr mod bedre Himle.
Sejer Sværdet synger om.
Foran Baaden
slynger Fraaden
Straaler i de øde Rum.

Bag de Taager Laurer skinne.
Dem i vaagen Drøm jeg bandt
om mit frelste Spaniens Tinde,
naar mit Sværd sin Fiende fandt.
Sorgen dulmer,
Kraften svulmer,
Drømmens Liv er skjønt og sandt.

Manden midt paa Oceanet
skyder Aandelyn dog did,
hvor den Frihed, Vej han baned,
sidder lænket end en Tid.
Bær, du Høje,
Tidens Bøje
til din Frelser iler hid!

Spejd da, Frihed, lænkebundne,
over Havet, til du seer
dine Frelsensstjerner rundne,
din Befriers Bramsejl der!
Kast din Lænke,
Ærens Enke!
Hjem din Mand da kommen er.

Bue mellem Jordens Helved
og dens Himle, Bølge, der
mellem Fri og Trælle hvælvet
Frelsesbane stedse er,
bær til Spanien
fra Britannien
og fra Gallien Frelsens Hær!

(Kongens Genius farer over Havet i et Uvejr).

Derfor, Drot, dit Had du sender
ud paa vilde Ocean:
ad den Vej den Frie vender
atter til sit Fædreland.
Fraad da, Bølge,
Æresfølge
for en fredløs Frihedsmand!

(Bygeskyer taarne sig. De drive lynende henover Havet. Midtimellem dem synes som et krængende Skib, med Kongens Genius tilrors, at styre löv paa Spaniolen. Et andet, med Dronningens Genius, under trefarvet Flag, synes at bruse netop imellem, og at bore det isænk. De forsvinde begge under et Brag som af to mod hinanden bristende Skyhoser. Spaniolen skjærper Sejl).

Fries Sejr er Aandevinger.
Du i Hvirvl paa Tidens Hav
som en Skyggesnekke svinger,
Trælledrot, som veed ej af,
at det daged
under Flaget,
plantet i Bourbonners Grav.

Se, det gav, i Lynglimt trende,
Tyranniets Dødssalut!
Disse Farvelyn skal tænde
Thronerne ibrand tilslut!
Naar de falde
sammen alle,
Jord, da har du kjæmpet ud!

VII.

Spaniolen vansmægtende.

(Örken. Spaniolen vansmægtende i Solhede. Kongens Genius hvifter i en Kondorskikkelse Skyerne fra Himlen).

Spaniolen.

Har du ej en Sky tilbage,
Gud, at drage for din Sol?
— Daare! Daare! skal han tage
Loven bort, Han Selv befol?
Hav og Bjerge
maa den sværge,
ja Han Selv paa Magtens Stol.

Uden Hjem, dog uden Klage,
dør jeg; thi mon Spanien
har ej tusind Mænd, som drage
uden Skræk min Vej igjen?
Sejr for Alle,
om de falde,
frelser Een det kun ad den!

Bygger Ynglingen i Hjerne
Hjem for Frihedens Idee,
Mand, da skal den Borg dù værne
som en Drage Feepalæ!
Gamle Hvide,
du skal stride,
gjøre Graven til Tropæ!

Trylleborgens Herskerinde
er jo, Aand, din Aandebrud.
Kjæmp, at hun sit Hjem kan finde

trygt paa Jorden som hos Gud!
Englefulde
Himle rulle
der for hendes Fødder ud.

Se, de Himle skal du dele,
om du hende Jorden bød!
Himlens Datter vil jo dvæle
som din Viv i Hyttens Skjød.
Kamp hun vejer
op med Sejer,
og med Salighed din Død.

Hun med Tro betaler Anen,
med Triumfens Jubl din Kval.
Hun din Gravhøj til Altanen
gjør for eders Bryllupshal.
Under denne
dig og hende
frelste Aander hylde skal.

Dog til arme Dødelige
bejler selv saa rig en Brud?
Sjel, du blues for at stige
fra din ringe Hytte ud,
for til Frihed
blive viet
i dens Himmerig af Gud.

Jord, Farvel! Farvel! Der flyder
i mit Suk ej Klagens Gift.
Thi, som Jorden, Himlen byder
baade Tanke og Bedrift.
Herrens Egne
kunde segne,
siger jo den hellig' Skrift.

Han nedsteg at frelse Jorden.
Jeg fra Himmelen, som Han,
gaar til Helved paa en Torden
for at knuse dets Tyran.
Det jeg lukker,
og jeg slukker
med min Taare ud dets Brand.

(Segner hen besvimende. Dronningens Genius hvifter ham med sine Vinger til han afkjölet vakner i igjen).

Jeg skal leve. Vel da! Jorden
nok af Helvedriger har.
Men der siges, at i Norden
straaler Friheds Himmel klar.
Did jeg ile
uden Hvile!
siden Spanien til Forsvar!

VIII.

Det trefarvede Flags Frelse.

(Spaniolen paa Havet. Den norske Kyst i Baggrunden).

Da, af et Kobbel Kongetigre jaget,
i Oceanet Frankrigs Løve sprang:
ej for at redde ham; men Frihedsflaget,
en Ørn nedfor, og bort med det sig svang.
Bag Himmelsejleren, se Sky'n i Vover
henrullende mod Alpetinders Strand!
Nu alt er stilt; kun Koblet fnyser over
at Ørnen med det bedste Rov forsvandt.

Imellem Sky og Sol den rolig sejled.
  Naar den med Vingen slog, da fløď det Bild
af Banret, som i blanken Sky sig spejled,
  henunder bølgende, et Hav af Ild.
Da mellem Sky og Sol en Jøkeltinde,
  der først fra Chaos' Bad med Skulder blaa
opsteg, han møder — o en Verdens Minde! —
  Der dalende han fæster Banret paa.

Mens Tigerkoblet gjennemroder Jorden,
  at finde dog af Banneret en Pjalt
at slide sønder — ha, da ifra Norden
  et Jubelbrag har Ørnens Vej fortalt.
Thi Englene nedsteg at hylde Flaget;
  en dagblaa Ring om Fjeldets Top de skar;
og gjennem Folket ved dets Fødder braged
  en Jubel, da det blev Klenodet var.

Det Folk skal være fromt, men uforfærdet,
  og Landet skjønt og højt som Folkets Sind,
et Skjul for den forfulgte Frihed, gjærdet
  med Himlens og Naturens Vælde ind.
Did vil jeg fly, at hvile mig indunder
  det Friheds Banners Aandehvift engang,
og prise Fribedsban'rets Frelses Under,
  mens Verdensløven man i Havet tvang.

IX.

Spaniolen under Fannarauken.

(Spaniolen vandrende over Höjfjeldet mellem Gudbrandsdalen og Sogn med en gammel Döl som Vejviser. Han standser ved et Vejkors under Fannarauk-Jökelen, betragtende den og Skakastölstinderne).

Spaniolen.

Ha, en Skræks og Dødens Throne!
  Sorte Tinder tre! Der blir
Plads da til, for En med Krone.
  Drot, stig op! bliv Triumvir!
    Hvilke Borge
    gamle Norge
  rejser Eder rundt med Spir!

Ha, et herligt Kongerige!
  Underdanigt, stille nok!
Drot, saa bør det sig; du stige
  paa din Throne: Fannarok!
    Herrevældet
    over Fjeldet
  føre du fra iset Blok!

Frygt ej i dit Kongedømme
  Aanders Oprør om din Stol, —
her hvor ingen Blomst af Drømme
  vækkes op af Sommersol.
    Brune Mose
    her er Rose,
  Sneen Liljer, Iis Viol.

Her faar Konger først sin Ære:
  Nattens Stjerner krandse dem.

Storm og Fyg slaas om at bære
deres Dødsukaser frem.
Storm saa bister,
vær Minister
i Forbandelsernes Hjem!

Pladsen herlig, herlig Tiden
did at flytte, Majestæt!
Jorden under, Sky ved Siden,
Sol og Stjerner ganske tæt.
Ingen Øjne
her sig højne,
for at see dig engang ret.

Bærer hertil da, Nationer,
jublende enhver sin Drot!
Her har Gud dem oprejst Throner:
hundred Alpetinder godt.
Fattes Nogle —
vel, med Knogle
lad dem vinde Thron og Slot!

(Kongens Genius farer om Fannarauktinden, pidskende med sine Vinger Sneen op i Hvirvler).

Vejviseren.

(pegende paa en Indskrift paa Vejkorset).

„Skynd dig! skynd dig! fly som en Hind!
Se hvor det griner bag Fannarauktind!"

Spaniolen.

Sad paa Fannarauk en Konning,
og en Glentehun paa Skrænt —
se, da var der Drot og Dronning,
Eva til sin Adam sendt!
Stymfalide-
Prindser stride
skulde om det Regiment.

Vejviseren.

„Skynd dig! skynd dig! fly som en Hind!
Se hvor det griner bag Fannarauktind!“

Spaniolen.

Sad en Drot paa Fannatinden,
og en Blomst paa Branten stod,
strax, at knuse den, Lavinen
rundt sin Throne løs han lod.
Hvo kan frede
selv histnede
ædel Væxt ved Thronens Fod?

Vejviseren.

(Trækker ham afsted. Fannrögen bryder lös).

„Skynd dig! skynd dig! fly som en Hind!
Se hvor det griner bag Fannarauktind!“

Kongens Genius.

(Pidskende Sneefoget haardere over Spaniolen).

Frie, du skal være Blommen,
den som Konger knuse! Var
du end ud af Riget kommen,
større Land dog Hevnen har.

Dronningens Genius.

(Svævende bedækkende over Spaniolen).

Fly som Vinden!
Fly forinden
Englen, som var dit Forsvar!

Thi min Herskerinde kalder.
Spanien kalder . .

Spaniolen.

Fly! jeg dør.
. . I dets Engels Hænder falder
Sceptret af dets Djævels Klør.

Frelserstunden
er oprunden;
Spanien lever — glad jeg dør.

(Omfavner Korset. Geniusen flyr).

Vejviseren.

„Skynd dig! skynd dig! fly som en Hind:
Se hvor det griner bag Fannarauktind!"

(Forsvinder i Fannrögen).

Dronningens Genius.

(Vendende tilbage).

Vælg! Jeg dækker dig mod Vejret.
Vælg! Jeg frit dit Spanien gjør.

Spaniolen.

Engel, fly, og sejr! Jeg sejred.
Thi jeg valgte hvad mig bør.

Dronningens Genius.

(Urolig).

Ha, Hun kalder!

Spaniolen.

Fly! Jeg falder
for mit Spanien; — glad jeg dør!

(Geniusen flyr. Spaniolen omfatterKorset knælende. Kongens Genius sees i det voxende Uvejr).

Spaniolen.

(Hævende sig op, omfattende Korset med den ene Arm, vinker han talende med den anden mod Kongens Genius).

Land forgaar; — mon synker Verden?
Mænd forgaa; — mon Frihed vel?
Født med første Engel er den,
dør ej før den sidste Sjel.
Da tilbage
maa den drage
i Guds egen Barm sin Sjel.

(Synker döende ned).

En Röst.

(Gjennem Uvejret til Kongens Genius).

Fly, du Aand, din Herre kalder!
Kongen dør i denne Stund.
Fly til ham, at han ej falder
uden Aand til Støvet kun!
Hør han maner!
Onde, aner
du Fordømmelsens Sekund?

Barnemordersken.

Sörgespil i fire Acter.

1835.

Handlende:

Mairen i Carpentras.
Rodriguez, Advocat, hans Sön.
Narcisse, hans Datter.
René, Rettens Skriver.
Pelorce, en gammel Forpagter.
Nannette, hans voxne Datter.
Colin, Margot, Firmin og Jacqves, hans mindre Börn.
Don Gaspard, Spaniol, Chef for et Fricompagni.
Fröken Madelaine.
Fanchette.
Narcisses Amme.
Tolv Edsvorne.
Böddelen i Carpentras.
Borgere og Soldater, Jagtfölge, Retsbetjente.
Et dræbt Barns Gejst.

Scenen er i de forrige pavelige Besiddelser i Syd-Frankrig; Tiden under de valdensiske Forfölgelser.

Stykkets Fabel er ikke historisk.

Förste Act.

Første Scene.

(Skovslette, hvorigjennem en skyggefuld Bæk slynger sig. Colin, en af Nannettes Smaasöskende, plukkende Urter).

Colin. Ak, stakkels syge Margot derhjemme!
Jeg sørger saa, at jeg nær maa glemme
de Urter, Nannette mig bød at plukke,
hvorefter din Feber saa tørst maa sukke.

(Det dræbte Barns Gejst hæver sig frem af Bækken).

Barnegejsten. En Dreng?
Colin. Tys!
Barnegejsten. Haha!
Colin. Det var
en Vind, som peb i den hule Starr.
Barnegejst. Hvor liig mig! Ikkun meer plump og rød.
Han er mig Selv i en Blomst af Kjød.
Jeg seer hans Sjel gjennem Blodets Trillen
som hviden Musling paa Bund af Kilden.
Colin. Det er som hvisked En i mit Bryst.
Dog er her Ingen, og Alt er tyst.
Hvem der? Nej, Ingen.
Barnegejst. Pluk du kun væk!
Du seer mig ej i min Hybenhæk.
Mit Aasyn er skabt af den Glands i Vandet,
af Blades Skygge min Lok er dannet.
Ja, om jeg forbi dine Øjenhaar strøg,
du tog mig for Blomsternes Vellugtrøg.
Colin. Hu! her er ensomt. Det er ej Spøg.
Barnegejst. Ah! gid du vilde dog sanke med
den Svanblom hisset! da gid du gled!

Grib Sivet med hviftende Fjer paa Hat,
som vogter min Verden, den snevre Kilde,
der vandliljedækket ligner den stille
og dybblaa stjernebedækkede Nat.

Colin. Jeg tør ej . .

Barnegejst. Grib du dem dristig fat!

Colin. Ti stille, Lyst til at plukke just dette,
som er mig forbudt af Søster Nannette!

Barnegejst. Vær let paa Foden. Den naar, som dristed.

Colin. Nu var det somom mig Vinden fristed,
somom det Orreblad Tunge var.
Ah, Orr, jeg kan ej dit Sprog, du Nar!

Barnegejst. Jeg taler ikke som du med Tænder;
men samme Sprog vore Tanker kjender.
O greb du, og gled, da Selskab faar
jeg efter saamange navnløse Aar.

Colin. Tys! var det en Fisk, som i Sivet slog?
Eller — hej! hej! — var det en Snog?
(slaar i Græsset).

Barnegejst. Haha! han ræddes for levende Muld;
er bange, at Ormen skal æde hans Huld.
Du Nar, som bæver for hver en Støj,
her seer du mit vakreste Legetøj.
(hæler en Snog over Vandskorpen).

Colin. Der sprat det, der sprat det, det sprætter endda.
Ak, aldrig kommer jeg vel herfra.
Jeg tør ikke gaa, skjønt jeg har alt et Læs
af Urter, men dør i det dybe Græs.
O Far! o Nannette! o Josef! huhu!
(brister i Graad).

Barnegejst. Jeg dør ej: saa er jeg da bedre end Du?
Jeg græder ej: større jeg er da end Du?
Ah, bedre? Hvad er jeg? Jeg veed ej, men vist
jeg veed kun, at aldrig jeg var som Drengen,
der dukker nu atter sig frem af Engen
som Kløverens Konge i Purpur hist.
Og visselig gav jeg for saa at græde

min hele sikre men smilløse Glæde.
Hej, hej, lille Ven!

Colin. Det sused' atter.
Nu vil jeg skræmme det bort med Latter.
Hahaha! Flyv op, Beccasin!

Barnegejst. Hans Taare føg bort i hans Latters Vind.
Og Døden, han frygter for, maa sig trække
tilbage til Sidste i Dages Række.
Da kommer den brad som Vintersne,
naar Søvn er bedre selv end at lee.

Colin. „Hehe!" hoster Sivskjæg, saa syg og tør.
„Humhum!" harker Eggreen saa krum og stør.

Barnegejst. Han hører mig ej. Nej, Ingen kan
mig høre, hvis ej han er født i Vand.
Det synes mig vel som jeg kjender min Mor.
Dog, tidligst jeg mindes, det kommer mig for
som var jeg et Øje i Taagen, som
hver Aften at sove til Bækken kom.
Den slumred rolig; men altid vaagen,
som Lys i Mørke, var *jeg* i Taagen.
Jeg voxed siden, det er: meer klar
min Tanke om mig blev end den var.
Jeg saa mig Selv da, skilt fra alt Andet,
en luftig Krop, dog med Luft ej blandet.
O sov du, Dreng: — med den fagrere Dreng
af Solskin, som hopper bag Kindens Eng,
jeg talte da tydeligt, og du skulde
mig høre og see og forstaa tilfulde.

Colin. (plukkende) Veronica, visner du? Visn, men giv
den syge Margot dit udaandende Liv!

Barnegejst. — Men staa mig tilrette du Kvinde, som
hver Skjærsommeraften til Bækken kom,
som ene af Alle kan see mig Stakkel
med Øjne som Lysetordyvlens Fakkel: —
ja Du som Øjet imod mig vender
saalænge til næsten det Sivet tænder!
Siig hvorfra jeg kom, og hvad jeg skalhede,
hvi „Navnløs" du døbte mig i din Vrede.

Og gid saa du vilde mig Selskab give!
Da førstegang skulde jeg lystig blive.
Colin. Nu tvivler jeg Margot kan drikke mere.
Men gid alle Blomstengle ville forære
den Stakkel et Kys i min Urtekost:
saa veed jeg der Sundhed kom fra den Most,
som gode Nannette til Margot kryster.
Barnegejst. O gaa ej endnu!
Colin. Hu! med sitrende Gru
det suser igjennem mig: „gaa ej endnu!“
Du mangler vel noget endnu, lille Søster?
Barnegejst. Ja, gaa ej endnu!
Colin. Tys, Sivet ryster,
skjønt Aspen tier, da hver en Vind
i Hybenknoppen er krøben ind,
for Middagssøvn i slig gylden Stol
at tage sig under den hede Sol.
Barnegejst. Hvad kalder han Vind? Er det Luftens Aand,
Tyrannen over min Siljuvaand?
Vel, bøj dig, Sivryg! flagr, Kjæruldshaar!
Jeg stille i Fossen og Stormen staar.
Colin. Farvel, lille Bæk!
Barnegejst. Ak bi mig, Kjære!
Thi jeg maa dvæle saa længe her
til Benene mine, som vel jeg seer
at skinne paa Bunden med Perlemorskjær,
omsider smelted' af Vandet ere.
Før kan jeg min eneste Lyst ej følge:
at fly ifra denne tungsindige Bølge.
Ejhejda! hvor lystig! Da skal jeg lee!
Hej, Gut! Ak, kan du min Fryd ej see?
Colin. Det er som vilde jeg lee med Magt,
ja lee med Strikken om Halsen lagt.
Barnegejst. Maaskee, naar jeg teer Dig hvad selv du har,
du bliver mit Beenrad, min Blegskygge, var?
Blot, slyngende Bæk, da, som Snogen sin Tand,
den Rædsel du skjuler i skyldløse Vand!

(Et Beenrad af et Barn hæves over Vandskorpen)

Colin. (Meget forskrækket, tabende sin Urtekost, idet han vil holde begge Hænderne for Öjnene).
Kors fri mig!

Barnegejst. Ja fri mig! Du ejer da Been,
skjønt dækket med Roser som Hybenens Green!
(Beenraden synker ned igjen).

Colin. St. Firmian! St. Firmian! Du frelse mig! Hu!
Fader vor! Fader vor! . . . Hvor er det nu?
Der sank det, der sank det bag ludende Hyld.
O frels os fra Ondt, og forlad os vor Skyld!
(Gaar baglænds ud).

Barnegejst. Du Nar, som flyr for dig selv afsted,
som for dit Krideportræt blir ræd:
ja ræd for din egen Morgendragt,
foruden Hæslighed, uden Pragt,
men blot med de simple Naturens Snit,
ej Noget formeget, ej Noget forlidt.
Med solskinnet Lok, med sommermalt Kind
du praler, men begge er vinterligt Spind,
som ej, mens du fryser deroven din Grav
du vover at kaste som Fremmedgods af.
Din Haarlok, dit Huld ere lodne Kutter,
Naturen rundtom din Nøgenhed putter,
at ej du skal fryse i Vinterkulden,
som ruger evig herover Mulden.
Nu — sveder du midt i din Pelts saa varm,
garneret med Silke og Sølv om Barm,
og rundt med Rubiner om Kind og Mund,
saa tror du, du gløder i Vaarens Stund.
Det er kun: som jordiske Kulde tiltager,
den gode Natur nye Peltse drager
af Muskler og Skjæg om de kuldskjære Been.
Knapt aander fra Himlen dog Sommeren, før
du Peltsen vil finde for tung og stør,
og kaste den hele med al dens Pragt,
og søge i Beenradens Sommerdragt
til Graven, den dejligste Grotte, hvor Heden

behagelig blandes med Kulden derneden:
Heden derneden med Kulden fraoven
som Solskin med Skyggerne blandes i Skoven,
som Lunkenhed blandes med Iisdryp i Voven.
Men snart er den Beenraddragt udslidt. For sval
da bliver selv Graven. Intet dig binder
til Jord eller den, denne Himlens Portal.
— Nøgen i soltændte Hvælv du forsvinder.
(Forsvinder).

Anden Scene.

(Jagtlyd höres. Rodriguez kommer med Colin ved Haanden).

Colin. O, ikke her! ikke her!

Rodriguez. Frisk, lille Colin! hvad var det du saa? (kyssende ham) Gid det saasandt var din Søster, skulde jeg suge ud dit Blod.

Colin. Et Beenrad . . der, der i Hvirvlen. O! o! den skinner igjennem.

Rodriguez. (Ludende sig udover Bækken). Ja ved alle Hellige! (Afsides) Ha, Fanchette! det er Been af mine Been; men om det var Kjød af dit Kjød, saa er din Brøde udsonet. Nu er det borte ligesom Tanken i Vanvidet, men kan komme igjen af sig selv ligesom Mistanken. Men herfor kan en Steen sørge. (Vælter en Steen ud).

Colin. Hvorfor gjorde du det?

Rodriguez. (Afs.) Saa klogt Spørgsmaal vilde ikke falde Dommeren i Carpentras ind, om det kom tilstykke. (Höjt) Forat det Hæslige *der* ikke skal skræmme dig, naar du gaar i din smukke, — nej, gode Søsters Ærinde vilde jeg sige. Men hør, Dreng, hvis du fortæller nogen herom — hører du? — ellers — se mig i Øjnene . . Nu ja, saaledes vil jeg see ud, naar jeg surrer dig til Træet hist, og pidsker dig til du bliver en Beenrad som den i Vandet, om du siger Noget . . Nu lille Colin, græd ikke! Der har du din Urtekost, Rædhare! og en rød Sløjfe til din Hat, og — se her — nogle dejlige Baand til Søster Nannette. Saa min Gut! Fortæl nu

Nannette, hvor god Hr. Rodriguez er, og at han hjalp dig at finde lille Margots Urtekost, da du havde tabt den af Skræk for en Snog.

Colin. Ak, strenge Herre, Søster Nannette har lært mig ikke at lyve, strenge Herre!

Rodriguez. Saa ti da, lille Tosse. (Colin gaar. Rodriguez seer sig omkring). Ah, jeg kjender denne Skogslette. Der bor en sød Erindring under hiin bredarmede Poppel — der *skulde* bo en, om den ikke var udvasket i denne Bæk. Ligesom Træerne, have slige Minder spidse Grene og ormet Bark under de bløde Blade.

(Don Gaspard og René tilhest med Rodriguezes imellem sig. Jagtlyd)

D. Gaspard. Halloh! Rodriguez! her er Eders Hest.

René. Ydmygste Tjener! Jeg har den Ære...

Rodriguez. Jeg har kun een Hest, mine Herrer.

D. Gasp. Men en Ven ved hver Tøjle.

René. Visselig, ædle Herre! Jeg har den Ære at være den Ene. Hihi!

Rodriguez. René! For alle Hellige! Hører I ej Hornet? Hvor tør I forlade Dame Narcisse? i Galop, I Dameskygge! Benyt den Fordeel, som et Par vide Rytterstøvler og Sammenligningen mellem jer og det endnu uslere Øg, I rider paa, give Jer. (Hvisker til ham). Forstaar I ikke? Medbejleren er *her.*

René. Hoho! Jeg forstaar . . Jeg har den Ære . . men . .

D. Gasp. I seer paa mig, eller rettere paa mit Sværd. Rid i alle Djævles eller i Guds Navn, om I vil. Marken er ryddig for mig.

René. (Bukkende). Jeg har den Ære . . (rider bort).

Rodriguez. Hør, Don Gaspard! Vi ere nu den Nars Øren kvit. Drager I snart afsted med jert Compagni? Vil I tjene Greven af Toulouse eller Frankrig?

D. Gasp. Toulouse er en Hædersmand, men har ingen Penge. Derfor Frankrig, Paven, Kirken, Christenheden, Gud eller hvad I vil. Jeg er en Spanier, og vil sone nogle af mine Synder, især den seneste.

Rodriguez. Kongen staar alt ved Mendes. Da maa I snart ud.

D. Gasp. Oh! Priserne stige for de Sidste.

Rodriquez. Har I Compagniet fuldt?

D. Gasp. Nej, men Pungen; thi jeg har syet mange Kors paa saa det stak i Skulderen, men sprættet mange af med Lempe. Men har I nogen Anviisning? Jeg skal presse Alle efter mit udstrakte Hvervebrev, undtagen René, som jeg har mine Grunde til at lade blive siddende. Thi jeg er en Spanier og højmodig.

Rodriguez. Hør, Ven! I gjorde mig en Tjeneste, som jeg skal gjengjælde, om I pressede en herlig Karl her i Egnen. Men det besværger jeg Eder ved denne Pung (stikker den til ham): vær døv indtil I faar lagt Knebelen tilrette. Thi han tør nok ellers vorde veltalende siden han om kort skal giftes med den smukkeste Pige i Languedoc, Dauphiné og Provence. I forstaar mig, Don Gaspard?

D. Gasp. Aha! Jeg tror det.

Rodrig. Han bor alene i denne Skog, i det Huus, vi jog forbi: det hvori min Søster steg af, da hun blev upasselig. Pas paa inat med nogle Folk, der kjende til Haandværket.

D. Gasp. Imorgen! imorgen!

Rodrig. Endnu bedre inat, og saa afsted før det rygtes mellem dette Pak af hemmelige Valdensere og Halvvaldensere, som bo i disse Dale! Han er selv noget valdensisk ligesom hele Pigens Familje. Naar Psalmerne ende deroppe i Huset, begynde de hos ham. Han er som enhver Frier, et Echo af Brudehuset. Derfor hold paa ham, og afsted! Jeg skal holde eders Frieri til min Søster varmt for den Spases Skyld.

D. Gasp. (Afs). Ej! heller Spas for Spas. (Højt) Vel da! Imorgen.

Rodrig. Gid alle Carpentras's Haner gale eder Sejer til, men dog en med saamegen Ære, at Nogle ere faldne, og deriblandt — husk, han er en formummet Kjætter.

D. Gasp. Ha det skal gaa ham som den tapre Urias eller som Jeftas Datter, der gik ud imod sine Egne.

(En Deel af Jagtfölget nærmer sig. René, Narcisse, Madelaine. Josef fører dem an).

René. Tak! Tak, min Mand! Der er de.

(Josef gaar).

Rodrig. Der var han.

D. Gasp. En smuk Karl. Nu, fire af mine Knegte maa vel faa Bugt med ham, dersom han sover. (Vil bort).

Rodrig. Der er min Søster. Skyr I hende? *För* . . . .

D. Gasp. Jeg hørte Mairens Horn. O kom! Hvi møde
en Afskeds Smerter? Vanvid, som at hale
dem ud, at bore dem meer dybt i Hjertet,
end selv de ramme med sin egen Hvashed!
Mod dem kun Flugt. Dog skal de naa
den Flygtende som Pilene naa Hjorten.

Rodrig. Endnu et Vink . . .! (De sprænge bort).

Madelaine. Ak, tyve jeg dig gav,
meer ømme end en Elskerindes: slige,
som Huustro ene giver; men forgjæves. (Fölger efter)

Narcisse. (Afs.) Han flyr mig . . o!
(Höjt), Følg dem, René!

René. Jeg har den Ære — (Fölger Herrerne).

Narcisse. Du skyr mig? Du? o Du! Du! Du!
Den Sidste, som det burde!
Først alle Mennesker, først alle Kvinder,
saa Mænd, og sidst imellem dem min Fader;
saa Englene! men endda ikke Du!
Dog flyr du mig — og først! af Alle først!
før Ryglets Tunge, letteste af Duun,
er vakt at fly rundt Verden med min Skjændsel.
Du svor at skjule den i dine Arme,
som kvalte Uskyld, Fred og Jomfruære —
o mere trofast er min usle Kaabe.
Den dækker Skjændslen endog sidst af Alt!
Men snart selv Natten ej, som dækker Verden,
saa ej den ene Synd den anden seer,
vil skjule den; thi Stjernerne skal see den,
om end ilen jeg — — Ha, en rædsom Tanke!
forbrydersk Sjelebarn, født frem af Nøden
og denne skogbedækte Slettes Taushed! —
(seende sig om).
Jeg kjender denne Skogplads . . Ak, *her* var det.
Dens Taushed, Sødme, Smerte kjender jeg.
Her var det! Men det Træ er visnet, som

nedrysted Taarer over min Uskyldighed
og fanged Gaspards Eder i sin Top . .
som var de Svoveldampe, visnet, visnet.
Ak, her tør Skjændsel aande. Solen ej
kan gjennembore denne Skygge, mørk
og sval og tæt, som om en Bjerghule
sit Indhold havde tømt bag disse Buske!
Og foran staar Ulykkens Træ med stivt
opraktte Grene, som til Ed mod Himlen,
at intet Syndigt foregaar derbag.
Alt tier, hvis ej kydske Skovdue,
der Træet har forladt som æreløst,
forarget hyler som en Abbedisse,
og alle Fuglene, som Nonner om
vanæret Søster, ej med Skrigen komme
og sønderhakke mig og det jeg føder.
Dog ikke Mennesker, hvem værst jeg frygter,
kun Alferne forstaa hvad denne Bæk
maaskee vil synge om, og hvad hvert Blad
til Blad vil hviske . . Ah, der er min Fader —
Nu maa jeg smile.

(Mairen kommer tilhest med René, Madelaine og Jagtfølge).

Mairen. Nu holdt, nu holdt inde! I raske Jægersm
Nu er det nok med Halloh'er. Pæh! Jeg er en gammel I
René! René! Hvor er I? Pæh! I lunter altid bagud. I
noget Viin i Foderet?

René. (med Hatten af). Jeg har den Ære —

Mairen. I burde før være i Hjortens Hæl end i
og før i min Datters end i Hjortens, før i Dianas end i I
tens. Gode René, raab dem nu ind; thi Dame Narcisse s
at have nok.

René. Jeg har den Ære . . Ak, jeg faar ikke min
afsted. Den slemme Spaniol har laant mig den træges
sine Trodsheste.

Narcisse. (Et let Smiil farer over hendes Ansigt. Afs).
Hvor maa jeg være selv letsindig, som
endnu kan smile ved hans Letsind.

Mairen. Nu da! Ahahaha! Lad ikke Dame Narcisse høre Sligt; thi man kan ride ind i et Kvindehjerte. Hvis I var saa slet Secretær som Rytter, fik vi ikke redet Retten iring og sprængt mange Parters Punge, skjønt det er vanskeligere med deres Taalmodighed. (René kommer afsted). Søde Narcisse, at René er en slet Rytter og Jæger er et Beviis paa at han duer til noget bedre, f. Ex. til Secretær og til engang at blive Maire i Carpentras, og saa — ja til noget bedre; thi, reentud sagt, er det ikke stort bedre bevant med mit Rytterskab. Og at han ikke tør bruge Sporen er Beviis paa hans gode Gemyt. Derfor, søde Narcisse — (Afs). Gid den forbandede spanske Vindsak ikke var bleven trukken med af Rodriguez! (Højt) Søde Narcisse, har Jagten frisket dig? Jeg fandt kun paa den derfor. Ak, du er bleg? Men du har ikke havt nogen Afmagt siden. Ak, du fromme Datter, du gjør dig stærkere end du er.

Narcisse. Hvis saa er, da er det forat glæde Eder, min Fader! O min gode Fader! (Trykker hans Haand).

Mairen. Og René? Ak den Stakkel! From som en Due, from som en Due. Og — tys! — han har kjøbt en Hare af Bonden Josef her i Skoven, og brænder efter at overrække Eder Kaarden og Æren af Jagten. Den spanske Trækfugl er ikke nær saa galant.

Madelaine. Aha! Rodriguez hid med Jagtens Ære, at lægge den for mine Fødder, iler. (Viner sig).

(Don Gaspard og Rodriguez komme).

D. Gasp. Min Dame! Hjorten, ved min ringe Kraft
imellem tvende Ege indeklemt
med sine Takker, venter kun paa Eder.

(Rækker Narcisse en Hirschfænger).

Madelaine. (Afs.) Det var et Hjertestød. Ej glemmes med
en større Ligegyldighed i Skoven
en afbrudt Piil end jeg. Dog er det Trøst,
for mig bortslængte Od, at jeg engang
har rammet Smukkeste af Frankrigs Herrer;
og jeg vil holde Taget til jeg brister.

Narcisse. (Afs. til Gasp.) End et Galanteri? Jeg venter Eder Aften — o for Døds og Livs Skyld!

D. Gasp. (Af.) Da har jeg Tjenstforretninger. Da jager jeg for Rodriguez; og imorgen dypper jeg i de fjerne Höjes Gry mit Banner.

(De jage bort).

Mairen. (ridende efter). Hør Datter! Renés Hare! Renés —

(Jagtlyden forsvinder).

Tredie Scene.

(Aften. Fanchette springer frem fra Buskadset mod Bækken, med vanvittigt Udseende og Gebærder. Barnegejsten viser sig).

Fanchette. Er du der lille Navnløse? Jeg har seet din Far.

(Dandsende og syngende).

Jeg saa Ham. Han sad paa en flygende Hest.
Saa bortflöj hans Troskab, den giftige Blæst.

Jeg saa Ham. Han stödte i Hornet. Hoho!
Halih! Haloh!
Saa höjt klang, saa döde i Skogen hans Tro.

Jeg saa ham. En Hejrefjer paa hans Baret.
Saa pralte hans Ord, men saa trolöst og let.

Jeg saa ham. En guldskjæftet Daggert han bar.
Meer glat var hans Tunge, den dybere skar.

Jeg saa ham. Han bar en azurblaa Tunik.
Saa blaat var, skjönt opfyldt med Slanger, hans Blik.

Jeg saa ham. En isengraa Kaabe nedhang.
Saa blegne de Lokker, han kyste engang.

Jeg saa ham. En Guldspore sad paa hans Fod.
Saa traadte i Stöv han mit Æresklenod.

Jeg saa ham. Han slængte til Betlersken Mynt.
Ve, Hun var den Kvinde, han elsked i Synd.

Jeg saa ham. Hans Hest mig besprængte med Skarn,
imedens ved Gjerdet jeg ammed hans Barn.

I Regn, til jeg graaned, jeg toed mig Selv.
Hans Barn hvor det fosser som stridest i Elv.

(Skriger) Rodriguez! Rodriguez!

Barnegejst. Der er Hun — idag er det Jevndøgn et Aar,
da var hun her sidst — som ene forstaar
at tale med mig, som bor saa alene,
og snakker saa sagte med Græs kun og Grene.

Fanchette. Ha er det Øjet eller Samvittigheden, som seer Gejster? Er du endnu ikke forløst, lille Stakkel? Du voxer smaat, thi du kan ikke samle mange Erfaringer.

Barnegejst. Det værste er: Ingen af Alle, som vandre
her rundtenomkring imellem hverandre,
kan se mig engang, endskjønt jeg er nær.
Jeg blir da alene, desværr', desværr'!

Fanchette. Vel, jeg vil rive den sidste Traad af imellem dig og disse daarlige Elementer. (Luder sig udover Bækken). O! o! ogsaa den er borte: dine Been, som laa saa sikkert med en sort Orrerod om Halsen og en Steen i Skjødet. Nu kan du svæve her evindelig, siden du ikke er borte endnu. O, det Værste kommer altid tilsidst.

Barnegejst. En Herlig af Aander kom nylig hidhen,
og løfted mig op som et Dug paa sin Vinge.
Da saa jeg i Himlen. Han loved at bringe
mig did, naar han kommer som Frelser igjen.

Fanchette. Ah, det er Trøst! Og det er en Trøst, at du ingen Been har at paavise, om du skulde vække Anelser hos en Forbivandrende eller Drømme hos En, der kunde kaste sig under disse Træer. Og din Far vil komme igjen som min Frelser. Thi han elsker Fanchette endnu, og bliver ogsaa gammel som hun. Det er til Ære for mine graanende Haar han bærer sin isengraa Kappe, og til Minde om Bækken, der er et Baand imellem os, at han bærer en blaa Klædedragt. Men jeg vil pynte mig, skjønt han gjør meer af denne Pjalt, der er en Levning af den Kjole, han broderede med

tusinde Kys — jeg vil pynte mig med Jasminer, som døve Moral og gode Lærdomme,
med gejle Bregner, blodig Oxetunge,
med Løvetand, som yngler under Foden,
og kaade Nesle, gustne grumme Bulme,
den Bøddelblomst, der kjøle kan sin Mordlyst
her i mit slangekolde Haar; med Desmerurt,
der gjør at Mosen stinker som en Liigseng;
og sortblaa Stormhat gro skal paa mit Hoved,
og skjule Tidens Aske for Rodriguez.

O, jeg maa skrige det vellystige Navn. (Skriger) Rodriguez! Rodriguez!

Barnegejst. For mig var hiin Aand for prægtig og stor.
Jeg heller vil være Margots lille Bro'r,
og bære et Legem, saa frodigt og smukt
som Ferskenens Blomster, som Abildens Frugt:
en Knop, der kan vise med Ære mig Selv
for Træer og Blommer, for Mark og for Elv.

Fanchette. Ak, ønsk Dig ikke Sligt, Barn! Thi en Dreng er Begyndelsen til en Mand, og en Mand Løftet til Helvede om at levere en stor, moden, stærk Djævel.

Snart blir du bruun som Bögen,
og knudret som en Eg.
Som afbrændt Vang i Rögen
din Kind forgaar i Skjæg.

I Skjæg, der kildrer Piger,
og river dem tilblods.
Og frem din Skulder stiger
med Klippetinders Trods.

Som Fjeldets Marmoraarer
sno Musklerne sig frem.
Du Flammer faar for Taarer,
men ingen Tröst i dem.

Og paa din Isse sænker
sig Helveds Örneflok.
De brede Vingers Skygge
er Mandens mörke Lok.

Saa er det gaaet din Fader, Barnlille, paa det nær, at hans Hjerte var det første, som angrebes af Forsteningen. Det vilde været bedre for ham og hele Verden, undtagen Helvede, om hans Moder havde været ligesaa barmhjertig som din, der strax gjorde dig til en liden bevidst Taage. Ak! ak! din Moder hænger ogsaa midtimellem Døden og Livet, skjælvende for begge, og jeg bliver tyndere og graaere, og blegere blive Pigernes mørke Avindsblik, som fæstede sig i min Sommerhats rosenrøde Baand, saa de hang tunge ned som Ranker. Eja! her var det, hvor Junkeren forærede mig dem, og hvor vi dandsede paa St. Johannesfesten, og hvor, og hvor . . . (Skriger) Rodriguez! Rodriguez!

(Josef gaar over Skogsletten hjem fra Markarbejdet).

Josef. Tys! Junkeren er alt borte med det hele Selskab. Gud læge din Sjel, arme Fanchette!

Fanchette. Arme? O lave Brændehugger eller Hyrde, du veed ikke, at jeg har Halvparten af den stolteste Junkers Højhed; du fatter ikke, at Lykken maa have sin Nat og Højheden sin Ulykke; du begriber ikke, at Storhed kun elsker som i Solglimt, der ere kosteligere end Lavhedens døsige og eensformige Dage i din elendige Hytte.

Josef. Vel da, Fanchette; men tag dog tiltakke i dens Ringhed; thi Natten stunder til. Jeg byder det med et venligt Hjerte.

Fanchette. Det er en god Ting og en Fiende af Nattekulde. Var Junker Rodriguez der, har han vist glemt det efter sig. Ha, var han der?

Josef. Ja. Den naadige Herre saa sig om baade ude og inde.

Fanchette. Ah! Det gjorde han ikke for Intet. Efter smukke Piger? Jeg vil lægge mig bag Ovnen, saa tager han fejl i Mørket. Hahaha!
Farvel da min Glut! før som Rosenknop rød,
nu hvid som en Musling, men sort er mit Skjød;
ja sort som en Muld og dybt som et Hav,
thi der var din Vugge og der var din Grav. (Gaa.)

Fjerde Scene.

(Nat. Gade i Carpentras. Narcisse og Madelaine paa en Altan).

Narcisse. God Nat! Forlad mig. .
Madelaine. Ja, Jeg bytter
med søvnløst Jomfrulejes Ensomhed
den, som fortærer mig hos Alle, naar
ej Han er der. Men Sancta Clara vil
jeg trætte til hun i en Drøm mig viser
kun første Træk af den Forhadtes Navn,
som atter har ham lokket ud inat
maskert, paa ond Bevidstheds Kattetrin.
Ja kun eet Træk! kun eet! — o nok for mig!
(Gaar ind.)

Narcisse. Hvor er vel Jamren størst: om selv man er
foragtelig? om Den, man elsker, er det?
O, den er størst: Foragteligs Foragt,
imens man, selv foragtelig, dog elsker.
— Han flyr mig; men han flygter ud i Verden
med samme Frosinds kjække Smiil (det Banner,
som har betvunget mig); men jeg *fra* Verden.
Han flyr en Ungdom, som har overlevet
sin Uskyld før sin Skjønhed. . Ha, der er Han!

(Don Gaspard i Spidsen for sin Trop. Josef bunden imellem Soldaterne. Narcisse luder sig udover Altanen).

Hvor skjøn endnu! Jeg seer det; thi i Natten
som Fakkeldryp nedfalde mine Taarer. .

Don Gaspard. — — Pierre! og Guy!
Tag Karlen mellem Eder! Sno ham fast
med Buestrengen. (Afs.) Ha, ved St. Sylvester,
der er Hun som et Spøgelse.
Narcisse. Don Gaspard!
For Guds Barmhjertighed —
D. Gaspard. (Skyndende forbi) Rør Trommen! Ha,
skjær Remmen over . .

Narcisse. Jeg vil følge dig
i Feldt som Kriger, og i Fred som Tjener,
din Stolthed varte op, din Grumhed elske.
Don Gaspard — er det muligt: O kun hør mig . .
O Gaspard — er det muligt? (besvimer).

D. Gaspard. Saa for Satan,
faa Trommen løs, og lad Trompeten hyle
Farvel til denne By, hvor Godtro end
i abrahamisk Reenhed, færdig til
sit Kjæreste at ofre, er Bormester,
og Gjæstmildheds og Dumheds tusind Former
er Borgerskabet. Svindt! Vi svare maa
de Trommer, som fra Huus til Huus jeg hører
Gud Morfeus paa spændte Næs'bor rører.

(Trommen og Trompeten lyder. Troppen drager bort. Mairen og René styrte ud paa Altanen i Natdragt. Borgere og Koner vise sig i Vinduer og Döre).

Mairen. Hvad er paafærde? Vor gode Stad . . . Hej! Hej!

Narcisse. (mumlende) O Han er borte —

Mairen. Den naadige Frue bevare os! Søde Narcisse besvimet . . René! Skriver! Fæ! Fæ!

En Borger. Hvad er paafærde, Fatter?

Anden Borger. Frels os, alle Helgener! Grevens Kjættere ere her. Ve vor gode Stad!

Mairen. René! Skriver! Hvad, I Rædhare, har I skjult jer? Seer I da ikke? Først efter Hovedvand; siden Byen. Ak, paa mig hvile begge Ulykker ligetungt.

Tredie Borger. Ve os! Der er ingen Barmhjertighed at vente, dersom vi ikke sadle om.

En Borgerkone. Ah! Jeg kjender Gil Trommeslagers Kunster. Det er Spaniolens Folk bare.

Anden Borger. Ja, det var det jeg sagde . . De forbandede Landseknegte! Udskud! Affald af den trojanske Hest!

Tredie Borger. Det var min Mening, Fatter Niclas.

Förste Borger. Det er skam lige ilde; thi Grevens vilde ikke fortære mere end dette Pak skylder.

Anden Borger. Det er Takken for al vor Gjæstmildhed, at de vække os med dette Spectakel.

(En Soldat springer ud fra et Vindu og fölger Troppen).

Förste Borger. Ah! hvor Pokker kom den Fugl fra? Det var hos Jer, Niclas! (En anden Soldat kommer paa samme Maade fra et andet Huus).

Anden Borger. Se, der er skam En i jert Rede med. Sover ikke jer Datter i det Stokværk?

Förste Borger. Jeg skal huske jer det.

Tredie Borger. Det er Takken for al vor Gjæstfrihed. Tvi! (Borgerne trække sig tilbage).

Mairen. Ah, Pokker var det ikke andet? René, søde Narcisse kommer sig. Hun var blot forskrækket over Allarmen; og det lod til, at I ogsaa fik Benauelser, da I hørte om Grevens Folk. Men fort ind nu; thi I tager jer ikke saa godt ud nu som i Retten i Samar og Calot; og der er Anledning (som I selv maa skjønne bedst) til at drikke en Flaske Morgenviin paa at ikke en Eneste af disse Knegte maa komme fra Striden. Oramus, Domine! Oramus! (Gaa.)

Narcisse. (Afs.) Dog beder for ham, mens min Tunge bander,
en Røst her i min Barm. O nej, jeg kan ej.
Det er hans Barn, som beder til mit Hjerte,
omklemmende det med de spæde Hænder,
for ham; men jeg vil hærde det til Staal. (Gaar ind.)

(Rodriguez kommer maskert, fulgt af Fanchette.)

Fanchette. Saalangt jeg kan, Guldstykke, følger jeg dig; — ja, om denne Dørklinke var Dødens og ikke din Fader Mairens.

Rodriguez. Tys! ved alle Helgener! Skal jeg overgive dig til ham?

Fanchette. Ah! Du skræmmer mig ikke, Allerkjæresten min, siden jeg saa dig lægge Knebelen paa den stakkels Josef, Fuglekongen i Coninges. Det var en lystig Streg, smukke Kavaleer. Blot nu Hun, som det gjælder, naar Alt er over og hun forskydes, ikke gjemmer sin Kjærlighed i samme Strømhul som jeg . .

Rodriguez. (Holdende for hendes Mund). Fanchette! kjære Fanchette . . for alle Helgeners Skyld.

Fanchette. „Fanchette!" (Brister i Graad) Ja dette gjorde godt. Gud velsigne dig, mit Barns Fader! Nej, Gud forbande dig; thi dersom du ikke grusomt har forstødt mig, har jeg gjort en gruelig, gruelig Ugjerning. Men har du det, saa vil jeg vælte paa dig Alt. Ak nej, nej! Jeg elsker dig formeget. Din halve Fordømmelse vil jeg tage, dersom vi faa eet Leje sammen i Helvede.

Rodriguez. For alle Helgener, saa ti!

Fanchette. Ikke for alle Helgener; thi de ere forsvundne, men siig: for vor Kjærligheds Skyld, saa vil jeg tro dig.

Rodriguez. Nu vel da!

Fanchette. Saa kys mig! Ah, du vil ikke?

Rodriguez. (Afs.) Gud skee Lov det er mørkt. (Kysser hende.) Se saa!

Fanchette. Skjelm, dit Kys var ikke som i gamle Dage: — kun som et Stryg af en Skindving. Ak, det brænder ikke mere, og dine Øjne lyse ikke mere i Mørket.

Rodriguez. God Nat, kjære Fanchette! Du har svoret at tie. Husk det! (Vil ind.)

Fanchette. (Skriger) Rodriguez! Rodri—

Rodriguez. (Holdende hende for Munden) Vanvittige . .

Fanchette. (Hendes Latter bryder frem.) Hahahaha! Ja det er Jeg.

Rodriguez. Troløse —

Fanchette. (Hulkende) Ja, det er Du. (Skriger) Rodriguez!

Rodriguez. (Afs.) Ha, jeg kunde myrde Hende. (Hviskende) Søde Fanchette! kjære Fanchette! herovenpaa sover min Fader, min Søster, der er syg, og . .

Fanchette. Hvem? hvem?

(Madelaine kommer paa Altanen.)

Madelaine. Det var hans Navn, og med en Kvinderøst! Det gaar forvidt. Dog vil jeg taale Alt.

Rodriguez. (Trækker Fanchette indunder Altanen) Der er Hun.

Fanchette. Ah, din Kjæreste? Nu ere alle Vinde løste i mit Hoved, og alle Bølger i mit Hjerte . .

Rodriguez. (Omfavner Fanchette) Nej, nej! Ved alle Helgener!

Fanchette. Kan Fanchette tro dine Eder? Nej, ikke om den Alvidende gjorde det. Det veed du bedst selv.

Madelaine. Rodriguez! Elskede! Hvor er du? Ak,
til mine Øjne brænde har jeg ventet
ved Nattelampen. Gud ske Lov du kom!

Fanchette. Seer Du, der gik en Mened til Helved som en Steen tilbunds. For Frøkenens og din Saligheds Skyld maa jeg forstyrre dig i dit Puds med Nannette . .

Rodriguez. (Omfavner hende stærkere) O Fanchette! O min Kjære, hold din Ed at tie, naar jeg viser dig Sandheden i min.

Fanchette. Gjør det! Ved vort Barn, jeg skal da, om saa Hovedet brister.

Madelaine. Rodriguez, svar din Brud! Ak Naltekulden har gjort dig hæs paa dette vilde Tog.

Rodriguez. (træder frem) Min Frøken, er det saa, vil jeg
dog haabe,
I hører og bønhører dette Ønske,
at gjemme Æren af hint søde Navn,
I gav jer, for en mere Lykkelig.

Fanchette. O Bravo! Bravo!

Madelaine. Er det din Mening? Siig mig den engang, naar du er mindre febersyg og søvnig.

Rodriguez. Det er min Mening, er og bliver det.

Fanchette. Bravo! Bravo!

Madelaine. Smuk Løn for min Opmærksomhed! . .

Rodriguez. Den har
generet mig.

Madelaine. Og for min Kjærlighed.

Rodriguez. Oh! den har mig generet endnu mere.

Madelaine. Nu! Mere taaler ingen Kvindes Ære,
ja selv ej hendes Elskov.

Fanchette. Bravo! Bravo!

Anden Act.

Første Scene.

(I Forpagterens Huus. Et Kammer aabent til Siden, hvor Margot sees slumrende. Forpagteren omringet af sine Börn. Han er rejseklædt. Nannette hjælper ham Randselen paa).

Forpagteren. Farvel Firmin! Farvel Colin og Jacqves!
Farvel Margot! mit syge lille Hjerte!

Börnene. Farvel Fa'r! Farvel Fa'r!

Nannette. Trøst dig for hende! Urterne er' alle,
ihvor forskjellige, opstandne i
et Søsterpar af Sundhedsroser. Se!

Forpagt. Gud signe dig!

Nannette. Dog skal hun holde Sengen.

Forpagt. Saa kan hun dele Bryllupsglæden trygt,
naar, som jeg haaber, denne Pung befrir
din Josef. Stakkel! Hun og disse Smaa
har forud kjøbt, som du, hvis Medgivt gaar,
den Glæde med sin Arv. Farvel Margot!
Farvel Jacqves! Farvel Colin! Farvel Firmin!

Börnene. Farvel Fa'r! Farvel Fa'r!

Nannette. Nu ud, I Smaa! (Förer Börnene ind i Kammeret til et Bord.)
Fyskam! endnu ej skrevet fire Linjer?
Den, som bli'r færdig bedst og først, skal faa
de Silkestrømper, som jeg strikker paa.
(Kommer tilbage.)

Forpagt. Gud signe dig! Du neppe mere var
end Barn før Du dem mere var end Moder.
O jeg er rig i dig, mit Barn! Jeg føler,
imens jeg bærer bort mit hele Eje,
at end mit Alt jeg efterlader her.

Nannette. Dig Gud ledsage!
Forpagt. Og han være her!
I dine Arme, Datter, hvile Disse
som favnede af Himmelduens Vinger!
Levvel! Dog er — Gud glemme denne Glemsel!
dog er der endnu Eet, et Barn af Himlen,
som jeg skal vogte, hvis jeg vil, at den
skal vogte mine: Evangeliet,
udlagt af Pierre Vaux den Salige.
(Peger paa en Bog paa Bordet.)
Forvar den, var det under Jorden! Laa
den i dens Midtpunkt, da forgik ej Verden.
Forvar den som dit Hjerte gjemmer Troen,
useet af Verdens Had, men dog tilstede
som Lys i Øjets Dyb og Mørkhed. Saa,
nu er der Intet mere.
(Gaar. Nannette fölger ham. Rodriguez kommer snart efter.)
Rodriguez. Fortræffeligt! den Gamle ogsaa borte . .
Saa gjør en Daad Tilfældet til sin Træl,
og uberegnet Rad af Lykketræf
sig viser som nødvendig Følge, rigt
nedregnende som Vinding paa den Dristige.
Jeg kan gaa lige paa. Dog nej, Hun er
af disse Dydige — slig Bid er lækrest
og har en Smag af himmelske Ambrosia —
som fanges kun ved Dyd, liig visse Fisk,
der bide bedst paa samme Art. Nu vel,
den Lokkemad maa bruges, men som Anglen
kun eftergjort. (Seende i Bogen) Ah! ah! En Hage til!
„Pierre Vaux"? Nu, Kjætterske, du fanger Helgenen!
Og, Helgeninde, Kjættersken er min.
Dog vil jeg, hvis hun *vil*, gjenlukke Øjet,
og vende indad det mod Viljens Maal:
imod det søde Billede, som i
dens stærke Arme funkler, liig Demanten
i snoet Ring, urokkeligt og klart
i Sjelens Dyb, som Stjernen i en Brønd.
Hvor fattigt seer her ud! Nu, desto bedre.

Thi Dyd i Armod er Guldbilledet
paa Leerfod. Og hver Sammenligning (selv
de Skyer, den stirrer paa, i Pragt er klædte)
indfletter i dens Rødder Mismodklintens . .
Og, Himmelhvedesæd — farvel!
Nu! Rødmer jeg? O latterligt isandhed!
Det er paa Verdens Vegne. Den Erfaring
tilhører den, ej mig. Jeg vil jo kun,
at Dyden ej skal være fattig, men
ej heller stiv og for alvorlig: den,
og Hvad man kalder Udyd, smilende
som Bro'r og Søster paa de samme Blomster.
Da er det heller let ej dem at skille.
Hun kommer — nu, det er en gammel Regel:
Hvo kysser Barnet klapper Mo'r paa Kinden.

(Gaar ind til Börnene).

Ret, Børn! Se der, min lille Ven, en Top!
Der du en Hatteknap! Der du et Skjærf!

Börnene. Nannette! Nannette! kom! kom!

(I Forvirring om Foræringerne),

Nannette. Saa tys!
Margot jo sover.

Börnene. Se! den gode Herre —
Se! Se dog —

Nannette. (Gjemmer Bogen). Ah! Jeg haaber han ej saa den.
Saa tak da! O, jeg maa nok takke Eder
for Disse, som har Følelser, ej Ord.

(Lukker Dören til Börnenes Kammer).

Rodriguez. (traadt ind) Det er min Frygt for mig. Dog tro mit Øje,
om Munden skulde svigte! Lad det fylde
dens Armod ud som denne Hyttes Du!

(Griber hendes Haand).

Nannette! fromme Pige! liig Maria,
skjønt Jomfru, Moder!

Nannette. Ædle Herre, der
er liden Trøst i smukke Ord som oftest.
Dog kom I for at trøste.

Rodriguez. Forat trøstes.
Nannette. I, Herre! Ak, her er et Sorgens Huus.
Den Fattige maa taale Vold, som Græsset
der fæster sig i Klippens Rift, at den
begraver al dets Stræben under Gruus.
Sit Tilvær maa med Taalmod han betale
somom det var en Menneskenes Skjænk
og ikke Guds. Hans Lykke, skjønt beskeden
i Ønsket: ikkun Ro, beror alene
paa Vindene i Andres Luner.
Rodriguez. Sandt!
Det gjennemborer mig. Jeg blues ved
min Rigdom, og min Fødsel bli'r en Spot,
naar jeg i dig seer Dyden dømt til Ringhed.
Ak, — hvis jeg saa tör sige — din retfærdige
Omhu for disse Børn er mod din Vilje
en skarp Irettesættelse for Himlen.
Nannette. (forundret) Hvad siger I?
Rodriguez. At Skjebnen dog har lært.
Thi her jeg er, at frelse dig ifra
en Stilling, der fortjener slige Tanker.
Nannette. Min? O den deler Lindetræets Lykke
herudenfor, at vogte denne Hytte,
og dø i Ly af det.
Rodriguez. (Griber hendes Haand) Da elsked ej
Rodriguez.
Nannette. (River Haanden lös) Herre!
Rodriguez. Ja, din Skjebne, saa
partisk mod Dyd, opsætsig mod Naturen,
bekjæmper jeg med større Guddomskraft
end den Tilfældigheders døde Strøms,
der splitted øs i Fødslen, kasted dig
paa Lavheds Strand, men mig paa Ærens Klippe.
Nu! viste du slig Taalmod hidtil i
den blinde Gang hiin døde Strøm før havde,
saa er det ligevist kun føjsom Tak
mod Den, der, skjønt det syntes, dig ej glemte,
at vise mere livlig Dyd imod

den raskere af nye Strømmes Hvirvel,
som, kommende fra samme Almagts Dyb,
vil føre dig fra et uværdigt Leje
til gyldne Kyst, bestemt dig, skjønt i Fjernet.

Nannette. Ak, I vil løse Josef? Ædle Herre!
(Knæler for ham.)

Rodriguez. Nej dig fra ham, fra Dyndet, hvori du,
tilfældigviis diddreven, har dig fæstet.
(Nannette rejser sig).
Saa er Fornuftens Røst. Som Orglets Drøn
i Chorets Melodier, maa den høres
højt over alle vante Følelser.
Dog vil jeg, at min Tryglen som en Røst
fra Menighedens Chor skal være, der
skjønt eensom, trænger højeste igjennem,
og følger Orglet, overbydende
dets Drøn og overhvinende dets Stigen.
Du taler ej? Se, denne Arm er Planken,
dig sendt af nye Skjebners Strøm!
(Vil omfavne hende.)
Og denne
fra dette Hjerte bruser, sluppen ud
af Den tilvisse, som udsender Alt.
(Nannette vender sig bort.)
End ej? Nu, tror du ej, at denne Stund
er som de andre Øjeblik en Deel
af Tiden? o en Perle i dens Krone.
Og tror du, det, repræsentert i mig,
dets Hensigt aabenbaret i mit Ord,
er sendt af Ham, hvis Aande (den som bærer
Alverden) Tiden er?

Nannette. Tilvisse tror jeg.
Men som en Frister er I sendt. Dog nej,
saa sandsberøvet var vel aldrig Uskyld,
saa ubevidst ej Uerfarenhed,
at aaben Gudsbespottelse og værste
af Synder: Spot mod uforskyldt Ulykke,

til Vaklen kunde friste. Hvis I mener,
hvad nys I sagde . .
Rodriguez. Ja, ved Himlen!
Nannette. Ak,
Da frister I til Gysen.
Rodriguez. (farende tilbage) Gysen? Ej!
Det Ord er meer end koldt; men jeg beklager,
at intet Ord meer hedt end Elskov findes.
Vel, vi forene begge. Endda dannes
en passende Temperatur
for Kjærligheden, saadan den maa være
hvor hos den Ene ej om Sjel kan sperges,
da den forgiftet er med Kjetteri.
Du studser? Ja, jeg veed det. Nu, da veed Du,
at du er i min Haand, ja du og Dine,
forraadte alle af jer falske Petrus.
Nu gyser du med større Ret.
Nannette. (stolt) Tro ikke,
jeg zittrer for mig Selv.
Rodriguez. Ah, du har fundet
et Ord meer koldt end Gysen; det er: Haan.
Jeg et meer glødende end Elskov: Had.
Nannette. Jeg vakler ej i Valget.
Rodriguez. Heller ikke,
naar det er sat imellem dig og Bogen,
du skjuler, den, I holde mere værd
end Verdens Alt.
Nannette. Mit Liv er eders.
Rodriguez. Nej.
Jeg det forærer Sanct Domingos Brødre
i Avignon. Dog end engang, Nannette,
jeg skjænker knælende igjen dig Selv det,
kun tryglende om nogle Blomster af
dets Rigdom.
Nannette. (Kaster Bogen til ham) Se, der er mit Liv! Som Sjelen
for Legemet, jeg foretrækker hvad
jeg har af Bogen lært for Bogen selv,

skjønt Han, der fængsled Himlens Melodier
i disse Træk, vel veed hvor jeg den elsker.

Rodriguez. Ak, skal da Bødlen vise dig hvor højt
jeg elsker?

Nannette. Heller end nu eders Elskov
hvor dybt I mig foragter.

Rodriguez. Med mit Had
maal ud min Kjærlighed; og du skal svimle.

Nannette. Dog elsker jeg jer mere; thi jeg beder
for eders Sjel. (Vil gaa.)

Rodriguez. (river hende tilbage) Bi! bi! og lær
min Kjærlighed at kjende af hvor dyrt
jeg kjøbte denne Times Kval. Thi hør —
og tilgiv ej! — Jeg, ene jeg, jeg lod
(thi var han ej et næsviist Bolværk i
min Fos, som tordner ned, blot for at logre
for dine Fødder?) føre bort din Brudgom.

Nannette. . . Du? O!

Rodriguez. Javist, til Krigens Slagterbænk,
til Valen, Christenaltrets Fundament.

Nannette. Sataniske!

Rodriguez. Den Bøn var ikke from.

Nannette. Du Djævel!

Rodriguez. Nu, skjæld ej Kong David ud!
Han gjorde det ej bedre.

Nannette. (knælende) Frels ham! O
Rodriguez! —

Rodriguez. Tror du, at jeg derfor kvalte
med disse Fingre, som din Taare varmer,
dit Navn paa Josefs Mund, og Hjertets Torden
om at det var en Synd? Nej, forat lade
det vaagne op paa min eensformigt evigt
som Vindens Lyd i Sivet.

Nannette. O Rodriguez!
For Guds Barmhjertighed —

Rodriguez. „Rodriguez?“ Ja,
saa mildt skal dette haarde Navn betones,
som du det tonte nu.

Nannette. Rodriguez! o,
split denne Helveds Blindelse, I er i!
Gjengiv mig Josef; og jeg evigt skal
i Bønner lære Himlen eders Navn.

Rodriguez. Jeg vil, at du bønhører og forbander.

Nannette. Umuligt begge.

Rodriguez. Hvilket af dem mest?

Nannette. Tving mig ej til Forbandelse!

Rodriguez. Nej, til
Bønhørelse —

Nannette. (trædende fortvivlet tilbage) Hjælp! hjælp!

Rodriguez. (gribende efter hende) Jeg vil dig elske
som Løven bidsk Ulvinde.

Nannette. Himmel! Hjælp!

(Fanchette styrter ind. Rodriguez fjerner sig forlegen.)

Fanchette. — Rodriguez ja tilhjælp! Jeg er hans Genius.
Det var et Skrig som Dommedagens. Men
hvi saa? Veed du ej, Jomfru, at han elsker
din Modstand just, forblindet i de Tænder
din helgenlige Dyd fremviser?

Nannette. O,
Du kom fra Himlen.

Fanchette. Ja fra Satans.
Fra Jorden nemlig. Helved er hans Jord.
Jeg er Rodriguez' Skygge. Derfor kom jeg
lidt senere end han; thi endnu skinner
hans Manddoms Morgensol ham i hans Ansigt.
Og han min Skygge er, og derfor kom han
lidt før end jeg; thi se hos mig det aftnes.

Nannette. Kom, Stakkel! Du er hæs, jeg vil dig
læske.

Fanchette. Ja, jeg har lært jo Bjergene herrundtom
at hyle smukt: „Rodriguez!" Ohohoho!
Dog hit for Skams Skyld, Elskte, en Undskyldning
hvi du er her.

Rodriguez. Bort Kvinde!

Fanchette. Ja, en Kvinde!
Det er min hele Plage.

Rodriguez. O fordømt!

Fanchette. Det er jeg med. Dog er din Skytsaand jeg,
som frelser dig fra Synd, du før ej har.
Thi den, vi havde mellem os tilforn,
har gjort min Nerve følsom, saa den zitrer,
naar din, om fjernt, sig spænder til en Udaad.
Og Stormen bringer Bud fra dig; Orakler
til mine angste Spørgsmaal kvæder Vinden,
og Chore tale selv om dig fra Luften.

Rodriguez. Fanchette —

Fanchette. Skjær ej Tænder, stolte Løve,
for du est fangen i min Ømheds Net.
O sønderskjær ej saa din Engels Navn!

Rodriguez. Min Elskte —

Fanchette. Ret! den Tone jeg forstaar.
Saa sød den er som Sivets ved vor Bæk.

Rodriguez. (Afs.) Gid der du laa! Som Myg om Lyset, svæver
hun stedse i sit Vanvid nær og rundt
en Aabenbarelse, som dræber hende.

Fanchette. Han er min Elsker, gode Pige; derfor
bønhør ham ej. Den Ret tilhører mig.
Men hjælp mig at beundre.

Nannette. Bliv hos mig.
Du synes Magt at have over ham.

Fanchette. Ja Blodets.

Rodriguez. (Afs.) Ha, den Rasende! (Højt) Hun mener
— om Fabelen saa vil — vist fjerne Slægtskabs.

Fanchette. Vort Slægtskabs første Ane var et Kys,
dets Stammemoder en Omfavnelse,
og derfra stammer ned en Rad Forbandelser.

Rodriguez. Jeg kjender hende ej.

Fanchette. Nu galer Hanen.
Hoho!

Rodriguez. Jeg sværger.

Fanchette. Andengang. Hoho!

Rodriguez. (Afs.) Hvor djævelsk fuul og dristig i sit Vanvid!

Med drømmevandrersk-sikre Trin hun gaar
paa Afgrundsranden af Tilstaaelsen.
(Til Fanchette) Fanchette: Ak, hvi vil du da, at Verden
skal kige mellem vore Hjerter?

Fanchette. Sandt!
Det maa den ej. Dens Øje er for koldt.
Men kast som Sand deri dit Had til hende,
som blegner der, saa seer det ej for Graad.

Rodriguez. (Afs.) Mig Madelaine skal hevne. Intet Had
saa sikkert slaar som Kvindes Jalousi.
I Ørkenen, hvor Mandens Hevn maa standse,
den aander sine Flammevinde ud. (Gaar.)

Fanchette. Ah borte? Var det ej Rodriguez? O,
(Skriger) Rodriguez! Rodriguez!

Nannette. Tys dog! Gud ske Lov!

Fanchette. Ak, taabelige Uskyld, veed du ej,
at han har efterladt, som Satan Røg,
sit bitre Had? Det lugter af dit Liig.
Han svor ej Glemsel. Vel han gik, men svor ej.

Nannette. Gud frelse mine Smaa!

Fanchette. Ah, du har Børn?
Dem skal *jeg* redde. Børn? O stol paa mig!
Jeg har en Hunørns Neb og Klør for Børn.
Thi engang . . Ja, Rodriguez bedst det veed;
og det er mere sikkert end hans Eed.
(Gaa ind.)

Anden Scene.

(Retssal i Carpentras. Rodriguez. René skrivende).

Rodriguez. (Afs.) Saa frist da hende, Død! den kraftigste
af alle Fristere. Nej, ikke Døden; thi
hun er for smuk. Jeg skinsyg blev paa Døden.
Skjønt Hevn med Blod bør svare Haan, der spytter,
dog Døden ej, dens Billed kun, dens Fare.

Naar den vil gribe, vil jeg springe til,
og gribe hende før det blege Kys,
forblænde Øjet med en Frelsers Straaler,
og skjænke Livet som en Morgengave.
René, kom hid! (René kommer bukkende).

René. Hvad er til Tjeneste?

Rodriguez. Nu vil jeg tjene Eder. Hør! Siden I fik Afslag af min Søster, dengang I kom paa det uheldige Indfald at tage Friermodet fra den dygtige Pidsk, I tog jer med Mairen i Anledning af Compagniets Bortmarsch, vil jeg foreslaa Eder en Anden, der er rigere, om ikke smukkere. (René bukker) Hvad mener I om Frøken Madelaine?

René. Gud bevares! Hihi!

Rodriguez. Siger I det „Gud bevares" i en god Mening.

René. Ja Gud bevares. Hihi!

Rodriguez. Nu! Hun er ledig. Siden jeg flyttede ud af hendes Hjerte, bor Giftesygen der alene.

René. Ah! den Fugl flyver højt. Hihi!

Rodriguez. Jeg skal lære Eder at fange den.

René. Ak! hun har truet med at gaa i Kloster . .

Rodriguez. Det maa være i et Munkekloster. Til de lystige Benedictinere for Exempel.

René. . . Ja endog med at stifte et af en uhørt streng Orden.

Rodriguez. Ja dersom hun ikke bliver gift. Kuldkast I kun Klosteret, før det faar sin Grundvold. Jeg skal give Eder Anledning til at gjøre Eder i anden Maade fortjent af Christenheden. Reent ud: vil I have Herskabet og Slottet Hautbrisson og Godset Coninges og en langagtig Frue med Been i Næsen?

René. Oh, gunstige Herre, kunde jeg tjene Eder igjen!

Rodriguez. Velan da! Hele Kunsten bestaar kun i at betro hende, med saa vigtig Hemmelighedsmine, som muligt, at Pigen Nannette Pelorce var Den, der stak hende ud. Anklag hende saa for Kjætteri efter dette Beviis (giver ham Andagtsbogen) saa er I i Kridhuset, især da I giver Madelaine en fiin Hevn

ved saaledes at tvinge mig til at være Actor som Inqvisitionens Advocat. Forstaar I? Nu, vil I?

René. Ja Gud bevares. Det var en let Maade.

Rodriguez. Saa indregistrer strax Klagen. Skriv nu! (Dicterer. René skriver) „Jeg Cyprianus Neoptolemus Greffier, Hans Hellighed Pavens Maire, Byfoged og Landsdommer i Byen og Districtet Carpentras . . .

René. Ja ja, bi lidt! Det er Eders Faders Navn, som skal staa med store Bogstaver.

Rodriguez. . . „Gjør vitterligt: at mig med Bisiddere er, under Datum af 3die efter Sylvester, bleven foredragen lovformelig Klage, hvorefter Herr René, Rettens Skriver hersteds, anklager for Kjætteri og Fordølgelse af forbudne, høist kjætterske Bøger“ . . . Har I det? Stands lidt! (Bider sine Negle).

René. Hihihi! Det er som Monsieur sagde: jeg gjør mig isandhed fortjent af Christenheden.

Rodriguez. (Afs.) Hun skal jo blot see Dødens Aasyn, for at sammenligne mit og dens, og lære at elske Livet. Mere vil jeg ikke.

(Heftig.) Videre! . . „Pigen Nannette, Datter af Etienne Pelorce, Forpagter under den højbyrdige Frøken Madelaine de Haulbrissons Herskab Haulbrisson; og paastaar . . .“

René. Hihihi: Nu bliver der lidt Bevægelse i disse stille Tider. Loven siger Baal og Brand. Hihi!

Rodriguez. . . „At med Anklagede fortfares efter Lovens strengeste Bydende; hendes Sødskende, der befindes under Lagalder, at besørges, under Kjætterlovens yderligere Iagttagende, opdragne i den ene saliggjørende Kirkes Skjød; hendes Fader Etienne og Trolovede Josef Santorin, der begge befindes fraværende, at være underkastede samme Livspaastand som Anklagede; og at alle disse i Klagen Nævntes Ejendom tilkjendes den hellige Dominici Broderskab i Avignon, dog at Processens Omkostninger forlods deraf udredes. Ifølge denne lovformelige Klage paalægges Herr Rodriguez Greffier, Advocat, og den hellige Inqvisitions Actor i Byen og Districtet Carpentras, som Saadan at iagttage alt fornødent, i hvilken Henseende han herved bemyndiges til at lade Anklagede arrestere og fremstille til piinligt Forhør for By- og Landretten i Car-

pentras, der afholdes sammesteds hver Onsdag og Løverdag." Se saa! Faa nu Undertegnelsen: Cyprianus Neoptolemus Greffier, Maire, Byfoged og Landsdommer i den pavelige By og Districtet Carpentras.

René. Hihihi! Det er Hovedet paa Sømmet.

Rodriguez. Tænk blot paa, René, at det Søm er slaaet i Borgporten paa Hautbrisson.

René. Eller i Frøken Madelaines Hjerte. Hihihi!

Rodriguez. Hu, René! Der slipper ofte Udtryk fra Godmodigheden, som kan lade Haar rejse sig. Nu flink!

(René gaar).

(Afs.) Hvor ofte vil jeg sige til mig selv:
jeg vil ej bryde Grenen, ikkun bøje
dens søde Frugt til Munden med lidt Magt?
I magisk Lampes Dødningslys jeg vil
kun vise hende Noget, som hun maa,
om hun har Skjønsomhed, ej kalde Had,
men Kjærlighed, der ikke frygter Helved,
og lefler blid med Døden, bruger kjæk
til Ømheds Talemand blaalæbet Skræk. (gaar).

Tredie Scene.

(Skogsletten. Narcisse. Barnegejsten).

Narcisse. Min Time kommer. Ve! hvad skjuler mig?
Ej meer en Skogens dunkle Afgrundsbund,
som da jeg valgte den for denne Stund,
mig synes denne Slette. Og herover
er denne dagblaa, trætopkrandste Ring
et Luftens Øje, følesløst og stirrende.
Men om min Fader dør af Skræk og Sorg,
han sætter vist som kulsort borende
Pupill sig deri, seer og hører Sletten
som Dybets falske Grønsværlæbe aabnes
og nævne Grunden, hvi jeg blev saa bleg,
hvi sidste Tid kun hørte tvungen Spøg,
naar klappende han bad mig dog for Guds Skyld

at tage Kryderthe og holde Sengen.
I firti lange, skjønt for korte Uger
har Gaspards Barn mit Hjerte klappet, tigget
det om Medlidenhed, om den, at hylle
dets Skjændsel til. Men nu, o ve! jeg mægter
ej længer. Og det Selv er bleven
saa kjed af Hjertets tunge Slag og af
at lytte til den vilde Puls.
O ve!
Nu krymper sig Naturen. Blodige
Natur, som lønner saa sig selv, som styrter
med Smerteskrig den samme Sti tilbage,
hvor Vellyst taus paa spændte Nerver svævte!
O ve! o ve! Hvor er en Ensomhed
saa taus, at den ej Smertens Veraab hører?
O ve, o ve! o ve! Hvor, Skjændsels Time,
hvor er en Skygge sort nok til et Skjul?
(Gaar ind i Skogen).

Barnegejsten. Paa Bølgespejlet en Hvirvelvind
saa vildt ej farer paa sorte Trin
som Modersveer fra Fod til Isse.
Dog mere voldsomt og vildt end disse
fly Smertestanker i hendes Sind.

Meer rastløst bølger end Siv ved Kyst
veespændte Nerver i hendes Bryst.
Liig enkelt Vindstød, der Egen bøjer,
een Ve sig over de andre højer,
at hyle ene, mens Alt er tyst.

Ve Liv, hvis Traade ej briste vil!
Ve Død, som griber med Hast ej til:
Det er en Døen, som ikke endes,
en Livsilds Sluknen, som atter tændes
til nye Kvaler i Smertesild.

Ej Hjelp fra Jorden, ej Himles Trøst,
ej fatte Engle den Smertesrøst.
En fremmed Verden, et Chaos lukket
er Moderskjødet. De høre Sukket
saa koldt som blev kun en Blomst forløst.
(Narcisse kommer frem med et Barn).

Narcisse. Forræderisk som Glæden Smerten er.
Dens Zitren var dens svigefulde Latter.
Thi denne her er større. Dog jeg bar den:
min pjaltesvøbte Tiggerdreng omkring,
hvis Menneskene ikke suged Fryd
af Andres Jammer, og tillode mig
at die ham i Fred ved urent Bryst
saalangt dets Rigdom strakte, om tilsidst
kun vissent Blod og Taarer var tilbage.
Uskyldige! (Kysser Barnet) Uskyldig Du!
som suget har saalænge dette Hjerte?
Dit første Pust er jo min Faders sidste,
om det ej standses; og din første Rødmen
min Æres Blegnen.
Ha, det var en Tanke,
skyldvægtig meer end mangen anden Gjerning!
Saa har du Blod endnu, mit Hjerte? og
er dog saa tørstigt? Nok endnu af Blod
til ud at fylde denne Tanke med?
Nu fødes nogen den med det. Og jeg
har forud alt dens Skyld, som Fødslen ej
af Barnet, men Undfangelsen er Synden.
Og har ej Skjebnen ved sit Angreb æsket
mig til at slaa den med sit eget Vaaben,
det jeg nu svinger? (Svinger Barnet vildt over Hovedet. Det skriger).

Tys! begynder, Barn,
du hvor din Fader slap: med at forraade
din Moder? Ah, du har et Træk af ham
om Munden, som (skjønt Øjet er for ærligt
til enten ham at ligne eller mig)
er nok at dømme dig til Døden for,
at ej det voxer til et Slangepar.
Du burde to det ud i denne Bæk.
(Holder Barnet over Bækken. Det skriger).

Barnegejsten. O gjør det ej!

Narcisse. Jeg siger blot „du burde."
Det var som Barnet bad: „o gjør det ej!"

Men ti dog for dit Livs Skyld! Oh, det har
ej Værd for dig, som veed ej om du lever,
og kan da ikke frygte Døden. Jeg
kun veed og kan afgjøre til dit Bedste.
Og det er ej det bedste, at du voxer
op i din Moders Jammer, hende Verden
vil nøde til at bande dig hver Time.
Men det er bedst, at du tilbagegiver
det Liv, med Uret du bekom.
Og hvad kan være bedre end at drømme
det onde Liv bort, og at vaagne først
paa Engleduun i Herrens Skjød?
Velan!
Jeg vil dog een Velgjerning skjænke dig,
foruden alt det Blod, som du har drukket:
den sjeldne Lykke, at du bringe kan
i Himlen ind din Uskyld englereen.
Vær der min Helgen, fromme lille Navnløse!
Lad mig, fordi jeg dog velsigner dig,
dog have een at raabe til. Velan!
Fald som en Taare reen i Jesu Skjød!
Kjøb for en kjølig Stund en Salighed!
Svøm i dit Døbevand til Englene!

(Lader Barnet falde. Det driver hentil og bliver baaren af en Trærod. Narcisse vender sig bort).

Barnegejsten. Fortabte!
Narcisse. Ve: „Fortabte“ klang i Sjelen.
Nu voldtog Helved Moderhjertet.
Dog se min Haand er hvid, ej sort, ej blodrød.
Saa kan I Herrer kysse den paany.
Af ny og glohed Synd er al den gamle
udbrændt. Af Sorger tynger nu kun een,
kun een, kun een. Men den en Sorg af Steen.
Barnegejsten. Ret, Orrerod! du greb, meer øm
end Moderarmen, Barn i Strøm.
Nu laane, Siv, du da den Spæde
dit bløde Axeskjæg til Klæde,
og vug i brede Blad hans Drøm!

(Madelaine kommer, fulgt af René).

Madelaine. — Hun! Hun! Min egen Underdan, ej værd
det Støv jeg træder?

René. Visselig.

Madelaine. O hvor
dog det er sandt, at Guds er Hevnen! thi
han gav jo hende i min Haand? Forloren
— René hør det — Hun er forloren!
Hun er forloren, er det, som I siger.
Ja, nok Mistanken er.

René. Min Naadige,
Jeg gaar jo netop at forkynde Klagen.

Madelaine. Iil! Flyg!

René. Paa Haabets Vinger?

Madelaine. Ja,
hvis rappere end Hevns de ere. Ja,
det Indfald skylder jeg min Kjærlighed,
at tvinge, under Skin af Ret, Rodriguez
til op mod den forvorpne Elskerinde
i Dødens Skikkelse at træde. „Døden
som Frier" kan jo dette Sorgspil (os
et Lystspil) hede.

René. Amor er Forfatter.
Han laante mig sit Hoved for mit Hjerte.

Madelaine. I fik hans Tunge ogsaa.

René. (kyssende hendes Haand). Frøken!

Madelaine. (seende Barnet). Oh!
Et Barn? O gyseligt!

René. Nu! det er faldet
i Bækken. Den, som gjorde det, dog dybere
i Rettens Blækhuus.

Madelaine. Ha, et Lys gaar op!
et Lys, et Lys i denne dunkle Udaad!
Hid gaar den gamle Kjætters Fæste: hid
og rundt saalangt vi see det følger Bækken.
Hvo kommer hid i denne Udmark? Kun,
naar ud og hjemad Hjorden drives, Hun!
Paa denne Plads, der skifter ud sin Skygge

til Elskov og til Udaad, de da mødtes
det lange Aar, jeg piintes af hans Kulde,
den han inddrak af disse Træers Svale?
Her mødtes de. Hvor ellers? Her, ja her!
til ogsaa her tilsidst hun mødte Djævlen,
og ofred ham den Frugt der af sin Synd.

René. Men Pigens Brudgom?

Madelaine. Just af Frygt for ham.
Og sagde I ej selv, Rodriguez elsker?
Han *smægter* ikke for en Bondepige.

René. Sandsynligt.

Madelaine. Mand, begrib det er et Lys,
som skjære maa selv blinde Ret i Øjet,
og kan jer føre til mit Brudekammer.
Ned skal, saasandt som jeg er Fruen
af Hautbrisson, som Bregner disse Ege,
hvis Trofasthed gav Troløsheden Skjul;
og som et Mos op denne Slette ryddes.
Men fares saa med det Uskyldige,
saa veed I hvad jeg vil den Skyldige.

René. Hihi! den Klage kan nok gaa.

Madelaine. Saa er
min Vilje. Hav en Klage i Beredskab.
I træder frem, naar først Rodriguez nok
er piint; dog strax, saafremt han skulde vakle.

René. (böjer sig efter Barnet.) Corpus delicti vil jeg tage strax.

Madelaine. Lad ligge! Det er ikke Livet værd; —
mig lige, ja meer dyrebart som Liig.
Dog førend Strømmen eller Fiskeørnen
bortriver det for os, vi søge Vidner,
der kunne syne selv og hente denne
urene Bid fra Dødens Strube! Thi
beregne Hevn og Retfærd maa jo Alt,
hvis ej, det gaar som blinde Harm dem galt. (Gaa.)

Barnegejsten. Du klynker, Stakkel! Hunger vist
og Tørst dig piner uden Rist?
Jeg Duggen i din Mund vil kryste.

af Græsset paa din Tunge ryste
det søde Mannas Livsensfrist. (Fanchette kommer.)

Fanchette. En Pigelil i Kjortel blaa
med röde Slöjfer stod
ved Bækken, der med Avind saa
de Lokkers gyldne Flod.
Da rejser sig
Havmand pludselig.
Fra sivet Leje rejser sig
en Havmand pludselig.

Han griber i det lange Haar,
og hyler gram i Hu:
den förste Frugt, din Ungdom faar,
Du give — hörer du?
Dit Fagerhuld,
Haabets slagne Guld,
jeg ellers slider af, og fuld
din Barm jeg slaar med Muld.

Trolöse Havmand! förste Dreng,
som Pigen gav dig fejg,
du kvalte i din kolde Seng,
ja med en Vandsnog sejg.
Og Pigens Blik
ud som Faklen gik.
Dog laa igjen i Hulen röd
en sort, men brandhed Glöd.

Og Haaret blev til Aske graa.
Kulmine Barmen blev.
Som Gnister Slöjferne, det blaa
Gevandt som Rög bortdrev.
Og hvor hun stod
voxed Bulmerod.
Og Satan holdt om hendes Fod,
og vasked den med Blod.

Nu, Havmand! Frister! Djævel! Rodriguez!
giv mig mit Barn igjen! Kun det, ej hvad
du ellers tog paa Kjøbet. Hid med det!
Hid! hid! Jeg tvinger dig, Blodgjerrige,

med værre Djævel, som har mig betvunget,
ifra jeg saa Nannettes Smaa. Nu, aabn
dig, sorte Kulp! Thi længer, døde Bæk,
saalænge varme Bølger slaa mit Hjerte,
skal du ej være Moder for mit Barn.
O riv dig løs, mit Barn! Du vil ej? Ve!
er du alt bleven Nyk, og elsker Vandet,
hvori du lever som en Sjel i Blod?
Du er i Luften, lille Navnløs? — O,
da vil jeg fange dig; thi jeg vil føde,
besvangret kun af Længsel efter dig,
en Form af Barn, vel livløs, men saa yndig,
at, naar jeg lægger den ved Bækken, lokkes
du til at sætte dig paa Læben som
usynlig dugglands-vævet Sommerfugl;
og Læben aander dybt, og du er fanget.
Der vil jeg lægge det, der! der! —

(Luder sig udover og seer Barnet.)

Barmhjertighed!

Der er mit Barn, hvis ej det er et Syn!
Nej, levende, du lever, o lyslevende! (Griber det)
Du aander — himmelske Musik! Du aander.
Du slumrer. Vaagn ej for igjen at svinde!
Min Synd er sonet, synger denne Aande.
Jeg tabte denne melkehvide Perle
i Bølgen af Forskrækkelse. Men Himlen
har hørt mit Raab, og Bølgen maatte give
Klenodiet igjen. Og jeg ej døde,
fordi jeg vidste, at den maatte; thi,
som Lufttræk foran Stormen, Anelser
foran Tilskikkelserne gjennemhvifte
de Dødeliges Hjerter. Alt er godt;
ja dobbelt Godt og dobbelt Glæde; thi
togange er han født. Ja, se Fanchette
har atter faaet nu sin Konge paa
de sjunkne Brysters Throne. Verden knæler
for Mødres Dronning. —

(Gaar.)

Barnegejsten. Min Mo'r vil meer ej komme hid
hver Aften ved Skjærsommerstid.
Mig lyster ogsaa at forlade
mit Sæde paa Nymfæens Blade,
og bytte dem med Skyen hvid.

Thi da jeg i den Spædes Mund
nedrysted Manna sød og sund,
det var somom min Vinge, der skimred
saa mat, med eet blev overglimret
fra Himmelen med Straaleduun.

Da dugtungt Ax jeg bøjet fik,
forsmægtet Læbe til en Drik,
det var somom min Sjel fornemmed,
at i dens Dyb nedfaldt en fremmed,
men livsvarm Graad fra Engles Blik.

Og siden Sivblad, bredt og mygt,
jeg fik til Barnets Vugge bygt,
det er somom en Guddomsvinge
mig løfter, somom selv jeg svinge
den kan med lette Tanke trygt.

(Forsvinder.)

Tredie Act.

Første Scene.

(Skogsletten. René drivende Fanchette derover, der bærer Margot og det fundne og er omringet af Forpagterens andre Börn.)

René. Saa! fort udover Fruens Enemærker,
du Kjætteryngel! Her paa denne Slette
jeg slipper jer som Haandfuld Duun i Luften.

Fanchette. Klynk ikke Barn! For denne Lilles Skyld
er jeg jer Moder, og I Allesammen
hans Gjæster ved mit Bryst.

René. Der seer du, Kvind,
en Gran bag Skogen. Den er Grændsestøtten.

Fanchette. Spar jer! Jeg kjender den. En Ørn øverst,
jeg underst, under Granens Arme. Disse
skal bo da under mine. Eller tror I
de ere haardere end vilde Grans?

René. De ligne meer den druetyngde Ranke.
Med Børn og Utøj ere Fattigfolk
befængte. Hihihi! Dog holdt — tag det
til første Aftensmad for disse Smaa;

(giver hende Almisse.)

og lær dem saa at bede for et Barn,
som denne Bæk for nys har revet bort.

Fanchette. (Trykker Barnet fastere til sit Bryst.)
Det vil jeg. O fra Morgen indtil Aften!
Og naar min Mund maa tie, da i Drømme,
med Puls og Hjertebanken, Haand og Arm.
Saa! saa! (Trykker Barnet til sit Bryst.)

René. Det er for seent. Fordømte Bæk,
risler smilende afsted somom
Nogenting var hændt. Hihi! Mon Pigen,
r rakte Barnet dig paa denne Green
ı artigt som paa Gaffel, kunde dandse,
ıaasladre efter slig en Daad som du?
ır er ej Spor. Nu, Gud forlade mig
t Suk, at Bækken var saa rig paa Børn
m denne Kvind blev arm ved Tab af et.

(Seer ned i Bækken. Colin holder ham i Kjolen.)

Colin. O se ej did! ej did!

René. Hvi saa? Jo har
gode Øjne, hjælp mig.

Fanchette. (leende, trykkende Barnet til Brystet) Havde du
lv Falkens eller Solens, saa du ej
Bunden af det Moderhjertes Dyb,
m har opslugt sit Barn.

(Gaar henmod Skogen.)

Colin. Ak, Herre, der
: noget Stygt.

René. Hvad da? Nu Dreng!

Colin. Jeg tør
j for den sorte Herre, som bortførte
lannette med de fæle Mænd.

René. Aha!
łodriguez? Oh, jeg er hans Ven. Det er
om sagt til ham.

Colin. Nej, han vil pidske mig.

René. Saa bringer jeg dig til Nannette.

Colin. Vel,
ıa maa han pidske mig. (hvisker) Der er et Barn,
:t dødt, et fælt . .

René. Aha! nu er det fundet,
ıf dette Barns Fritalenhed opskyllet
gjen. Hihi! Du er et prægtigt Vidne; —
ust blinde Barn, som griber bedst for Andre.

Fanchette. (raabende) Colin!

Colin. (Klapper i Hænderne) Farvel! Farvel! Den gode Herre
mig fører til Nannette.

René. Ja, did maa du,
om du fra Ørnen maatte hentes, som
i Taarnet bor af eders Granpallads.
Hihi! min Frøken, her jeg bringer dig
min Amor fangen — (De gaa.)

Fanchette. Drengen kommer nok
tilbage; thi kom *denne* ej fra Bølgen?
og Barn kan ikke meer undvære Moder,
end Moder Barn. Det ene sørgeligst,
det andet er sorgfuldest i Naturen.
Kom, søde Flok, jeg har en Seng af Mos:
Barmhjertighedens aabne Huus er Skoven,
naar Menneskene stænge sit for Næsten.

(De gaa ind i Skogen.)

Anden Scene.

(Fængsel i Mairiet i Carpentras. Nannette knælende i Bön. Bag hende træder Rodriguez ind i Advocatdragt).

Rodriguez. (For sig selv) Hun beder. O hvor yndig denne Stilling!
Sig Foden blotter, ellers kydsk og sky
som om den ene var en Jomfru heel.
Og sandelig jeg kjender Meer nok,
som, om de sammenskrabed al sin Ynde,
ej naaede halvt af denne Fods Værdi.
Ha! anderledes maa Cythere lave
sin Vellyst i en slig Blondines Arm
end her i disse evige Brunetters,
almindelige som Melon og Græskar.
Hvis ikke, maatte disse lave Frugter
med himmelske Ambrosia smage ens.
(Træder frem. Höjt) Saavidt er det da kommet mellem Os?

Nannette. (vendende sig om) Hvor vidt?

Rodriguez. Til Grændsen mellem Liv og Død.

Nannette. Der er det Dyd og Udyd skilles. I
er ikke kommen videre, og jeg
ej videre end Gud vil.

Rodriguez. At saa skjønt
et Liv kun hænger i et Smil! Giv det;
og flux mit Angreb sagtner, og, liig Storm,
der springer om, sig vexler til Forsvar.

Nannette. Du sværger, at du elsker. Dog Hyænen
ej sønderriver hvad den elsker.

Rodriguez. Jeg
vil frelse dig.

Nannette. Men dyrere end Satan,
Han kræver Sjelen blot; du Sjel og Legem.
Gud, som de Onde standse kan som Pest
og Ild, mig frelse!

Rodriguez. Det kan ene Jeg.

Nannette. Da Døden!

Rodriguez. Ja, saa vil min haarde Pligt.
Jeg ej anklager; Kirken kun. Min Tunge
er uvilkaarligt som dens Klokker rørt.

Nannette. O hvilket Helved i mit Hjerte!

Rodriguez. Ja
det brænder, og dit hulde Billed deri.

Nannette. En Anelse forfærder mig: du er
fordømt alt; thi det være maa Fordømmen,
at plages af saa ureen Lue, som
er evig; thi du *vil* ej standse, om
du kunde.

Rodriguez. Derfor bør du just forbarmes.
Jeg siger som den rige Mand: „o dyp
din Finger! læsk min Tunge!"

Nannette. Spot med Jammer
er större Synd end at fremskabe den.

Rodriguez. Jeg burde vredes, hvis jeg ikke vidste,
at Angest skjælder lige let, som roser.
Og sandelig din Angst er grundet; thi
det vil dit Liv i Juryen Mand for Mand
just gaa som Æblet, der gaar rundtom Bordet.

Ved sidste Stemme Intet er tilbage.
Er den blodtørstig, faar den lædske sig
med Vand i Mund. O derfor Jeg besværger
dig: stød ej denne Frelserhaand tilbage!
For længe er den udstrakt; men den er
en Nerve fra mit Hjerte. Derfor griber
den uvilkaarlig, som Polypen efter
sin Føde, efter dig. Nu! end engang!
Jeg tager hvert af mine Ord tilbage!
Beskjæmmet gaar jeg som en Hund, der skjuler
sin Hale, ud med Løgn igjennem Døren,
blot jeg maa følge dig, naar dronningstolt
med offentlige Uskyld kront du gaar
ud mellem Mængden, der ærbødig viger.
Jeg æsker derfor kun din hemmelige,
som Verden seer ej eller agter nok.

Nannette. Fordi den veed ej Prisen. ([illegible]) Ak!
Smaa!
For Eder ængstes jeg.

Rodriguez. Saavidt jeg hører,
har Frøkenen af Haútbrisson, (en Helgen,
om Strenghed og Rettroenhed er nok)
af Afsky for dit Kjætteri, forjaget
dem som man slipper Fugle.

Nannette. O umuligt!
Margot er syg. Forvir min Hjerne ej!

Rodriguez. Jeg veed ej meer; ej om hun ligger under
Lind eller Fyr.

Nannette. Piin mig ej meer.

Rodriguez. (Seende ud) Det tegner
til Storm.

Nannette. Da maa jeg skynde mig at dø,
at jeg i Himlen kan faa standset Vejret.
O mine Sødskende — (brister i Graad).

Rodrig. Lad mig bortkysse disse Taarer.
(Hun stöder ham bort.)
Nu!
mit Kys vil ikke brændemærke; men

den røde Mand vil paa et Vink forvandle
din Skulder til en Liljehave. (Stødes bort) Nu!
du ej behandler mig, som den, der kan
dig værst, men vil dig bedst. Dog jeg maa ære
din Sorg; thi Børn af denne Krig imellem
Fornemhed, Ringhed, Fattigdom og Rigdom
og Tvang og Frihed ere disse Skarer
Ulykkelige, som vi tro, (fordi
de bære samme Jammerspræg og eje
ej Hjem), at komme fjernt fra Østen, mens
de fødes midt i disse christne Samfund.
Hvert Feldtslag, Skibbrud, som bortrøver Fædre,
hver Sot, som strækker Mødre hen, og hver
Proces, der øder Huus, befolker denne
omvandrende Nation. Hvert Barn, der lister
fra øde Arne sig, opsamles der.
Det er en Taare, som henflyder skjult
fra Menneskehedens Øje til det store
Bassin af Taarer i dens Skjød.

Nannette. O dryp
ej mere Gift! (Tilhyller sig. En Klokke lyder.)

Rodrig. Ve dig! Det er for seent.
Retsklokken kalder.

Nannette. Den fra Himlen lød.
Saa redder Gud just i den sidste Stund.

Rodrig. Fanatiske! Nu maa jeg stramme Tøjlen,
hvori dit Overmod jeg lader dandse.
Se der! (Bödlen i Skarlagendragt viser sig.)

Nannette. Hvad er *Du* mig, naar Denne der
velkommen som en Frelser fra dig er? (De gaa.)

Tredie Scene.

(Domssalen i Carpentras. Mairen og Edsvorne. Rodriguez, René og Nannette foran Skranken. Bödlen og Retsbetjente i Baggrunden. Vïinflasker og Torturinstrumenter paa Bordet).

Mairen. Kom kuns indenfor, René, paa jer Plads, Rodriguez er bleven paalagt at forfølge Klagen. (René sætter sig).

Rodrig. (Afs. til Nannette) Hør det; og døm om jeg gjør Skjebnen værre, end den er i sig selv.

Mairen. Først en liden Hjertestyrkning, René, efter vore landlige Seder. Jeg vilde, for Gud, være i godt Humør idag dersom det passede sig formedelst min Datters besynderlige Sygdom. (Hvisker til René) Mellem os, det forbistrede Anfald af Melancholi eller Hysteri, som hun fik af Skræk over den Tumult Spaniolens Soldater gjorde om Natten, vil ikke give sig; men magrer hende skrækkelig ud, saa jeg, for Folks Skyld, ikke tør være saa lystig, jeg vil, over denne fortræffelige Sag eller fortræffelige Anledning til at tjene Fædrene i Avignon. Til Sagen da i Guds Navn!

René. (Læsende). . . . „Kjendes for Ret, at Pierre Noir, Karl hos Madame Catharina i Gaden St. Renauld, forat have givet Jøden Amru, senere brændt i Crenilles, Nattely paa bemeldte sin Madmoders Høloft, hende uafvidende, bør at arbejde paa Hans Helligheds Galejer i 10, (siger ti) Aar, efter først at have staaet tregange i Gabestokken. Og bør bemeldte Madame Catharina, den Besmittelse, som vedkommendes Karls Forbrydelse er tilføjet hendes Huus, at udsone med en Gave af fire Sølvlysestager til vor hellige Frues Alter, af saadan Vægt som det Dobbelte af hvad bemeldte Pierre Noirs Lænker veje, Alt af besynderlig Naade.“ — Hihi! Jeg skal love for, at den stakkels Pierre har faaet fuld Ornat.

Mairen. Det er netop Skarpsindigheden ved en Dom, at Executorerne ikke ere for strengt bundne. Men den Analogi kunne vi nok bruge, for en Jøde kan lignes med en forbudt Bog. Dog har vi nok bedre, som passer bedre paa *factum-quæstionis.*

René. (Læsende) . . . „Kjendes for Ret: at Mester Benoit, Kammager, boende i Gaden *des lis,* bør formedelst frækt og

ugudeligen, saanær Christenhedens hellige Lampe, at have omgaaets med forbudte eller djævelske Skrifter, at miste sit Liv ved Oxen, og derefter at brændes; hans Gods at tilfalde *St. Dominici* Broderskab. Alt af besynderlig Naade."

Mairen. Der har vi det. Nu kan ikke Retten tage fejl. Nu, Actor, frisk an! Du har drevet smukt Vildt op idag. Vi skal søge, at gjøre en Brad deraf, som kan smage Dominicanerne. (Madeleine kommer).

René. Ah! vi har ventet Eder, naadige Frøken; thi I er aldrig borte fra en Kjætterprocès. Gud og de Hellige lønne Eders hidkjære Gudfrygt!

(Bringer hende galant til Sæde nærmest sig ved Skranken. Sagte til hende).

Jeg frygter for han vakler. Han er bleg
og viser ej den samme Fyrighed,
som ellers altid sluger Byttet forud.

Madeleine. (til René) Saa vær bered! Og vakl ej Du!

Mairen. (Rejsende sig) Nu da
i Guds og St. Renaulds, vor Stads Patrons,
Dominici og alle Helgners Navn!
Fremstiller Actor denne Pige, som
anklaget efter dette Document? (Rodriguez nøler).
Hvad?

Rodriguez. Ja.

Madeleine. (Afs.). Han skjalv. Jeg skjælver med af Fryd.

Mairen. Nu, Pige, vær ej bange. Den Proces
er snart forbi. Det er jo kun — hvor ondt
det gjør mig for din unge Skjønhed end —
at række dig fra mine Hænder i
hiin røde Gubbes. Han er Dødens Gartner,
som frydes, naar han bringe kun sin Herre
en vakker Blomme. Svar nu raskt og højt!
thi Rødderne af Haaret, jeg har mistet,
dybt ere groede mig ned i Øret.
Din Sag er klar. Faml derfor ikke i
Betænksomhedens Pose efter Svar.
Det kun forvirrer Retten, som i Sag
af slig Beskaffenhed i Klagen har

Præmisser, hvorfra strengt maa concluderes,
saa dit Forhørs Natur maa sig forholde
til dem, som endelige Dom til det —
det Ene strengt kun Følge af det Andet.
Desuden er os Hov'det meer nødvendigt
end dig. Derfor — dog først et Bæger Viin,
at Læberne, saafremt de ere skrumpne
af Helveds Aande, der alt gaber efter
dig, aabnes kan til Svar, flux det forlanges!
Men tier du, saa se dig kun tilbage:
Forstokkethed i det Skarlagen smelter.
Og her, se her Justitias krumme Negle
til Svar at rode ud af lukket Lunge,
dens Kroge til at fiske Sandhed med
af dybest Hjerte, Taushedes gode Dirke,
og mellem alt det Rageri en Greb,
der faar mest sammenrullede Samvittighed
saa let i Lyset frem som skrigende
Alrunerod af Galgebakken. Hem!

(Seer sig om. De Edsvorne gratulere med Talen).

Rodriguez. (Afs. til Nannette) Det gjælder Livet for et Vink.
Om et
Secund for seent!
Nannette. Secunden er forbi.
Madelaine. (For sig selv) Snart gaar hans Ansigt som i
Bølger,
snart hænger det som Alpens Gletscher med
bedragersk Evighed og Dødens Tryghed.
Jeg veed ej, om jeg vil, at han bestaar det.
Thi Ingen kan misunde Jefta Sejren.
Rodriguez. Hvor jeg beklager, vise Ret at Pligt,
meer høj end Medynk, som den i sin Højhed
foragte maa som Fejghed, kalder Lyn
af dette Bryst, og gjør min Tunge til
en Tordenkile mod saa veent et Liv!
Men Pligt, af Menneskenes Dom urørt,
liig Solen, der af egen Æther lever,
i samme rene Højd, hvor Sandhed aander,

hvor Skjebnen sidder paa sin Thron, har Plads;
og for dens Fødder alle Hensyn dale:
Partiskhed, Vindelyst og Medynk,
den lave Taage, som befugter Jorden.
Fra denne Højde er det lordentung
Sancti Dominici Anklage falder
paa denne Piges Hoved. Derifra
paa Helgnens Vegne byder jeg forfulgt
Anklagen mod Nannette, Datter af
Forpagteren Pelorce, for Kjætteri
og skjult Omgjængelse med *Petri Valdi*
forbudte Skrifter. . . .

Mairen. Det er nok for Os.
Det er en Synd, slig Synd at male ud.

Madelaine. (Afs). Han er betagen. Ja han talte ogsaa
ej som med Munden, men som ifra Maven.

Mairen. Du kjender denne Bog? (vender sig).

Rodriguez. (Til Nannette) Sig Nej! sig Nej!
Maaskee jeg da kan . . (Nannette kysser Bogen).
Ve, dit Kys dig vier
til Døden!

Mairen. Svar! Thi Taushed laaner Skyld
som Uskyld ud sin farveløse Kappe.

Nannette. Jeg kjender og jeg elsker den.

Rodriguez, (Afs.) Nu dømte
ej *jeg* dig, men du Selv. Ve, Alt er tabt!
Dog er jeg angerløs.

Mairen. Du har da læst den?

Nannette. Den er min Bønnebog. Den har mig lært
at lide.

Mairen. Skriv René! Hør, kan du læse?

Nannette. Saavidt at Gudsords Sandhed jeg forstaar.

Mairen. Det har du ikke lært ved gode Kunster.
Hun svarer uden Skruen, men hun er
paa Piinbænk, stram nok, under mine Spørgsmaal.
Tys! nu maa Retten tænke.

Madelaine. (Afs). Ogsaa jeg,
forat faa Dommen skjærpet, da et Menneske

kan ikkun eengang dø. Og det for lidt er
for en Medbejlerske, der har
tre Gratiers Ynde.

1ste Edsvoren. (til en Anden) Nu, Hvad dømmer I?

2den Edsvoren. Som I.

1ste Edsvoren. Jeg har ej tænkt endnu.

3die Edsvoren. Som Mairen.

4de Edsvoren. Ly efter da! (stikke Hovederne sammen med Mairen).

Mairen. Kors, Skyldig! Døden! Niclas,
er I en Christen, som kan tvivle derom?
Men om den skulde raffineres lidt,
er endnu Knuden. Det er meer skarpsindigt;
og derfor —

10de Edsvoren. Lidt kanskee.

Mairen. Javel! I Henhold
til hine forudgangne Domme, kunde
først 10 Aars Fængsel og saa Døden? Godt!
Knæl ned da, Synderinde! hør din Dom!

(Fanchette styrter ind, stødende Böddelen afvejen).

Fanchette. Bort, du ej meer mig skræmmer! Rejs dig, Pige!
Han skal et Haar ej krumme paa dit Hoved.
Rodriguez, har du hørt det?

Madelaine. Hvilken Scene!
(Afs). Han ligner meer en Domfældt. Paa hans Pande
ej perle Draaber, men Christaller. Det
maa være Iisbad for hans Elskov.

Mairen. Vanvid
i hendes Øje lyser.

Fanchette. Ja det lyser
i eders Mørkheds Gjerning. Nu, Rodriguez,
adlyder du Befalingen fra Dybet?

Rodriguez. (Til hende) Jeg gjør; men fjern dig, at jeg ej forvirres.

Fanchette. Lyd dennegang, og vær barmhjertig, og
jeg skal dig sige, hvi du skylder Himlen
et sligt Mirakel. (Gaar).

Rodriguez. Vanvid ligevist

medlidende kan være som Medlidenhed
vanvittig. Begge bør man ikkun ynke.

Mairen. Det koger i mig. Hvor er Raadstuvagten?
End krænkedes ej Rettens Majestæt
i Carpentras før nu.

Rodriquez. Af hvem! Af Vanvids.
Da maatte Menneskenes Majestæter
paa lige Fod med Dyrenes sig sætte,
og Frankrigs Konge høre Løvens Brøl
som Manifest, besvare det og slaaes.

Mairen. Haha! Se Synderinden har alene
beholdt Concepterne. Ret, knæl, til vi
har samlet vore.

Rodriquez. (Afs.). Jeg er angerløs.
Hun har forraadt sig selv. Men al min Møje
da skulde være spildt. Jeg vil da prøve,
om det Gemyt, som er ubøjeligt
for Magt og Trudsler, brækkes ikke, som
den skjøre Kvist, af Højmodstræk. Velan,
saa lyder jeg med frie Handling dog
paa eengang mit utaalelige Aag.
(Højt) Rejs dig, mit Barn! Thi, vise Herrer, Døden
er maaskee *os* saa nær som hende.

Madelaine (Afs. til René) Ha,
han vakler. Da — René! Og vakler du,
da vakler Hautbrisson, dit Luftcastel,
men ikke Jeg.

Mairen. Hvad mener Actor? Alt
vi har det paa det Rene.

Rodriquez. Vise Herrer!
Ej vil jeg blænde jer med Pigens Skjønhed,
endskjønt Madonna taler smilende
et himmelskt Forsvar derigjennem selv.
Ej heller let berøre Eders Hjerter
med søde Klang af barnlig Uskylds Navn,
kun meer vidunderlig i Skjødet af
den mørke Synd som hidindtil det fostred:
en Blomst, der midt i Kjætteriets Vildnis,

— som saaet af en skarpsynt Stjerne, der
fandt Plads for himmelskt Sædkorn mellem Ukrud —
fremspirer reen og ukvalt, frodig som
i Troens Paradiis, ej anende
at bedre Plads, hvor Naadens Sol kan naa den,
paa Jorden gives end dens Fødsels, ej
de Ukrudslænker følende, som tynge
i Støv dens Stengel, naar den kun forundes
saameget Rum, at den sin rene Kalk
taknemmelig for Himmelen kan blotte.
Ej vil jeg mere Vægt paa den Bemærkning,
end strenge Ret maa gjøre, lægge, at
paa hendes Vugge lagdes denne Bog,
og at hun greb den, liig ukyndigt Barn,
der tukler Snog i Leg som Silkebaand;
at Pigen i at glemme Kirkens Bud
kun lød Naturs og Lovens: ær din Fader!
Ej heller rokker jeg min Paastands Retfærd
ifølge hiint, hvis Redskab jeg maa være.
Men liig Feldtherre, hvem Nødvendighed,
ej Nederlag, Tilbagetog paatvang,
jeg fører med mig dog min Dronnings Ære,
idet jeg tvinges til at lade falde
en Paastand, som med Kirken selv er grundlagt.
Thi, vise Herrer, Klogskab byder det,
— en Lov, Omstændighederne nu trykke
med Rædselstræk i hveren Pande, som
ej er for haard til Rædsel eller Tanke . .
Kun Klogskab, vel at mærke, ej Barmhjertighed
jeg minder om; og nok om andre Ting,
I kjende bedre til.

Seer blot jer om.
Er ej vor gode Flekke (sandelig,
den burde hede *bona fides*) værnløs
som Lærkerede paa afmejet Vang?
Den Værnløshed er ubestiglig Muur
om Pigen, hvis I ikke ville blande

med hendes Blod den hele Byes og eders,
og lade Flammerne af Carpentras
udslette hvad I led for Fædres Daarskab.
Thi vid: *Toulouse*, Kjætter-Saladinen,
er nær i Sejrfart rivende som Rhonen.
Maaskee, før Eders Dom er tør, vil Han
her holde Ret paa dette samme Sted.
Da blir jer Plads hvor Synderinden staar.
Hans og hans Bønders hvor i sidde; kun
Skarlagenmanden hist beholder sin.
Døg — thi jeg seer hvor Bønderne sig læne
med blodbesmurte Ærmer over Bordet,
mens Benet tramper ad Formaliteter- —
sandsynligviis ophæves al Proces,
og Byen dem foræres til en Frokost,
til Liigfærdgjæstebud for denne Pige.
Som Dyr, der lugte Slægtens Blod, med Brøl
de ville rasende ad alle Gader
fra Torvet styrte, hvor de lugted hendes.
Da — vise Herrer! — over hvem mon kommer
det hele Blodskyl? (Retten er bestyrtset)

Mairen. Over Byens Dommer.

O ve mig! ve mig!

Rodriguez. Ikke nok med det.

Det kommer over Byens hele Ret.

1ste Edsvoren. Jeg tor mine Hænder.

2den Edsvoren. Ja jeg med.

3die Edsvoren. Det vilde være meer end Daarskab: Grumhed.

4de Edsvoren. O meer end Grumhed: Blodtørsts Raseri!

5te Edsvoren. Ja Gud bevare mig!

6te Edsvoren. Jeg havde ikke
engang, som I, min Pen i dette Blækhuus.

7de Edsvoren. O tys! tys!

8de Edsvoren. Hvo kunde dømme nu,
for Mordbrand burde straffes.

9de Edsvoren. Ak vi staa
imellem tvende Ilde: Kjætternes,

og den, som burde sluge dem: de hellige
Dominicaners.

10de Edsvoren. Ild er lige hed.
Den første gjør os til Martyrer dog.

11te Edsvoren. Hold dog jer dumme Mund! Hvo hørte vel,
at hele Byer bleve Helgener?
Sanct Carpentras? Det skulde klinge net,
men blev dog ej St. Guy eller Gil;
thi vore egne Navne just forgik
i det, som sporløst vore egne Huse
i denne stakkels Flekkes Brand.

1ste Edsvoren. Du gjøs?

12te Edsvoren. Jeg syntes høre Støj paa Gaden.

Edsvorne. Tys!
Af Vaaben? Ve! (Løbe til Vinduet)

En Edsvoren. Nej, alt er stilt og tomt.
Paa Raadstutrappen sidder kun hiin Gale,
og dier ved sin tørre Barm et Barn.

10de Edsvoren. — En Freds og Sorgløshedens Gruppe.
(De sætte sig).

En Edsvoren. Ak!
hiin Galkvind var en Himlens Sending.

Madelaine. (Til René). Mand,
du skjælver som de Andre. Skjælv for mig!

Mairen. Sligt løber Surr for mig. Pah! Luft! Luft! Viin!
Den hele By er lagt jo paa mig Gamle?
Har I sligt Ansvar? Nej; kun jeg, som staar
imellem St. Renauld og denne By.
Han er min Principal. Jeg hans Parti
maa tage selv mod St. Dominicus,
som bør dog ære Andens Ejendom.
Og St. Renaulds er denne arme By
før St. Dominicus blev født. Saaledes
jeg maa, jeg maa — skjønt knapt jeg puster frit,
som laa jeg under dens Ruiner alt.
Men lad os rede os derudifra.
Stik Hovederne sammen! (De overlægge).

Rodriguez. (Afs). Kun da jeg

Toulouses Sejer nævned, smilte hun,
men ej med Læben, ikkun med et Blik,
og kun mod Himlen, ej til mig.

(Nannette knæler for ham).

O knæl ej!
Det er min Plads.

Nannette. Det er for Eder. O
I var et Himlens Redskab til min Prøve.

Rodriguez. Er Dette alt? Dit Liv er lidet værd.

Nannette. Jo Haabet værd, at dette og har Eder
en herlig Prøve været.

Rodriguez. Lad da ogsaa
et Haab min Vinding være, ikke blot
Erfaringen, at Veldaad faar sin Løn
i smukke Ord, som frugtbart Træ nedlaver
af Dug og Solskinsluft.

(Mairen rejser sig. Nannette ogsaa)

Mairen. Da Rettens Gang
er lige, i sin Fremfart streng, af haardt
Metal, utvingelig, kort som en Kugle:
saa maa den som en Kugle, der i Farten
just paa en Klippe støder, gaa tilbage
den samme Bane, hvis den, udsendt kun
af dødelige Hænder, i sin Fart
for at nedfalde blandt de sorte Lodder
i Alretfærdighedens Skjød, just støder
paa disse en usynlig Verdens Fjelde,
som „Skjebner og utvingelig Omstændighed"
vi kalde, og som tidt kan skyde op
som Svampe paa en Nat, skjønt Alperne
kun ere Sop mod dem. Derfor, da nu
slig *casus* just er mødt, i Rettens Navn
jeg kjender dig Nannette, Datter af
Forpagteren Pelorce, tiltalefri.
Gak hjem i Fred, og tak du St. Renauld,
hvis I Godtfolk kun dyrke Helgener,
og tro ej eder Selv nok hellige!

Nannette. Hvis mine Troesbrødre komme, vil for denne By jeg bede.

Mairen. (kniber hende i Kinden). Lille Skjelm, du vil da være Skytspatronen selv? Hu, Kjætterske, hvor dine Kinder brænde. René, giv Pigen sin Frikjendelse.

Madelaine. (Til René) Hun triumferer. Nu, René, har du da ej Triumf at fejre? Skriv din Klage istedetfor Frifindelsen. Nu, hvad betyder denne Øjeblinken?

René. (for sig selv) Hun vil blive streng; dog det af Luften kommer paa Hautbrisson. Den ogsaa mig vil hærde. Jeg faar deran. (skriver)

Mairen. Nu, priset St. Renauld! den Sag gik over godt, I Herrer. (drikker)

10de Edsvoren. Men betænk hvor Actor stygt beløj vor By. Den har jo Mure, høje nok for Ravne, en Grav, for Karper dyb nok, Vindebro, som hverken er for Fiske eller Fugl.

1ste Edsvoren. Ja det er sandt.

2den Edsvoren. Men nu er det for seent.

3die Edsvoren. I saa det dog bagefter først. Men under hans Tale tror jeg disse Mure vare ej mere synlige for jer end os.

10de Edsvoren. Han skildred Byen som et Lærkerede paa aaben Vang.

1ste Edsvoren. Det Sidste er dog sandt. Og Lærkerede har en Vold af Leer.

2den Edsvoren. Han mente vist, at Muren mangled Muur.

3die Edsvoren. Hvorledes? Kalk?

2den Edsvoren. Nej Kjød og Blod.

3die Edsvoren. Ja Forsvar.

2den Edsvoren. Og deri har han Ret jo siden den fordømte Spaniol lod os i Stikken.

1ste Edsvoren. Ja havde vi dem nu!

2den Edsvoren. Ej Snak!

1ste Edsvoren. Jo, Ørn
i Lærkerede gjør det til en Borg.

Mairen. Snak ej om denne Muur. Den snurrer mig
om Øjet som et hvirvlet Tøndebaand.
Læs op, René: Og lad saa, gode Pige,
din Forbøn være Muur med Engle paa.

(René nöler).

René! nu nu! Paa Carpentras' og dets
Skytsengels Vel — skyl ned! Der sidder noget
i eders Hals. (René rejser sig)

Madelaine. Tys! tys! Læs højt!

Rodriguez. Ja vel,
læs højt, at denne fromme Dame kan
sit krænkte Kjøn et klarligt Budskab bringe
om dette Medlems Uskyld og Triumf.

René. (Afs). Velan! Nu bliver enten Hautbrisson
meer fast end forhen eller Luftcastel.

(Læser skjælvende):

„Jeg Niclas René, Skriver ved Retten i Carpentras, andrager for Retten: Da jeg forbemeldte Niclas René sidstleden 3die efter St. Johannes ved Middagstid havde den Ære at ledsage den højbyrdige Frøken Madelaine af Hautbrisson og Coninges fra hendes Besøg hos velbyrdige Mademoiselle Narcisse Greffier, og just befandt mig paa den Slette eller Aabning i Herskabet Hautbrissons Skog, som begrændses af den lille Bæk, der danner Skillet imellem Byens og Godsets Udmarker: saa forfærdedes jeg ved i denne Bæk at opdage et med tydeligt Overlæg deri henslængt, paa en Trærod opdrevet Barn . . ."

Rodriguez. Ha!

Nannette. Ak!

Mairen. Nunu!

Madelaine. Tys!

Rodriguez. (Til René) Du Usling,
hvor fik du Kløgten fra at tjene To?

René. (Ydmyg) Det maa I vide, ædle Herre.

Madelaine. (Afs). Ha,
Samvittigheden slaar ham.

Rodriguez. (Afs). Pilen, jeg
afskjød, tilbagevender nu, men dyppet
i fremmed Edder. Skulde dette være
en Hevn fra Himlen for Nannette? Nej,
da gjorde jeg, som Menneskene tidt,
til Himmel egen Dumhed. Det er denne,
som straffer mig, fordi jeg ikke vidste
at vælge bedre Skurk end denne Dumrian.
Nu er ej Valg. Men nu maa Klogskab redde.
Fanchette maa opofres. Det vil være
at holde ud et Nerveskrig af Glas;
men saa er dette Aag forbi. (Til Madelaine).
Min Frøken,
jeg fatter jer. I bider i den anden
af Pølsens Ender, hvori jeg har bidt.
Men vil I gribe Aalen, saa hold fast.

Madelaine. Hvi ikke Slangen? Læs!

Rodriguez. (seer skarpt paa René) Nej, se først hid!

René. (skjælvende) Ak, ædle Herre, ere vi ej begge
Retfærdighedens Tjenere?

Madelaine. Nu læs!

René. Han seer saa rædsomt paa mig.

Madelaine. Vil I heller
see mine Øjne vrede, saa se hid!

René. Jeg er imellem Baal. Ak, Herr Rodriguez,
se ikke saa paa mig, ej saa — jeg føler
I seer paa mig. Jeg tør ej se det. Ak,
jeg er jer Ven.

Rodriguez. Og derfor, Stymper, vil
jeg hjælpe dig. (River Anklagen fra ham).

Madelaine. (Til René). Der tog han Hautbrisson
af dine Hænder.

(René bedækker grædende sit Ansigt.)

Rodriguez. (Løbende Papiret igjennem. Afs). Ah! Saaledes? Nu
maa Hjertet vorde Steen. Der er ej Valg,
hvis jeg vil reddes selv. Nødværge er det,
som lærer mig min frygtelige Rolle.
Men den maa spilles godt, og godt til Enden.

Og bedst Naturen spiller jo, og den
er nu opfordret. Vel!

Madelaine. Hvis I behager,
saa videre.

Lairen. Ja ingen Ting er mere
nysgjerrig end en Overraskelse —
den er umættelig — og intet meer
begjærlig efter at forfærdes, end
just netop Skræk.

Rodriguez. Min har alt meer end nok.

Madelaine. (Afs). Det maa ham være som at tygge Glas.

Rodriguez. (Læser med fast Stemme).

„. . . Da vi øjeblikkelig, eftersom vor Forfærdelse tillod og Besindelsen paalagde det, søgte at bestyrke dette især for den fromme og højbyrdige Dame højst forargelige Syn med de Rettensbetjenters Vidnesbyrd og videre Hjelp, som just da havde en Forretning fore i det nærmeste Huus, Forpagteren Pelorces, og saaledes vendte tilbage, fandtes vel Barnet bortrevet af Strømmen . . .

Nannette. (Afbrydende). O Gud forbarme sig!

Madelaine. Det var et Slag
af Hjertets indre Klokke. Videre!

Rodriguez. . . . Men at dels Syn ikke var en djævelsk Øjenforblændelse, som ellers let kunde have Sted hvor Kjættere havde Tilhold, derfor borger saavel bemeldte højbyrdige Dames Fromhed, som Højsammes og Undertegnedes Ed; ligesom og bemeldte Forpagters ældste, ihvorvel ej voxne, Søn Colins Udsagn, at han har seet et dødt Barn paa samme Sted — i hvilken Anledning han er tagen i behørig Forvaring — tillægger vor Forsikring al Sandsynlighed og meer Bestyrkelse, end den behøver. Da nu Misgjerningsstedet tilhører Etienne Pelorces Forpagtning, og ingen anden Bolig end hans er saa nær det i denne vilde Skogegn, at en fødselssyg Kvinde andetstedsfra kunde søge didhen, og ingen anden Kvinde end Forpagterens Datter i den Egn opholder sig, om hvilken det og er bekjendt, at hun har staaet og staar i Forbindelse med Mandspersoner, og daglig har havt sin Gang paa hiint afsides Sted: saa faldt baade den højbyrdige Frøkens og Undertegne-

des egen Mistanke strax, og ved nøjere Samstilling af Omstændighederne med saadan Vægt paa denne Forpagterens Datter Nannette, at al Pligt paalagde mig, — hvad jeg nu saameget heller udfører, da Staden uden at have det formedelst Omstændighederne farlige Skin deraf, ved at tage den lovlige Straf over denne Misgjerning tillige kan søge Straf over det Angjældende paabeviste Kjætteri, — at anklage hende, Pigen Nannette, forat have øvet dette afskyelige Barnemord."

Mairen. Nu, Pige, havde du besvimet, havde det været anstændigt.

Nannette. Det er min Sjel, som staar. Mit Legeme vil segne.

Rodrig. Documentet er undertegnet „Niclas René, Skriver ved Retten i Carpentras"; men min Stilling, min Menneskefølelse og Forbrydelsens Natur paalægger mig at tage Klagen som min egen, saaledes at Frøkenen — hvem jeg tror det vil være behageligt — og René gaa over til simple Vidner.

Madelaine. (Afs.) Det er forbausende! Han er af Jern.

10de Edsvoren. Det er ypperligt. Nu kan Dominicanerne faa sin Steg alligevel.

René. (Afs.) Men jeg gaar nok Glip af min. Gid Sand og Salt maatte slukke disse gløende Øjne hvori jeg selv nær var bleven stegt.

Mairen. Ret, Rodriguez, nu kan du bruge den samme Sværdtunge til Angreb paa samme Person, som du nylig forsvarede dermed. Deri bestaar just en Advocats Prøve, at han leger med Forsvar og Angreb, Liv og Død, uden Hensyn til Sagernes Natur, der kun ere *Specimina.*

Nannette. Er dette ej et Blændværk?

Rodrig. Nej, kun Du,
Du Selv er Blændværk.

Nannette. Denne Røst mig vækker.

Mairen. Nej for Gud, om vi lege med dig som Josef med Benjamin. Den Sag er værd 5 Aars Praxis. Den er sjelden — et Fænomen ligesom en forstenet Nød. Men jeg tænker vi have Tænder. Det er et ypperligt *Specimen* af en Sag, som vil udbrede Retten i Carpentras' Berømmelse som om den var et Facultet eller Parlament. (Gnider Hænderne) Hihi!

Indvortes Samvittighedens Rottegnav, udvortes pille Rettens Negle paa Delinqventinden, til der kun er et tyndt Spindelvæv tilbage for Forbrydelsen, og derigjennem bryde Sandhedens Solstraaler, der ere Et med Justitias Sværd, om hun saa holdt paa det sidste jammerlige Skjul som en nøgen overrasket Kvinde paa sin Serk.

Nannette. Ak, Gamle, skuf ej saa dit eget Hjerte;
belyv det ej! Det vist har ofte banket
imod din Datters. Laan da ej det ud
til Hevnen, som, naar det er brugt, vil kaste
det bort som Jernet efter øvet Mord.
Gjør ej jert hvide Haar til Legeløj
for Ondskab, som I seer tør lige grusomt
med det som med min Ungdom lege.

Rodrig. Kvinde,
bland ej den bitre Drik, du har at drikke,
med Dommernes personlige Forbitrelse,
skjønt Sagtmod, som beskjæmme maa din Grumhed,
mildt oversmiler disse haarde Pander,
og undrer os — som Blomster, skabte heller
for spæde Stængel, paa et Kjæmpetræ —
som en Frembringelse af barsk Erfaring
og kold Forstands naturlige Product.

Mairen. Saa! Nu kan du slaa Øjnene i Jorden.

Nannette. Ak, hvi kan mine Øjne ikke skjule
i Jorden alt det Onde, som de see?
I tvinge mig, at vise det for Himlen,
hvis ej mit Øjes Kummer er for taaget
til tro at spejle Alting, som det er.
O Gud!

Rodriguez. Du sukker end til ham, som dog,
da frelst du var, nu støder dig tilbage?

Mairen. Frisk an, Advocat! St. Renauld og St. Dominique, som vist her har gjort et Mirakel, komme overens paa det bedste. Frisk an som Advocat!

Rodriguez. Jeg haabe vil: som Menneske. Thi denne
er anden Sag, og Sag hvor Mennesket
er meer end Prokuratoren opfordret.

Selv Stumme maatte her med Taarer tale.
(Pathetisk) — Ærværdige! I hørte blodigt Nyt,
som burde være meer end nyt, ja ukjendt:
at skyldløst Barn er liig en Steen udsprængt
fra Moderhjertet langt i Vandet. O!
at Barn, som Gud ifra Naturens Morgen
anviste Plads at hænge sikkert ved
et varmt, af Kraft og Ømhed udspændt Bryst,
i Ly af moderlige Lokkers Skygge,
som Paradisets Fugl i Livsenstræet,
er bortslængt som unyttig Svamp — af hvem?
O her ej burde Tanken følge Sproget;
men lade det som meningsløst udsige,
at det har Barnets egen Moder gjort,
som har undfanget det med Vellyst og
for Dødsensfare, Skam og Smerte kjøbt det.

Hvo skulde tro det, dersom ej Naturen
var paa Modsigelser saa rig, fra Blomsten
der hyller Død i Vellugt af, fra Knoppen
af egen Blomstbusks Torne saaret og
til Kvinden, der kan kvæle ved sin Barm,
den Livets Odelsplads, den Ømheds Sæde,
med Vellyst ofre først sig selv til Belial,
saa mere end sig Selv, sit Barn, til Moloch.
Hvor nær kun fromt Bedrag er ej vor Ømhed?
Vogt derfor den i hellig Tro, adskilt
fra al Erfaring, der med frossen Aande
skal sluge vore bedste Følelser!
Thi i mit Bryst, som sandelig jeg troede
— hvad ogsaa nylig denne Hal har hørt —
dybt gjemte Medynk, Blødhed, blide Godtro,
der rase disse sønderrevne nu
med Afsky, Menneskehad i Spidsen.
Og imod hvem? O vise Ret, jeg beder,
at I vil tvivle til jeg faar bedækt
hvert Ord med et Beviis, saa I kun see
Beviis og glemme Talen. Thi, ved Alt!

gid jeg var stum og blind! Ak, hvortil det?
Min Graad da skulde tale, mine Fingre
oprække Vidnesbyrd til Retfærds Himmel.
Og imod hvem? O, her forlader mig
selv Advocat-Erfarings Jernhaand. Dog
jeg kvæler min Natur, jeg søger Støtte
just i det Usandsynlige, og vover
at sige det: mod dette rene Spejl,
som Djævlen holder frem i disse Øjne,
for Himlens Fromhed saa at lokke til
at spejle sig forfængelig, for derved
at faa til Helveds Spot dens Billed fanget.
Jeg siger det: det er mod denne Pande,
der er en Vinge af en myrdet Engel; —
mod denne Barm, der synes aandet ud
som halvt Forsøg af Kjærlighed som Skaber
paa Stjerners Efterligning, men som er
det Hvælv hvori Dæmonerne beslutte; —
mod denne Mund, skabt som i Form jeg tænker
Velsignelsen, der signed først Alverden;
men kun er Gjemme for et Sprog, hvor „Moder“
betyder „Morder,“ „Barn“ betyder „Død“; —
mod denne Dydens mest fuldendte Støtte
i Lastens Tempel; imod denne Enfold,
som er kun bramfuld Løgn; mod denne Uskyld,
som er et Skyldfuldhedens Smiil; imod
reenøjet, aabenaasynt Sandhed, som
er Helveds fule Løgn; mod Ømhed; som
er Blomsten kun paa Grumheds Tornebusk;
mod denne Skjønhed, som kun Mord undfanger;
mod denne Kvinde, som gjør Vellyst til
et udtænkt Mord og Mord til udtænkt Vellyst,
som Elsket vel vil være, men ej Mage,
og, Mage, ikke Moder; Moder, barnløs.

Se hid ej, Kvinde! Thi jeg skulde vakle,
og give Retfærd tabt ved dette Syn.

Fast skulde mine Tænder knuges for
at kvæle, knuse sønder disse Ord,
som Pligten driver svulmende til Munden,
liig stærke Hav, der slynger Liget op.
Og negte skulde jeg med saadant Syn,
at Menneskeracen har udartet saa
fra Paradiis, at Guddomsidealet
igjennem syndbedækte Slægter har
sig næsten tabt, saa kun Poet og Maler
kan præge Skyggen frem af sin Indbildning.
Men hold mig oppe, Sandhed! Svigt ej, dyre
Erfaring, at ej gaves Synd paa Jorden,
naar den var tvungen til at sidde stedse
i Øjet som sin egen Dommer! Styrk
mig, Tro paa en retfærdig Hevn, imens
jeg bortvendt maner Dig! Ak „Tro" jeg siger?
Har *jeg* ej den at kræve af dig, Kvinde,
som lever end, mens Lynet burde, paa
den første Mordertanke, som dit Hjerte
liig giftig Røg udaanded, dig i Helved
nedloddet, naglende din Sjel til den
som Pilen Fugl i Vingen? Og min Medynk,
før tung af søde Smerter, let at røre
som mannabøjde Græs i Vinden? — giv
mig den tilbage! tag igjen den Haardhed,
som du har lagt istedet! Og hvi brød du
min Godtros skjønne Støtte, som jeg lænte
mig til, naar Verden lagde knugende
Erfaring paa min Skulder? Kan du rejse
den meer end blæse Liv i Barnets Liig?
Min Blødhed? — o hvi har du gjort en Engel,
som fandt sin Verden i en lunken Taare,
til Grumhed, hvori Pligten troner, liig
urokkelige Pol i Isens Verden?
Ulykkelige! *Det*, mit bedre Selv,
har *jeg* at kræve; Jorden har et Barn,
en Christen Kirken, Himmelen en Sjel,

og Barnet, som betale skulde Alt,
et Liv. Men ve dig! Du kan Intet give.
Som rædsom Creditor jeg kommer da,
og kræver hvad du har tilbage: — Livet!

Mairen. Det kan der nok blive Raad til. Pah! det var en Tale! saadan en omtrent, mine Herrer — ja gamle Bricot mindes det nok — som jeg holdt, da jeg fik Exspectancen efter min salig Fader. Men du, Rodriguez, gjør som jeg gjorde dengang, og tag dig et Bæger Viin, som du har fortjent. (Rodriguez ryster benegtende paa Hovedet.) Jeg seer du er angreben, stakkels Dreng. Du kjæmpede tappert mod Skjønheden; den er for Gud ogsaa den værste Procurator at have imod sig, næst den gamle Mammon. Hvad mener I, René? I seer saa slukøret ud.

René. Jeg heller tog en Ild i mine Arme,
end denne blodbestænkte Skjønhed.

Nannette. Gud,
jeg føler, at du opretholder mig;
thi ellers maatte Tanken ene om
alt dette Skrækkelige, Lyden af
de Ord, jeg hørte, enten dræbe eller
forvirre Sjelen.

Mairen. Kvinde! nu, tilstaar du?
Der sitrer noget paa din Læbe.

Nannette. Ak!
en Forbøn for min Morder.

Mairen. Ej, hvad Snak!
Tror du, en gammel Dommer ej kan læse
hvad paa din Blegnens Blankpapiir din Rødmen
opskriver og udsletter? Det er læst
før det er slettet ud.

Nannette. Er nok ej sagt,
for Jomfrus Skræk og Blusel at opvække?

Mairen. Jo, først paa Sjelens Vegne blegner Angsten,
og spiller paa Forbrydelsen saa skarpt
som Maaneskin paa Marmorgravsted. Og
den Ret til Blegnen har i samme Mon
som Dødens Hul er sort. Saa rødmer da

for Legemet, som sidste Livsopflammen,
din Blusel.

Nannette. O, beskjæm mit Legem' ej,
den Sjelens Gudedragt, som reen min Moder
mig gav. Jeg ej for Alting den bepletted.
Saa reen faar Graven den som Himlen Sjelen
ved Herrens Naade.

Mairen. Saa maa vi gaa dig rundt.
Og findes Indgang ej til Løndomsborgen,
der holder Sandhed fangen, vil barduus
Skarlagenmanden gaa med Vaaben paa.
Han er Justitias Ingeniør. (Til Madelaine:)
I hørte Klagen, ædle Frøken?

Madelaine. Jeg
bekræfter den med Ed. Dog er min Ed
ej sligt Beviis som Kvindens egen Adfærd.
Hvo saa saa hvidt et Marmor? Var der
Undseelighed — saa vist som Kvinders Væsen
i mangt er eens, hun rødmede som jeg?

Nannette. O saadan Tanke! Jeg ej fatter den.
Som selve Daaden den vanærer Hjertet.
Den sløver Fantasien. Med dunklet Øje
den seer det arme Barn kun, ej den Synd
som gav det Tilvær, ej dets Moder. Tid
ej giver Hjertets Slag til andre Tanker;
og komme de, da knuser det dem strax,
og i en formløs Rædsel de opløses.
Skal jeg forsikre, at jeg er uskyldig?
Det byder mig imod; mit Hjerte vendes,
min Tunge ej adlyder, men kun siger:
„umuligt! o umuligt!“ somom dette
var Tanken nærmere. Ak, gamle Mand,
spørg denne Frue, tænk paa eders Datter!
Tror I istand da hende til slig Række
af Synd, fra den, man siger letteste
for Kvinder, til den haardeste for Alle?
Og sandelig, tro mig, jeg er en Datter

af en retskaffen Mand og af en Moder,
der elsked sine Børn som Himlens Gaver.
Og tidt min Fader sagde om min Omsorg
for hendes stakkels efterladte Smaa,
at i mit Bryst min Moders Hjerte laa.

Mairen. Nu skulle vi just kalde En af disse.
Mig syntes at I talte om en Dreng.

Rodrig. Det neppe er nødvendigt.

Mairen. Ej! Rodriguez,
det er en Form, og Du er Procurator?
Det er at sige som: „min kjære Kat,
der endnu er en Muus igjen paa Boden".
Før Drengen frem! Nu, Pige; du som talte
saa ømt — endskjønt det var en Barnehaand,
som greb mod Stjernerne — om dine Sødskend,
kast Had ej paa din Broder om han vidner
imod dig. (En Retsbetjent gaar.)

Nannette. O det kan han ej.

Mairen. Han maa
ej anderledes.

Nannette. Grusomt! mod, ej for?

Mairen. Saa vil al Ret. Den Lov er streng, men god.
Den kaster bort som Sand al Følelse,
for Sandheds Guld at finde i Ruinen
af Menneskenaturen. (Retsbetjent kommer.)

Retsbetjenten. Vious Søn
inat forkortet har sin Hals, fordi
den sidste Retsdag vidned mod hans Faders.

Mairen. Godt! Men forstyr med Sligt ej Retten. Dog:
det viser grant Justitias Guddomlighed,
at hun som Gud igjennem Ætten straffer,
og hevner sig for Fædrene paa Børnene.

Nannette. Barmhjertighed! o, for de Spædes Skyld,
som jeg er Moder, skjønt uskyldig Pige.
I dræbe dem med mig. Af Hunger dø de,
i Skoven vankende, som Fugleunger,
hvis Moder tifold grusom Piil har skudt.

Mairen. Vil du indbilde Mænd, at du er Moder

som Tømmermanden Josefs Brud? At Aand
kun skygged dig? Haha! Nu knæl ej;
der langt er til Retfærdighedens Knæ.
Hvad har du til dit Forsvar?

Nannette. Nok ved Himlen,
hvis Kvinder dømte. Dræb mig som en Kjætter;
men piin mig ej for hvad jeg ej tør tænke.

Mairen. Nu, skyldig eller ej, dog bedst der svares
paa slige Spørgsmaal under Tommelskruen.
Det skulde og, som gammel Praktikus,
mig ærgre, om saa vigtig Forhørsform
forsømtes, selv om den til Intet førte.
Det kan jeg ej forsvare. Mand, friskan!

(Bödlen nærmer sig med Tommelskrue.)

Nannette. Hvad vil I? O skal *Dette* til? Rodriguez,
er det jert skrækkelige Forsæt? O,
Uskyldig! uskyldig! er mit Raab for Piinslen;
i den mit Skrig betyde skal det Samme.

Rodriguez. Nu kan jeg ikke hjælpe.

Nannette. Saa vil Gud
ej hjælpe dig, naar du for dette pines.

Mairen. Snak ikke saa. Det ryger af din Fod.
Din Arm ej kaster Skygge, om du løfter
den mellem Sol og Jord. Skriv, Secretær,
at Retten, tvungen af Sandsynligheder,
saa lige Sandhed som et Æg det andet,
og selv af Pigens Haardhed piint, gik over
til lovlige Tortur. Afsted da, Bøddel!
Og klem i Guds Navn til!

Nannette. O store Gud!
tillad dem ej den Synd! O giv et Tegn,
som kan formilde deres Hjerter, og
fra Synd dem frelse, større end min Død!

(Bödlen fører hende afsted til Marterkammeret. Nannette raaber:)

Uskyldig! Stands! Uskyldig!

Mairen. Det er Veeskrig
før Sandhed fødes.

René. (Til Madelaine) Ædle Frøken, tale ej disse Skrig for mig?

Madelaine. Ej til mit Hjerte.

(Nannette skriger.)

10de Edsvoren. For St. Dominicus er disse Skrig sød Psalmesang.

Nannette. (høres raabende) O stands! Uskyldig! O! Rodriguez! Rodriguez!

Rodriguez. (Afs.) Højst besynderligt!
det Skrig var just accentueret som
Fanchettes. Kan da Sjelesmerte lignes
ved Legemets? (Nannette skriger.)

Mairen. Nu kom der sikkert Blod.
Men bi til Kjødet mases frem af Fingren
som Blommemarv, og Benet presses frem
som Steen af Frugten! Hvilken Majestæt
har ej Justitia, den eneste Gudinde,
som overleved Hedningskabet, og
som kjører knusende sin Sejrsvogn end
henover Mennesker! (Colin føres ind). Aha, det Vidne
kan neppe tale.

Rodrig. Kun et Pust behøves,
saa maa jo Skaalen synke. (Nannette skriger.)

Colin. (lyttende) Stygge Mænd,
I gjør Nannette ondt.

Mairen. Ja, Dreng, hun negter
der er et Barn i Bækken.

(Til de Edsvorne, Triumferende.)

Seer, I Mænd,
det var et Spørgsmaal!

Colin. Er det derfor? Ak,
jeg er saa angst. Men pidsk kun mig, Rodriguez —
jeg siger det: der er et Barnebeenrad,
et fælt, et fælt. I selv har —

Rodriguez. (Afbrydende) Det er nok.
Væk, væk med Drengen!

Colin. Jeg vil til Nannette.

Madelaine. Et Beenrad? Nej, et Barn som Søvnens Gud!

Rodriguez. Hvad have vi meer Vidnesbyrd behov?

Mairen. Slip Drengen udenfore Byen. (Colin føres bort) Bøddel, hvad nu?

Bödlen. (kommende) Hun er besvimet. Skruen gjør ej mere Virkning end en Handske.

Mairen. Bær saa hende ned i Fængselet igjen!
Og gjør du rede dit Bestik. I Herrer,
nu Intet er ivejen. Lad nu Viisdom
Retfærdigheden krone med en Dom!
en Dom, saa andre Retter kunne see
til os, som Sømænd, rystede af Stormen
til Castors Stjernehjelm, og takke os,
som Odelsmænd sin Stammefa'r, der brød
med kjække Plogjern først Moradset op!

(Retten raadslaar, Bödlen bærer Nannette igjennem Retssalen).

Madelaine. (Afs.) Gid jeg min Slagvandsflaske havde! Dog
hvor taabelig en Angst! Er hun ej Kjætter,
og burde dø, om skyldløs end i dette?
Bør Tyv ej dræbes? Og har hun ej stjaalet
fra mig hans Hjerte, kjædet til mit eget
med Eder, som maa kunne Satans Vinge
som Sæk paa Ryggen binde! Det er nok!
Hans Syn har hun fortryllet — Trold bør dø —
hans Nerver døvet; men min Smerte vakt.
Det er kun Selvforsvar; thi hun er falden
i mit Gebeet ind, styrtende sig i
det Sværd, jeg holder udstrakt der med Ret.
Jeg dræber hende ikke; thi hun er
af Urnens sorte Stene alt bedækt.

Mairen. Jeg beder, Herrer, skynder eder; thi
min Datters Sygdom spænder mig i værre
Tortur end Pigen.

De Edsvorne. Skyldig!
Mairen. Det er dømt
som af en Engel; thi en Engel har
dog ikke meer end tolv Mænds Vet. Nu dømmer
da Loven. Skriv —
Rodriguez. (Afs.) Jeg freiste hende. Hun
betaler nu sin Gjeld. Det mildner bort
endeel Forfærdelse fra dette Drab.
Men denne Tanke gjør, som Draabe Gift
til Gift en Sjø, mit hele Sind vanvittigt:
at jeg har lidt, men ikke nydt: ej mere
for evigt Nag end skyldløs Drøm kan give;
at, Ovnens Flamme liig, min Lidenskab,
fortærte kun sig selv i frugtløst Mød
for Himmelen at naa; at over dens
Anstrengelser Domsklokken et „Umuligt!
evindeligt Forgjæves!" snart skal tone.
O Skrækkeligt, snart har min Fantasi
et fælt, mishandlet Billed kun at mane,
og umant kommer det! Ej min Natur,
der maatte nøje sig med Drømgestalten,
kan taale at den skjændes — nej! ha, nej! —
at denne usle Vellyst isner hen
i Skræk, at Blod besudle skal de Former,
som have i en luftig Skjønhedsløje
dog tvingende som Aag og Kobberstempel,
indringet Tankes Lys og Drømmes Mulm.
Nej, nej! Jeg taaler ikke denne Kval,
at Øxen skal det Legem sønderhugge,
som jeg istand er til at rode op
af Graven som Hyænen; at den Skjønhed
ej overlever Livet en Secund,
et Mindets sidste Kys, kun en Secund,
tilhørende umættelige Øje;
at hendes Liv, hvis Herlighed bortflød
for mig, som fulde Strøm for Danaiders
forbrændte Læber, ej en Efterligning

af Liv skal skjænke, som tilhører mig;
ej som nedgangne Sol en Efterglands,
der et vellystigt Øjeblik endnu
med matte Lys kan give Liv. Nej, nej!
hvis hendes Skygge i min Evighed
skal bo, da maa den ligne hende selv
saa som hun var ifra Naturens Haand,
ej som hun komme skal fra Beddelens.
(Højt) I Herrer!
Et Ord til eders Hjerte fra mit Hjerte!
Besynderligt, at Skjønhed, Dydens Aasyn,
omskiftes ej, om Dyden vorder Last.
Saa er det her. I Barm, der synes liig
en Engels Aandedræt, i denne Jords
for kolde Luft til riimhvid Sky indstivnet,
en smudsig-graa Vampyr af Hjerte hænger.
I Øje, hvorfra skyldløs Sylfesjel,
for hvergang det mod Himlen blikker, synes
som mørkblaavinget Sommerfugl at stige,
en Tanke svømmer om i falske Taarer,
meer slugende end Nilens Crocodile.
Dog er det Skjønne Værk af Gud, det Onde
af Djævlen frembragt kun for hiint at haane.
Lad os da ære hvad der er af Gud,
just som vi ære græske Hedningtempler,
men ej Afguderne, som boed der!
ej sønderrive himmelskt Mesterværk,
en Skaberprøve paa en ny, meer skjøn,
med Stjerners Glandshud dækket Menneskeslægt!
Som hun blev skabt gjenvende hun til Jorden!
Slig Skjønhed dø bør som et Maleri
kun i en langsom Blegnen. Ære vi
saa Menneskers, hvi da ej Skaber-Kunstværk?
Lad Døden derfor snige sig bag Læben
i vakre Blomsters Gift! Lad Døden i
Violduft komme, bringe fagreste
af Liv sin Hyldest i en taareformet

iiol af Selv, og bøje hende sagte
gover blegnende paa Lejet! Ak,
. — (Tummel udenfor.)

Mairen. Frels os Sanct Renauld! I Jesu Navn
ad er paafærde? (Edsvorne styrte til Vinduerne.)

1ste Edsvoren. Helgnen være lovet!
et er *Toulouse* ej, men *Spaniolen.*
en store Gud, hvor seer hans Skare ud!

Mairen. Ej, Borgere, saa er al Nød forbi.
skyttet kan sin Gang nu Retten have.

Edsvorne. Nu maa vi hjem at passe paa!

10de Edsvoren. Nu kan,
; bør, før Compagniets Mod at kvikke,
ed pompfuld Strenghed Lovens Ord fuldbyrdes.

Mairen. Saa tror jeg med!

Rodriguez. Nu meer end før jeg ikke.

(Josef bevæbnet og et Par Soldater komme.)

s.) Ha, *Han* er her? Hvor fløj *Toulouses* Pile?
n hurtigt maa det skee og skjult. Forsvinde
aa Kilden, hvori han kan svælge,
ens Tørsten mig forbrænder.

Josef. Ædle Maire,
in Høvding søger Ly bag eders Mure.
an æsker derfor Byens Nøgler, som
n i et Veddeløb, der Livet gjaldt,
ır vundet fra *Toulouse*, der kommer efter.

Mairen. Guds Død!

Rodriguez. (Af.) Han smiler, den Forræder.

Josef. Maire,
'oulouses Ban're vaje alt paa Højderne
m Hautbrisson.

Mairen og René. O ve!

Madelaine. Hvad rager det
el jer? Jeg bærer det i Haab om Hevnen.

Rodriguez. Du smiler, Skurk?

Josef. Ja, her i denne Rede

med Muur af Æggeskaller er dog bedre
end paa den aabne Mark ved Sorguez, hvor
jeg kaaret var til fils perdu.

Mairen. O Jemini!
Tag Noglen. Der maa strax capituleres.

Josef. Den Tro faar nok min Høvding før i Haanden
end i sit Hoved. Kanskee dog i begge
paa eengang med eet Slag. (Gaar.)

Rodriguez. Nu, vise Ret,
jeg tror ej der er ret belejlig Tid
til meer med Blod at tirre Sejerherren.

Retspersonalet. Nej, nej!

Rodriguez. Jeg skal besørge hentet ind,
før Fienden kommer, Kvinde, der kan lave
en Gift, der bringer Død som i et Kys.

(De gaa.)

Fjerde Act.

Første Scene.

(Fanchette med Nannettes Södskende under et Træ i Skogen. Hun har det fundne Barn ved Barmen.)

Fanchette. — — Nej, nej, Barn! den hvide Frue,
som hvisked med en Røst, der lød for dine
i Feber tændte Nerver, højt og skarpt,
som Glassets, „at Nannette skulde dø",
var ej Madonna. Nu, stir ej saa did!
Det er ej hende, men en Hyld i Blomstring,
Barmhjertigsøsteren imellem Planter,
der læger Syge og paa Graven sidder.

Margot. Jeg kan ej glemme det.

Fanchette. (Trykkende Barnet fastere til sig.) Ak, jeg har glemt!
Jeg kjender ogsaa Virkelighed, meer
end Febersyner rædsom, Febersyner,
som ingen Sandhed kan i Fælhed naa,
dog, til at see og føle, legemlige
som Sandhed selv. Men alt er smeltet sammen
til Skyer, som jeg ej vil undersøge,
og som nu bære nye klare Himle.
Den Viisdom har jeg vundet, at jeg aldrig
vil ængstes, om der møder noget Galt;
og den er just Forskjellen og det Fortrin,
som Engles Viisdom har for Menneskets —
den Daare, som vil bade sig i Fryd,
men ikke veed, at Sorgen er det svale,
frisktvexlende i Badet.

Margot. Ak, jeg veed:
Nannette kommer ikke meer tilbage.

Fanchette. Madonna elsker Børn. Bed da til hende.
Det var ved hendes Under denne Lille
kom efter fire Aar igjen fra Vandet
som efter fire Timers Søvn.

Margot. Jeg hørte —

Fanchette. Ej, Barn! den lille sorte Mand, som bøjed
et glorødt Ansigt (som Kvarteer ifra,
lig Ovnen sved) udover Vuggen, og
til hvide Dame hvisked: „jo, hun sover;
hun hører intet,“ var ej Djævlen,
men Skriveren *René*. Tro ikke Sligt!
Det gjør dig syg igjen.

Margot. Jeg er saa angest.
Jeg hørte tydeligt —

Fanchette. Hvor kan du græde,
som seer min lille Engels Smiil?

Margot. — — Hun stod
med hævet Slør, just ligt hiin Hyldegreen,
som fuld af Blomster gaar for Vinden, i
vor Dør, da hørte jeg hun sagde med
den fæle Stemme til den sorte Mand:
„Hvad rager os, om Barnet end er borte?
Vi saa det jo paa Træets Rod i Bækken.
Det er dog hendes Skyld, og ikke vor.
Men husk, om end hun ikke —“ (brister i Graad).

Fanchette. (springende op) Barn! for Guds Skyld!
Død eller Liv! Meer! meer!

Margot. Ja Fruen sagde:
„husk, om det dræbte Barn end ej er hendes,
saa maa hun for Rodriguez' Skyld dog falde.“

Fanchette. Hvad? Rædselsbarn! Hvad! hørte du? O nej!
du laa i Feber . . . (Böjer Hovedet imod det spæde Barn)

Margot. I min Feber hørte
jeg Blomsternes Musik. Jeg hørte Tonen
i Rosens Farve — det var Cymbelklang —
og Akelejens Horn og Græssets Fløjte
og Liljernes Basuner. Engle saa
jeg tale; thi fra deres Pander straalte

hver Tanke ud som mangefarvet Lys.
Dog havde hveren Straale, Orglets lig,
sin egen Tone. Men jeg fatted kun,
at Meningen var Fryd, i Pragt forkyndt.
Og mellem Englene kun een jeg kjendte,
som bøjed ofte Panden over mig
— da var det som om paa min hede Kind
en liflig Svale dugged ned i Lys —;
det var Nannettes Ansigt. Ak, da hørte
jeg hine Røster, og blev frisk af Skræk.

Fanchette. Du dræber mig. Det Rædselslys mig blinder.
O Helved lyser gjennem fine Revner!
Bi lidt! Oh *derfor* var du syg? din Feber
i vilde Gang et Hjul, som mig skal knuse?
Jeg *seer* det. O det er et Lys! mit Barn
har seet det: hergjennem Brystet, lig
et Lyn fra Sky til Sky, forplanted sig
min fæle Tanke til dets Hoved. Ak,
det bliver bedst, jeg giver Slip paa dig,
som kan ej die dig med andet end
den Skræk, du suger af mit Kys. Se derfor
du smiler meer ej, Barn. Jo smiil igjen!
Jeg er din Moder. Andet er umuligt.
Jeg er din Moder, meer end andre Mødre;
thi Himmelen togange gav mig dig;
og jeg har kjøbt min Ret til eget Barn
for Kjærlighed til Andres. Var jeg ikke,
jeg *vilde* være det . . Nej denne Tanke
er reent vanvittig, at jeg ikke er
mit eget Barns Moder. Ak Margot,
din Feber smitter mig. Ulykkesbarn,
jeg kan ej længer elske dig. Du er
Dens Søster, som vil røve mig mit Barn.
Jeg vil tilbagegive dig Nannette.
Saa skifte mellem os vi vore Børn.

(Gaar med Barnet).

Anden Scene.

(Skogsletten. Colin ved Bækken. Fanchette kommer).

Fanchette. Jeg hører Tummel. Kommer hun? Mon nu for førstegang Rodriguez ej bedrager?

Colin. Fanchette! ak, gode Fanchette, hjælp mig!

Fanchette. Ah, Barn, velkommen hjem igjen til Skogen, du lille Fugleunge!

Colin. For Guds Skyld, hjælp mig! De pine Nannette fordi hun er saa taabelig at negte der er et Barnelijg i Bækken. Jeg har selv seet det i Hvirvelen. Se der! der saa jeg et Been.

Fanchette. Hvor? hvor? Du raser. Hvor?

Colin. (Arbejdende) Der! Se der hvidner det bag Stenen, som Herr Rodriguez væltede over. Han vil pidske mig, men før Nannettes Skyld vil jeg bære det lige hen til de onde Mænd paa Raadhuset.

Fanchette. (Slipper Barnet i Græsset) Hvor? Der er sort.
Hvor er mit Barn! Jeg seer ej . .
Hold fast! Hør Vandet bruser. Frels! o frels!
Mit Barn drukner . . frels! (segner om)

Colin. O Fanchette! stakkels Fanchette, som blev saa bange. Colin er ikke bange; Fanchette, se lille Colin er ikke bange for Nannettes Skyld.

(Bödlen kommer).

Bödlen. Nu, er hun her? Hej, Mor, staa op! Retten kræver din Kunst.

Fanchette. (Rejsende sig halvt).
Hvor er mit Barn? O vær barmhjertig!
hvor er mit Barn?

Colin. (Rækker hende Barnet) Se der, og nok saa friskt.

Fanchette. Bort! Det er ikke mit. Men her, kom Mand!

(Fører Bödlen til Bækken).

Se her! der er det. O, nu seer jeg klart
tilbunds som før, dog ej med Vanvids Øje.
Et Skjæl er faldet fra. Dog er for skarpt
det St.hansorme-Lys fra disse Been.
Se vel til Bunden, Mand! Det er mit Barn,

som skinner der, ej dette, som jeg tror
er født af Bækkens Skum.

Bödlen. Ej hvad Galkvindsnak! Følg mig, Retten kræver dig . .

Fanchette. (sløv) Jeg veed det.

Bödlen. (Afs.) Der er noget underligt
Guddommeligt i Galskabs Framsynthed.

Fanchette. Oh, du er Bødlen? Det er rigtigt. Vel, her er jeg. Du har glemt mig fire Aar.

Bödlen. Jeg kræve kun skal eders Kunst. Man veed
I kjender Urter, giftige som sunde.
Mit Ærind derfor er at bede jer,
at lave os et Bæger kraftig Gift
til En, som er for god for mig.

Fanchette. (sløv) Da er
det ikke mig.

Bödlen. Nej vel, en Barnemorderske.

Fanchette. Da er det mig. Du kom tilpas. Thi se,
der under Orren voxer endnu den
blodplettede Skarntyde, som jeg krysted
for Modermelken i Rodriguez' Barn.
Den svulmer fuld af Gift, men vil gaa ud,
naar med min Død dens Livsmaal er opnaaet.
Og her er høje Purpur-Digitalis,
en Konge liig i staalblaa Hær af Stormhatte;
Pigæble der, meer mordiskt end din Øx;
der Daphnes bloddryplige Bær, mordskumle
Gifttyde — Du behøver neppe meer
forat forgifte Rhonen. (Nakker Urterne)

Bödlen. Nok, kom nu!

Fanchette. Siig, veed du, om Herodes først forgav
de Børn, han kastede i Brønden? Jeg
har troet det var mindre Pine.

Bödlen. Snak!
Jeg har Befaling flux at føre dig
igjennem skjulte Port.

Fanchette. Støt mig! jeg vakler;

dog ej i det, jeg veed jeg har at gjøre.
Thi jeg for Moderens fik Parcens Højhed!

(De gaa).

Tredie Scene.

(Udenfor Raadhuset. Josef med andre Soldater paa Post. Don Gaspard og Rodriguez spadserende forbi.)

D. Gaspard. — Det gjør mig ondt for Eders Søster.
Rodriguez. I
faar gjøre Alvor af det.
D. Gaspard. Nu, javel
det gav et Gjæstebud ialfald efter
Strabadserne. Men naar jeg siger jer,
det gjør mig værre, at jer Spas gik galt,
saa seer I Bunden af min Elskov.
Rodriguez. Don!
Jeg kræver jer til Regnskab.
D. Gaspard. Ej, I er
tungsindig! Meer I ligner mine Landsmænd,
jeg eders. Men, hvis endelig jert Tungsind
behøver Blod til Læskelse — velan!
jeg contrastevner jer med Kaardespidsen,
fordi I paa saa jammerligt Beviis
vil dræbe Egnens Skjønhed.

(Rodriguez skjærer Tænder.)

Ah, jeg mærker,
at eders Tænder løbe end i Vand.
(Til Vagten)
Pas paa Krabaten der. Han maa ej sættes
paa Volden.
Rodriguez. (Til Gaspard) Jo, hvis Fienden skulde storme.
D. Gaspard. Forgjæves! Som mod Broens spidse Hjørne
sig dele Fiendens Strømme hvor han staar;
og Pileskyen føres ad hans Sider
med dobbelt Død paa hver, mens han er urørt.

Der er en gammel graa Fanatikus
hos Fienden — den Samme, som forærte
i Løsning mig for ham en Pung med alskens
Udfejningsgods, som gamle Kroner, Maljer
af Sølv og Ringe — Han er Karlens Skytsaand.
Han tager altid Pladsen ligeover,
og taler godt hos sine Sidemænd,
for ham, saa, hvor vi styrte frem med ham
imellem os, i sortest Piilregn er
en Aabning, hvori Himlen skinner ned,
og hvori Lærke rolig kan slaa Triller.

Rodriguez. Tror i at Byen holder sig?

D. Gaspard. Javel,
hvis jeg kun holde kan paa Borgerne.
Jeg gaar at spærre Porten meer for dem,
end for Belejrerne. (De gaa)

Josef. (mumlende) Gid *Jeg* den aabned!

(Fanchette og Bøddelen kommer)

Fanchette. (Til Josef) Du kan ej, Josef.

Josef. (forskrækket) Hvad?

Fanchette. Jeg læser i
dit melancholske Blik Forræderiet.
Det saar det ud i Sandet, og din Landse
indgraver det deri, det rager frem!
i dine kummerbøjde Skuldre, og
i dine sygelige Træk fremglimte
dets Uvejrsmærker, i dit Hjemveesmiil
det spiler Vingen.

Josef. Ej jeg dølger, at
jeg hader denne Tjeneste.

Fanchette. Det bør du
til du kan sprænge den.

Josef. Jeg ej forstaar dig.
Er ogsaa du min Fiende? Du har
den samme Grund; thi Ingen Ondt jeg gjorde.

Fanchette. Saa just begynder hver en stor Bedrivt,
ond eller god (og saa begyndte min)
med at vi ej forstaa vort eget Hjerte.

Hør efter! Ej Forræderi der gives
undtagen mod det Bedre. Alt det Slette
er efter sin Natur den Ost, hvori
Forræderiets Orme yngles, og
hjemfaldet Døden, som det bedst kan skee.
Det er kun Magtens Sprog, som nævner med
uærligt Navn den største Ærlighed:
at lyde vor Samvittighed mod Verden,
den største Riddersdaad, forvist antegnet
i Himlens gyldne Bog, at løfte just
forbudte Skjold, naar Solen falder bedst,
og Dragens Hoved slumrer trygt derunder,
og Tiden er, da Liv er værd mod Liv.

Josef. Ah! tror du saa?

Fanchette. Vist! Ej det er
Forraad, om vi erkjende ej hvad Andre
os paabandt mens end Aanden sov. Ej er
Forraad det, om vi bryde hvad vi tvinges
ved Tiders Lov og Øjeblikkets Aag
at taale; men at bryde hvad vi hylde
i Hjertets Tempel, hvad vi dyrke der
med Sjelens Flammer, dræbe hvad vi elske,
og krænke hvad vi ære. O det er
et Helligaandsforraad! Men som du er,
saa vær, og vær det for Alverden, naar
sin Ørnevinge Klogskab kan slaa ud
og flyve med Begejstringen omkaps!

Josef. Saa er det. Ja!

Fanchette. — Og ofte Tiden er
lagt i en Enkelts Haand, og med sin Evighed
er han for Øjeblikket da ansvarlig.
Ubøjelige Regel derfor lyder:
vær *hvad* du er; og, kan du, *som* du er.
Du er nu født at dyrke Paven som
en Gud; den Ed blev i dit Hjerte fæstet,
før Liv det følte. Du har revet ud
dens Tvekrog — Ret! — din unge Sjel blev bøjet
i Massens Spalier langs Kirkens Væg.

Du har nu voxet anderledes, for
at naa den frie Himmel — Ret! — Dig er
lagt Sværd i Haand imod dit eget Hjerte;
nu tænker du at vende det mod Fiendens.
Og det er største Ret. Derfor, da du
har været *hvad* du er, saa glem ej heller
at være *som* du er, naar du det kan!
Og det er *nu!* (Hvisker) Hør hid! Ved Foden af
det røde Taarn en Udfaldslaage findes,
kun skoddestængt, for mig at føre ind,
og end i Nat den uforskandst vil staa,
for hurtig ind at lukke Lægen til
den gamle Maires Datter. Budet sneg
sig ud, da jeg kom ind. Forstaar du?

Bödlen. Nu,
hvad hvisker I der efter?

Fanchette. Jeg fortæller
den stakkels Karl, at disse Urter just
vil gjøre Pinen kort nok for hans Brud,
der er herindenfor til Døden dømt!

Josef. Hvad? hvad?

Fanchette. (med Fingeren paa Munden) Saa er det. Derfor
vær bestemt. (Gaar).

Fjerde Scene.

(Aften. Narcisses Sygeværelse. Ammen ved hendes Seng. Mairen lister sig ind).

Mairen. (sagte) Cathrine, fantaserer hun endnu?

Ammen. (sagte) Tys! ja; op og ned om Barnemordet. Hør bare — nu hvisker hun, men vil snart tale højt nok.

Narcisse. — — Saa ride Gaspards Ryttere op om Skafottet, og han selv holder ligefor med den sorte Hanefjer paa. Saa triner Bøddelen op, og rager opover Alle, som et brændende Taarn. Mon jeg skulde være klædt i Hvidt, Cathrine? O det er dyre Øjeblik.

Ammen. (grædende) O Gud forbarme sig!

Mairen. (halv höjt) Du skulde have Skam, Kone, om du har fortalt hende noget om hvad der passerede inde paa Domsalen.

Ammen. Nej, saasandt — Hun er bleven værre siden Compagniet drog ind.

Mairen. Tys! ud! Fordømte Sladderkvind! ud!

(Ammen gaar).

Narcisse. — Hu! der tager han Øxen frem og kjender om den er skarp, og en Sax til mit Haar. O Naade! Naade! tag mig ikke i mit Haar! Naade! Naade!

Mairen. Det er jo mig, stakkels Barn! din egen gode Papa. Vær rolig for Pigen: hun skal ikke dø ved Bøddeløxen, men stille ved Gift naar det gryr ad Dag, ja stille, som en Stjerne slukkes ud, som en Tone sagtner hen.

Narcisse. (forundret) Hvem? Ah! dette er jo min Seng? Ak, min stakkels Fader, jeg har grædt for dig.

Mairen. Narcisse, stakkels syge Barn, vær rolig!
Jeg har sat ud en Priis, — saameget Guld,
som Sværd og Bidsel veje — for den Rytter,
som henter mig fra Avignon herind
Dødstvingeren, Araberen *El Tahir.*

Narcisse. Hvem meldte sig? Don Gaspard?

Mairen. Nej, mit Barn,
ej han — en simpel Rytter.

Narcisse. Ikke Han!
en simpel Rytter?

Mairen. (Afs.) Dumt, jeg ikke løj.

Narcisse. Nu ja, jeg gifter mig med ham.

Mairen. Mit Barn,
styr disse vilde Tanker.

Narcisse. Tror du ej,
at simple Folk har Ærlighed?

Mairen. Jovist,
før meer end Andre.

Narcisse. Mod?

Mairen. Jovist.

Narcisse. Da er

ig Karl jo bedre end Don Gaspard, og
g, som mig holdt for Denne ej for god,
r ringe for slig Karl. Men tror du, at
ornuft de eje, som befaler dem?
amvittighed, som kræver dem til Regnskab?

Mairen. Tilvisse, Barn.

Narcisse. Hvi dræbe I dem da
r deres Tro? Tror du de elske denne
deres Hjem? Hvad Kuben er for Bien
Troen for Fornuften: skal den due,
maa den have bygget selv den op.
er den kjær, og did tilbagevender
n fra sin Sværmen.

Mairen. Du har Ret.

Narcisse. Hvi tvinge
Aanders Tro da ind i Magtens Form?
vi fængsle Bier I i Hvepserede?
vi har man slæbt et Menneske i Kamp
od sine Troesbrødre? dømt hans Brud
r hendes Tro tildøde?

Mairen. Ikke derfor.
s.) Der seer jeg Spidsen af Cathrines Tunge.
id den var brændt med Gløddjern! (Høit) Barn, ej derfor.

Narcisse. Nu, hvorfor?

Mairen. Hun er ikke værd din Tanke.

Narcisse. Er *Hun* da en vanæret Jomfru? Da
il *Jeg* ej kaste første Steen.

Mairen. Tænk ej
aa hende. Hun er værre end Chimæra.
'or Roms Ulvinde maa hun blues: Hun
ar dræbt sitBarn.

Narcisse. (Med et Skrig) Sit Barn!?

Mairen. Gud hjælpe
ig arme Mand!

Narcisse. Nu gjorde du det Samme.
t Barn? Umuligt! Det kan En kun gjøre.

Mairen. (Hændervridende) *El Tahir!* O *El Tahir!* frels m
Barn!
O Gud forlade dig, som tøver! Barn!
vær rolig, søde Barn!
Narcisse. Siig blot, tilstod hun?
For Himlens Skyld saa svar!
Mairen. Nej Datter, hun
var selv for haard for Pinebænken.
Narcisse. Ve!
Uhyre! Hun blev pint? O Pinsels Pinsel!
Igjennem Luften komme hendes Skrig
at pine mig. De pine mig — O rædsomt!
Hun negted dog; dog dømte du? dog voved
du at fordømme! Voved du det?
Mairen. Loven . .
Narcisse. (Haanleende) Ha Loven! Jeg vil plukke denne Lov
og klistre den i Rettens blinde Ansigt,
hvori hun sprøjtede sin Uskylds Dug
og Fingrens Blod forgjæves. Arme Mand,
du veed ej hvem du dømte. Dog, er det
ej saa? Du sagde, at hun skulde dø
ved Gift naar Dagen gryr?
Mairen. (Afs.) Hun mindes det.
Besynderligt! (Höjt) Jo jo, ved Rettens Gunst.
Narcisse. Jeg takker. Det var mere end fortjent.
Nu vil jeg op.
Mairen. (holdende hende tilbage) For Guds Skyld, Barn!
Narcisse. Jeg er
jo frisk; saa frisk. Jeg sværger det. Mig Febren
forlod. Du gav mig saadan iiskold Drik.
Mairen. Ak, kjender du mig ikke, Barn?
Narcisse. Du er
min Fader jo? den gamle Dommer? O
velsign mig! (stöder hans Haand tilbage).
Nej, du kan ej længer med
slig Dommerhaand. Den vilde dryppe paa
mit Hoved kun en dobbelt Tyngde Blod.
Og jeg vil ikke have *hendes* — hør!

jeg vil ej have *hendes* — hører du? —
om Areopagus mig vil det skjænke.
Tilgiv mig blot, og gaa! — Jeg beder eder —
saa bli'r jeg frisk — Farvel! Farvel!
O gaa, jeg beder, gaa, saa bli'r jeg frisk!
Farvel! Farvel min Far! Farvel!

Mairen. Jeg gaar
til Kirken. Den skal straale hele Natten
af Lys, liig udhult Berg af Diamant,
og alle Præster skulle bede, at
til Sundhed denne Krisis maa sig vende. (Gaar.)

Narcisse. Til Sundhed? Ja til Sundhed i Beslutning,
saa vist som at Forbrydelsens var syg.
Det er bestemt. Et Lod faldt i mit Hjerte,
og knuste Tanken — fælere end Mordets —
at Retten dræber, ikke jeg. Velan,
ja Retten skal nok dræbe, men den Rette.

(Ammen kommer.)

Ammen. Hvor er det med dig, Barn?

Narcisse. O meget bedre.
Imorgen er jeg frisk. Sæt dig kun trygt
i Sovestolen.

Ammen. (Sættende sig) Ah, hvor godt og mygt!

Femte Scene.

(Nat. René og Madelaine paa en Altan. Josef ligeoverfor ved Raadhuusporten paa Post.)

René. Frøken, Hihi! herfra kan I see Luen paa Hautbrisson. (Af.) Alt som den flammer, slukkes min.

Madelaine. (kjælen) René! lille René!

René. (Af.) Frøkenens Yndigheder tage sig mindre og mindre godt ud i denne Belysning.

Madelaine. Det er blot Sparværket i det ene Taarn, René.

René. Ja endnu. (Afs.) Regner jeg efter, kan Skaden endnu dækkes med 20 Egetræer fra Skoven. (Højt) Hej, nu tog det i Fløjen. Hihi, Frøken, kanskee I ved dette Lys kan see hvilket ivrigt Middel jeg var til at skaffe jer Hevn over Rodriguez; og før Sol gaar op ere eders Medbejlerskes Yndigheder blevne for blege. (Klokken slaar) Nu er der en Time til.

Josef. Nannette, Frelsens Time slaar, da jeg kan være, ej blot hvad, men som jeg er.

(Gaar.)

Madelaine. Ej, lille René, jeg tror I var et Middel i Alles Hænder; men lad os ikke huske paa det. Coninges staar dog endnu. Du er kold paa Haanden, lille René.

René. Se den Knegt, der har han forladt sin Post.

Madelaine. Det gjorde I ogsaa for Retten.

René. Men Rodriguez kom i en slem Knibe. Hihi! og maatte tage min Rolle. (Afs.) Ligesom Du nu tager Frierens, fordi du har Jomfrukrampe.

Madelaine. Derfor er jeg dig ogsaa kjærligere, eftersom jeg overvejer Alt.

René. (Afs.) Ja først og fremst dine Aar. (Højt) Jeg overvejer ogsaa Skaden paa Hautbrisson.

Madelaine. Coninges staar dog endnu: 40 Huse.

René. Ja der bo Bønder. De spares nok af Bønder. Det er skam et Plus. Men Hautbrisson gaar fløjten — hej, der faldt Klokketaarnet — for eders Strenghed mod Kjætterbørnene. Hihi! Jeg skal vædde den gamle Pelorce er Fyrbøder, saasom det er Hellighedens Grundlov, ikke at sætte sit Lys under en Skjeppe. Men gid jeg kunde blive Forvalter der under det nye Herskab, saa skulde nok Slottet komme op igjen, Skoven ned, og det Hele blive mit. Hihi!

Madelaine. Det kan det nok, lille René; men ikke under *det* Herskab. Hvorlænge vil det Herskab vare?

René. (Afs.) Det var skam atter et Plus i Frøknens Regning.

Madelaine. Konnetablen af Frankrig staar i Quimbertin. Og Valdensere brænde ligesaa godt som disse Planker.

René. (Afs.) Atter et Plus. Det er nok bedst at benytte nden mens den blæser. Ingen Orcan er stærkere end Gifsygen, men heller ingen meer omvexlende. Den kan falde tà at gifte sig med Morianer og Monstra.

Madelaine. (Lægger Haanden paa hans Skulder) I er adspredt, René. sukker. . . Ak!

René. Ak! jeg tænker paa min Kjærlighed, hvorledes den er som dette eders Slot, og vil snart kun levne en usel Aske mit hele Væsen. Ak!

Madelaine. Det er længesiden I gav den Luft, Monsur.

René. (knæler) Dyrebare Frøken, se — (Springer op) Tys!

Madelaine. Der kan I se, I tænker ikke paa eders Kjær;hed.

René. Jeg syntes jeg hørte Lyden af at Byens Vindebro dt ned. Men det er Intet. Gid Vindebroen til Eders Hjerte ldt ned.

Madelaine. Nej, nej! Jeg vil gaa i Kloster!

René. (Paaknæ) Ak, dyrebare Frøken, se dog: som eders jenne Slot flammer ned, saa flammer Glandsen af min Uegenrttighed højere.

Madelaine. I frygtede mere for Rodriguez' Blik end for it. Det vilde jeg aldrig tillade at I gjorde selv for Djævens, om jeg tog eder til Naade. Nej, nej! som mit Gods usser ned, slaar min Stolthed højere sine Flammer.

René. Ak, Naadige, jeg er en svag Sjel. Derfor — jeg der —

Madelaine. Ja, I er en svag Sjel. Derfor vil Lydighed ere eder en Prydelse.

René. Befal! —

Madelaine. Imorgen gifte vi os, René.

René. Imorgen? (Springer op) Ja imorgen, imorgen! Og Gud;ee Lov, der vrimle Fienderne nedad Borghøjderne om Hautrisson.

Madelaine. Ja imorgen, René, naar min Medbejlerske ir drukket vor Bryllupsskaal.

Sjette Scene.

(Nat. Fængsel. Nannette slumrende. Fanchette med Barnet. Paa Bordet Giftbægeret og en Lampe. Höjt oppe et Gittervindue.)

Fanchette. Hvor underlig en Sjel! hvor frit et Valg!
Hun negter sig den største Fryd: en Moders;
men griber Søvnens usle, skjønt hun veed,
at disse Timer ere Livets Aften
og første Gry Frembrud af Dødens Nat.
Er dette Svaghed eller Kraft? Jeg gyser
ej for Forbrydelsen som for slig Kraft,
hvem Ro i Ondt som Godt er Lov, og hvem
ej Straffen skrækker meer end Synden ængsted.
Jeg ej bebrejder dig; thi selv jeg ej
har altid fattet min Natur. Det veed jeg,
at jeg, som myrdet har mit Barn, kan ej
en Flue dræbe; at den første Fryd,
mit bange Væsen føler med Fornuft,
er Tanken, at jeg dør for dig, som har
et Barn at leve for: den Tankes Sødme,
som du, mit Barn, maa smage hvor du er,
at dig din Moder ofrer nu din Morder.
Et Barn jeg dræbte, men jeg frelste et.
Da maa vel Jorden, uden Krav, mig lade
med Himlen gjøre Regnskab. Jorden faar
Gevinsten jo: en Moder for en Morderske,
en livsfrisk Kvinde for en usel Skabning,
som kan kun blive frisk i Døden, hvis
den himmelske Barmhjertighed er nøjsom.
Jeg tror det, ja for denne Lilles Skyld,
som viser med sit faste Favnetag,
at han fandt Kjærlighed ved denne Barm.
Jeg tror det; thi en Marmor-Ro mig fylder.
Jeg føler mig som denne Kvindes Parce,
et fremmed Højere i mig, og dog
mig Selv saa klart som ingensinde. Jeg

er mod mig Selv Gjengjeldelsen, mod hende,
ved Himlens Naade, Gjenerstattelsen.

(Lægger Barnet i Nannettes Arme.)

Se der! Forkast nu Himlens Gave ej!
Hvis ej Naturen lærer Kjærlighed,
da er kun Lidelsen den Kunst, som kan det.
Naar du opvaagner, drik da Livet af
din Spædes Mund, som jeg har drukket Døden
af Læberne, mit Barn i dette Bæger
mig rækker til Forsoning. Læs da i
livstomme Øje og i dødstomt Bæger,
at her har Gud, ej Mennesker holdt Dom.

(Lytter)

Snart kommer Frelsen — o, at denne Mordhaand
maa sende den, er Honning i min Gift.
Da kan du vende hjem til dine Smaa,
og skjænke dem — o, atter faldt et Dryp
fra Himlen, en Madonnataare i
mit Bæger — for den ene Lilles Skyld
en Kjærlighed, saa rig, at af dens Sødme
nedflyder Draaber i dit eget Saar.
Det gryr — o snart! Men det er ikke Morgnens,
men Faklers Begglands, som paa Gitret spiller.
Det maa saa være. Tiden er snart opfyldt,
og Giften syder op i moden Gjæring. (Tummel)
Man raaber „Hevn for Pigen!“ Det er dem.
„Toulouse!“ skreg man. Det er *dem*. O snart
er al den Tummel fremmed Aandehvisken,
liig Taagers Gliden, Miner uden Lyd;
men — ve mig! — Aanders Hvisken som en Torden.

(Stiger op til Gitret. Narcisse kommer.)

Narcisse. Hun sover — Søvn er Uskylds bedste Ansigt,
som Døden er Forbrydelsens. Thi Hvo
vil da vel see paa den med Haan og Vrede?
O hvis jeg, kjære Smertesøster, turde
din pinte Finger kysse? Nej, du vaagner,
før jeg har dig betalt min dyre Gjeld:

det Liv du af mit sidste Suk skal arve.
(Knæler for Nannette)
Tilgiv mig for min Døds Skyld! O, jeg tør ej
dit Aasyn see, for ej at see min Dom;
kun fjerntfra dunkelt disse Lemmer, som
for mig i Pinsel straktes, Christi lig.
O hvert Secund jeg lever er Bedrag
mod mig. (Springer op og drikker Bægeret ud)
Saa! Er det nok? Gid der var mere!

Fanchette. Jo det er Frelserne. Jeg hørte Josef.
Forbarm dig, Barn i Himlen! lad din Moder
ej længer være skilt fra dig i Helved,
end Livet vilde varet, hun dig røved!
(Stiger ned. Seer Narcisse.)
Oh, er du vaagen, kjære Pige? Du
er frelst.

Narcisse. (segnende) Saa haaber jeg.

Fanchette. (Seende i Bægeret) Hvad? Himmel! O,
Hvo er du?

Narcisse. Just den *Rette.* Døden er
retfærdig: først den naar de grumme Hænder.
De ere døde alt; hjælp derfor, at
bedække mig med Sløret, at jeg kan
fra Jorden, som en blodig Hem'lighed
fra Bryst, mig snige. Ah, nu aander Døden
alt i min Barm! Tilgiv mig, mens jeg hører.
Jeg seer dig ej . .

Fanchette. Rodriguez' Søster? Himmel!

Narcisse. Ja Mairens Datter. Mig min Fa'r har dømt.
Thi jeg — kun Du bør vide det, som led —
jeg — o det brænder meer, end Giften —
har dræbt mit Barn, Don Gaspards Barn. O bed
med dine knuste Hænder — bed! .

Fanchette. (Griber Barnet) Du Arme,
her er dit Barn! Det lever . . hør! det lever . .

Narcisse. (Famlende) Umuligt! Hvor? Her! her! Mit Hjerte har endnu et Slag —

(Fanchette lægger Barnet ved hendes Hjerte.)

Fanchette. Ak, ikke fleer! (Seer i Bægret) Og heller ej Draabe Gift for mig. (Barnet skriger.)

Du stakkels Barn,
du kalder mig, du trænger til en Moder.
Ja Gud har dømt, at jeg for dig skal leve,
og sone ud ved Kjærlighed min Synd.

(Tummelen tiltager. Den gamle Forpagter og Josef styrte ind.)

Forpagteren. Mit Barn! Hvor er mit Barn?

Josef. Nannette!

Nannette (drömmende) Josef!

Josef. (tagende hende i sine Arme)
O du er frelst!

Nannette. Jeg følte ikke Døden.

Forpagt. Du lever, Barn! Men Døden følger os.
Mit stakkels Barn! kom! kom!

Josef. (Til Fanchette) Kom, Frelserinde!
Til schweitzersk Afdal flygte vi, hvor Fred
af Alpen skjænkes Tro og Kjærlighed.

(Bærer Nannette bort. De Andre følge. Tummelen tiltager. Mairen, Rodriguez, Don Gaspard, saaret, Madelaine og René flygte ind i Fængslot.)

Rodriguez. Hvor gyseligt, at dette Sted just er
vor sidste Tilflugt!

(Seende Narcisses tilslörede Skikkelse.)

Ve, hun er alt død!
O skrækkeligt! alt død!

Mairen. Hvo kan nu tænke
paa Sligt! Narcisse! ak Narcisse vanker
forvildet om i Ødelæggelsen.

René. Hvor rædsomt lyder Skriget gjennem Byen:
„Hevn for Pelorces Barn!“ Gud fri mig Arme!
Det er jer Skyld, Rodriguez!

Madelaine. Her er værre
med dette Dødens Syn for Øje end

derude mellem Morderne. Ve jer,
Rodriguez. — Alt er eders Skyld.

D. Gaspard. Ja — gid
jer Satan tog! — jer er den hele Skyld,
som lokked mig at presse Karlen, der
har os forraadt, og maatte os forraade.

Mairen. Ve dig, Rodriguez, for din Søsters Liv!
Det din Skyld er. Vor stakkels Byes Brand
maa sætte din Samvittighed i Kog.

Rodriguez. (kold) Jeg veed, at Alt er min Skyld, ikkun min.
Dog ofred jeg end engang op det Hele,
og daled leende i Helved med
Forbandelsen for Byens Undergang,
hvis denne Ene leved. (Peger paa Liget.)
Jeg vil see,
om ogsaa du mig døende har bandet.
(Löfter Slöret. Tumler tilbage.)

Mairen. Hvor kan du endnu over Gravens Rand
forfølge denne Lidenskab?

Rodriguez. Bed Gud,
at Flammerne maa naa dig før du seer,
hvem du har rammet med din Dom.

Mairen. (Tager Slöret af. Skrigende) Mit Barn!
mit Barn! (Segner om.)

Rodriguez. Hun var ej saa uskyldig,
som Den, du dømte.
(Til Gaspard, dragende sin Kaarde.)
Skurk! Du synker ej
i Jorden? Jo du skal for hendes Fødder.
(Gjennemborer ham.)

D. Gaspard. (döende) Du kunde spart dig det. Se der!
(En Kriger stikker en Fakkel indigjennem Gitteret, og antænder Taget. De Indsluttede oplöfte et vildt Skrig.)

Rodriguez. Nu maa
jeg dig din Død misunde og min Fader
hans Afmagt.

Madelaine. Du Forbandede!

Rodriguez. Du kyssed
min Fod, om jeg dig gav lidt Luft. René,
holdt jeg ej Løftet? Ak, den Stakkel er
alt død af Skræk. Vi To kun leve for
at lide Straffen. Ogsaa det er Viisdom.

(Seer mod det brændende Tag.)

Saa maa det just see ud i Helved selv.

Stemmer (udenfor.) „Hevn for Pelorces Datter!"

Rodriguez. Hun er hevnet.
Og Gud har dømt —

(Taget styrter ned.)

Den indiske Cholera.

Drama i tre Acter.

1835.

Handlende.

Guvernören paa et brittisk Factorifort ved Ganges;

Richard, } hans Sönner;
Francis, }

En gammel afsat Rajah;

Sewaji, hans Sön;

Sami, hans Datter;

Vakiti, en Malay;

John, Factoriets Forvalter;

Capitainen paa et brittisk Krigsskib;

Brittiske Sjöfolk; Seapoys; Slaver.

Förste Act.

Første Scene.

(Under en Terrasse ved et brittisk Factori ved Ganges. Francis og Sami omfavnende hinanden paa et kuldkastet Minde.)

Francis. Om Engelland og Indien, Vold og Trældom
i vore Fædre slaaes saa Himlen grues —
o Sami, det er nok, om kun eet engelsk
og indisk Hjerte elske, til at faa
den atter til at smile over Jorden.
Du seer et Engelland meer mildt end hiint
at svømme i mit Blik, og Du alt bærer
et mere saligt Hindostan i Skjødet.
Sami. Dog, o jeg frygter —
Francis. Haab, min Sami!
Sami. Ja.
Thi Haab er gode Aanders Hvisken . . Ja,
saalænge haaber jeg som denne Ambrabusk,
vi sammen plantede hiin første Gang,
sin søde Duft tør sprede. Dog som Dagen
forgaar i Natten dør mit Haab i Frygt.
Thi da jeg lyttende adspurgte Aftnens
hviftmilde Luftning, som saa tidt fortalte
forud dit Komme, og hvert Græs besaa,
om ej det luded sorgfuldt ved din Bortgang,
jeg saa en Grib forfulgt af Ørnen ty
med rædsomt Vingeslag indunder Busken,
og skræmme frem en Slange med en Blomst
i Munden.

Francis. Er da Busken bedre ej,
fra sligt Uhyre renset?

Sami. Er Ulykken
forbi skjønt forud af Dæmoner meldt?

Francis. Tro mig, om Fædre hade, Børn bør elske;
og netop derfor, thi det soner Brøden.

Sami. Ak, Francis! (skjuler sit Hoved ved hans Bryst.)

Francis. Sami!

Sami. Denne Blomst var Knop
da her vi mødtes. Med vort første Kys
den aabned sig, og vore Sjele flød
isammen i dens Kalk. Nu blegner den.

Francis. Du søde Sværmerske! Du elsker mig
fordi iskjul du engang saa mig stirre,
— af Mangel paa en bedre Yndighed —
i Blomstens Dyb med Ømhed uden Tanke?

Sami. Dog bedre end med Tanke uden Ømhed.

Francis. Og derfor da?

Sami. Ja derfor og derfra.
Thi mere dybt, end du i Blomsten, saa
jeg i dit Hjerte, og jeg saa en Blomst
med Guders Smiil til Blade — og da slog
du Øjet op, og saa min Tanke,
at, om fra de hovmodige Dæmoner
du stammed, maatte Gud dig elske, som
saa ydmyg bejled til hans mindste Skabning.

Francis. Nej, til hans herligste. Min Sami, zitr ej
i mine Arme.

Sami. Det var Aftenduggen,
som faldt.

Francis. Nej, nej!

Sami. Nu da — mig syntes,
at disse Træer ej beskytted meer,
og at de brede Blade vare Øren.
Dog eje vi ej andet Værn i Verden
end dette Buskværk.

Francis. Jo, og disse Arme.

Og Gud vil ej, at Børn, som han velsignte,
med Jordens Kjærlighed, dèt Pant paa Himlens,
indhales med i Fædrenes Fordærvelse.
Hvis ej, da fik ej Jorden Fred, naar Drønet
af sidste Ufred sagtned hen i Gravene.
Dens Alderdom blev lig en Valplads, hvor
vel Hærene bortdrog, men Jamren ej,
og Dydens Aldre ej en stille Aften,
men stormfuld Morgen lig, med Graad begyndt.
Saa vil ej Gud. Fra ham vi fik vor Sjel,
og ej fra Mennesker; og fra hans Vilje
vor Lykke. Nu, hvad Herredom da over
hvad ej de eje? over Himlens Laan
til Andre? Sami, meer end nok for Gud
og nok for Verden med, om Børns Lykke
maa blomstre i et Smertemindes Skygge.
Vi drage fælles Sorg, min Sami; men
hvor Dyden ender staar Naturens Grændser.
Dog sender denne barnlig Klage over
selv ind i Lastens Enemærker, hvor
en elsket Blodsforvandt blev borte.
Vi leve nu for Os i anden Verden:
en hvor alt omvendt er mod den derude:
for Had kun Kjærlighed, for Hevn Forsoning.
Min Brud! min Sami!
her inden vore Arme er dens Grændser.

Sami. Dog vil den onde, der omgiver os
som Luften, trænge ind. Og Alt hvad vi
har tænkt og drømt saa vel isammen,
at Drømmen syntes fastere end Sandhed,
og som et solklart Bjerg at hvile paa,
er kun Madhaviblommers svage Net
imellem tvende Storme. Hulde Francis!
min Stengels stolte Træ! — *dig* frygter jeg.
(Brister i Graad.)

Francis. Føl dette Hjerte! Slaar det stærkere?
Dog frygter det *for* dig alene, men
Aljorden ej.

Sami. Det er en skrækkom Prøve.
Dog maa vor Kjærlighed den voge: voge
halvblind for Kniv at blindes eller see,
og driste sig en Sandhed at benegte,
som alle Tider edbekræfted. Elskte!
din Broder —

Francis. Stille! fly ham!

Sami. Hellere Francis,
Han er vor Blindheds Læge. Tak ham, thi
han maaskee redder dig ifra den Skjændsel,
som nu du trykker til dit Hjerte, og
mig fra Bedrag, meer sort end selve Skjændslen.
Han sagde —

Francis. Ha, hvad Gift udgjød han?

Sami. Lad mig
end engang favne dig før jeg forstødes,
og hviske dig saa tyst jeg kan min Skam.
Ja, Gift! Den er den Rødme, som mig brænder.
Og med en Boas svulne Stolthed rejst
han gjød den i de Ord: „Du er Slavinde".

Francis. (leende)
Den Skjændsel vil jeg i et Kys fortære.

Sami. Sig, Francis, vidste du og elskte dog?
Jeg fatter selv min Skjændsel ej, dog maa
jeg rødme. En Natur i mig forstaar det.

Francis. Se jeg, den frie Britte, i din Arm
er Træl; Du, Hinduinden, er i Brittens
saa fri som Borgerinden i hans Hjem.
Din Trældom? Ah, et Dug, der bøjer Blomsten.
Min Frihed? — Solen, som opsluger Duggen
og rejser Blomsten op.

Sami. Her sad jeg formende de friske Krandse
til Navnetrækket paa min Fryd.
Da, mens jeg svævende greb Urnens Laag,
et Stærkt og Zitrende omkrysted mig.
Jeg tænkte Slangen; men det var din Broder.
Skjønt altid frygtet, tænkte jeg, han længster
mig kun for Spøg, til jeg hans Blik fik see.

Der stod i Ild, jeg veed ej Hvad, men Ondt;
og med et Skrig jeg frelste mig bag Mindet.
Det er min Moders Grav. Der bad jeg ham
om Fred, men han med Latter det omvælted.
Hans Ansigts Flamme vexled, og han raabte
med løftet Pidsk og Pardrens værste Øjne:
„du *kan* ej negte; thi du er en Træl“.

Francis. Hvad? hvad?

Sami. . . Han favned mig — det sortned . . .

Francis. Han . ? Ha!

Sami. Da rasled det. Jeg ønskte,
det var en Løve, men det var Vakiti,
halv Slange, halv Hyæn . .

Francis. Meer!

Sami. Richard
sig frelste paa Terrassen her, forfulgt
af Slavens Raab: „jeg naar dig *der!*“
— — Hvi talte jeg?

Francis. O Sami!

Sami. Skjul det ej:
For dine Øren som for mine suser
den fæle Sandhed, brænder i vor Rødme.
Fyrstinde her, af Gudeblod udrunden,
Brahminens Datter er for Europæen
en Paria, beladt med Trældoms Syge
— en faldende, thi jeg maa falde ned,
— en engelsk, thi mit Knæ skal være bøjet,
— en fæl, skjønt ubemærkt af mig, saa den
forbyder dig at elske Sami længer.

Francis. Han rejser . . Min Sami — alt forlængst
det var bestemt, han rejser til Europa.
Og var det ej — ved Dig! han skulde rejse,
om Skibet end ej hented ham saa snart.
Lad da saamange Glemseler som Mile
sig lægge mellem os og ham. Han rejser.

Sami. Det atter er en Sorg — O Far! min Far!
Han rejser? Ak, min Francis, jeg belæsser
dig kun med Sorger; dog af mig ej skabte.

Den strenge Guvernør det blev forraadt,
at hist i hiint nedramlede Pallads,
som Ingen nærmer sig, da der skal bo
en bandet Aand af en Tyran,
min Fader stundom hemmeligen sysler.
Den strenge Herre, i den blinde Tanke,
at der han gjemte Skatte, har forlængst
paa Pinebænken spændt min gamle Fader.
Men med de blodige Fingre svor han stedse,
at der kun fandtes gamle Mindesmærker.
Det var ej nok. Til ny Tortur ham sattes
den Tid, da Richard skulde rejse. Da,
da gjælder Liv det — sagde Guvernøren —
om ej jeg sender Penge til Europa.
Nu skal han rejse — og min Fader —

Francis. Sami!

Og min — han hader mig. Dog haab! Jeg vil
mig vride for ham som din pinte Fader.
Er der ej Had, men Guldbegjær, da Haab!
For lav er Gjerrighed til at bestige
vor Lykkes skjønne Himmel. Ene Hadet,
den Dæmon, kan det, Hevnen og Skinsygen,
det vingede Slangepar, om ej, min Sami,
for Fædres Had og Andres Skjebner døve,
fastklemte i hinandens Fryd og Ve,
vi glemme hver Natur, kun ej den skjønne,
som spirer mellem os — hvis ej, da skal
vor unge Skjebne, som saa huld begynder,
uskyldig rives bort i Andres Synder.
Vi favnes, elskte Brud, paa Afgrundsranden,
og styrte, see vi did, ej paa hinanden.

(De skilles. Natten mörkner paa.)

Anden Scene.

(Samme Sted. Nat. Vakiti listende sig frem).

Vakiti. Her gjemme Natten mig som dyndgraa Slange,
af Gift igjennembølget, til Han kommer,
som vovede at gribe efter
min Elskov, Trældoms ene Trøst og Glemsel
og Ret og Ejendom og sidste Levning
af Menneskenatur. Her kræver Slaven.
Og Sami af Naturen kræver jeg,
den ene Fryd, den mig skal skjænke. Thi
jeg elsker Aaget, som har gjort os lige.
Højbaaren er hun lavest; ja højbaaren
hun er ej meer, da Trældom er en Fødsel,
fra Guds forskjellig, til et værre Tilvær.
Den Lighed er en Slaves Frihed. Mens
Fribaarnes Lighed er som Træernes
og takkede Fjeldes, regelløse Bølgers,
som Straa ved Siden af hverandre paa
en maalløs Slette Trællene jo staa.

(Rajahen kommer).

Rajahen. Ve Hindostan! Ve-Hindostan!
Snart kommer Skibet, som min Død mig bringer,
men ingen Støvsky melder mig min Søn,
den Arving til Mysteret om din Hevn.
Og denne Dæmon, som forlader ej
trælbundne Folkeslag, skal aldrig svinge
sig op fra dine Grave . . . .
Da vil jeg lytte ved hver Slaves Hytte
og veje Sukkene og tælle Stønnene,
og hvor det stønner dybest bryde ind,
og kjøbe for min Datter mig en Søn
i uslest Træl, og Hindostan en Hevner. (gaar)

Vakiti. Da er hun min, og for et Støn, men et
som kvalte Storms i Hule. Dog det koster
lidt meer, endskjønt for Sami altfor lidt,
at trænge ind til hendes Barm og i
den Gamles Sjel: det koster Broderens

og Sønnens Død. Men derfor kjøber jeg
jo meer end Liv for mig: Liv for en Æt,
hvori et hedere malayisk Blod
fra mine Aarer syder sammen til
en giftig Gjæring med det svale
hinduiske fra hendes. Ham at søge
jeg iler bort paa første Solglimt. Natten
skal give Tanker; Dagene mig Flugt.
Men hvor jeg naar ham, slænger jeg mig enten
som undflyed Træl hen i en Skygge, eller
som træt Fakir mig sætter paa en Steen
ved Ørknens Grændse hylende didud
— ej som for ham — hvad ham skal jage hjem
fra Vestens Ørkenskyer, hvis røde Brand
han hellere end Aagels Hede aander,
paa Aftnens lange Straale rapt som jeg
paa Morgnens kom. Jeg følger som hans Skygge.

Tredie Scene.

(Samme Sted. Morgen. Sewaji under Terrassen).

Sewaji. De Hellige ej lyve. Sandt Fakiren
har talt, der slæbte sig til Ørknens Rand
for der at give Hvirvelstormen Indiens
Veraab at splitte over Jorden . . sandt!
thi væltet er min Moders Minde og
har spredt i disse Stumper Minder om
min Søsters Skjændsel — vidt! o vidt!
. . Han var her aldrig, men hans Sjel var vant
at fare gjennem Bjerge, og hans Øje,
med Tidens aabnet, saa med Solen og
steg op med Stjernerne i Nattens Hvælving.
Derfor han vidste Alt, og klart beskrev
den hele Egn, hvert Træ, hver Høj; og greb,
da om min Faders Huus jeg spurgte, dybt
i Ørknens Sand og spredte det i Luften.
Ve, sandt! Det sees ej fra denne Høj

som før, men kun en fæl og sveden Flek,
som Planterne ej ville skjule, skjønt
Naturens Plastre over Jordens Saar.
O sandt, sandt hvad, væltende
sig ud i Ørknen, han udhylte:
af Indien er kun Bunden hvor det var!
O Fædreland selv dynebart i Skjændsel!
(knæler og kysser Jorden. Guvernøren og Richard vise sig paa Terrassen).
O Morgenens og mit og Hevnens
saa fagre, skjændseldækte Fødeland!
Guvern. Hør Trællen raser, Dick!
Richard. Aha, Sewaji?
Jeg kjender ham: en Søn af Rajahen.
Guvern. Da er han kostbart Pant, og lænkes maa,
om skyldløs end som Vindens første Hvift.
Richard. Han var min Legebror. —
Guvern. — Din Legebølt.
Men da den Træl i Leg dig slang i Sandet,
jeg lod ham pidske hjemad til sin Fader.
Jeg saa ham ikke siden.
Richard. Jo, jeg saa ham;
men ilsom liig en Slange mellem Krattet.
Der voxte han til Ravneaaret kom,
da Magazinet luktes, og ifra
Calcutta og til hid laa Hungersliig.
Han da forsvandt — man sagde til Afghanistan,
og er nu rimeligt en gal Kalender.
Guvern. Da maa han bindes; thi der aandes Frihed.
Sewaji. (sætter sig under Terrassen. Gangestaagen topper sig).
Hvo tvivled engang om at hine graa
uformelige Skyhvælv over Ganges
var Kuplerne paa det berømte Tempel,
de Indiens Ærestinder i Benares?
(Taagen løfter sig, blottende et Skib).
Nu maaskee — ja de ere Topsejl paa
en brittisk Indiefarer, som bevæger
sig langsomt, dog ustandset som en Klode
i Verdensbanen, ad den brede Flod

til et af Factorierne, for aarlig
at hente Bytte af den Dynge Rov.
Ve, hellige Ganges! var ej du og skjændet
med Trældom under slige Aag, da sprang
det hele arme Hindufolk i Dig,
og levned de Forhadte Lande. —

Richard. Mylord — hans Øjne rulle.
Vi ere ene.

Guvern. Men Terrassen da?
Han er jo som en Tiger i en Grube.

Sewaji. — Før! før! før! Ak, ej for længesiden
hensvæved denne Støvsky, som sig flytter
histover Sletten, ene over fromme
Pilgrimskares hvileløse Trin.
Nu — snart lad Skyen kløve sig, og jeg
skal see Brittanniens Flag. Ja længe før,
liig askedækket Glød, det skinner gjennem,
og Trommen lader Skyen zitre, og
forkynder hvad der ormed sig derbag:
et Regiment, den Tyranniets Slange.

(Et brittisk Regiment sees forbidragende i Fjernet).

— O aabned Jorden sig! — et Regiment!
Det skal vel fra Calcutta, Løvehulen,
og til Allahabad, at holde Folkets,
det armes, Struber til.
Paa Vejen jevner det med Fædrejorden
et hundred Landsbyer, som ej sin Flid
vil sælge efter Compagniets Taxt;
og hænger vel i gudindviede Palmer,
mens „Hersk Brittannia“ spilles, et Dusin
af frække Zemindarer, som betvivlte,
at Kongen hisset i den anden Verden
er deres Livs og Flids og Odels Ejer. —

Richard. Hvor er han dog forandret: Før jeg voved
at slide i ham som i en Gazell.
Nu slank, af Solen muskelhærdet,
han ligner meer en slangerygget Panther.
Hvert Muskeltræk mig naar med Skræk.

Ja se, Mylord, hvor dirre de i Ansigtet!
De løfte sig og synke ned som Slanger,
som Tigerkatte, naar de skyde Ryg.
Han kunde see os — da et Pantherspring.
Mylord, kom! husk, han er vanvittig.

Guvern. Bliv Richad! Frygter Herren Slaven, da
er Slaven Herre. Skam dig, Richard!

Sewaji. Ah! hine trende Toppe er et Krigsskib,
ej Compagniets, men en af
hiin fjerne Konges Oceankrokodiler.
De dele Rovet. Kongen er som Ørnen
imellem Glenterne paa Aatet.
Han ud dem sender. Skrige disse
af mættet Glubskheds Fryd, da kommer Han.
Her er en Ørn paa Ganges's Blaahimmel,
i Fortet hist et skogdækt Glenterede;
men slige Glenter, som i Helvede
fra Afgrunds Brant til Brant med Hyl omsvæve.
Min Fa'r en kroket Rib, jeg nogen Nerve
paa Indiens Aat — Vi skulle sluges
— selv han, det gamle Been, hvis Kjød er plukket.
Ve Hindostan! Det var dig bedre
dengang Dæmonerne dig gjennemfor
og kjæmped med chaotiske Uhyrer
om dine skjønne Lande — dem, som Brahma
nedstigende selv tog i Eje, mens
han jog Dæmonerne mod Norden, og
tilhavs Uhyrerne. Derfra de komme
forente nu igjen i disse Skibe:
i de dæmonbesatte Havuhyrer.
Se der er et — det forestiller Kongen,
som kommer forat hente hjem sin Deel,
og decidere Compagniets Regnskab
med disse Millioner Trælle, som
i Sved for fremmede maa hungre
i Overflodens Land, i Hindostan!

Guvern. Den Træl, som fantaserer, er ej farlig.
Men tier han og smiler, naar du seer ham,

da tænker han — da blind ham, Dick!

Sewaji. Før glimred langsad Ganges Kuppelrader
— et gyldent Perlebaand om Hindostan,
den Guderne indviede Skjønhed,
den hellige Præstinde mellem Landene.
Og Menneskene saa med hellig Fryd
— som Guderne fra Himmel og til Himmel —
fra ene Gudebolig til den anden,
saa herligt, at de store Hovedstæder,
hvorover midti hvalte Domer straalte,
kun var som Stjerners dunkle Athmosfærer.
Nu gror Lianen ind og udad Templet,
og Tigrens Yngel bygger i Pagoden.
Hyænen staar paa Fædres Grav om Dagen,
om Natten hyler den i øde Byer.
Kun hist og her fremskumler der af Skogen
et Fort som dette mellem bange Hytter
med røde Taarntag og Kartov paa Volden,
en blodturbant Rohilla liig, som har
med sin Pistol henslængt sig paa en Skrænt,
og seer med Dødens Ro udover Fangerne.
— Den Hævnens Lynild! disse Taarne skjælve
for hans Skarlagturban, som ensom den
i Skogens Bryn af ængstlig Vagt blev seet.

Richard. Den Orm har frydet sig i Solen nok.
Mylord, træd den isønder!

Guvern. Fantaseren
fik Trællen; Herren Tænken. Galt, om omvendt.

Richard. Dog er saamegen Tanke i hans Sværmen,
at den er rettet mod et farligt Maal
liig folkløs Brander, men med styrfast Ror.

Guvern. Dog gaar den ud i Fantasiens Hav;
og før kan Vinden hindres fra at tone
i ophængt Harpe end de tomme Drømme
ifra at fare gjennem Slavens Hjerte.
Hvor tidt ej har han Syner som Profeten,
og henrykt Smiil forklarer sløve Aasyn
som blegen Stribe Vinterdag ved Polen.

Og kunde Klagerne kun faa en Form,
Du vilde see at vrimle fra hans Læber
imellem Øgler ogsaa Sommerfugle,
og blandt prosaiske Forbandelsers
Smaadjævle højstpoetiske Serafer.
— Kort hvert et Bagno er en byronsk Harpe.

Sewaji. I Hindostan, hvor Kvisten drypper Olje,
hvor Græsset bærer Uld og Busken Silke,
hvor gjennem femtitusind Aar
trehundred lykkelige Millioner
fandt Liv saa rigt kun af hvad Godt, der flød
af livløse Natur, saa det var blevet
dem Rædsel at forgribe sig paa mindste
Belivede, ja Mord at slagte Lam
og Høne — der, der dækkes Vejene,
der jevnes Dalene, der højnes Sletterne
af Millioner Hungerdødes Liig.

Richard. Jeg frygter, han er nok fanatisk til
at ville før dø fri end leve Træl.

Sewaji. Guddommelige Ganges, du som iler
for at begrave dybt din Sorg i Havet,
min Sjel har talt med dig — Du har tilgivet.
Vel! jeg skal komme. Ganges, jeg skal komme.
Igjennem dine mørke Gange ledet
paanyt i Livets skjulte Hvirvler ind,
naar atter jeg af dem udstødes som
et Menneske paa disse Bredder, da
er Hindostan befriet — Hindostan?
Ah, Hindostan som før, bedækt som før
med Guders gyldne Kupler,
med lykkelige Millioners Hytter.
— Det er en Søvn, men hvilken herlig Morgen!

Guvern. Han dræber sig — Jeg vil ej miste Slaven.
Han mig erstatter mere end Vakiti.
Bliv her; gjør Anskrig, om han gaar til Floden!

(Gaar).

(Solen bryder frem).

Sewaji. Brahma! Brahma! hvem seer du paa

med slig Fortærelse? Som Trællen seer
du lavtfra, glødende mod disse Taarne.
Men snart, i rolig Sejer stigende,
betegner du, at Hindostans
rødgrædte Blik skal blaane.

Vakiti. (som Fakir visende sig ved at opløfte et hængende Buskværk)
Se, Hindu,
did peger Brahma! (peger paa Terrassen).

Sewaji. (knælende).
O Ærværdige!
Du er en Dæmon. Du har fulgt mig
som Luften. Du har seet alt som Solen.

Vakiti. Tys! tag denne Slange! vær
en Slange! spring og dræb!
(rækker Sewaji hemmeligt en bugtet Dolk).

Sewaji. (opdager Richard). Ha, Helgen,
du ogsaa dette fjernt i Ørknen saa.

Vakiti. Ham er det, som kuldslog din Moders Minde.

Sewaji. Ve ham! nej mig! Thi ej jeg mægter glemme,
at engang jeg har kysset ham. Han var
engang min Broder.

Vakiti. Du er hendes Søn.
Han lod dig pidske.

Sewaji. Ej Sewaji,
men Hindostan skal hevnes.

Vakiti. Han er Tyrannens Kjæreste. Tag *det*
fra ham, som tog dit kjæreste: din Frihed.
Han er Tyrannens Søn.

Sewaji. Han er Brittanniens;
Jeg Hindostans . .

Vakiti. Er det ej nok?

Sewaji. Men Brahma
lod alle Lande stige op som Blade
fra samme Rod af Dybet. Ve, jeg veed ej
men Sami engang har Brittannien kaldt
et Lotosblad, hvorpaa en herlig Gud
har sat sig . . Dengang Samis milde Hjerte
slog i min Barm.

Vakiti. Her var det hvor en Britte
— han hist — din Søster haante.

Sewaji. (fatter Dolken) Ha!

Vakiti. Hvorledes?
Er han din Broder da? Og er du Broder?
Du er ej Søn, ej Hindu. Jeg forbander dig.

Sewaji. Forbarm dig, Helgen! Paa mit Hoved brænder
Forbandelsen. Jeg maa hvad Himlen vil.
Men jeg vil ham omfavne til han dør,
med Tigerarme til et Menneskehjerte
ham kryste til han dør.

(Slænger Dolken. Springer opad Terassen).

Richard. Hvad vil du?
Der er min Fader. O forbarm dig!
Hvad vil du? o Sewaji!
Barmhjertighed!

Sewaji. (kvælende ham). Den har ej Helgnens
Forbandelser og ikke Slavens Hevn.

Vakiti. (Afsides). Nu du for Staalet, og min Vej er aaben
til Rajahens Skjulte og til Samis Barm.
Dog ville Britterne for mig dig dræbe — bedre —
som du for mig har Britten dræbt — Velan!
(Højt). Hindu, fly ej! Jeg byder dig: ej fly!
Triumfsecunden er, da du kan haane
Tyrannen, frydberuset i hans Ve.
Og forud føl dit Dødssaar lægt udaf
den unge Folkeboddels Faders Taarer!
Jeg iler at fortælle Hindostan
hvor kjækt du paa dets Fiendes Liig
steg op paa Grændsen mellem Jord og Himmel,
de tvende Fædrelande Adam har.
(Afsides). Jeg iler atter under Aaget: i
de Vunder, jeg skal dækkes med, sig aabner
ny Vej til Rajahens Sjel og Samis Barm.

(iler bort).

(Guvernören og John komme med Slaver).

Guvern. Ilive, Dick? Vi har ham. Bind ham, Slaver!

(seer Richards Liig) O Richard! Richard! Richard!
(kaster sig over ham).

John. Hvad her er skeet! Nu! En mindre
forloren af os Tre.

Guvern. (springende op). Uhyre! — Snør ham!
Isøndersnør hvert Lem, kun ikke Struben!
ej saa han kvæles som min Richard! Ha,
Forrædere! I spare ham . . O Richard!
min Søn! o Dick! Dick! (Slaverne fængsle Hinduen).

John. Dog er det Trøst,
han kommer ej til England.

Guvern. Skurk! meer kold
du er end Morderen, og han er koldere
end sine snogblaa Kvælerfingre . .

John. Da
vi søge maa et Jern end koldere.

Guvern. Ja hvast som Ild, seendrægtigt, koldt som Iis.
Snør ind til Blodet! O Dick, Dick!

John. Sig heller: død, død! Thi han ej spiller
skindød som Ræv for Løve.

Guvern. Nej den Djævel —
Død var hans Hevn.

Sewaji. En Djævels ej, en Slaves.
Dog kan og bør en Slave være Djævel.
I Hevn en Djævel; men deri en Gud,
at han, naar Hevnen er fuldgjort, opofrer
med Fryd sig Selv.

John. Mylord, I bør
ej fryde Trællen med sin Herres Sorg.

Guvern. Jeg græd ej.

Sewaji. Haha! Det er en Bøddelsjel:
Han blues ved at græde for sin Søn.
Du græd. Du gjorde det, og det vil spare
Dig tusind Aar i Helveds Evighed.

Guvern. Ved Pinsler Mennesker forstaa af Timer
at skabe Evigheder frem paa Jorden.
Vent disse før du dør!

Sewaji. Haha, du veed ej,

Taalmodighed er Slavens sidste Dyd,
sin Død det eneste han veed af Fryd. (Føres bort.)

Fjerde Scene.

(Skogegn. Vakiti hvilende under et Træ.)

Vakiti. Jeg krøb paa Bugen — dog som Krokodilen
med lige Snude mod mit Maal. Og Tanke
bestandig svæved over mine Skridt
som Otterslangens Hoved oprakt følger
— mod Solens Straaler hvæssende sin Brod —
de sejge Bølger som dens Legem skyder
igjennem en Kanal af raadnet Løv.
Snart er den Gamle her — da skal jeg stønne;
indsamle Indiens Suk, og stønne ud.
Men Stønnet er kun Lyden af mit Skib,
der lander ved sin Kyst: ved Samis Barm
med hendes Faders Hemmelighed lastet.
Forskjellen mellem os er kun, at Han
gjør alt for Hindostan som jeg for Sami;
thi hun alene er mit Hindostan.

(Rajahen kommer.)

Rajahen. Den sidste Sejr paa Jorden bliver Slavens,
saa vist som Guds Retfærdigheds i Himlen.
Men uden Søn den Sandhed blir en Løgn:
en værre end om ej blev Kvel paa Dag.
End er ej Kampen endt, men kun med Tab
for Begge djærvt begyndt. Kun *jeg* kan ende.
For denne Hem'lighed, som ej maa dø
med mig, men hevne skal din krænkte Æt,
o Brahma! Brahma, giv igjen min Søn!
For Hindostan jeg have maa en Søn!
For Hindostan, hvem ofret er min Ene!
Og har det ikke En igjen at give:
Ulykkeligste mellem dets Ulykkelige;

mest logrende og mest forbitret;
en Sværmer, dog udhalende sin Kraft;
en Tiger, dog ej springende — som min
Forlorne — Gitret over for at myrde
den Enkelte, naar Alle ej kan dø;
Uegennyttig glemmende sig Selv,
men ikke Hindostan, om Svøben eller
og Tamburinen svinges; aldrig fristet
til for sig Selv og for det Enkelte
at bruge sidste frygtelige Vaaben;
som Dragen vogte uden selv at bruge;
en Glød, der tænde Taarnet kan, men hyller
uskad'lig sig i Støv til Vinden blæser;
en Kraft som spændte Staal, dog ørkesløs
til Tiden er der — da . . (Vakiti rasler.)
— En Tiger . ?

Vakiti. Ja
en Tiger! Vel! men En som *blev* det.

Rajahen. Han haanleer ad sit Liv: Han er ej Træl.

Vakiti. (for sig selv.) Hvi kom du ikke, Panther? Jeg har sovet
paa blodigt Mos hen Natten i dit Leje,
og lever end . . .

Rajahen. O Brahma! du har valgt.

Vakiti. Hvi bed du ikke, Klaprer? Rundt mit Liv
din Hale klemmed sig, og i Pisangen
her over mig dit Hoved luded, mens,
som Lamper i Lianens Krandse hængte,
den hele Nat jo dine Øjne lyste . . .

Rajahen. Jeg i hans sløve Kummers Skede gjemmer
mit Sværd.

Vakiti. Haha! hvi slog du ned ej, Grib,
som suste over mig saa nær, at jeg
i dine Vingers Aadselstank indslumred?
Mit Hjerte banked dig for haardt, du Fejge!
Jeg var ej som et Aat dig god, du Stolte!

Rajahen. Min Datter giver mig en Søn igjen.
Hindu!

Vakiti. Hvo raaber?
Haan var i dit Raab.
Kom! grib en undflyet Træl, som ej vil slæbe
sin Lænke længer. Thi den Luft i Fængslet,
han undløb, aander i Forraadet fra
hver Mund meer giftig.

Rajahen. (træder frem) Ha, du føler det:
vor Kamp er ikke Haabets; stærkere
— den er Fortvivlelsens, og vil ej Haab.

Vakiti. En Fyrste? og mit Folks. Men det vil krænke,
om Trællen knæler; thi du selv har knælt.
Som Frihed højner lige, Trældom lige
fornedrer.

Rajahen. Søn, taal Alt til Alt kan hævnes.

Vakiti. Du adler mig: du kalder mig din Søn.
Er du saa sjunken, eller hvinte Svøben
mig op saa højt ifra mit Støv?

Rajahen. Min Søn!

Vakiti. O Samis Fader!

Rajahen. Din og hendes.

Vakiti. (springende op) Ha,
min Sjel ej sygner meer. Den i sin Ve
har Indiens Frelse født. Jeg føler mig
paa mine Fædres Hingste, brydende
som første Bølge frem af Birmans Staalhav.
Der leve endnu frie Frænder. Did
paa Bugen snigende mig i Moradset,
i Skogens Skygge dulgt, tvertover Vejen
fra Green til Green med Aben klatrende,
og over Floden under Vandet svømmende,
i lige Linje iler jeg; men kommer
tilbage med en talløs Stamme, farlig
og flyvende som antændt Steppes Flammer.
Da henter jeg min Brud, som med sin Flod
et Ocean paa Ebben gjemt Klenod.

Rajahen. Ej saa! Tilbage maa du i dit Aag,
af Pidsken hvinet op til større Harm,

nær Barmen lægge dig, som du vil saare,
om Natten egge Dewis op med Bønner,
og, som Dugdraabens Damp forøger Skyen,
forsøge med dit Suk at virke ind
paa Brahmas Vilje, at den snart maa skee,
og han dig kaare til Fuldbyrder. Er
hans Viljes Stund, er Een ham nok, som Strømmen
et Hul kun trænger forat bryde gjennem.

Vakiti. Jeg lyder.

Rajahen. Jorden skjænker ikkun Viisdom
sin Lykke, Himlen ene den sin Kraft.
Men Hevnens første Kløgt er Taushed. I
dens sorte Muld maa Trællen Tanker saa.

Vakiti. Tys!

Rajahen. . . Men pludselig, om Brahma giver Væxt,
frembryde de som Cedre, hvor man tænkte
kun Spirer laa til Græs. Det er ej andet
jeg kjøbte for min Sami end din Taushed.
Følg! Hun vil lægge Haanden paa dit Hjerte,
indtil det stilnes — den tilhører hende —
og over Panden svale Blade til
den kjølnes — den tilhører Hindostan.

Vakiti. Min Død er dets, mit Liv er for din Datter.

Rajahen. Din Brud er Hindostan, kun Ringen Hun.
Og jeg som før for Indien med en Søn
fremstaar i Kampen fuldtudrustet atter.

Anden Act.

Første Scene.

(Morgengry. Francis og Sami under Terrassen).

Francis. — Om denne Afgrunds fiendtlige Vægge,
imellem hvem det Blomstergulv er spændt,
hvor i det tyste Gry vor Elskov mødes,
end briste fra hinanden, skal en Luftning
fra Himlen hæve det som Feers Sky,
og, atter dalende til fredet Jord,
en Kvist etsteds er nok og findes nok,
hvortil det kan sig fæstne.

Sami. Maatte ikke
selv Kamadera, Elskovs favre Guddom,
i Flammer dø, da han ifra sin Bue
af Sukkerrør skjød blomstervinget Piil
i Højestes af alle Guders Barm?
Og jeg? hvor højt har jeg ej skudt mit Blik?
Og vi? hvor højt gik ikke vore Ønsker?
Og Bønner brændende vi sendte efter
en Lykke, som ej Himlen plejer skjænke,
for ej at blive fattig selv.

Francis. Men over
den Fagres Aske gjød de andre Guder
en himmelsk Drik, der vakte op hans Aand.
Saaledes tør vor bedre Elskov leve
af Broderblod og Fædres Harm omflammet.

(John sees paa Terrassen).

John. Ah! ah! den unge Herre? Nu, som Richard
han elsker ej: som Sværmer, ej som Herre.
Sami. Min Broder? O tilgiv ham, thi hvis Sami
er mild, han var det. Al hans Manddom
var kun en Skygge om et Kvindehjerte.
Vist Ørkensolen havde brændt hans Hjerne;
og den Fakir, som bød det, var en Dæmon,
thi da han havde udtømt sin Forbandelse,
forsvandt han som et afbrudt Tordenslag.
John. Den Dæmon i Fakirdragt var nok skabt
af Guden „Dødsangst" i Hinduens Hjerne;
thi gjennemjagende med Hunde Egnen,
vi fanged kun den Rømningstræl Vakiti:
en dorsk og skabbet Grævling for en Tiger.
Francis. Han var min Broder; Morderen min Bruds.
Gid ej min Faders Hevnen var, men Guds!
Han Héndes Broder — nok forat tilgive.
For ham hun græder — nok for ham at frelse.
Jeg vil ej gruble over hvi han faldt:
for Indien (da for Engelland en Britte)
for Skatten (da for Faderen en Søn)
for Sami — ha, for mig da, arme Broder!
for Haan mod Uskyld — da som Synder bør,
og just den Død, Tyrannen altid vøger.
. . Ve mig, jeg vil anraabe Naaden, og
i kolde Retfærds Sprog min Tunge isner!
Men Naade sikrest er hvor Ret ej vides.
Og hvad der skeer i disse Skjebner, vor
kun bindes til saalænge selv vi ville,
er vor urokkelig som Himles Ro,
naar, Elskte, Elskte, aldrig vi forglemme
retfærdige at være mod hinanden.
John. Med nye Rynker maatte Dette glatte
ud Gouverneurens over Richard.
Sami. Francis,
du er barmhjertig mod mig som en Himmelsk,
retfærdig ej. Men det er Kjærlighed
at holde sin Barmhjertighed for Retfærd.

John. Du stakkels Fugl, du har paa yderst Green
formeget blottet dig for Pilen. (Gaar.)

Sami. Alt
det gryr. Vor Dag er endt. Med Græssets Dug
begynder den og endes.

Francis. Reen og skjøn
som den, tilbage kun til Himlen vendt,
for rigere at blive gjennedsendt.

Anden Scene.

(Hal i Fortet. Guvernören.)

Guvern. Som Søn og Herre skal min Richard hevnes;
for Herren Kval, for Sønnen — o hvad Kval!
Og endelig, naar stumpet er hver Smerte,
for Livet Livet.

(Francis styrter ind, omfavner hans Knæ).

Francis. Naade! Vær barmhjertig.
Den falske John, det smilende Uhyre,
besmitter eders Sjel, min Fader, med
den Grumhed hvormed Satan hans forbanded.

Guvern. Ja, Dreng, min John har Øjne som en Djævel.
Han seer igjennem Natten. Og hans Øre
forstaar hvad Bladet hvisker bag Terrassen.

Francis. Som Tjørneriis imellem Hestens Been
i Farten, som den voxer, bores dybere,
ej værre Piner og Fremegger Magten
har, end Spioneriet. O naar han,
jer Djævel, frister, mind da Jesus,
som tilgav sine Mordere —

Guvern. (haanleende) Bort, Dreng!
Hvor ligner du din Mor, den altfor ømme,
men siden altfor fromme Magdalena.

Francis. (staaende op) Hun tilgav og som Frelseren sin —

Guvern. Ha!
Forvorpne, ti!
Francis. Ak, hvis I gjør det,
det vil i Graven pine Richard.
Guvern. Beder
du for din Broders Morder? Er det bedre
end Brodermord? Og tror du ej jeg kjender
din Christenømheds ædle Rødder i
Slavindens Hjerte, i min svorne Fiendes
trælbundne Datters Skjød? Ha, ædle Lord,
som leger Brudgom saa med Skjændslen,
din Faders Navn blir ej dens Brudeskjænk.
Studs ej! er det saa underligt, om i
dit Paradiis en Lurer sneg sig ind?
Haha!
Francis. (slaaende sig for Panden) O Richard! Richard!
Guvern. Nu? Og John seer godt.
Vær ikke skinsyg paa den Døde! Han
fortæller Intet meer. Kun Vunden raaber.
Gaa nu, og klynk Slavinden dit Farvel,
— nej byd din Bajader at følge med
det Regiment, hvormed du drager bort,
thi Bajaderer høre til i Feldten.
Men jeg vil glemme, at du er ilive,
en større Sorg end Richard død.
(Vender sig bort.)
Francis. Gud bedre
min Faders Hjerte . . o er der
en tyngre Bøn for nogen Søn? — (gaar).
Guvern. Den Filanthrop! Er han min Søn? J
tvivler.
Francis. (kommer tilbage; vil gribe Faderens Haand).
Gud bedre eders Hjerte, Fader, før
I driver denne Hevnkamp, I begyndte,
til eders egen Undergang. (Gaar.)
Guvern. Hvad er det?
En Sammensværgelse af Slaver, og

min Søn i den? Saa talte Richard sandt.
Forfølger da i denne veke Sværmer
hans Moders Skygge mig endnu? Og jeg,
i Richard fuldtopstanden, maatte gaa
igjen tilbage i et Intet? —
Nej, Nej! Han dømmer kun min Stilling ret,
som Den der læser roligt en Historie,
og, ikke styrtende som Richard flux
sin Far tilhjælp i Kampen, han med Kulde
filosoferer kun: „det er en Hevnkamp
imellem Herredom og Slaveri;
en umoralsk, dog ædlest ført af Slaven;
en ødelæggende som Thebens Brødres,
hvis Strid er Hevn, hvis Ende Alles Død;
en Malstrøm, som imellem tvende Skibe,
midtunder Træfningen sig aabner, og
ustandset borer dem i samme Grav.“
Saa er det. Muligt? Men i Kamp om Hevn
Den sejrer dog som driver Hevnen videst.

(John kommer.)

John. Det Skib vi saa imorges, er „Medusa.“
Og sandelig det Skue er forstenende.
Glem Richard, Sir! Nu gjælder det os Selv.

Guvern. For Deficiten, Richard skulde bringe,
vi bringe vore Hoveder, skjønt selv deri
en Deficit. Der mangler et.

John. Langt bedre,
om Redning for sig selv de tænkte ud.
Jeg sørger over Richard mere end
jeg ham beklager, Sir! skjønt denne Handel
gjør os beslægtede som begge Hænder,
udgrente fra det samme Bryst.

Guvern. Ti, John!

John. Hvis tie er at tænke. Det forstaar sig,
Mylord maa reddes! dog isammen Vi
maa reddes, Sir, erindr det!

Guvern. (i Tanker) John, hvorledes?
Capitainen er her.

John. Frelsen er dog nærmere.
Sælg Hevn for Frelse, Blod for Guld, ja sælg
den Morders ene Liv for vore tvende.
Alt maa benyttes, ja selv Richards Død.

Guvern. Hvorledes?

John. Skatten, jeg belurte Rajahen
ved i Ruinen hist . . .

Guvern. Den veed du jo
er dybere begraven i hans Hjerte
end under Jorden.

John. Dog den *maa* for Dagen.
Og *nu* om nogensinde.

Guvern. (slöv) Ja, om nogensinde.

John. Et Æresløfte er kun ussel Priis.
Mig undres ej, hvi han ej solgte den.
At spændes ud paa Pinebænken pirrer
den Stærkes Sjelenerver kun til Haardhed,
og spænder eders Taalmod meer end Senen.
Men det, det er en Priis at byde, Sir:
sin Søns, ja vel sin Enestes, Morders Liv.
Og det er Priis at tage: Sønnens Liv.
Sir, tænk paa Richard! tænk, Brahminen tænker
saaledes (ja som Vild vel meget stærkere)
paa sin Sewaji. Sir, og tænk paa Os! —

Oh det vil pine eders Dødsensfiende
at maatte tage det imod. Den Byrde
af Gløder paa sit Hoved skal han længes
at ryste af. Han veed hvorved han kan.

Guvern. Ja visselig det er en Priis. Ha, Slaven
skal gaa med Sejr af Kampen? — denne Trodsige!

John. Men han med Guld opvejer Liget.
Og Sønnen faldt da ikkun for sin Fader.

Guvern. Han til Mahratterne, til Birman og
Afghanistan skal gaa fremstrækkende
som Kronespidser sine blodige Fingre.

og Indien lærer: Britten dør for Guld,
som han og lever derfor.

John. Ah! ikke saa, Mylord. Hvor Skatten ligger,
i samme Hul kan og dens Graver lægges.
I *maa,* I *maa! Jeg* staar kun for *det Halve.*
Det koster Struben. Nu, da veed I hvad
det andet Halve koster. Mind, *Han* er her . .
Capitainen — og med et Papir,
der blive kan vort Sejl til Underverdnen,
om ej —

Guvern. Vel! il! stevn hid Rajahen! lad
i Fortets Grave Crocodilen svømme,
og Fiskerne bevogte, at den ej
indslippes end ad Gluggen til den Fangne.

(John gaar. Capitainen kommer.)

Guvern. Ah! Sir Thomas, I, min Kones Broder!
I denne onde Dags Repræsentant?

Capt. Med Hendes Død vort Frændskab er forbi.
I rødmer Sir? Ved dette vil I blegne.

(Udfolder et Papir.)

Guvern. Hid kom I forat ende den Moral,
som blegned afbrudt paa jer Søsters Læber?
Min Lykke var det, at hun først blev træt.

Capt. (rækker Guvern. Papiret.)
Her er mit Ærind, Sir, det jeg beklager,
iog mere Eders faderlige Sorg.

Guvern. (læsende) Arrestbefaling — Ah! — i Kongens Navn
mod mig, Forvalteren Sir John og Richard,
min Søn, som Factoriets Regnskabsfører?
Han alt af Jordens største Konge: Døden,
er fængslet. Graven bliver hans Tyburnhill.
Dog Jevndøgnsfrist er skjænket seer jeg. Nu!
lad see, om ej den Naade kunde gjøres
meer god end lang! Dog *da* fra Himlen Hjelpen
maa komme synlig, Guld af Jorden voxe.
Det Sidste tror jeg før, skjønt ej (som drømmes

derhjemme) overalt i Hindostan.
Den Jord, som Guld skal bære er dog nok
i Klogmands Hjerne. Der er og hans Himmel.

Tredie Scene.

(Skogsegn. John).

John. Forlorne? Den Tanke er ikke god under Træer med stærke Grene. Derfor vil jeg lade den fare, og heller i Naturens Skjød tænke, at der dog er menneskelig Følelse i den gamle Rajah. Forlorne? Det er Mylords Vise, og han gjør et Omkvæde ved at knage med sine Knoker. Men jeg vil ikke forstaa den, og jeg kan heller ikke forstaa hvorledes den samme Fingerlyd kan betyde Sorg, som lod sig høre da Grebet i Kassen var foregaaet og Afregningen holdt over Beløbet. Det duer ikke at have stive Fingre uden at have stive Øren og Øjne, der tør see stivt fremad som Skjebnens. Men om der var noget i det fordømte Ord „forloren," var det ligesaagodt strax — — Haha! først en lang Sejlads og saa i Gammel-England en endnu længer Proces, dersom vi træffe paa en af de rette Advocater, og saa endelig . . O Haabet forlader os ialdfald ikke før vi virkelig ere nogle Alen fra Jorden.

(Francis kommer ilsomt) Ah! Han søger Sami. Jeg mødte ligesaa gjerne en Parder som en opbragt Forelsket. Men det er klogt at komme Vreden ligesom et vildt Dyr i Forkjøbet.

Francis. Sami! Tys!

John. Jeg søger eder, unge Herre —

Francis. Skurk!
jeg skyr dig. Snog, men møder du mig, vent
da Utøjs Skjebne. Skurk! Skurk! Skurk!
(Ryster ham).

John. Vil I mig kvæle som Sewaji kvalte?

Francis. Jeg føler, at jeg kan. Du har belurt
min Lykke, og forraadt . . (bryder ud i Hulken).

John. Dog skjønt jer Arm
tilvejrs mig løfter som i Vippegalge,
jeg smiler; thi jeg bringer eder Glæde: —
Sewajis Liv skal spares.

Francis. Ligegyldigt.
Han bør jo dø.

John. Dog vil det glæde Sami.

Francis. Ak ja. For hende bad jeg; paa min egen
Natur en bedre knælte ned og bad.

John. Men I ej kjendte eders Fader bedre
end mig. Jeg tog ham fra den rette Side:
da Ømheds Port var lukt, jeg gik Fornuftens.

Francis. Det gjorde Du? Siig heller: er han piint,
og naar af dig opfundne Død ham skjænkes?
Hvad nyt i denne Vej?

John. Oh, kun det Gamle,
at Sønner ikke kjende sine Fædre;
at Venner kjendes mere ej end Skibe
i stormfuld Nat; at Godt ej bliver troet
før det beskjæmmer. Dog er dette nyt,
at Sønnens Morder spares af en Fader.

Francis. O John! miskjendte John! (omfavner ham)
Jeg tror det; thi
det glæde Sami vil. Had hende ikke!
O had ej Sami, John! Du kan det ej,
som gjorde meer end Ret, saa sød en Uret.

John. I tror min Gjerning ædel, ej mig selv;
mig levnes kun den usle Ædelhed,
at være kjendt for værre end jeg er.

Francis. Nej, da du os belurte, strømmed Ædelsind
(som uoprundne Sol forgylder Skyen)
fra Samis Sjel ad ukjendt Vej i din.

John. Lad mig den Lykke, selv at takke hende.

Francis. I hendes Tak skal nye Strømme rigne
hver Plet, der i dit Hjerte end er gold. (gaar)

John. Saamange ædle Handlinger til Verden
har Dyden neppe født som Egennytten.

(Sami kommer).

Sami. (hviskende). Francis! Tys!
John. Aha, et Stevnemøde!
Sami!
Sami. Ve, ej Francis' Røst.
John. (fremtrædende) Men en
ifra din Broder, ja en underjordisk,
en lænkepresset, en der klynker om
et Blink af Lys, et Dug af Læskelse,
et Smiil Barmhjertighed af dig.
Sami. Sewaji?
John. Ja han er fri, saafremt du vil.
Sami. O Brahma
er stor!
John. Men mærk, at det beror paa dig.
Sami. O lad ham fly tilbage til sin Ørken,
og tænke ud i Ensomhed en Bod,
saa tung som Richards Grav . . en Bod, der kan
forsone baade Gud og Mennesker.
John. Ej Fugl med løftet Ving paa Klippetop
er nærmere sin Frihed, hvis du vil
— hvad ellers Magten og Fornuft fremtvinger —
aftrygle Rajahen den Skat, han skjuler
hist i den gamle Borg, der synes som
Ruiner af et Bjerg, ej af en Bolig.
Sami. Hvor lav en Priis! Ja, gode Fremmede!
dog først tag Samis Ædelstene. Sami
har Perler. Tag dem med. (Löser sine Klenodier af, og giver John dem).
John. Du ejer end
en Perle, du maa give: det er Francis.
Sami. (bedövet) Forbi! forbi!
John. Ja, med jer Daarskab.
Dog kan du ikke for din Broders Pine
end kjøbe dig en Frist, ej for hans Dødsstund
Minuts Fortsættelse af Lègen . .
Sami. O
jeg bærer det; thi det ej dræbte strax.
John. Thi mærk, den Dag Sewaji, liig en Hveps,
der stak, men redded dog sin Brod, tør sværme

igjen i Ørken ud mod Vest, mod Øst
til Birman Francis gaar med Regimentet.
. . Det slaar dig meer? Ah, havde Elskov
endnu en List i Baghaand?

Sami. Har du mere,
da knus mig sikrere og haardere
end Birmans Elefanter knuse Francis.

John. Ja det dig mere tilladt er at tænke
dig Drengen under Elefantfod knust,
dog end ej død, kun stønnende mod Døden,
end ved et Indtog, smykket som en Sultan,
i sejeroverglimret Ungdoms Favrhed,
liig Rosenbusk i pragtfuld Vase paa
en Marmorslottets Tinde baaren i
et gyldent Taarn af snehvid Elefant.

Sami. Saa vil jeg tænke ham.

John. Du maa ej.

Sami. Ak,
gaar Magt saavidt, da kan og Elefanten
med plumpe Fødder knuse Sjelen. Da,
som jeg for Francis selv har kjøbt min Broder,
vil for min Faders Skat jeg kjøbe Frihed,
at tænke paa ham som jeg vil. Kom da,
og hør hvor jeg skal trygle —

(De gaa).

Fjerde Scene.

(Hallen. Guvernören, Rajahen).

Guvern. — Dog er han eders Søn. Betænk!

Rajahen. Hans Moder,
selv runden ud af Indiens Overflod,
mig gav ham; jeg til Hindostan tilbage
ham skjænkte.

Guvern. Han er givet eders Hjerte
— saa alle Sønner, Rosenblade liig

om Rosens Frugtbund. Rajah, ja, ved Gud!
han er det! Plyndr dog ej dit eget Hjerte!
Han er det! Gud dig gav ham jo, min Fyrste.
Gud eller Brahma . . ja ved Gud!

(Rajahen leer).

Du leer,
Forfærdelige, mens din Søn du dræber?

Rajahen. I svor ved Gud, Jeg veed I tror paa Ingen.

Guvern. Da ved mit Ord, ved Bibelen og Vedam,
ved Livet, om du tror at nu du lever,
ved Døden, om du tror at du skal dø,
ved Solen, den som brænder os i Øjet,
ved Jorden, som vi træde sammen paa,
ved alt hvad der er fast og virkeligt:
om Du idag, idag vil aabne Skatten —
Sewaji — han din Søn, som myrded min —
frigiver jeg; af tusinde Frigivne
ledsaget, skal han komme til dit Hjem!

Rajahen. Af Tusind? Frigiv Indiens Millioner;
og paa det yderste af Indiens Forbjerg
skal jeg tilhviske det den sidste Britte.

Guvern. Jeg jevner dette Fort med Jorden; skriver,
at Luften er saa usund . .

Rajahen. Jevn Calcutta,
Madras og Bombay! Der er den forgiftet.

Guvern. Hvortil slig Politik imellem Naboer?
Her er en huuslig Tvist. Vig ej fra Sagen!
Den er kun mellem to bedrøvede Hjerter.
Jeg kræver Bod for Blod, og giver Soning.
Hinanden nærme stode vore Huse,
meer fjernt ej skulle vore Grave staa.
Lad Fred kun bo imellem! Gamle, Freden
gjør lyse Sale i den sorte Jord
imellem Gravene.

Rajahen. Men Fiendskabet
imellem Husene opdynger Grave.

Guvern. Mistroisk end? Med falske Smiil I svarer,
med Læberne omspillede af Dolkglimt.

Gid Engle kom og vidned, da I tror
ej Mennesker!
Rajahen. Forgangenhedens Aand,
Erindringen, omsvæver hver en Tid.
Kald denne Engel ej. Den vidner mod jer.
Guvern. Forsaa jeg mig — nu, se paa denne Pande,
om ej jeg ærligt tegned op min Skyld!
Erindringen? den Dødning! Gamle, om
den ej kan manes bort, om end den hænger,
blodspændte, sugende Vampyr liig, paa
Forsonings milde Hjerte — Gamle, se,
da sukker Angrens taarevarme Aande
ind Liv i det Tilkommende, og deraf
en Engel rejser sig i Kamp mod hiin.
(Seer prøvende paa Rajahen).
Hvor ondt et Smiil! Det gjør os begge Uret;
men Ord, hvor bitre end, kun En.
Tal dem, og jeg skal suge dem som Honning.
Kræv, og jeg giver Herrens Højhed gjerne
og Retfærds Krav og Faders Ømhed. Kræv
det nærmeste imod Umuligheder,
og jeg skal rose end dit Maadehold.
Som Pant paa Haanden — se, der var en Træl
. . nu vel, det er Navn . . velan, en Mand,
et Menneske, en Hindu som mig sveg —
Hvad Under at jeg straffede, dog meer
som Fader end som Herre? Dog lad være!
Han tyet er til Dig. Det er mig nok.
Jeg skjænker ham igjen sit Huus som før
og tusind Agre.
Rajahen. Hele Hindostan,
den Ager mellem Himalah og Havet,
det er mit Krav.
Guvern. Jeg Friheden ham skjænker.
Rajahen. Engang af Gud, som Kjernen i Demanten,
i Livets første tindrende Øjeblik
uskillelig indlagt, den ham forærtes.

Guvern. Hvad Bod, Uhyre, da? . .
Rajahen. Lad Slaven give
jer Ryg Blaastriberne tilbage. De
tilhøre jo Brittanniens Flag?
Guvern. Er dette
ej Pant paa Fred, at Herren Haan vil taale?
End ej? (Afsides) Jeg er forloren. Koldt og stivt,
med Dolkblink seer han paa mig. (Højt) Gamle Nabo,
skjær over ej med slige Blik de Baand,
de sidste, men de skjønneste, som endnu
sig flette mellem os blidt som Lianens
imellem Palmer . .
Rajahen. Skilte ved en Afgrund.
Guvern. Ej saa. Du seer min Vemod gjør mig blød.
Jeg trygler om dit Venskab samme Dag
du skulde trygle mig om Livet, hvis
du ej mig frelste. (Griber hans Haand)
Ven, du aner ej,
at vore Børn med Almagt banlyst har
vort Had til Richards Grav. Det er en Hemmelighed
som Kokoskjernens Melk end skjult og sød.
Kun Aftnens Tysthed har belurt den, dog
vil Hindostan engang besynge den,
og England og Europa deraf lære
et bedre Herredom, et som Naturen
ej maa oprøres ved, men signe. Giv
for min Din skjulte Kundskab. Vid, at min
angaar Dig nær som Hjertet.
Rajahen. Mellem dette
og mig er Hindostan som mellem Altings
Begyndelse og Ende Verdens Mængde.
Min angaar Hindostan.
Guvern. Javist, en Skat,
en Oldets Fyrste har i Mulden gjemt?
En Skat liig den, en ædel Rajah hented
frem fra Pagoden, Havet overskyller,
en gylden Strøm, der stansed *Clives* Armee,
og fredende omgav et Kongerige.

Rajahen. Men *Hyder Alis* blaanende Oceaner
af Sværd omværned Indien bedre.
Guvern. Vel,
din Hyder havde Ret; thi han var Indien,
hans Hoved Himalah, hans Skulder Butan,
hans højre Arm var Ganges, venstre Indus,
Calkuttas sorte Hule var hans Hjerte —
hvad Under, at hans Fiender deri kvaltes?
Rajahen. Det siger Du, som er en *Clive?* Haha!
Guvern. Ej herom! Os angaar det Hindostan
og Bretland kun, som er i vore Huse.
Men Hindu er du ej, hvis Ædelmod
ej kan besejre dig. Velan, du skjuler
din Hemmelighed; jeg skjænker dig da min:
min Francis har din Sami kjær, hun ham.
Lad os ej søndre hvad Naturen ente
til herligt Fredssymbol! Tænk blot: opvoxne
i samme Skygge — o det *maatte* skee!
Tænk blot . . .
Rajahen. Du lyver —
Guvern. Nu! vil du
med sligt et Pantherblik velsigne?
Sign du min Søn, jeg hende, nu min Datter.
Rajahen. Ej min! Ved Chivens Vrede, min ej meer!
Forlængst ej min; fra Fødslen Hindostans.
Umuligt! Før formæles Grib og Due,
før Parderkat og Antilope, før
bestiger Ganges Himalah, og Bjerget
i bløde Bølger smelter henad Sletten,
ja før skal Parias urene Blod
med Rajahs blande sig og med Brahminens!
før — (Afsides) Ha, Vakiti, *nu* er du min Søn!
Guvern. Tænk blot: en Britte og saa Hinduinden . .
Rajahen. Ej Prindsen selv af Wales usleste
af Hindostans Slavinder gav jeg. Vid,
en Tid tilforn og Pariaer hersked,
dog frelstes Indien, da de rene Slægter

bevarede sin Reenhed, Straalen liig,
der smittes ej af Taagen, skjønt nær kvalt.

Guvern. Ve dig! du *maa* mig redde!

Rajahen. (Afsides) Nej kun Indien.

Guvern. Vid, jeg er dødsens! Vid da hvad du er!

Rajahen. Min Datters Bøn meer stærk var end den Trudsel,
forgjæves dog som den.

Guvern. Saa prøv den opfyldt.
(Raaber) John! John! (John kommer)
Alt tabt! Vort sidste Haab
er paa Uhyrets Stivsinds Klippe brustet.
Hans Stolthed paa min bøj'de Nakke sprang,
hvor dybt jeg krøb, hans Fuulhed smøg dog under,
hans Øje flammed fuldt af Sejersblus.
Men end er Magten vor — endnu, ej meer.
Den ende da sin sidste Aften med
et Tordenslag — hør Rajah! — paa dit Hoved!
Bring Vagt! Gjør Alting rede! Først begynd
med Skruerne . . (John gaar) Nu, du vil tale, Rajah!
du Englands svorne Fiende! tal, men tro ej
et Ord af hvad jeg lovte. Tro kun Trudslen!

Rajahen. (Afsides) Jeg gaar saa roligt som en Sol mod Havet,
at ende Banen, naar jeg først Vakiti,
besvangrende ham med Mysteret, har
opglødet til en ny for Hindostan.

Guvern. Hvad mumler du? Snart skal du skrige (ja
vi Begge): ve, det er forsilde!

Rajahen. Herre!

Guvern. Spar kun til Bøddelen din Sledskhed: den
er falsk, som mine Løfter; men den gjør
mig ikke stolt, som disse gjorde dig,
graalokkede Daare!

Rajahen. Herre! visselig
det er en Skat . .

Guvern. (heftig) Nu, nu?

Rajahen. Men altfor vigtig . .

Guvern. Hvor vigtigt er dit Liv?
Rajahen. Mod Skatten intet.
Guvern. Da gjælder mit dig endnu mindre.
Rajahen. Dog
jeg vil betænke mig. Som Gidsel tag
mit Kjæreste, min Datter, tag mit Livs
forskjønnede Natur, Meer end mig Selv!
Guvern. Velan, til næste Gry. Da peger jeg
saavist til Underverdnen, hvis du tier,
som Straalen op til Himlen. — (gaar).

Femte Scene.

(Under Terrassen. Francis og Sami omfavnende).

Francis. — Vi skilles? Ja, jeg vilde, hvis du kunde.
Sami. Du gjør mig angest, Francis; dog endmeer
for dig jeg skrækkes. Francis, kan du friste
til saadan Blodsynd?
Francis. Det er ikke Retfærd,
som skaaner ham, men skummelt, syndigt Forhold.
Sami. Mit Hjerte brast, om ikke min Beslutning
ombelted det; thi der er intet Valg.
Francis. Captainen er min Morbror; vel en fast,
men venlig Mand — o, paa hans Skib vi ere
saa sikre som paa ensom Ø. Da bort
fra dette Slangerede! Sami! Sami!
Sami. Tal ej, se ej; thi i dit tause Aasyn
er Fristelse.
Francis. Og Du mig, Elskte, frister
at bede om hans Død.
Sami. Du raser som
Vakiti. Nylig var din Sorg dog som
din Glæde yndig, da du troede ej,
at Gud os kunde skille ad, men lo
og zitred dog. Mod Jorden vær højmodig,
mod Himlen lydig. Lad os give Verden,
som gav os Mødepladsen til at kjende

for Evighed hinanden, Alt tilbage;
kun ej Erindringen, thi den (som Evnen
i Chaos til den hele Pragt vi see)
er spredt i vore Sjele ud som Kimer
til saligt Liv, vel skjønnere ej end
forsvundne, men saa sikkert som det Evige.
Lad vort Farvel da være kort som Døden.
Francis! O ej jeg bærer det —
Francis. Min Sami,
end ej, end engang . . O hvisk „Ja!“ —
Ved Daggry
hist i Ruinens Mulm, at ikke Solen
for tidlig skiller os. O, vort Farvel,
for Dødsskilsmissens ene Stunds Skyld, burde
saa langt som Livet være. (John viser sig med Slaver)
John. Folk, her er Hun.
Grib Rajahens Datter!
Francis. Hvad?
John. Nu! Rajahens Datter
er Gidsel for sin Fader.
Francis. (Griber Vaaben) Bort! (Afsides til Sami).
Fly, Sami,
fly! fly! de dræbe Dig og Dine . . Ha!
Fly til Ruinen, der vil Ingen søge.
John. Frisk, Trælle!
Francis. (angribende) Ha, saavidt — du Skurk!
John. Skaan eder!
Francis. Ej mig, men endnu mindre dig . . Ha, bort!
(Driver dem bort. Sami er forsvunden).

Sjette Scene.

(Aftenskumring. Fortets Volde langs Ganges. Til en Port i Vandfladen förer en Trap ned, hvorpaa Vagt af Seapoys. Vakiti i Fakirdragt drivende i en Baad nedad Floden).

Vakiti. Mysterets rette Arving lever — uvis
er da min Lod. Og han skal leve — vist

er da, at i mit Støv jeg atter synker.
Togange undflyet skal jeg dø før Sami
ved Mindet om en Fryd har gjort mig Døden
til Vellystdrøm, vel frugtløs, dog saa sød,
at ej jeg vilde vaagne i en Himmel.
Han leve? Muligt; thi de Fremmede
for Kobber Retfærd sælge, Kjærlighed
for Sølv og Hevnen selv for Guld. Mig nok,
Han lever; fængslet som han ligger der
paa Indiens vaade Bund bedækket af
en europæisk knugende Steenhimmel,
er han paa *min* Vej kun en Bul tversfalden,
som ørkesløs dog hindrer, og maa væk.
Ja væk! væk! (lægger til)
Hinduer! Tys!
Jeg hører Stønnet af en Sjel. Afvejen,
I Parier for Brahmas Ætling! Smitter
ej Luften nær den Hellige! (Vagten fjerner sig).
Bort! Jeg
vil vie ham til Helgendøden. Jeg
med Guders Smiil vil lyse op hans Hule.
Jeg løser Sjelen, lærer den at synge
der under Jord og Vand Gud Brahmas Priis.
— Hist Slusens Luge . . Floden voxer alt,
opløftende fra Dybet Crocodilen.
Som hvælvet Baad den driver alt for Strømmen.
Ha, Chiven! Fortærende! Meer voldsomt banker
mit Blod mod Brystet end mod Porten Floden
med toppede Bølger over Tærsklen . . Ha,
Fortærende, jeg lædsker kun det Blod,
den Flamme, du i mine Aarer gjød.
Alt Floden voxer — nok, alt nok for bort
at skylle Skillet mellem mig og Sami.
(Aabner Porten. Raaber ind).
Sewaji!

Sewaji. Kommer Døden?

Vakiti. Ja.

Sewaji. Fra dig,
Fakir?

Vakiti. Fra mig. Fra Brahma. Salige!
som dør i Ganges. (Floden bryder ind. Pause).
— Hans Sjel er toet reen i helligt Vand.
Han døde ej, ham Ganges tog tilbage.
Om Vandet stiger op til Fængslets Hvælv,
saa Boble knuses, har hans Sjel dog Rum;
og naar det atter skyller ud, det fører
den dog som rene Lotosblomme med sig.
(Stöder fra og forsvinder).

Vagt. Ve os! Os ogsaa sluge Floden; thi
de Vantro fatte ikke Brahmas Bud,
og agte ej hans Hellige som Vi.
(Styrte sig i Floden).

Tredie Act.

Første Scene.

(Midnat. Det Indre af en kolossalsk Hal i Ruiner. Rajahen og Vakiti. Sami bag en Colonne).

Rajahen. Du svor. Arv da Sewaji! arv det Dyreste.
en Fader gav sin Søn: sit Selv, sit Livs
Idee, sit Livs Liv, sin Sjels Sjel,
sit eget Tilværs Nøgle mere værd
end Livet, som han gav i Kjød og Blod.

Vakiti. Jeg svor ved Brahmas Vrede, Chivens Magt,
ved onde Dewis, ved min Moders Ære,
ved Faders Grav, ved alle Hellige,
ved Jords og Havs Dæmoner, Himlens Guder,
der seer i Sjelene som Stjerner i
de dybe Vande, ved Gjengjeldelsen
jeg svor . . .

Rajahen. I Brahmas Navn da! og for Hindostan!
Om Dagen Brahma med sit Ildblik vaager
tro for sit Hindostan og hver dets Træl,
at slumre sløv i Lænker kan hans Sjel,
men vaage livlig Natten ud som Flammen;
til engang, engang i en rædsom Nat
de Hindusjeles Hevnensflammer brat
gaa til en natlig Brahmasol isammen.
Da skifter Tiden. Og den nye Alder
sin første Dag hiin Nat for Hevnen kalder.
— Dog sove tungt de Trælle. Kun hos dig
i vaagne Sukke fryded Hevnen mig.
Jeg ved din Leervæg bøjed mig at lytte,
og hørte hvad og i min Sjel blev sagt:

at Lænkejern i Frelserod er lagt,
at Hindostan gjenrejses i en Hytte.

Vakiti. (Af.) Hver har sin Lidenskab. Han min ej fatter.
For Sami vaagede mit trætte Legem,
for Sami stønnede min kvalte Sjel.

Rajahen. Paa Hindostan som jeg i Suk du tænkte,
og aanded Hevn og Frihed blandt de Lænkte,
Jeg elskede din Sjel saa dyb og mørk;
og før jeg fandt dig sorgbedøvet, liig
en frossen Slange, kaarede jeg dig,
hvis ej min Søn hjemkom ifra sin Ørk.
Han kom, men før med Livets Tab at hevnes
paa enkelte Tyran, som ham fordrev.
Men. Guders Plan end ingensinde blev
ved Dødelige rokket. Derfor levnes
mig Søn i dig, og Hindostan en Hevner.
Med samme Ed, som du mig Taushed, gav
jeg dig mit Barn; dog her ifra min Grav
en Arv meer dyrebar jeg end dig levner:
en Helligdom igjennem Ætten sendt,
fra Sjel i Sjel med rædsom Ed indbrændt.
I Pinslers Skrig, og naar i Dødens Stund
kun vidløs Tale raller i din Mund,
for Viv i Modersve, fortrolig Ven,
som kræver, at du aabner dig igjen,
for Frister med Golconda i sin Haand,
for Sværd paa Øje, Lænkepæl i Flammer,
om Staalet aabner selv dit Hjertekammer,
den gjemmes maa paa Dybet af din Aand.
Om Liv for Lyd deraf du kunde vinde,
i Krampe Hjertet fastere den binde!
Om Blodet strømmer — da din Sjel, ej den,
maa med den sidste Draabe flyde hen.
Det svor du, svor det ved din Sjelefred . . .

Vakiti. (Af.) Ved meer, ved Sami.

Rajahen. . . At paa Dødens Leje

du skulde med den samme dyre Ed
arvgive den din Søn til Vogt og Eje.
Saaledes gaar den gjennem Æten ned.
Jeg dør, men frelst jeg i din Sjel den veed —
Hør da!
I Indiens Old, mens end i Havet
den anden Deel af Jorden laa begravet,
fra Indus' Bredder herskende sig spredte
Tzengaristammerne paa Indiens Slette.
Som Gnisteregn vidtover tørre Sæd
paa fredsom Hindostan de styrted ned.
Da sank Benares, og i mange Aar
ej Solen lyste, og ej vexled Vaar.
Da regned Graad, og stiv af levret Blod,
med Øer af Liig den milde Ganges stod.
I Blodskam ynglet, frem bestandig værre
gik Slægt af Slægt, og hver var Indiens Herre.
I Byerne, i Templerne, den skjændte,
den boed selv, mens Hindufolket knap
i Skogene fik Skjul; thi did den sendte
sin Hær som Pesten rivende og rap.
Men rædsom som et Baal, i Purpur, rødt
af Faders Blod, sad her en blodskamfødt
Tzengarisultan. Dette var hans Slot.
Her sad han liig en Grib paa et Skafot,
selv blodig som sin Blok, som Øxen frygtet,
og sendte Døden efter dem som flygted.
Fra denne Borg mishandled Jorden han,
mens gudløs Brahmas Himmel han forhaante,
som alt i mange Aar ej mere blaante,
men var et Gravlaag over Hindostan.
Her ynglede han nye Synder frem,
og podede i sine Trælle dem.
Han lærte dem at æde sine Fanger,
at kaste dem i Borgens Dyb for Slanger,
mens ovenover under deres Skrig
han fraadsede i Andres friske Liig,
og i en Lønsal over hule Grund

besvangrede en Crocodilehun.
Saaledes sad han, adlydt skjønt forbandet,
en Dæmon — værre, thi med Blod og Kjød
forøget var hans egen Flamme blandet.
Som Tordner rulled Aag han over Landet;
som Lyn sig slangende, Blodstrømme flød
i Kobbervognens Spor, hvorpaa han drog,
af sammenlænkte Panther og Hinduer
hvert Aar omkringkjørt under Sejersbuer,
at naa de Liv, han ej fra Borgen slog.

Da lærte Brahma selv min Stammefa'r,
i skrømtet Skikkelse af en Tzengar,
at tale ved Tyrannens Thron, som stod
af Hjerneskaller bygt, forgyldt med Blod:
„Du Verdens Konge, paa din Thronestol
hvor liig en herlig Guddom paa en Sol!
Du, som retfærdigen vort Aag har lagt
med tifold Vægt paa Hindostan tilbage,
til Sejersjubel gjort de Usles Klage,
i Hæder hyllet tusind Aars Foragt!
Hvorledes? er det Jordens Herres Magt,
er *det* en Hevn, den Seklers Trældoms fødte,
der kræver tusind Aar at blive mæt,
at, om et Hindubarn derude blødte,
saa driste Mødre her at kræve Ret?
at af det samme Folk, som ud os stødte
i Ørken, da i Altings Barndom hver
Nation var lige og Gud lige kjær,
frem for din Throne tidt dets Fyrster mødte
med trodsig Mine og med frækt Besvær?
Vel! ved din Thrones Fod jeg aabne vil
en bundløs Afgrund med en Falddør til.
Did træde de, og brat forsvinde
som Støv, der nærmes Solens Glød.
Er Skræk en Thrones Fod, og Død
dens Trin, er Højhed først dens Tinde.

Som Solen sig med maalløst Rum omringer,
saa gravomgjordet Tzengars Throne staa,
derfra udstraalende i røde Klinger
den nye Dag, som sig om Indien svinger
fra Himalah, din Sejersbue blaa!“
Min Stammefader Naade fandt,
Tyrannen, at hans Raad var sandt,
at falske Gulv var Prøvedom
paa hans Vizirers Troskab, om
med rolig Pande eller Sved
paa Dybets Tag de knælte ned.
Og alt han gjennemmønstrer Rækken
af Døden Vie'de eller Skrækken.
En gylden Kjæde var den Mesters Krav
just lige lang som dyb blev Morderkulen.
Og ledviis voxer Kjæden med hans Grav.
Han grov. Hver Nat Tyrannen kom ilen,
og loddede med frydtændt Øje Hulen,
og fandt den snarest dyb nok for sin Søn.
Han grov, og tækte, eftersom den sank,
den Brønd med Kobbervæg saa stejl og blank.
Han grov til Jordens Flammer brøde frem.
Da med en Bund af Staal han tæmmer dem.
Det Værk var færdigt; ovenover drejed
berørt af lettest Fod sig falske Tag;
men falskere var Smilet af Behag,
hvormed den Frygtelige Kjæden vejed.
„Der er din Løn“ — han skreg, og fra sit Sæde
han slænger hen med Haan den lange Kjæde —
„Dog er der ved dit Værk end Et, som rester:
Du Selv, du Selv maa først det prøve, Mester!“
— Da faldt Tzengarens Dragt. Tyrannens Blik
ej Tid at lyne paa Hinduen fik.
I Luften funkled Kjæden; om hans Strube
i Snare faldt den — en Secund —
og fra Dybet af den Grube
som Rallen hørtes Brølet kun.

Med denne sorte Steen sig Dybet lukked,
og Ingen hørte hvad dernede sukked.
Men i Tzengarens Skræk det Sagn blev hørt,
at bort Sultanen var af Dewis først.
Fra Skogene brød Hindufolket frem;
og Hevnen førte, Sejren fulgte dem.
Hvad ej af Tzengarstammen maatte bløde
bag Indus sidder end i Ørknens Øde.
En Deel, foragtet, hjemløs og forhadt,
endnu i alle Lande maa omvandre.
Urene Pariakaste er de Andre,
som Hindusværdet træt har levnet at.
Da var det *Menu* Lovens Tavler rejste
som nye Aldres Port og Straalehegn.
Benares' gyldne Kupler atter knejste
som Blomsterklokker efter natlig Regn.

Men gjennem Æten gik fra Ed til Ed
det Sagn af selve Brahma aabenbaret,
at hvor Tyrannens Aadsel er bevaret
er end den onde Gejsts Forviisningssted:
en Gejst med Dødens Magt og Hevnens Hu,
i Aadslets Pestdamp levende endnu:
en Ødelæggelsens Dæmon, som skulde,
om denne Steen ved mine Fædres Kunst
blev aabnet, stige i en giftig Dunst,
besvangre Skyen med Døden, Dybet skjul'de.
Ved første Blink af Dag den dømte Aand
skal stige herjende opover Landet,
en Kjæmpeslange liig, af Pestdamp dannet
ved Tidens Tryk og Brøndens Hvirvlcolonn.
Hvert Blik, som saa den, skulde stivne; —
hvert Aasyn vorde som Dæmonens fælt,
forstent som Dens, der, naar om Gejst blev mælt,
seer Mulmet sig med Spøgelser at livne.
I hvert et Dug hans Billede skal hænge.
Hans Kjølvand være hver en Luftnings Hvift.
Imellem Kyssets Læber skal han trænge,

imellem Mund og Bæger øse Gift.
I Gjæstevelkomsts hellige Pocal
han spejler sig, naar over Jord han jager.
I Brudens Blik sit Bild han sænke skal,
og Elskeren det døende opdager.
Den Gamle seer sin Grav; dog hvidne end
et Snees af Aar imellem ham og den:
den Livsensstrøm gaar fort endnu; den stride
maa sagtne før han over den tør skride.
Da vender han mod Gud med Tak sit Blik . .
ve ham! hvad ned mon i hans Øjne lynte?
Dæmonen sortnende i Sky han synte,
og Graven hvor han knælte just han fik.
Som Græs, hvor Brand i Jorden tærer skjult,
med Iil — som leved det — sig bøjer guult,
omkuld, i Margen tæret, Styrken vakler;
og i Dæmonens Farenhen — som Fakler
i Vinden — slukkes Fagerkinden brat.
Den Spæde Død af Moderbarmen kryster.
Hver Dag Forraadnelse hans Ving afryster;
og Døden luer i hans Blik hver Nat.

Men det var Brahmas Dom, den han i Stenen
indspejlede, at den ej løftes skal
før Indien engang bugner fuld — som Grenen
af Bier, som af Gribbe liigdækt Val —
af fremmed Folk, gudløst, guldtørstigt som
Tzengaren efter Blod. Og derfor om
det Indiens Hevnmyster maa En kun vide,
der aldrig fristes før det er paatide,
at aabne Slusen for den Dødens Flom.
Men da er Tiden først, naar Aaget ej
ved jordisk Magt af Hindostan kan lettes,
naar sammen reen og ureen Kaste flettes
som Sæd og Ukrud hvor en Strøm brød Vej;
naar Aag Brahmin og Paria sammenbinder;
naar Sletten bærer ingen fri Mahrat;

naar sidste Rajah mistet har sin Stat;
naar mellem Folket Vedams Lyd forsvinder
som Vindens syge Døenhen mod Nat;
naar Fyrster ikke og Nationer, men
kun Trælles lige Masse gaar igjen;
naar Britten fast Hinduen har fortrængt
fra Jorden, og hans Hav med Skibe stængt,
hans stolte Floder kvalt ved Bastioner;
naar af Europas rivende Nationer
(som Vrag af Søuhyrer) Asien er
bestegen bleven; naar for Alle levnet
kun er at dø som Træl, men vorde hevnet,
at dø med Lyst naar kun Tyrannen dør.
Da er det Tid! kun *da*, men ikke før.

Vakiti! meer: min Søn! o meer: Hindu!
Du har i Haand det frygtelige Vaaben,
som hevner Indien paa Europa,
men med dets egen Død som den, der styrter
sig med sin Fiende i en Afgrund. Tag det!
Thi du har svoret; og i Eden tage
jo Menneskene Guderne i Haand,
og edrakt Finger isner zitrende
fordi den rører Dommersværdets Eg.
Dødsfrelser, du er hellig! Ingen Lidenskab
maa friste dig til Misbrug . .

Vakiti. (Afsides.) En jeg kjender,
som kunde: dersom Sami —

Rajahen. Ikke, om
din Sjel, som Fnugget skjælvende paa Sværdod,
paa Grændsen af de tvende Sjeleriger:
af Kjærlighed og Hevn, var lænket . .

Vakiti. (Afs.) O!
Du traf det. Der den udspændt er som halvt
imellem Vinterkuld og Sommerhede,
imellem Nat og Dag og Hav og Ild.
Een Tanke — o! end gyste jeg for ingen.

Dog føler jeg dens fjerne Mulighed
som Strømmen om jeg nærmer mig en Foss.
Men selv den er af begge Rigers Kræfter
isammensat; min Sjel er da en Kampplads
for tvende Magter, som jeg ej kan styre;
og jeg en dødskudt Ørn, der tvinges af
sin Smerte til med Slag af egne Vinger
at knuse sit forblødte Hjerte . .

Rajahen. Ha,
dit Aasyn viser, at du føler Vægten
af Brahmas Ærinde. Dog værre Aag
paalægge Mennesker end Guder. Indien
i aabent Aasyn bære maa sin Skam.
Du skjul din Ære i dit Alvors Mulm!
Til frie Bjerge ty med Sami. Skü
derfra om Sletten fyldes nok med Britter,
om Havet af de fremmede Hov'der voxer
til Himalayas Lænd, og vil som Indsøer
i Kaschemir og Thibet trænge ind —
da slip din Storm, Dødsvingernes Orcan!
da kan din Død sig lønne, Hindostan!

Vakiti. Beløn med Sami min!

Rajahen. Vi søge hende.
Saa skal meer højt mit Blod din Flamme tænde.
Hun lønne skal dit Liv. Som i sin Himmel
en Stjerne, synker du i hendes Skjød!
Men skjønnere end Livet blir den Død!
Thi du, som Natten med sin Stjernevrimmel,
skal dækt med alle Indiens Gejster stige,
mens under dig du seer de Skygger af
de Fremmede, du Død for Indien gav,
som Nattehimlen øjner Jorderige.
Frygt ej, at hine Skygger meer betynge
end Glimmerdunet Sommerfuglens Vinge!
Med dem — som Natten spejler ind sin Pragt
i Havet, naar dets Oprør har sig lagt —
naar Jorden kan, som efter Chivens Flod,

frembringe bedre Liv i bedre Blod,
til det besvangrende din Sjel gjenvender,
og seer — som Brahma paa sit Blad af Havet —
et bedre nyopstandet Hindostan,
end det du med dets Skjændsel har begravet.

(De gaa. Det gryr.)

Sami (fremtrædende) Forfærdeligt! O det er ikke Retfærd,
om Guder selv det gjør, at straffe Uskyld
med Skyld, at hevne Skyld paa Uskyld. O,
hvad Ondt har Francis gjort? Er han ej nok
for Alt at sone? Han maa reddes. Derfor
du hid mig førte, Brahma!

Francis. (ilsomt kommende) Sami!

Sami. Bort
fra Døden!

Francis. O jeg elsker Døden; thi
den har gjenskjænkt mig Livet. Mellem os
er ej Sewaji eller Skille meer.
Han døde godt, for ingen anden Bøddel
end Aftenfloden, der brød ind i Fængslet,
forat befri ham . .

Sami. Francis, saa vi fly.

Francis. (Afs.) Hvor rolig!

Sami. Ak, jeg tænker kun paa dig.
Fly! Jeg vil følge dig. Vi gaa til Skibet.
Paa Havet fjernt, der vil jeg mønstre alt
det Skrækkelige . . Kom!

Francis. Ja vel, til Bjergene;
til vilde Thibet, det er mere sikkert,
end Skibet, som skal bære bort min Fader;
til Nepauls Alpe, til et Gribberede,
Rohilla'ens Telt — o der er sikrere!

Sami. Ihvorendhen! Om paa et Vrag,
en Kvist, en Boble midtpaa Havet,
dog sikrere end her . . Tys! Ve!

(Rajahen kommer mellem Colonnerækkerne; sætter sig paa Stenkvadraten i Gulvet.)

Francis. Din Fader?
min Faders Modkraft? En Figur for Indien,
som han er for Brittannien.
(Afsides) O, den gamle Kvist
ej hindrer os i Flugten . .

Rajahen. Sami! Sami!

Sami. Jeg kan ej — O han græder . .

Rajahen. Sami! Sami!
Forsvundne! og forsvundne Indiens Frelse!

Sami. Jeg maa — han er min Fader, og han græder.
O, Francis, slip!

Francis. (omfavnende) End ej, og endnu ej til Døden,
og endnu ej!

Rajahen. Ve mig! o ve mig!

Francis. (kyssende Sami) Tys!
Hans Jammer er en Dag, en Aftenhvift;
vor er et Liv, om du forraader dig.

Rajahen. Ve mig! ve Jorden! ve Hindostan!
Min Datter mig bedrog, jeg Hindostan,
jeg Indien, Himlens Datter og min Moder,
jeg Jord og Himmel, for sin Naade Gud.
O Brahma, du og ej mit gamle Blik,
Du kunde see Forræderiet i
hans Sjel. Hvi saa du ej? Din Jord nu ødes
kun ved en Lidenskab, ej, som du vilde,
naar Tiden var der, af højhjertet Hevn.

Sami. Vakiti menes — o Uhyret, som
jeg skulde . .

Francis. Hvad! Tal ikke ud, at jeg
kan ynke Oldingen og undgaa Had
mod en Foragtelig.

Rajahen. Velsignet være
dit Øje, Brahma! men forbandet mit,
som saa ej Lavhed i hans skumle Blik!
Din Viisdom signet, men min Kløgt forbandet,

som vidste ej, at Nedrighed kan sørge,
erindred ej, malayisk Blod er Skum.

Sami. Jeg trøster ham og flyr som Vinden flyr,
naar den har svalt en Pande. (Vakiti kommer.)
O, nu ikke!

Vakiti. (til Rajahen) Du, Rajah, Du og Indien er i
min Vold. Opfyld dit Løfte, giv mig Sami,
og jeg er din og Indiens Træl.

Rajahen. (faldende ned for ham) Jeg trygler
dig om Barmhjertighed, min Søn! min Søn!

Vakiti. End ej jeg er det. Ha, du veed ej,
jeg for din Datter myrdet har din Søn;
dog elskede jeg ham . .

Rajahen. Jeg sørger ikke.
Jeg ofred mine Børn. Tag nu mig Selv!

Vakiti. Dog var hun min, var jeg dig bedre Søn.

Rajahen. Ve, at slig Kraft ej har en bedre Rod,
saa fast en Rod saa giftig Krone. Ve!
slig Ild slig Glød, slig Glød saa fæl en Ild!

Vakiti. Sandt! Glød og Ild. Dog er der kun
een Ild som tvinge kan min Kulde, men
selv denne tænder den, og værst den brænder.

Rajahen. Du svor ved Brahmas Vrede, Chivens Magt,
ved onde Dewis, ved din Moders Ære,
ved Faders Grav, ved alle Hellige,
ved Jords og Havs Dæmoner, Himlens Guder,
der see i Sjelene som Stjerner i
de dybe Vande, ved Gjengjeldelsen
Du svor, du svor —

Vakiti. *Jeg* svor ved Sami,
mit Alt; du ved hiint Alt, at give mig,
som Løn for Sjelebyrderne din Sami.
Det var at skjænke mig en Blomst, i det
du kaster den i Dybet; thi du havde
hengivet hende i Tyrannens Vold.
Og nu — ha, kan det undre dig, selv Træl,

om Trællen, som faar Magt, i den sig føler,
og bruger den? I Mangel af en Hær,
jeg lader Dødsdæmonen, nu min Træl,
bestorme Fortet.

Rajahen. (Springende op med glad Livlighed)
Søn, hun er der ej.
Vær brændende for hende kun, barmhjertig
mod din Velgjører; dog forstød ham, vær
kun trofast imod Hindostan!

Vakiti. Hvor *er* Hun?
Da er jeg bedre Søn dig end Sewaji,
Mysterets Vogter troere end Du.
Hvor *er* Hun?

Rajahen. Ve mig!

Sami. O! var ej Uhyret —

Vakiti. Frem, Gamle! Ha —

Rajahen. For dig det skede.Ført
som Gidsel, at jeg kunde vinde Tid
at lægge ned Mysteret i din Sjel
og Sami i din Arm, hun blev befriet
— ve! — af Tyrannens Søn . .

Vakiti. Ha, der endnu
er En ilive!

Rajahen. Hun undfløj.

Vakiti. Og Han?

Rajahen. Er med forsvunden.

Vakiti. (bedövet) Ha!

Rajahen. Han elskte hende . .

Vakiti. Du vidste det? Forlorne!

Rajahen. O jeg vidste,
at hos Tyrannen, Fiende som alle
Tyranner af sin Søn, var Sami bedst
bevaret.

Vakiti. (slænger Rajahen ned paa Stenen)
Lig der! Paa Grubens Bund
din Daarskab bedst bevartes.

Rajahen. Ja, her vil jeg
selv med mit Liig bevogte.

Vakiti. Daare! tror du,
at Guderne ej ville hvad der skeer?

Rajahen. Frygt hvad kan skee, men ikke Guders Vilje!

Vakiti. Men jeg — ha, er jeg ikke som en Gud!
jeg veed hvad der kan skee; og frygter Intet,
selv ikke Guds Forbandelse; thi den
mig medfødt er, endskjønt dengang uskyldig.
Alt som jeg voxte, har jeg løftet den
op med min Skulder. Den er i min Sjel
en af dens Grundvolde. Mine onde Tanker
kun i min Hjernesky er' Gjenskin af
dens Glotræk i mit Hjertemudder. Og
min Aand maaskee, om det gaar højt, er Røg
af en for dette Livs Tilvær saavidt
i Bunden nedbrændt Salighed, at alt
dens Bedre, Retsind, Vid og Trofasthed,
kun ere deraf enkelte Colonner,
der sodbedækte staa igjen . .

Rajahen. O ve dig!
Saa rædsom Tro, at Gud forbander Barnet,
du lærte kun af Missionæren. Hør mig:
din Lidenskab er Lynet, som dig bander.
Saaledes er du Gud . .

Vakiti. Mon ikke Dødens
paa denne Steen? Siig, flammer ej Dæmonen!
Jeg kunde nok faa Lyst at see ham. Ha,
selv brænder jeg derefter . .

Rajahen. Ene Den,
der aabner dette Dyb skal see ham. I
den Djærves Aasyn spejler sig hans Fælhed
og derfra da med Døden i de Andres.

Vakiti. Du tror, jeg frygter. Gamle! kjender du
ej anden Lidenskab end Kjærlighed
til Fædreland, og Undertryktes Hevn?
O! jeg vil fange Døden i mit Aasyn,

og vende det mod alle Verdens Kanter.
Dog søge først — Haha!

Rajahen. Hvad vil du, Rasende?

Vakiti. Just det du frygter.

Rajahen. O, hvi hevne dig
paa Menneskheden?

Vakiti. Saa de Fleste gjøre
for meget mindre.

Rajahen. Din vilde Vilje er
Dæmonen . .

Vakiti. Stærkere end den, som er
min Vilje underdanig, og meer tungt
end Stenen Gejsten maa jeg knuge Brystet,
at ej min Vilje slipper ud og dræber.

Rajahen. Just Altings Ende er som Gud det vil.
Anstrengelserne Menneskenes. Gaa,
og søg da selv din Sami!

Vakiti. Hvor?

Rajahen. Jeg aner,
paa Skibet.

Vakiti. Var det midtpaa Oceanet,
jeg svømmed did. (iler bort)

Rajahen. Og min Forbandelse
det naar. O Sami!

Francis. (til Sami, som vil rive sig løs) Han forbanded ej;
thi Lyden var vemodig. Mærk paa Lyden
meer end paa Ordet.

Sami. Hans Forbandelse
kun vilde søge mig. (Raaber) Forbarm dig, Fader!
Her er din Sami.

Rajahen. Ville Luftens Feer
mig lokke fra min Plads? Hvis du er Sami,
Blod af mit Blod og Hjerte af mit Hjerte,
da il til Floden! il, og kast dig for
Vakitis Fod! Trygl ham om Naade! Fly!
Din Fader byder dig . .

Francis. (til Sami) Din Broders Morder,

ham vil du trygle? Og du mig forskjød,
da jeg ej vilde vige for din Broder?
Den, Slange halv og halv Hyæn du nævnte,
ham . .

Sami. O, kun ham, kun ham i hele Verden
jeg kan, selv for min Fader, mig ej ofre.
Det kan ej være Dyd, om selv det var
for Engles Skyld, at ofre sig til Djævlen.

Francis. Kom, skjul dig, at ej Disses Vanvid — som
i renest Indsø lettest mørke Sky
sig spejler — smitte skal din Sjel.

Sami. Jeg kan ej,
før han velsigner mig . .

Rajahen. O hun er borte,
og Brahmas Skjulte frelst. Velsignet være
et lydigt Barn! O Guds Velsignelse
var stor i Sami, skulde min jeg negte?
Velsignet være Indiens Offerlam!

Sami. For Indien, o, jeg kunde vel mig styrte
i Crocodilens Gab, men selv for Francis
— hvis ej hans Sjel jeg skulde frelse — i
Vakitis ej. Det var at miste Sjelen
før Evigheden dog for Evighed,
og Livet førend Døden.

Francis. Kom iskjul da
til Natten frelser! Thi til dette Sted
gjenvender han som Tigren til sin Hule.

Anden Scene.

(Ved Ganges udenfor Fortet. Fra Skibet lægger en Barkasse med væbnet Mandskab modland. Vakiti paa Skibsbroen. Nogle Sjöfolk).

Vakiti. — Kun Kulde, Kulde, Kulde!
Og der er ingen Kval. Kun Kulde; thi
det er Forstand, og Alt skal gaa saa godt
som Himlen vil og Menneskene kunne.
Hun er der ej. Jeg gjennemroded Skibet.
(til en Sjömand) Hun er der ej? Du svor det.

Sjömanden. Ja ombord
er kun en Negerinde.

Vakiti. Du ej saa
En vævt af Morgenrødme overslørt
end med lidt gjennemsigtigt Sommermulm?
Da maa du have dig en Diamant.
Der for dit skarpe Øje! (Giver ham den)
Haha! hold fast!
Du mister den! Tro mig du mister den!
(Barkassen lander.)

Capt. Hent Fangerne! (Væbnede gaa)

Vakiti. (Afs.) Det er den høje Tid.
Kun brist fortidlig ej, mit Bryst! det løfter
sig som Dæmonen løfter paa sit Laag.
Snart! snart!

Capt. Min Ven, gaa ej i Ganges! Du
seer ud dertil.

Vakiti. Frygt ej! Jeg er saa tro
en Træl, at jeg vil dø med mine Herrer.
(Afs.) Er Hindostan ej opfyldt nok med Britter?
Kan nogen Fremmed trænge nærmere
ind paa en Hindu, end hiin Brit paa mig?
Da er jo Tiden der. Da Hun forsvandt,
af Brahmas Timeglas det sidste glimrende
Demantkorn randt.
(Guvernören og John komme med Vagt.)

Guvern. (til John) Spejd gjennem Folket, om

du mellem Haansansigterne ej seer
den gamle Rajahs. Jeg angiver ham
til Døden. Han skal følge med ombord,
og med til Havsensbund.

John. Jeg seer Vakiti,
den rømte Træl. Han veed hvor Rajahen er.

Vakiti. (Afs.) Min Fiendes Fader, og min Faders Fiende,
og Hindostans Vampyr — o det er nok
for nøjsom Retfærd, meer end nok for Hevnen.

Guvern. Hvor er han? (til Capitainen) Fængsl, min Herre,
denne Træl,
togange rømt, skjult hos en oprørsk Rajah.
Han veed hvor denne skjuler sig i Ynglen
af Planer kun til Engellands Fordærv.

(Vakiti fængsles paa Capitainens Vink.)

Vakiti. (Afs.) Nu Kulde, Kulde! Den betvinger Lænker.
(til Guvern.) Jeg myrdede din Søn . .

Guvern. Du! Du!

Vakiti. (til Guvern.) Jeg!
Min Sjel, ej Andens, kun med Andens Fingre.
Min Sjel fortærte hans og blev da værre.
Raab ej, men løs mig, og jeg teer dig Skatten.
Nu, hører du? Jeg dig forraader Skatten.

(Guvernören hvisker til John.)

John. (til Guvern.) Strax, Sir! Smed kolde Angst som varme
Jern.

Capt. Afsted!

Guvern. Befri ham! Jeg anklager ej.
Han fører eder flux til Rajahen,
den Bitreste af alle Englands Fiender.

Vakiti. (Afs.) Haha! det er et Skuespil: min Hevn
fortære skal min Kval som Tigren Panthren
som Crocodilen tørstig Leguan.
(Höjt, lænkelöst)
Følg mig! (seende sig tilbage)
Ha, fulgte hele Engelland! (de gaa.)

Tredie Scene.

(Ruinerne. Rajahen paa Stenen. Francis og Sami skjulte.)

Rajahen. — Ej jeg, Vakiti ej, men ene Sami
skal frelse Hindostan. Dog er hun som
hin fagre Yngling hængt paa Gribbens Klippe;
han som en Grib, der kradser Blomsterne
af bløde Høj, hvor den sit Bytte æder.
Tys — ha! Colonnerne ryste — Kommer
han med sit Bytte? Det er dyrekjøbt
for Gudsmysteret. Men er Indiens Frelse
vel mindre dyrekjøbt for arme Sami,
det Gudsmyster i en uskyldig Jomfru?

(Vakiti sees nede i Hallen med Guvernören, John og det övrige Fölge.)

Ha! Gud Brahma staa mig bi! O giv
mig Liv paa Liv at værne om din Helligdom!

Francis. Jeg værner min mod Alt . .

Sami. (skjulende sig ved hans Bryst) Først Døden værner
mod Alt, og den er nær. O skjul mig! skjul mig!
Der er Vakiti.

Vakiti. (til Guvern.) Just hvor Rajahen sidder,
der under Stenen med Hieroglyfer,
er Skatten, stor nok til en syndig Jord
at frelse.

Guvern. Griber Rajahen, den Forræder!
Ras nu! ras nu! Jeg reddes uden dig.

Rajahen. O Brahma! væbn mig! Lad mig frelse min
Dødsfiende . . O Brahma! I Forlorne!
bort! her er Døden. (kjæmper med de Angribende.)

Vakiti. Saa han kalder Skatten.
Der hvor han spænder Benet nu somom
han løfted Bjerge . .

Rajahen. (brydende) Der er Døden! Døden!

Sami. (skriger) O Hjælp!

Rajahen. (brydende) O Brahma hjælper. Feen raabte
med Samis Røst. O Hjælp for Hindostan!

Vakiti. Der hvor han bløder, netop der . .
Guvern. Stød ned da!
Jeg bliver utaalmodig. (John stöder Rajahen ned.)
Sami. (brydende frem fulgt af Francis) Hjælp! I Mordere!
O nu kan Døden komme . . Du Uhyre, kunde
Du ikke bie til det endnu større
Uhyre der for dette Mord dig sparte
ved at opsluge Alt . ? (segner i Francis' Arme)
Vakiti. Nu fuldt er Bægret.
Nu strømmer Tiden over . .
Rajahen. (döende) Der er Lønnen!
Tag den for Troskab, Djævel! O jeg har
for Hindostan betalt den —
Vakiti. Tid, nu er
du bristefærdig. Fød fuldbaarne
Uhyre frem da af din Jammer! Hun
kan dø og ej ved mig . .
Guvern. (til Vakiti) Du skulmer om dig
som Ulven, der vil springe over Gjærdet.
Vakiti. (stryger sig over Panden)
Det var en Tanke, og den var en Ulv.
Ha, Samis Elskte, kryst kun hende, blot
du sværger, du vil see mig i mit Aasyn
om en Secund. Stir evigt saa paa hende.
Guvern. (utaalmodig) Nu!
Vakiti. Nu bort med dette Liig,
at jeg kan frelse denne Indiens Bøddel.
(arbejdende forat löfte Stenen)
„For Indien“ vilde denne Blaamund sige;
jeg siger kun „for mig, for mig, for mig“!
Sami. (opvaagnende) Han dræber Eder — o den Skrækkelige!
Francis! stir i mit Blik for Guds Skyld — o!
urokkeligt! for Guds Skyld! Drukn dit Øje
i mit — maaskee vi frelses. Fast! o fast!
at vore Hjerter Liv slaa i hinanden . .

Vi favnes, Elskte, nu paa Afgrundsranden,
og styrte, see vi did, ej paa hinanden.

Francis. Ja Elskte — o jeg seer kun Dig, og føler kun dig, og hører kun din Aande.

Guvern. (utaalmodig) Nu?

Vakiti. (arbejdende) Der er et Dyb herunder. Frygter du?

Guvern. Kun at du mig bedrager. Tør du see mig i mit Aasyn?

Vakiti. Er det fælere end Dødens? —

(Löfter Stenen. Döden afbilder sig i fortrukne Træk i Vakitis Aasyn. Hans sidste Blik söger Guvernörens, da det ikke finder Francis'. Idet han styrter i Dybet spejle alt samme Dödstræk sig i Guvernörens, og derfra i Johns. Nogle fly. Mellem dem Capitainen. Döden udbreder sig fra Ansigt til Ansigt. Kun de Elskende reddes nedsjunkne i hinandens Favn.)

Efterspil.

(Skibet ved en fremmed Kyst. Francis og Sami paa Dækket.)

Francis. Her er en yndig Ø. Her vil vi bo,
og prøve Sandheden af hvad jeg sagde,
at, om end Himlen grues over Jorden,
er det dog nok, om kun eet engelsk
og indisk Hjerte elske, til at faa
den atter til at smile over Jorden.

(Capitainen stiger op af Kahytten med Breve).

Capt. Bort! bort, i rum Sjø femti Mile
om dette Forbjerg. Døden er der alt.
Fra Skib til Skib, fra Ø til Ø, forstærket
med hærje'de Indiens Liigstank, springer den
for endelig at naa Europa, og
for første Gang at lade Indiens Kræfter
besejre europæisk Kløgt. Til England
snart rækker Indiens Hevn. Den aander
— den Indiens Vrede, Indiens Cholera,
der trænger Pesten bort for selv at rase —

i hede Vinde over Havet, og
forat omringe Verden puster alt
(som Flammer over Tag for Tag at naa)
den over Himalah, og strømmer gjennem
de trange Butans Dale, dannende
den store Ørken til et Dødsbassin,
der atter, dæmmet op, igjennem Altai
udgydes over Norden.

Francis. Før os da
til liden Holme midt i Havet. Derfra,
som Stenen Cirkler i det stille Vand,
vi atter sprede over uddød Jord
en voxende Velsignelse. Thi Døden
os ærer som Forsoningens Symboler.

Sami. Ja før os til en Ø i Verdens Hav,
for tvende Hjerter stor nok og en Grav.

Jan van Huysums Blomsterstykke.

En Buket til Fredrika Bræmer.

1840.

Anch'io sono pittore.
Correggio.

Johan (Jan) van Huysum.

(Födt i Amsterdam 1682, † 1749).

— „Hans Fader Justus, en middelmaadig Maler, gav ham den förste Underviisning; men siden gik han i Lære hos Naturen, der böd ham sine skjönneste Dötre til Mönstre. Han er Blomsterrigets Rafael; dets Beboere fremstillede han med uefterlignelig Troskab. Hans Blomstre prange i de skjönneste Farver og i naturlig Friskhed, som om Duggen just havde udgydt sine Perler over dem. Han anbragte ogsaa paa sine Blomsterstykker Insekter, Sommerfugle, Fugle, deres Reder med Æg o. s. v., alt i Naturens rige Pragtgevandt. Blomsterne satte han ofte i Vaser, zirede med skjönne Basreliefs. I Udförelsen hersker den höjeste Flid, og ved Farvernes, Oljens og Fernissens Tilberedning undgik han ombyggelig ethvert fremmed Blik, og iagttog den dybeste Hemmelighed. Han laserte i det Uendelige, selv Dækfarverne, og betjente sig derved af de klareste og varigste Farver, som ogsaa have beholdt sin Friskhed ligetil denne Tid. De Blomstre, som ere malte paa klar eller brunlig Grund, foretrække man for dem paa dunkel, og de blive særdeles dyrt betalte. En Sindssygdom, han undergik i sine senere Leveaar, havde ingen Indflydelse paa hans Kunst.“ (Naglers Künstler-Lexicon).

— „Det 18de Aarhundredes fortrinligste Blomster- og Frugtmaler; fölte sig især dreven til Fremstillinger af Planterigets Fostre, og indskrænkede sin Pensels hele Kraft til at udtömme al Kunst i den levende Efterligning deraf. Han naaede det Höjeste i sine Blomster- og Frugtstykker. Han forstod at udspejde Naturens Hemmeligheder, at fængsle den flygtige Blomstren i dens skjönneste Öjeblik og at naa det Höjeste i denne genre ved sine Farvers tryllende Sandhed og Mangfoldighed og ved det næsten Transparente i de fine Blomsterskabninger. Han var den Förste, som fremstillede Blomster paa klar Grund, og overtraf alle sine Forgjængere i Blödhed og Friskhed, i Farvernes Fiinhed og Liv, i Udtrykket af det Saftige og i de nöjagtigste Lysforhold. Han var saa iversyg i sin Kunst, at han ikke tillod Nogen at see ham arbejde. Hans Blomster ere skjönnere og sandere, end hans Frugter; Dugdraaberne og Insekterne han malte der-

til; have den höjeste Livagtighed. For hvert af sine Billeder tog han 1000—1400 Gylden; to af hans Akvarelltegninger ere i den nyere Tid blevne betalte i Holland med 10,000 Gylden." (Allg. deutsche Real-Encyklopädie).

— „Han overtraf alle sine Forgjængere i at male Blomster og Frugter, og hans Arbejder kom i et saadant Udraab, at kun Fyrster og de rigeste Privatmænd vare istand til at kjöbe hans Malerier. Den fineste Smag, den mest glimrende Kolorit, den kraftigste Pensel og den fuldkomneste Efterligning af Naturen give denne Kunstners Værker et uendeligt Værd. I Landskabsmaleriet taaler han Sammenligning med store Mestere; men i at male Blomster og Frugter har han aldeles ingen Sideordnet. Det Matte og Peltsagtige ved Frugterne, det Glindsende ved Blomsterne, det Gjennemsigtige ved Dugdraaberne, den livlige Bevægelse, han vidste at give sine Insekter — Alt er henrykkende i hans Malerier." („Allgemeines Künstlerlexicon, cfr. Pierers Encyklopäd. Wörterbuch.")

— „Naaede alene ved sit Genis Kraft den höjeste Rang i sin Kunst. Han har gjengivet i sine Blomster deres hele Sandhed, deres mest glimrende Farver med en saa blöd og behagelig Pensel, at Naturen ikke er sandere. Hans Frugter have et Transparent, især hans Druer, som lader Cellevævet see og Saften hvormed de ere opfyldte. Insekterne skulde man tro bevægede sig. Og hans Dugdraaber? Man fristes förste Gang, man seer dem, om end nærved, til at ville törre dem af, forat de ikke skulle skade Mesterværket." (Marquis d'Argens, Examen critique).

— „Han har, saa at sige, rivaliseret med Naturen. Friskhed, Ynde, Eleganz, Sandhed, Kolorit. Han skulde være Foraarets Gud, om Flora tilligemed havde givet ham sin Vellugt." (Galerie du Musée Napoléon).

— „Naaede i Blomster- og Frugtmaleriet en Fuldendelse, som overtraf Alt hvad man hidtil havde seet i dette Slags. Alle de Florister, som stode i Bekjendtskab til ham, kappedes om at meddele ham det Skjönneste, deres Haver frembragte. Han plejede at udarbejde de Studier enkelt, hvoraf han komponerede sine Malerier, og var, som man fortæller, saa egen, at han aldrig tilstedede Nogen Adgang, naar han arbejdede, og gjorde en stor Hemmelighed af Tilberedelsen af sine Oljer, Fernisser og Farver. Selv hans egen Broder maatte ikke see til naar han arbejdede, og det var kun med Möje man bragte ham til at undervise Margaretha Havermann, paa hvis Talenter han skal have været iversyg. Ærgrelse over en af sine Sönners Opförsel virkede saa paa hans Forstand, at han forfaldt i en Art Vanvid, som dog ikke havde nogen Indflydelse paa hans

Arbejder. Hans Stiil betræffende, da udförte han alt med Forstand og utrolig Flid, og laserte i det Uendelige, selv Dækfarverne. Dette er Aarsagen til at hans Frugter ere altfor skjönne, eller, forat tale tydeligere, til at de ligne Frugter af Vox eller farvet Elfenbeen; men hans Blomster, hans Insekter, Duggen og de enkelte Dugdraaber overtræffer Alt hvad man hidtil har seet i dette Slags. Om hans fortrinligste Arbejder give saavel Gool som Descamps Underretning." (Fiorillo, Geschichte d. zeichnenden Künste.)

— „Elskere af særdeles pragtfuld Fuldendelse sætte v. H. over alle Blomstermalere. Den Flid han gjorde sig med at vælge de mest skinnende og massiveste Farver, med at tilberede dem og rense Oljen, bidrager meget til den glimrende Friskhed ved hans Værker. Det hvide Grundanlæg paa hans Tavler eller Lærred, siger Descamps, var tilberedet med den störste Omhyggelighed og med en Reenhed, som befriede ham fra den Frygt, at see Farverne, som han anlagde med stor Utvungenhed, forrevne eller fordærvede derpaa. Alt er behandlet med Præcision, uden Skjödeslöshed, men ogsaa uden Törhed. Det Ru, det Glatte, det Flöjelsagtige, det Transparente, den sandeste og brillanteste Glands — alt dette findes her forbundet med hint touche, som Naturen anviser, og som hverken kan tilskrives Maneer eller Tilfælde. Vaserne, som han vidste at anbringe heldigt, og hvori han satte sine Blomster, ere ligeledes efter Naturen. Basrelieferne, ligesaa fine som det Övrige, ere godt sammensatte og af lærd Harmoni. Han havde den Smag, at formere sine Grupper saa, at de lyseste Blomster indtog Midten, og han betjente sig af den enhver Blomst egne Farve forat udföre Farvesynkningen fra Middelpunktet til Gruppens yderste Ende. Fuglereder, deres Æg, Fjedrene, Insekterne, Sommerfuglene, Vanddraaberne, Alt er fremstillet med den störste Sandhed, og frembringer den fuldkomneste Illusion." (Heidenreichs aesthetisches Wörterbuch).

I disse Domme stemme ogsaa „Lüdemanns Geschichte d. Mahlerei" og „Hirts Kunstbemerkungen" overeens.

I „Historische Erklärungen der Gemälde, welche Herr Gottfried Winkler in Leipzig gesammelt, Leip. 1768" findes netop det Stykke af v. Huysum, som er Sujet for nærværende Digt, saaledes beskrevet:

„Forskjellige Blomster ere samlede i et, med ophöjet Arbejde ziret, Kar, og opstillede i en Nische. Blomsterdronningen pranger ved den blonde gelderske Roses sösterlige Side, omgiven af skjöntstribede Tulipaner, blomstrende Valmu og hvide Narcisser, hvis Pragt spraglede Aurikler, fyldte Hyacinther o. s. v. og en Mængde af Foraarets spæde Skabninger forhöje med sin mildere Ynde. Spraglede Sommerfugle og forskjellige Insekter drikke Morgenduggen af deres Blade, som det hvilende Blik gjen-

nemtrænger og Zefyrens milde Aande synes spögende at ryste. Nedenunder paa Muren klæber den huuslige Snegl og til Höjre ligger en Fuglerede med tre forladte Æg. Maleriet er paa Træ, 2', 9½" höjt, 2', 2" bredt. Dets forrige Besidder var Hr. Dietrich Schmid i Amsterdam, hvem Mesteren skjænkede det som et Venskabsminde." Det er nu siden flere Aar i Hr. Stiftamtmand Thygesons Besiddelse. Der gjorde det det Indtryk paa Forfatteren, han her har sögt at meddele. Det omfatter med en noget mere detaljeret, om end ikke udtömmende, Beskrivelse end foroven, i en Vase en hvidspraglet Tulipan, og en dunkel, rödbruun af ægte hollandsk Pragtflor, en hvid Rose, to röde Roser, en Syringe, en brun Aurikel, Pintseliljer (Narcisser), en ildfarvet Valmu, en guul, dobbelt Flöjelsblomst, en dobbelt rödspraglet Nellik, en blaa Hyacinth, en Konvolvulus, en Forglemmigej, en halvaabnet Rosenknop og en Ridderspore. Dertil en Fuglerede med Æg, en Snegl med sit Huus, et Par flyvende Insekter og nogle Vanddraaber, som Beskuere meer end engang have villet törre væk.

Disse ere Delene af den beundringsværdige Komposition, som ikke kan forherliges af min, der vel er indgivet af Beskuelsens henrykte Öjeblik, men dog for fattig til ikke at trænge til nogen Overbærelse forat turde hede en Buket til den genifulde Malerinde, som har valgt Menneskehjertets og Livets endnu finere Blomster, end van Huysums, til Gjenstande for sin nydelige Pensel.

I.

Beskuelsen.

Plumpe Menneskebeundring,
som behøver Luft og Læber!
Mere plump end Dyrs Forundring,
der er taus og bly beskeden,
krænker du i din Tilbeden,
eller i Begejstringsheden; —
med din Elskovs vilde Brunst
du din egen Elskte dræber:
din tilbedte rene Kunst.

Ve, om nu, da jeg maa tale
(saa nødvendigt som at Brystet
stønner, naar det bliver krystet)
denne Draabe skulde dale
fra *van Huysums* Rosenblad,
af min Læbes Mundvejr rystet!
Foraarsvinden, yr og glad,
var af meer barmhjertig Hu:
Duggens Glands fra Lund og Hegn,
perlemoderagtig Regn,
gjemt i foldet Marikaabe,
hver en Draabe, hver en Draabe
har letsindigen den plyndret,
alle hen i Luften søndret
— *denne* ligger der endnu,
yderligt som Taaren baaret
bævende af Øjenhaaret,
yderst i dit Diadem,
yndige og blide Smerte,

som din Byrde triller frem;
skjøn som Perlen, der var værdig
til at være Stjernes Hjerte;
fuld som Magdalenens Graad,
fuld og tung og bristefærdig;
bristende, skjønt endnu heel,
som beslutningsmodent Raad
i tungsindig Engels Sjel.

O! saa herligt er det Mindste:
Draaben, der paa Bladet glindste.
Glindste? Ja er den ej svunden,
som et fuldfødt Ord fra Munden,
man ej kan tilbagekalde
i sit Hjertes tause Grund?
Thi den syntes jo at falde
af sin Vægt i hver Sekund.

Dette, at den evigt spiller,
evigt mæt af Glands sig runder,
evigt fylder sig og triller,
— det er Under over Under,
hvorpaa jeg forbauset grunder,
Kunstens Dyd, Naturens Fejl,
som at fængsle Lyden fast,
Luftens Svale i sin Hast,
Billedet i Kildens Spejl.

O, hvad sød vellystig Skræk!
Angst for Vind og Solens Straale!
Draaben, som ej meer kan taale!
Fluen, som vil flyve væk!
Sneglen der, som nu vil flytte
hen paa næste Blad sin Hytte!
Malte Blad, som vil sig hæve?
Fagre Blomsterliig, som leve!
O, hvad sød vellystig Skræk!
Mens jeg stirrer paa dem, møde

mig forvirret længst hendøde
Elskerinders Ansigtstræk.

Og, endskjønt I er' saa sande,
maa jeg tro, I aldrig gro'de
blandt de andre paa vor Klode,
men engang i Edens Lande:
Blomstre! at I derfor ere
Blomstre vel, men endnu mere:
Blomsterblomstre, disse liig,
som fortrylle os i Haven,
som en Aand i Himmerig
ligner Liget under Graven.

Ak, som denne Blomstbuket
maatte Kjærlighed see ud
med sin Sværm af Lidenskaber,
hvis en Elsker, mens han taber
sig i Favntag hos sin Brud,
fik sit Hjerte kløvt medeet,
saa man med et Aandeblik,
(hurtigt som man skimter Fligen
af Gespenst, der flygter just)
Øje paa dets Drømme fik,
paa dets uudtalte Higen,
paa dets Tankers Embryoner,
paa dets Ed, før den udtoner
i et troløst Aandepust,
mens den endnu ligger der
som en Nyfødt reen og skjær,
der engang skal bli' Forbryder,
paa dets Haab, før Vingen skyder
spæd som Blomstens Hjerteblad,
paa dets Tale før den lyder,
paa dets Fryd, før den bli'r glad,
og i Smiil om Læben flyder.

Hvor er slig en Lidenskab,
slig en Vellyst, kvalt af Smerte,
sligt et dæmpet Hjerteslag,
slig en Glød paa Elskovsmunde,
slig en blodig Hjertevunde,
som i Pragttulipens Gab,
denne mørke, selvfortærte,
krampestærke, syge Rødmes
natteagtige Skarlag!

Hvor er Kjærlighedens Sødmes
Frydberusningsøjeblik,
da Du Ja af Hende fik,
yndigt i de tvende røde
Roser, som hinanden møde!
Efter Kys en Tørst saa hed,
som de Begge brænde med?
Hvor maa Elskovs Anger lide,
Rødmes Blus med Bleghed stride
her i denne fulde hvide?
Hvor er fyrigt Frydbegjær
som i denne Nelliks Skjær?
Hvor et Blod, der saa kan gløde,
som dens fine, purpurrøde
Dugregn af Granater, ud
sprængt paa Perlens skjære Hud?
Andagt, naar den syner bedst,
seer paa fjerne Himles Fest
for det frelste Zions Helte,
ej saa fagre fine Telte,
som Konvolvlerne udbrede,
blaaere end Himlens Bund,
finere end Blusels Klæde
foran Brudens Ønskes Mund.
Uskyld har saa fiint et Blaat,
en saa skjær en Blegnens Kulde,
ej som Hyacinthen faa't;
Ømhed ej saa rig en Yden,

som Syringen der, den fulde:
hver en Smaablomst i dens Klase
er en liden egen Vase
af et halvklart Porcellin,
fuld af Honnings søde Nyden,
fuld af Sommerfugles Viin.
Er saa reen en Engels Hjerne,
Jomfrus Tanke, Nyfødts Drøm
og Martyrens Taarestrøm
som Narcissens blege Stjerne!
O, i den kan Helg'nen gjerne
al sin Tempelandagt spejle;
thi, saa rank den skjød, den har
sænket dog det fromme Hoved,
som om Gud i Bøn den loved,
som om Uskyld kunde fejle,
somom det en Syndskyld bar.
Og hvor malte sig en Tanke
i genifuld Ynglings Sind
ildig som paa denne ranke
Blodvalmues Luekind?
Og hvor mon saa fyrig Plan
i et Manddomshjerte tændes
som det Flammehvælv, der spændes
ud i denne Tulipan?
Og hvor sukkede en Bøn,
saa uskyldig og saa skjøn
som Kjærminden der, den slanke,
der saa ydmyg, bly sig klynger
— bly som tause Taares Tanke —
til en Moserosenknop?
Og hvor er den Skjald, der synger
godt som denne tause Lille
Blomstmystererne, de stille,
blot den engang, engang vilde
Rosenlæben lukke op?

O, hvis Knoppen vilde mæle,
hvis en Aand den vil besjele,
o hvor jeg den bede vil
(og med Ild maa Skjønne bedes)
at fortælle mig hvorledes
slige Blomster bleve til!

II.

Den hollandske Familje.

„*Alonzo de Tobar!* Hvor er du, Alonzo? Alonzo! Tapre Kastilianer! følger du ikke Obersten? *Adelante, Caballero! adelante!*"

*

Alonzo de Tobar, den ulykkelige Maler, som var bleven sit Fædrelands Erobrers, Ludvig XIV.s, hvervede Soldat, fordi han ikke kunde blive *Velasquez* eller Spaniens Stolthed, *Bartolomeo Esteban Murillos*, er bleven tilbage. „Fremad Walloner! Fremad! Obersten har givet Landsbyen til Priis. *Viva el coronel!* Han bryder sig ikke meer om nederlandske Landsbyer end Alba og Luxembourg, Djævelens Ven."

*

Alonzo de Tobar er bleven tilbage. Han, som de vilde Staldbrødre kaldte Sierras Ulv, og som aldrig blev tilbage under en Ødelæggelse af en kjættersk By, har vendt sin Hest, og bøjer sig grædende over Manken.

*

Fortvivler han endnu over den store Murillos's „Santa

Katharinas Trolovelse" eller over Velasquez's „Familje." Ha, der jage de sidste Kyradserer forbi og raabe: „Store Alonzo de Tobar! Lille Murillos! Tapre Kastilianer! følger du ikke Obersten? *Adelante, Caballero! adelante!*"

*

Har han hørt sin Moder jamre under Hovslagene, eller seet Madonna i Røgskyen, som alt vælter sig gnistrende, snart sort som Natten, snart hvid som en Sky, uhyre som et Bjerg frem over Kirken. Madonna begejstrede ham ellers til Ødelæggelse over Kjætterne, og den fanatiske Spanier ødelagde forat begejstres til at blive en Murillos og at kunne male en „Sta. Katharinas Trolovelse."

Thi da han stod foran denne i Domkirken i Sevilla, Murillos' Fødeby, da styrtede han til Jorden under Erkjendelsen af at han ikke var nogen Murillos. Og saa søgte han den franske Fane under de vildeste af dens Krigere, under Wallonerne. Han troede at opflamme Kunstnerens Begejstring og Kræfter ved at nære Fanatismens Gløed i en rædselfuld Krig mod Kjættere. Dem bekrigede *han*, mens han var hvervet til at bekrige det politiske Folk, hans Herres Fiender.

*

Ha, hvor seer Kirkens Blyspiir liigblegt ud imod Røgen, der knejser bag det, mørk, tæt, ubevægelig som et Bjerg, eller imod Luespiret, der skyder sig op af Choret stedse højere, prægtigere og dristigere? Ve! det skriger derinde, Kirken maa være fuld af Kvinder og Børn.

*

Wallonerne kjæmpe med hverandre i Døren om Byttet indenfor. Præstens Datter *Katharina* stod just Brud, da de brød ind i Landsbyen; og hun er i Forvirringen bleven tilbage, hun og hendes Brudejomfruer. „Alonzo de Tobar, vil du ikke være med?" raaber en Landsmand, idet han paa de Andres Skuldre svinger sig op i Chorvinduet, og seer ned i den flammende, kvindefyldte Kirke. „*Ah, Paraiso de De-*

monio! Ah, le paradis de l'enfer! O Helvedes Paradiis! Og Alonzo, du holder dig tilbage?“

*

Alonzo holder sig tilbage, bøjet over sin Ganger. Han bliver udstødt af de luxembourgske *fils perdus*, han mister sit Ulyenavn, han bliver hængt for sin Blødhed. Men den fanatiske Kastilianer med det hede Blod vil heller dø med Vanære, end lægge Haanden til *denne* Landsbyes Ødelæggelse.

*

Ve hans fortærte Sjel! Saamange nederlandske Landsbyer stak han Faklen til, jublende mellem sine Kamerader „*en la honra de nuestra Sennora!*“ men denne Landsby, *denne* var for yndig, Hytterne for nette, Kirken for ærværdig som en Præst imellem dem, Blomsterhaverne foran dem for nydelige. Vedbende og klatrende Roser havde flettet Gavlene sammen; Stokroser stode paa Vagt udenfor Dørene.

*

Et rædsomt Skrig fortæller, at Kirken tilhører Wallonerne og Flammerne. Det trænger forstærket ud igjennem den opbrudte Dør og igjennem det udstødte Chorvindu, hvorfra Katharinas Brudgom, med sin Brud i den ene Arm, har nedstyrtet Alonzos Landsmand. Han viser sig der i samme Øjeblik som Wallonerne mylre indigjennem Døren.

*

Takket være Fortvivlelsens Kræfter og sikre Trin! takket den gamle Vedbendes Arm! Den bar Bruden ned ved hendes Elskers Bryst. Alonzo har seet hende i Vinduet og da hun fra Rædselsstedet ilede ind i sin Faders, Præstens, Huus, dette der ved Siden af Kirken, det ærværdigste af dem alle, med de lyseste venligste Vindver, med den yndigste Blomsterhave udenfor, med den tætteste Efev over Taget, hvorfra allerede Flammerne slaa ud.

*

Alonzo de Tobar, Maleren, har seet Landsbyens, Provindsens, Nederlandenes Vidunder. „Katharina,“ mumler han

— og der kommer Liv i Rytterens nedbøjede Skikkelse — jeg har seet Katharina, *min* Katharina, ikke Murillos', og dog skjøn som hans. Ha, det var Murillos' Katharina forklaret! Hendes mørke Øjne ere blevne serafiske blaa, hendes Skabning meer gjennemsigtig, hendes Farve af en meer stjerneagtig Hvidhed; Aasyn, Udtryk endnu meer aandiggjort. Ha, Alonzo de Tobars „Katharina" skal overgaa Murillos' som en Engel overgaar det herligste Menneske!"

*

Alonzo er sprungen af Hesten. Han følger Jomfruen, der, med udstrakte Arme, som korsfæstet, stormer imod sin Faders Dør. „*O milagro de Dios!*" En graahaaret Mand, som, med Jubel i Øjet, medens Ansigtets Træk ikke saa hurtigt kunde give Slip paa sin Forfærdelse, aabnede Døren for de Flygtende, og modtog Pigen i sine Arme, raabte jo: „Katharina! O Gud være lovet!"

„Hun er en Katharina, og en Brud. Brudekrandsen flagrede fra hendes Lokker. *O milagro de Dios!* Det er et Vink fra Himlen."

*

Spaniolen er standset ved Døren. Han hører Psalmesang indenfore, og en Stemme derimellem som en himmelsk Harpes. „Himlen er barmhjertig; Alonzo de Tobar skal ogsaa blive Spaniens Stolthed, Kastiliens Malerfyrste, som den store Murillos er Andalusiens og Sevillas. Jeg har seet Murillos' Katharinas Søstersjel. Gud har seet Murillos' Katharina og skabt i hendes Billede en anden for Alonzo de Tobar."

*

Alonzo stormer rasende mod Døren. „*Ayuden los angelos!* Vanvittige, ville I ikke frelses? Taget brænder, Taarnet raver, Flammerne drive Wallonerne foran sig ud af Kirken og hid, hid! De ere frygteligere end Flammerne."

*

Derindenfor knælede Præsten, den ærværdige *Adrian*, med Bibelen opstrakt i de zitrende Hænder; ved hans Side

hans trofaste *Margaretha* og omkring dem først Familjens Stolthed, Bruden *Katharina*, der ilsomt havde fundet sin Plads: med den ene Arm om Moderens Hals, med den anden om sin Brudgoms, *Johans*, den blomstrende Yngling; saa den fromme, nonneagtige *Narcissa*, med den fine Stribe af Rødt paa de dødblege Kinder, Hun, hvis Elsker var falden i Leydenernes heltemodige Udfald; saa *Hyacinth*, den smukke, blaaøjede Dreng, og Søsteren, den slanke, fine *Elisabeth*; den lille *Benjamin* og Tvillingsøsteren *Anna*, „Anna liden," med Hovederne i Moderens Skjød og bedækkede af Barnepigen, den gamle trofaste *Magdalena*; og saa længst borte, næsten udenfor Kredsen, den ældste Datter *Klara*, hvis sørgelige Lidenskab for en fiendtlig Kriger — maaskee Narcissas Trolovedes Banemand — havde overgydt hendes Ansigt med en Bleghed, som dog vakte mindre Familjens Medlidenhed, end man skulde troet hos disse saa milde og gode Mennesker.

*

„*Ayuden los santos!*" De komme!" larmer Alonzo udenfor. „Afvejen! Huset tilhører mig." En enkelt Pallask høres imod mange. „De komme!" raaber Johan, ilende mod Døren. „Paa Knæ!" befaler den Gamle. „Gud alene kan redde." Og Kredsen slutter sig nærmere sammen. „Frels os! Wallonerne . . ." hviner Narcissa med Hænderne for Øjnene. „Vi ville blive frelste!" raaber Klara med et Skjær af Rødme paa Kinderne; thi hun syntes at have hørt sin Spaniers Stemme. „Ja, vi ville blive frelste" — jamrer Faderen hændervridende — „Gud være os naadig! Kom, Klara, mit Barn! Alt er tilgivet. Gud være lovet! Vi ville blive frelste. Thi Flammerne naa os før de Rædsomme — —"

*

Luerne rulle ovenover i store Bølger, Bjelker fra den brændende Kirke falde over Huset, ryste det i dets Grundvold, og støde Ilden Aabninger, hvor de kunne gribe ind.

*

„Herind! Herind, Kamerader! *La doncella aqui!*" Alonzos Landsmand, som jublede om Helvedes Paradiis, da han saa

ned i den kvindefyldte Kirke, har sprængt Døren. „*Abajo los hereticos!*“ Wallonerne styrte ind; Flammerne fra den anden Side. Alonzo har ikke kunnet standse dem. „Det er ham!“ skriger Klara, omfavnende hans Been. Han støder hende væk grusomt som han engang gjorde, og griber kjæmpende med sin vilde Landsmand, efter Katharina, der trækkes af sin Fader og sin Brudgom mod den anden Side, mod Flammerne. I samme Sekund — — —

— I samme Sekund . . .

Gud! Himmel! hvad er skeet?

Kirkens Taarn er styrtet over Huset, gjennem dets næsten gjennembrændte Tag. Alt er begravet: Alonzos Landsmand, der i rasende Begjær var sprungen midt ind i Kredsen af de Knælende, Katharina og hendes Brudgom, Moderen, Klara og de øvrige Børn og Tyendet, Alle undtagen Faderen og Alonzo, der hver paa sin Side befandt sig længst udenfor det Sted, hvor Indstyrtningen skede. Men Katharina var ikke længer imellem dem. Ve, Ingen af dem har Katharina!

Det var en skrækkelig Sekund, og dog var den foregaaende, da de vilde Krigere viste sig i Døren, rædsommere.

*

Langt bort vare de to Reddede slyngede. Lykken er Ulykkens Luner. Adrian vaagner. Det var Nat. Wallonernes Værk var fuldendt: Intet tilbage af Byen. Kun den af Nattekulden nedslaaede Røg laa som en blaahvid Sjø over Tomterne. En mørk Skikkelse bøjer sig over den Gamle. Han kjender Spanieren paa Hjelmfjederen, og trækker gysende Vaabenkappen, som denne af Medlidenhed har bredt over ham, over Hovedet. Stjernerne blikkede roligen ned, somom Intet var passeret, og Frøerne sang i Kanalen, der sneg sig langsomt hen gjennem Sletten. Kun Storkene syntes at sørge; thi de stode sammenflokkede ved Bredden med Hovederne under Vingerne. Ogsaa deres Reder vare brændte.

*

Om en Time dagede det alt. Storkene ere alt fløjne, da Spanieren ryster Adrian vaagen af en Søvn, der lignede Dø-

den saameget, at den ikke engang aandede. Var *Hun* din Datter, Gamle?“ spørger Alonzo med huul Stemme.

„Hvem?“

„Hun, Gamle! *la querida del cielo!* Du saa det, og maa forstaa mig.“

„Jeg havde fem: Klara og Katharina og . . .“

„Katharina; ingen Anden mener jeg. *O mea caritta!*“

Den Gamle leer ham op i Øjnene.

„Madonna! Han er vanvittig. Gamle, Gamle, saa saml dog dine Tanker.“

Adrian leer endnu voldsommere. Krigeren gyser.

„Var hun det ikke, var du ikke hendes Fader, men kun den kjetterske Præst, som skulde vanhelliget hendes Hoved med din Velsignelse, jeg kunde slænge dig ind i den gløende Aske; og det vilde være en Barmhjertighed.“

Den Vanvittige stirrer paa ham, og kryber sammen.

„Ve mig!“ mumler Alonzo. „Jeg har mistet mit Ideal, som skulde have ladet Alonzo de Tobar overgaa Esteban Murillos. Men varer en guddommelig Aaabenbarelse længer? Jeg vil ile tilbage til Spanien, og i et Kloster bede Himlen at gjengive mig hendes Billede i Erindringen.“

Den Gamle stirrer endnu, efterat Krigeren forlængst er borte — Han, der iler som rasende over Sletten, og som vilde blive hængt med alle sine ærgjerrige Malerplaner, om han stødte paa Eskadronen, hiin mørke Linje, der bevæger sig hist henne under Horizonten som Skyggen af en Sky.

*

Ha, der opdage de ham. Eskadronen spreder sig. Jagten begynder efter en Efternøler og Desertør. Men den trofaste kloge Hest, som søgte og fandt sin Herre, tager Tøjlerne til sig for ogsaa at frelse ham; og saaledes undviger *Alonzo Michael Tobar*, han, der blev den store Bartolomeo Esteban Murillos' heldigste Efterligner. Men det Værk, som giver ham en Plads imellem Spaniens Malere er en „Santa Katharinas Trolovelse,“ hvori han er original, og som tvister med Murillos' verdensberømte om Palmen, samt en „Familje,“ der ikke giver Velasquez'es meget efter. Idetmindste har den alle de søde Ansigter i Adrians Familje.

Men hvem kjender Alonzo de Tobar? Hvem kjender engang Spaniens Storhed, Spaniens geniale Storhed, som det besidder fordi det har vidst at bevare sin nationale Individualitet? Verden kjender kun Storheden af dets Ulykker.

III.

Gamle Adrians Blomsterbed.

Aar ere rundne. Der staar en Hytte, hvor Præsteboligen stod. Eensom staar den der uden Naboer. Omstrejfende Medlemmer af de Faa af Menigheden, som fik flygte, have bygget den for sin gamle Præst, som de fandt imellem Ruinerne.

*

Det er en smuk Foraarsdag. Solen skinnede ogsaa hjerteligt og fromt hiin Dag da Wallonerne ødelagde Landsbyen. Gamle Adrian sysler udenfor Hytten, saaende og plantende i den askeblandede Jord. Han veed, det er Pletten, thi han har fundet sin Margarethas Fæstensring der og et Skud af hendes Syringe udenfor Vinduet, hvorunder hun plejede at sidde med sine Børn. Han har alt faaet Liv i det; og nu saaer og planter han rundtomkring det, mumlende: „Gud vil give sin Velsignelse, Gud vil give sin Velsignelse." Fremmede gik mange Gange forbi og lo og sagde: „hvormange har det ikke brændt for uden at de ere blevne gale?"

*

Men hvem skulde tro, at den gamle Gartner, som graver saa ivrigt og dog afmaalt, som passer saa nøje at vande og bedække sine Planter, som sysler saa vever i sit Bed, skulde være afsindig? — Hans Haar var vel hvidere, men glat og

skinnende som før, hans Kinder rødere, hans Øjne klarere og ildigere. Og han kunde lee for sig selv, gnidende Hænderne af inderlig Fornøjelse, naar han opdagede et Skud, et Blad mere paa sine kjære Planter. Da mumlede han: „Gud vil give sin Velsignelse!“ og han bøjede sig, korsede, og hviskede den hellige Velsignelse over dem.

*

Det led om lidt. Syringen skjød. Alting blomstrede omkring den. *Holland*, Floras Yndlingsbund, havde aldrig baaret saadanne Vidundere af Fuldkommenhed og Skjønhed. Det var en Sommeraften efter en mild Regn. Enkelte Draaber laa tunge og fulde igjen paa Bladene. Med sitrende Læber sad den Gamle over sin blomstrende Skat.

— — „O min Sjel, o vær nu stærk!
Bær Vorherres Underværk!
Dø ej, Hjerte, som maa standse,
at min Aand kan bedre sandse,
at, i Lytten til dets Banken,
ikke den forvilder Tanken!
Døv mig ikke, om du daarer,
om du tryller og beruser,
du Henrykkelsens Musik,
som i mine Øren suser!
Søde Graad, ej blind mit Blik!
Lad mig see med disse Taarer,
som med tusind Øjne klart,
som med alle Stjerners Fakler,
det Mirakel af Mirakler,
som er bleven aabenbart!

Ve det Vanvid, ve mig Stakkel,
ve mig meer end Øjeblinde,
tvivlte jeg om Guds Mirakel!
Slaar vel Solen i sin Glands,
højest paa sin Middagstinde,
klart som *Dette* Syn og Sands?
Maa mod Klippen knuste Pande

saa dens haarde Tilvær sande?
Føler Moderen saa sandt
af sin vellystfulde Smerte
Livet af sit Elskovspant?
Elskeren, at det er Hende,
Hende kun, den Sukbegjerte,
paa hvis Mund hans Læber brænde?

Naaden, dette milde Hjerte
i trefoldig Guddoms Aand,
større Under gjør paa Under
med hans Almagts venstre Haand,
end i Drøm selv Englen blunder,
mens hans Viisdom, forat maale
Dybets Dyb og Fjernets Fjerne,
forat styre vilden Stjerne
strengt og stramt med Solens Straale,
for Kometerne at tøjre,
lede Alt saa regelret,
at selv Ormen fatter det,
kun har Brugen af den Højre.

O hvo prøvte Almagts Styrke?
Og hvo saa til Viisdoms Tinde,
til det Lys, af Soles Mørke
og af Stjerners Mulm ernært,
hvori Englene er' blinde,
hvori Tanken blir fortært?

Mennesket i Brystets Hule
kan sit eget Hjerte skjule, —
Hvo har i Algodheds seet?
Hvo Barmhjertighedens Skjød,
hvor Undfangelsen er skeet
til det Under, som er fød?
Fødes ej i helligt Løn
Støvets Barn og Syndens Søn?

O hvo turde da vel see
Naaden i dens Fødselsve,
i den Stund, af Almagt svanger,
da Guds Kjærlighed undfanger
Underet, den lader skee?

Jeg har seet det! O *Margrethe*,
hvilke Undre ere skete!
Gud ske Lov for Sands og Sind!
Gud ske Lov jeg er ej blind,
som min gudsforgangne Klage,
der var blindere end Steen,
djervere end Hjobs i Støvet.
Alt er kommet jo tilbage,
Alting som i gamle Dage,
Alt igjen som Foraarsløvet;
Ingen fattes; ikke En.
Gud i disse Blomstre givet
atter har jer Alle Livet.
Gud har eders Sjeles Blod
gydt i disse Planters Rod,
saa jeg hvert Lineament
seer i Blomsten velbekjendt,
hører elskte Hjerters Banken,
føler Pulsen læser Tanken,
seer bekjendte Øines Straaler
i de fine Blomsterskaaler,
klart som nogensinde før.
Ja, hvad Under Gud dog gjør!
Tidens sønderbrudte Krands
har han atter sammenbunden;
smigrende som Ammemunden
hvisker til min vakte Sands
gamle Dage ved mit Øre.
O hvad Toner faar jeg høre!
Margarethas Stemme leer
blidt som Lærken under Grenen,
den som rasler paa Syrenen;

Blomstens fine Violet,
Blaat og Rødt i Hvidhed badet,
endnu dæmpet meer bag Bladet,
er — o tør jeg løfte det?
tør et Underværk jeg granske? —
jo grangiveligt og ganske
hendes Sløjfes egen Let,
som hun sad der dagligdags,
med det fromme Hoved bøjet,
over Søm og Strikketøjet,
syslende med Alleslags!

Jeg var meer end blind, om ej
jeg min *Annalidens* Øje
flux gjenkjendte grant og nøje
her i denne Glemmigej.
Ak, jo meer jeg seer paa den,
kjender jeg mit Barn igjen,
skilner jeg grangivelig
min fra andre Glemmigejer.
Gud, mit Barn, velsigne dig,
Du har slynget, som du plejer,
Armen om din Tvillingbror:
Rosenknoppen der, som gror
Glemmigejen min ved Siden:
Benjamin og *Annaliden* . .

Over Begge med den rene,
fulde, sølvertunge Draabe,
har et Fløjelsblad sig lagt.
Det er gamle *Magdalene*
med sin Graad og med sin Kaabe,
paa sin ømme Ammevagt.

Og mit Syn er ej saa blindt,
at det kjender ej min egen
Elsklingsdreng, min *Hyacinth*,
frem i Hyacinthen stegen.

Hvor var slig en Dreng blandt Drenge,
slank og sværmerisk og from?
Hvor er slig Vidunderblom
i alt Hollands Blomstersenge?
O jeg seer i denne fine
amethystne Kalk den ømme
sværmeriske Josefsmine,
hvormed han fortalte Drømme.
Og naar Drømmen saa var ude,
Hovedet Fantasten bøjed,
blegnede og nedslog Øjet,
som de fuldtudsprungne af
Hyacinthens Blomstre lude,
naar de første Duft udgav.

Favreste Konvolvel, fiin
som en Serafs Aandedræt,
fanget af en Cherubin
i et Blomsters Maskenet,
i en død Blaaklokkes Liin,
du er min *Elisabeth*,
Hyacinths Tilhørerinde,
som ham kunde bedst forstaa,
med de store Øjne blaa
af sin Tro aldeles blinde.

Kjendte jeg mit Barn, mit bedste,
havde jeg en Faders Hjerte,
om jeg ej *Narcissus* Smerte
her i Pintseliljen læste?
om jeg ikke meer forstod
hvorfor hun er uden Blod,
paa hiint skarpe Purpurskjær,
paa hiint sikkre Flammebilled,
af den Fæstensring, som brødes
kun af Døden, som den Dødes,
som paa hendes Kinder spilled,
paa den hede Draabe nær,

som jeg angest saa paa Kinden
i Fremtindren og Forsvinden?
Ve, sin Stribe af Karmin,
Arret efter Smertens Bid,
Dødens Judaskys indsvi'd,
bærer endnu hendes Kind!
Stjernen er ej hvid som denne,
syge Perle ej saa bleg
— (Liljen, som af Mulden steg,
er jo vistnok ogsaa Hende),
Dybets Glød, Korallens Brand,
solskinmættede Rubin
tindrer ej saa hedt som hiin.

Ve, om efter disse Mærker,
som hvert Øjekast forstærker,
om jeg da med grum Forstand,
med en Ravnefaders Vilje,
med et indbildt Blik, som al
Glæde fra sig selv bestjal,
kunde skilne mellem disse,
mellem denne Pintselilje
og min døende Narcisse!

O hvad Jubelfryd opdager
jeg til denne Time spart!
Søde Øjeblik, der bruge
Tiden kun af Pilens Fart,
af et Glimt fra Solens Øje,
for den hele Gift at suge,
for det Bitre at fordøje
af saamange Dages Klager,
af saamange smertebulne,
jammerfulde, taaresvulne
Nattetimers vaagne Ve!
Lever jeg? Er bristefærdigt
Oldingøje bleven værdigt,
til sin Salighed at see

saa fuldstændigt aabenbaret,
før velsignet Død har klaret
med sit Pust hans Øjesteen?
Se der mangler ikke En!
Der i Rosen ved sin Rose,
se, der er jo Brudeparet,
Katharina og *Johan!*
Kjærligheds Apotheose,
Katharina og *Johan!*
Begge i hinanden tabte,
i hinandens Billed skabte,
vexle deres Hjerter Slag
under Taarers Sammenblanden,
i et evigt Favnetag,
vexle deres Øjne Lys,
tænde Straaler i hinanden,
vexle Læben Saligheder,
høje, endskjønt tause, Eder
i de endeløse Kys.

Salig er jo Bryllupsstunden,
slugt af Flammen, gjenoprunden?
Himmelnaadens milde Graad
gjorde Asken frugtbarvaad,
mine egne Taarers Kræfter
dugged tæt og lunkent efter,
hede Stønnen af min Vaande,
mine Bønners varme Aande
lokked da fra Busken Skud
begge mine Roser ud:
Katharina og *Johan*,
begge disse sammenbøjde,
i hinanden saa fornøjde,
morgenrøde, morgenfriske
Roser, som isammen hviske —
Katharina og *Johan.*

som jeg angest saa paa Kinden
i Fremtindren og Forsvinden?
Ve, sin Stribe af Karmin,
Arret efter Smertens Bid,
Dødens Judaskys indsvi'd,
bærer endnu hendes Kind!
Stjernen er ej hvid som denne,
syge Perle ej saa bleg
— (Liljen, som af Mulden steg,
er jo vistnok ogsaa Hende),
Dybets Glød, Korallens Brand,
solskinmættede Rubin
tindrer ej saa hedt som hiin.

Ve, om efter disse Mærker,
som hvert Øjekast forstærker,
om jeg da med grum Forstand,
med en Ravnefaders Vilje,
med et indbildt Blik, som al
Glæde fra sig selv bestjal,
kunde skilne mellem disse,
mellem denne Pintselilje
og min døende Narcisse!

O hvad Jubelfryd opdager
jeg til denne Time spart!
Søde Øjeblik, der bruge
Tiden kun af Pilens Fart,
af et Glimt fra Solens Øje,
for den hele Gift at suge,
for det Bitre at fordøje
af saamange Dages Klager,
af saamange smertebulne,
jammerfulde, taaresvulne
Nattetimers vaagne Ve!
Lever jeg? Er bristefærdigt
Oldingøje bleven værdigt,
til sin Salighed at see

farveløse Solgransstunder,
Skjebnens Pust mod Døden hvifter
henad Livets Ørkenslette; —
du demantne af Sekunder,
som er engang allerede
kommen himmelsendt igjen,
ej saa troløst og saa let,
som de andre dig omskifter;
du maa frydbelæsset dvæle
til mit Hjerte vinder Mæle,
til det mestre kan sin Tanke,
til det engang bliver træt
af saa maalløst, stærkt at banke,
til det engang bliver mæt
af den søde Fryd at græde,
medens mine Læber juble,
medens Øjet straaler, medens
brudte, vilde Ord (og dog
skjønne som af Salighedens
ubekjendte Himmelsprog)
stødende paa Tungen snuble,
somom ikke jeg var klog.

O det er somom en stille
lummer Regn faldt i mit Hjerte,
somom Knuden af min Smerte,
Dryppestenen af min Ve,
Sorgkrystallen i mit Sind,
opløst i Velsignelse,
ud i denne Graad maa trille
over hele vide Jorden,
hyllende dens Bjerge ind
i en skabningssvanger Sky,
i sit lunkne Mulms Neddignen
svangrende den med Velsignen,
til en frydfuld, skyldløs Vorden
svangrende dens Dyb paany.

O hvor har jeg nok af Mæle,
for at tale ud min Lyst?
nok af Hvælving i mit Bryst,
nok af Luft, af Rum, af Lyd,
ømme, zitrende og høje,
for i Toner at besjele
denne Overlast af Fryd?
nok af Spejle i mit Øje
forat fange op det Hele?
nok af Sandser for at nemme?
nok Erindring for at gjemme?
nok af Tanker forat fatte?
nok af stærke Nervestrenge
for at bære Glæden længe?
nok af Hjerte for at dele
Ømhed nok til mine Skatte:
til *Margretha*, til de tvende
Smaa, som smile næst ved hende,
til *Narcissa* min, som skranter,
Hyacinth med Drømmermine,
troende *Elisabeth*,
aldrig af hans Undre mæt,
til min Stolthed, *Katharine*,
til de dyrebare Panter,
Himlen atter mig betro'de
frem i disse Blomster grode,
disse der, min egen Æt?

Ve mit Ravnefaderhjertes
sløve mosbegroede Steen!
Jeg har kunnet glemme Een
af mit eget Kjød og Been:
stakkels *Klaras* Dødnigsmertes
blege Billede i denne
hvide Rose, som er Hende,
hende Selv. Se Blusel kjæmper
end paa Kinden jo som før
i det Rødmende, som dør,

farveløse Solgransstunder,
Skjebnens Pust mod Døden hvifter
henad Livets Ørkenslette; —
du demantne af Sekunder,
som er engang allerede
kommen himmelsendt igjen,
ej saa troløst og saa let,
som de andre dig omskifter;
du maa frydbelæsset dvæle
til mit Hjerte vinder Mæle,
til det mestre kan sin Tanke,
til det engang bliver træt
af saa maalløst, stærkt at banke,
til det engang bliver mæt
af den søde Fryd at græde,
medens mine Læber juble,
medens Øjet straaler, medens
brudte, vilde Ord (og dog
skjønne som af Salighedens
ubekjendte Himmelsprog)
stødende paa Tungen snuble,
somom ikke jeg var klog.

O det er somom en stille
lummer Regn faldt i mit Hjerte,
somom Knuden af min Smerte,
Dryppestenen af min Ve,
Sorgkrystallen i mit Sind,
opløst i Velsignelse,
ud i denne Graad maa trille
over hele vide Jorden,
hyllende dens Bjerge ind
i en skabningssvanger Sky,
i sit lunkne Mulms Neddignen
svangrende den med Velsignen,
til en frydfuld, skyldløs Vorden
svangrende dens Dyb paany.

saa dens haarde Tilvær sande?
Føler Moderen saa sandt
af sin vellystfulde Smerte
Livet af sit Elskovspant?
Elskeren, at det er Hende,
Hende kun, den Sukbegjerte,
paa hvis Mund hans Læber brænde?

Naaden, dette milde Hjerte
i trefoldig Guddoms Aand,
større Under gjør paa Under
med hans Almagts venstre Haand,
end i Drøm selv Englen blunder,
mens hans Viisdom, forat maale
Dybets Dyb og Fjernets Fjerne,
forat styre vilden Stjerne
strengt og stramt med Solens Straale,
for Kometerne at tøjre,
lede Alt saa regelret,
at selv Ormen fatter det,
kun har Brugen af den Højre.

O hvo prøvte Almagts Styrke?
Og hvo saa til Viisdoms Tinde,
til det Lys, af Soles Mørke
og af Stjerners Mulm ernært,
hvori Englene er' blinde,
hvori Tanken blir fortært?

Mennesket i Brystets Hule
kan sit eget Hjerte skjule, —
Hvo har i Algodheds seet?
Hvo Barmhjertighedens Skjød,
hvor Undfangelsen er skeet
til det Under, som er fød?
Fødes ej i helligt Løn
Støvets Barn og Syndens Søn?

som med Blegħed Smerten dæmper,
med de dunkelhvide Emmer
af en nedbrændt Lidenskab,
Kalkestøvet af Ruinen,
som hun under Blidhedsminen
sønderknust i Hjertet gjemmer
af sin Freds og Uskylds Tab!

O mit Barn, se til din Fa'r!
Rose hvid, som *Klara* var!
Han er ikke længer vred
paa din syge Kjærlighed,
Han har intet Blik, som rammer
knusende sin knuste Jammer;
Han har intet Øjekast
for at skjære hvad der brast;
Han har kun en Faders Hjerte
og Velsignelser i Munden
og en Smerte for din Smerte,
og et Taredryp for Vunden,
Taarer af balsamisk Glæde;
thi jeg ogsaa dig har funden:
Ingen mangler i min Kjæde.
Alle ere jo tilstede
saa lyslevende og sande,
at jeg ikke kan forblande
Sandheds Syn med Sandheds Skin.
Thi det sværges i min Sjel,
derpaa mine Øjne bande,
kjendende jer altfor vel:
Blomsterne ej *skulle* være
eder blot i Fantasi'n,
eder, mine Børn og Viv,
men forvist de Eder *ere*,
Eder ja til Sjel og Liv,
Eder ja i Ansigtstræk,
Ejendommelighedssind,
Karakterens fødte Mine,

Smilene, som præge ind
sine sommerfuglefine
Spor, idet de flygte væk.

Og jeg hørte eder tale,
hvis min Sands ej laa i Dvale,
hvis ej Dødens Gravmos alt
spirede i Ørets Spalt.
Men hvad mere Sands behøves?
Øjet seer, om Øret døves,
Alt er blomstret frem igjen,
Alting som i gamle Dage
dugget til af Himmelen,
giver Jorden det tilbage,
Alting som i Bryllupsstunden,
da min Lykke folded ud
alle sine Hjerteblade,
spredende sin Krones Straaler
mere ud end Himlen taaler,
da dens modne Blomsterskud
højere mod Sky var runden
end de Himmelske tillade,
just i det Moment den brast
paa den vrede Almagts Bud
ned med Flammerne i Grunden,
og for hen med Gnistens Hast.

Derfor — o er det Sekunden,
atter nu med Liv begavet,
frem af Tidens Bæger runden,
da min frydberuste Lykke
blev i Rædslerne begravet,
som i denne sig fornyer?
Derfor mangle heller ikke
Flammerne, de røde Skyer
fulde af Dæmonens Blikke,
bragende af Helveds Latter.
. . O der gløde frem de atter.

Ve mig! frels! . . O frelst er Alt,
siden over er Sekunden,
da sig borende i Grunden,
Taarnet brændende nedfaldt.

Derfor denne Tulipan,
(ægte „Admiral Enkhuisen“)
som sit Flammedyb bedækker
fuldt med hvide Emmers Flekker,
ikke *er*, men *kun* betyder,
Huset, da det stod i Brand,
og den Valmu' der, som skyder,
pralende med Flammer ziret,
over Bedet, den er Spiret,
da det svimlede og faldt.

Denne Zwiebel dunkelrød,
(„Admiral van Liefkenshoek“)
lig en Nat i Luer sat,
lig et Baal med Nat bemalt,
Døden livlig, Livet død,
fyrig-kold og kraftig-mat,
lig en nedslørt Kjempestyrke,
tryllebundne Dæmonshu,
den betyde skal hin mørke,
gaadefulde, fromme, vilde,
barske, milde Spaniol,
som i Rædselsstundens Nu
turde sig mod Skaren stille,
somom Helved han befo'l:
Han med Dommen paa sin Pande
halvtens ud af Naadens Skrivt
i et herligt Træk udslettet,
Han med Lidenskabens Brande
sydende i Smertens Vande,
med sit Smiil af Kummer mættet,
fuld af Honning og af Gift.

som jeg angest saa paa Kinden
i Fremtindren og Forsvinden?
Ve, sin Stribe af Karmin,
Arret efter Smertens Bid,
Dødens Judaskys indsvi'd,
bærer endnu hendes Kind!
Stjernen er ej hvid som denne,
syge Perle ej saa bleg
— (Liljen, som af Mulden steg,
er jo vistnok ogsaa Hende),
Dybets Glød, Korallens Brand,
solskinmættede Rubin
tindrer ej saa hedt som hiin.

Ve, om efter disse Mærker,
som hvert Øjekast forstærker,
om jeg da med grum Forstand,
med en Ravnefaders Vilje,
med et indbildt Blik, som al
Glæde fra sig selv bestjal,
kunde skilne mellem disse,
mellem denne Pintselilje
og min døende Narcisse!

O hvad Jubelfryd opdager
jeg til denne Time spart!
Søde Øjeblik, der bruge
Tiden kun af Pilens Fart,
af et Glimt fra Solens Øje,
for den hele Gift at suge,
for det Bitre at fordøje
af saamange Dages Klager,
af saamange smertebulne,
jammerfulde, taaresvulne
Nattetimers vaagne Ve!
Lever jeg? Er bristefærdigt
Oldingøje bleven værdigt,
til sin Salighed at see

i Papav'rens Knops Skarlag;
Kirkens eget brede Tag
i dens Blomsts udslagne Flammer;
Spaniolens vilde Jammer
(som han viste sig i Døren
blodig; rædsom, dog kanskee
forat redde Alle fored
enten Flammens Rædselsdød
eller ind hans Landsmænd brød)
i den mystiske, tilflorte,
krigerrøde, munkesorte
Pragttulipes aabne Bæger,
hvori Nat og Flamme leger.

O jeg elsker disse Syner!
O jeg seer med Kjærlighed
Blomsten, som saa skummelt lyner,
Farven, som er bleven heed.
Disse Blomsters skjønne, tyste
Rædsler kun mit Minde skrække;
mine Øjne de forlyste,
Læbens døde Smiil de vække.
Thi de høre ogsaa med
til den samme Time jo,
da hengivnest var min Tro,
til den samme Time, da
højest var min Salighed,
da min Sjel var Himlen næst,
Støvets Tanker længst ifra,
lettest under Rædslers Tyngde.
Thi det var jo just Sekunden,
da jeg elsked Mine mest,
da os Døden Alle fandt
som os Rædslen sammenbandt,
i hverandre sammenslyng'de
og med Herrens Lov paa Munden,
uden Knurren derblandt.

O hvormed har jeg fortjent
dit Mirakel, store Gud?
Skulde — o det var ej meent!
Ormen tør ej tale ud! —
Skulde, ja, om ej du Selv,
Du, den Helligste og Største,
fjernere fra Engles Første,
end fra højest Himmels Hvælv
dybeste af Havets Kilder . .
skulde ikke Du, du Selv,
Du, hvem intet Navn afbilder,
Du, hvem Verdner Blomster ere,
Græs, som Dybderne maa bære,
men kun En af Engles Orden,
en blandt Aanderne Ophøjet,
som har Vælde over Jorden,
have, i din Naade stærk,
gjort det store Underværk,
for at se en Orm fornøjet,
for sin Herre Gud at ligne,
naar han, efter Seklers Rækker,
slukke Stjerner gjenopvækker
i de Rum, der døde ud,
— o! da beder jeg, o Gud,
at Du Englen vil velsigne,
der har været god som Du,
mægtig med barmhjertig Hu,
mægtig i hvad der er herligst,
mægtig til sin Gud at ligne,
kjærlig — o som du er kjærligst!
Da jeg beder — Tys!

*

En høj, statelig Mand, med en Guldkjæde med Oraniens Portræt paa den prægtige sorte Fløjelsvams, med en Diamant-agraffe paa Baretten, en Bors hvorigjennem Guldet blinkede og Daggert ved Siden, fulgt af en Dreng med en Vase fuld

af Blomster, triner over Gruushobene igjennem Hyldebuskene, der omgav gamle Adrians Plet. Han slaar dem tilside. — —

IV.

Jan van Huysum, Blomstermaleren.

„Vær forsigtig, *Navnlös*,“ siger den Fremmede, „disse Ruinernes Blomster ere prægtigere end Haugernes. De have suget sine Farver af Blod og kalkede Been, og Luerne have tilberedet Jorden.“

*

Den Gamle forskrækkes. Dog rejser han sig ikke fra *Margarethas* Græsbænk. Ellers plejede kun Storkene, der vare vendte tilbage, fra en af de igjenstaaende Muurtinder, eller Hovedet af en nysgjerrig uskyldig Øgle imellem Stenene, Hyrdedrengen fra den nærmeste Landsby, en Zigeuner eller en ligesaa ilsom Vandringsmand at see ind til ham.

*

„Ha!“ raaber den Fremmede. „Hellige Himmel! Naar saa mit Øje saadanne Blomster? Disse har du ladet spire for mig, for mig alene. Bort med disse elendige Vandskud, Dreng, som du gjemmer paa! Disse skulle blive mit Underværk, som de ved Himlens Velsignelse ere blevne Jordens.“

*

Adrian. „Du har Ret, Fremmede. De ere det ved Himlens Velsignelse.“ Og han mumlede atter:

„Ve det Vanvid, ve mig Stakkel,
ve mig meer end Øjeblinde,
tvivle jeg om Guds Mirakel!“

Den Fremmede: „Du maa overlade mig dem, Gamle."
„Nej, nej, nej!"
„Du maa. Jeg vil betale dem."
„Du kan ikke. Tro mig, du kan ikke."
„Tror du?" Og han kaster sin Guldbørs til Adrian.
„Ikke med dine Øjne, ikke med dit Hjerteblod."
Den Fremmedes Ansigt blev skarlagenrødt. Hans Øjne funklede. „Jeg har sagt dig, Gamle, at jeg maa. Der er Prindsen af Oranien og hans Gave!" Og han kaster sin Guldkjæde og Diamantagraffen for Adrians Fødder. „Er du fornøjet?"

„Dine Diamanter opveje ingen af disse Dugdraaber paa mine Blomster. Men forfærd mig ikke! Dit Øje er skrækkeligere end din Tale. For Guds Barmhjertigheds Skyld, hvad vil du?"

Den Fremmede har trukket sin Daggert. „Ikke dit Liv, men Blomsterne."

„Ja de ere Liv! Afsindige rør dem ikke! Ved din og min Salighed, de ere Liv, de ere Liv!"

„Just derfor. I denne Sekund maa jeg have dem; i næste ere de ikke som i denne."

Han knæler alt ved Blomsterne. Den Gamle springer op med Forstenelse i sine Miner. Den Fremmede har alt Staalet paa Rosenknoppens Kvist. Han skjærer. I samme Øjeblik udstøder Drengen et Skrig, og styrter om med Haanden paa Hjertet. „*Benjamin, Benjamin*, mit Barn!" hviner Oldingen, og synker tilbage med Døden i sit Aasyn.

Den Fremmede vrister Vasen af Drengens Haand.

„Hvad gaar af dig, Dreng? *Navnlös, Navnlös*, min Dreng, fik du ondt af denne stærke Blomsterduft? eller har en Slange stukket dig?"

Kvisten med Rosenknoppen er af, og Drengen er død.

*

„Hvad er dette? Ha, der var
Blod paa Kvisten, som jeg skar,
Blod som i en Vunde aaben.
Og en Draabe paa mit Vaaben.

Men nu er jo alt forsvundet;
Smerten vel, men ej min Angst
midti Glæden for min Fangst,
er jo lykkelig forvundet.
Rædsel! var da min afsjelte
Yndlings Livsenssnor forbundet
her med denne Knop? og dvælte
da hans Genius i den?
Men sit Liv med den han delte?
Dobbelt, med fornyet Kraft
synes det indblæst igjen
i den friske Purpursaft.
Knoppen synes vakt af Dvale,
vaagen Gejst i sig at hilde,
og dens Læbe, blot den vilde,
digtende at kunne tale.
Jeg maa derfor raskt mig skynde,
ende, som begyndt at synde;
jeg maa skynde mig før du,
Rosengejst, forandrer Hu,
før du lyster at forlade
dine saa forvandte Blade."

*

Den Fremmede omfatter Blomsterne med skjælvende Hænder. „Der er Rædsel heri, men jeg maa fortsætte, medens denne Gartner, som er vanvittig i sin Gjerrighed, og skjuler sine Mysterier i denne Afkrog, ikke kan forstyrre mig."

Han seer paa den besvimede Olding, og dvæler endnu.

„Ha, hvo har negtet *Jan van Huysum*, Blomstermaleren, en Buket?"

*

Inden tre Sekunder prange *Adrians* Blomster i Malerens Vase. Der er ingen voldsommere, hensynsløsere, selvkjærligere Lidenskab end Kunstnerens. Den kjender ikke Grændser, Ret eller Synd. Den griber efter sin Lysts Maal med Gigantarme, fordi den tror den har et Gudehjerte.

*

Da han med et begejstret Blik løftede den fulde prangende Vase op, vaagnede den Gamle.

„O min Gud! min Gud! de ere dræbte“, jamrer han med Hænderne for Øjnene.

„Forat leve evigt, siger den stolte Maler, svingende Vasen højt.

„Sørg for Drengen. Han var min Plejesøn og kanskee dit Barn.“

„Ja, ja, han var det . . min *Benjamin;* og du har myrdet ham, myrdet dem Alle, hans Sødskende, hans Moder og hans Fader, som forbander dig med den rædsomste af Forbandelser, med Forbandelse af dit eget Barn indtil Vanvid af Sorg over dit eget Barn. Ja, hvis Gud gjør en Tusinddeel Lige for Lige — du skal forgjæves trygle om Guds og dit eget Barns Barmhjertighed og om at dit Staalhjerte skal kunne briste, om at kunne dø som jeg.“

*

Og den Gamle havde slæbt sig hen til Drengens Liig. „Djævel!“ stønnede han endnu, „du veed ikke hvad du har gjort.“ Han sukkede endnu engang og saa ikke mere.

*

„Men jeg veed hvad jeg *vil* gjøre, og hvad jeg *kan* gjøre,“ raabte Maleren, fordybende sine Blik i den herlige Buket. Men da han saa Oldingens Øjne brustne og hans ærværdige Haar udslaaet over Drengens blege Dødstræk, da zitrede det igjennem hans store nervøse Skikkelse; men han mumlede dog endnu, idet han bortfjernede sig med et sky Blik, „ja jeg veed hvad jeg *vil* gjøre. Hvo har negtet *Jan van Huysum* en Buket?“

Jan van Huysum malte *Adrians* Blomster. Der fløed aldrig et herligere Mesterstykke fra hans Pensel. Samvittighedsnag, eller maaske heller en angst- og anelsesfuld Overspændthed, drev hans Geni til det højeste. Han arbejdede med den unge medicinske Novizes bankende Hjerte og ilsom-

me Haand, som ved Midnatstide anatomerer et stjaalet Liig. Han syntes stundom at see Aanders Aasyn i Blomsterne, og da var det ikke langtfra at Adrians Forbandelse gik i Opfyldelse. Fra dette Øjeblik, da han stillede Vasen foran sig og udspændte sin Ramme, begyndte han at indestænge sig, naar han arbejdede; han blev menneskesky og melankolsk, men herligere i sine Arbejder end nogensinde.

Man holdt disse Egenheder for Træk af en Originalitet, der tilhørte hans Geni, og Flere, end man skulde tro, vare fornuftige nok til at tænke, at dersom Jan van Huysum ikke var saa bizar, vilde han heller ikke male saa herlige Blomsterstykker eller være *den* han var.

Men man rystede paa Hovederne og trak paa Skuldrene og gjorde Miner til hverandre, da den store Mester begravede Blomsterne paa det omhyggeligste i viet Jord, da de vare visnede, og bad over dem.

Hans ugudelige Søn stod hos og spottede og lo ad sin Fader. Det var et af de Træk af hans Slethed, som lod Adrians Forbandelse gaa i Opfyldelse. Thi Gud hører den Døende; og Følelsen af at have begaaet en Forbrydelse og Anelsen om at have overskaaret nogle af Naturens hemmelige Strenge, som bandt hiin Gamles Hjerte til Tilværelsen, forberedede hans mørke, imodtagelige Gemyt for den Skjebne, der virkelig rammede Mesteren: Vanvid — som det hedte, over sit Barns Slethed.

Der var ogsaa andre Aarsager. To Smerter greb hans Hjerte paa engang, naar han mumlede stille hen for sig: „Benjamin! Benjamin!“ Det var i de tungeste Timer. Da lettede han sig ved at pensle paa Rosenknoppen.

*

Han arbejdede stedse paa sit Blomsterstykke. Det blev aldrig fuldkomment nok. Han syntes at erindre en ny Skjønhed hvergang han lod Haanden synke og strøg sig over Panden, som vilde han stryge alt bort indtil Benet. Han nænnede aldrig at give Maleriet sit Udødelighedsmærke — visselig ikke nødvendigt uden for sløvere Øjne for *de Heems*, Blomsterdigterens, Skyld, „Blomsteraltarets“ genifulde Skaber, han,

som forholder sig til *van Huysum* som *Pereira* til *Velasquez* og *Alonso de Tobar* til *Murillos*. For hver Gang han greb Penselen til sit Navnetræk kom der nogle Uefterligneligheder af Fluer, Snegler og et Fuglerede og ogsaa et Par Blomster uden hiin hemmelige Betydning til, som Ting, hvorved han søgte at tilsløre for sig selv Hovedgruppens Betydning og at skuffe sig selv med at det var den blotte Natur han havde malt.

*

Endelig engang i et lyst Øjeblik — Blomsterne syntes at bøje sig imod ham, Rosenknoppen at aabne sin Læbe og at bede — sætter han Penselspidsen atter til forat gjøre Trækket: „*Jan van Huysum fecit*."

Det er paa den Plads, hvor Blomsterne ere jordede, han opløfter Maleriet i dets Belysning. Han smiler. Jan van Huysums Sjel tilstaar for sig selv i dette Øjeblik, at det er fuldent.

Da falder en Draabe fra den klare Luft derpaa. Den udsprænges over Blomsterne. Under! Smaadraaberne blive siddende, evigt siddende, fastere end Diamanten i sin Klippe, paa Katharinas Rose og paa de andre Blomster, hvor de falde.

„Gamle! du er forsonet," jubler Mesteren. „Det var din Taare." Og han fuldender Navnetrækket, og Rolighed vendte fra den Stund tilbage i hans Hjerte.

*

Ingen veed hvilke Aander der ere ovenfor ham. Men undertiden mærkes dog deres Nærværelse af følsommere Sjele, og det er somom Taarer faldt i vore Hjerter.

Ja visselig det var gamle Adrians Taare, som faldt fra den klare Luft. Det er Adrians Forsonings- og Beundringstaarer, som sidde de endnu i de mirakelherlige Draaber paa *Jan van Huysums Blomsterstykke.*

Aar runde. Havet omtumler ikke sit Bytte forunderligere

end Tiden gamle Mesteres Malerier, fordi Menneskene ere begjærlige efter det Guddommelige i samme Forhold, som dette er sandseligt. Derfor ile Malerierne, hvori dette er Tilfælde, fra Haand til Haand igjennem Aarhundrederne, medens et Digt vilde do af Boghyldestøv eller endnu forsmædeligere, om ikke Pressen reddede det ved at gjøre det almindeligt som Brostenene.

Ogsaa dette Digt vil desuagtet dø før Jan van Huysums Blomsterstykke gjennemlever et Aar til af sin Udødelighed.

*

Aar runde. Der var Udstilling i Louvre af Napoleons Kunsttrofæer. Spaniens, Italiens, Nederlandenes Mesterværker havde den store Ørn bragt hjem til sit Rede under den høje Kolonnade. Der var ogsaa „Santa Katharinas Trolovelse“ af Alonzo de Tobar, Velasquez's „Familje,“ en „Familje,“ af Alonzo de Tobar, og den store Jan van Huysums Blomsterstykke. Galleriet var fuldt af Beskuere.

*

Men Publikum havde mindre at bestille med at beundre Mesterværkerne, end med at spotte ad en ung Mand, som paastod, at der var en Lighed, han følte meer end han saa og kunde forklare sig, imellem en af Roserne paa Jan van Huysums Blomsterstykke og Alonzo de Tobars Katharina, ja imellem enhver af Blomsterne og Individerne i hans „Familje“ efter Velasquez. Det lod ad ham som de Forbigaaende ad gamle Adrian.

En høj, alvorlig, sortklædt Mand nærmer sig Fantasten. Publikum viger ærbødig tilside. „Følg mig!“ siger han venligen, „Du er Maler.“

Det var Mesteren *David*, som førte *Gros*, „Amor og Psyches“ Maler, som sin Discipel til sit Atelier.

Siden David ikke var haardere, tør jeg ogsaa, uden Frygt for et Publikums Latter, som neppe veed, at det, ifølge hiin Regelløshed for Malerværkers Omtumling, besidder i sin Midte

Jan van Huysums Blomsterstykke, aabenlydt sige, at det forekommer mig som om der ogsaa finder en mystisk Lighed Sted imellem hiin Amor og Psyche og de to Roser paa

Jan van Huysums Blomsterstykke.

— — Ak søde Rosenknop, hvad er det for et Eventyr du har fortalt mig om *Jan van Huysums* Blomsterstykke, mens jeg hensank i Beskuelsen deraf?

„Men nu veed jeg dog hvorledes
slige Blomster bleve til.“

Svalen.

Et Skjærsommermorgens-Eventyr

for Mödre, som have mistet Börn.

1841.

Min Söster Augusta

paa Jelsø

fortalt.

I.

Salig, salig er den Skabning,
baade Menneske og Dyr,
som, det første Dagen gryr,
endnu medens Nattens hvide
bløde Taager sig fornøje
med langs Bækkene at glide,
førend langsad Østens Høje
Solens Lejr af Purpursky'r
sine Telterækker spænder,
Gud den første Hilsen sender,
første Hilsen, første Lyd
af det Skabtes Tak og Fryd!

Uden Ord, dog er dens Klang
fyldig Knop af Ord, et Hylle
for en herlig Tempelsang,
og den gjemmer
i sit Udraab Chor af Stemmer,
som de Himmelske fortrylle.
Som i Knoppen
Palmetoppen
med de høje gyldne Fjere
allerede
er tilstede,
ligger i den første Lyd
af den vaagne Skabnings Fryd
Psalmens Højhed, Hymnens Ære,

Bønnens Magt, trefoldig stærk,
mægtig til et Underværk.

Bed da førend Spurven kvidrer,
at dens Uskyld ej dig røver
Æren, som din Skyld behøver!
Bed da førend Aspen zitrer
i den første Morgenvind,
endnu medens Duggen glitrer
over Nattesfinxens Spind,
medens Tidslens Fjederhattte
hvidne af dens Perleskatte,
førend Engens Klokker blaa
endnu har begyndt at gaa,
slagne an til Ottesang
af et Vindpust, med en Klang,
som ærbødig Englens skarpe
Øre over Sky fornemmer:
hvor i deres Dyb de tunge
Sølverblomsterkolber runge
over alle disse Stemmer,
susende fra Græssets Harpe.

Da benaades vil, kanhænde,
med et Eventyr din Sjel,
som i Himmelen vil ende;
Aanden, hen i Syner reven,
i Henrykkelser forvildes,
mens dit Øje, i Sekunden,
den er i sin Flugt forsvunden,
ligner blegt en bortebleven
sjunken Kildes
aabne tomme hule Grav.
Mens det synes som du blunder,
somom Syn og Sands er borte,
gribe Englevinger under
Tankens orkesløse Svæven
langsad Dalens Taagebund,

og i Bønnen fra din Mund,
i den første Lyd deraf,
føres du af en Seraf
gjennem Paradisets Porte,
og *Du* faar, som aarlest beder,
en Sekund
af de Frelstes Saligheder
for den tabte af din Blund.

Thi naar Nattens Stjernekroner
sænkes ned i Hvælvets Sale,
Aander dale
ned med dem, og tause lytte,
Menneske, de ved din Hytte,
om ej aarlest derifra,
ej fra Fuglens Rede, toner
Skabningens Halleluja.
Og den første Bøn ledsage
de med jublende Musik
til Miskundsomhedens Øre;
ja, naar ingen de fornemme
fra de følesløse Munde,
døde som de lukte Blik,
lytte de med Mismodsklage
til den første Fuglestemme
fra de taageslørte Lunde.
Held da aarlest Sanger! Lejde
vinder han i Falkens Fejde;
Engle vare
ham mod Fuglefængersnare;
Skyttens Piil
samler Dug kun i sin Iil,
gjennemborende det Blad,
under hvilket Fuglen sad;
gyldne Kugle over Kirken
ikke mere sikker glimrer
end aarvaagne Sisiks lille
gyldengrønne Bryst, der skimrer

frem fra øverst Top paa Birken,
mens han hvirvler ud sin Trille,
dristigt vendende sin Bringe,
som beskyttet
af et Tryllepandsers Ringe,
mod en Høg, som over Byttet
i den høje
Furu blunker med sit Øje.

Bed da aarle til Din Skaber,
at Du ej mod Fuglen taber,
at ej, efter Engles Dom,
den er mere god og from!
Lad med dem din Tanke mødes
førend Morgenskyen glødes,
før aarvaagne Lærkes Slag
vinder Himmelens Behag!

Førend Erlen gaar i Badet:
(det i Alchemillebladet)
førend Duggens Perler fulde
af Konvallens Skaaler rulle,
endnu medens Rosens hede
Læbe suger paa dens Iis,
maa du bede,
yde Skaberen din Priis!

II.

Rosenbusken og Svalen.

Ak, hvor var imorges vel,
før det dagede, min Sjel?
I en Bøn, skjønt uden Mæle,
jublende, skjønt lydløst sagte,
kun med Ord af Hjertebanken,
pralte jeg idag med Tanken,
at af hele
Skabningen, af alle Sjele,
Gud jeg bragte
første Hilsen fra det Skabte.

— Over perlehvide Enge,
endnu medens Hvenegræsset
luded fuldt af Dug belæsset,
Blikket længe
irred om, indtil det tabte
sig med et,
blindt for alt, i Dunkelheden
af de Rosenhegn, som stænge
rundtom Engens lille Eden;
og min Sjel forsvandt med det.

Ha, der under Buskens Nat
hvor det glimred, hvor det gløded,
hvor det lyste i det dunkle
Tusmulm i det tætte Hegn!
Som om alle Kviste bløded,
draabemodne Rosenknopper
overaltifra fremfunkled,
ludende mod Jorden ned,

lig en Regn
af Rubiner og Koral,
Carneoler og Agat,
tryllebunden i sit Fald.
Som om alle Blade græd,
hang en Skat
af demantne Taaredopper
stjernestraalende derved.

Da, imens med anspændt Agt
Øjet stirred,
indtil Synet sig forvirred,
paa den Flors Vidunderpragt,
var det som om Sind og Sands
kom i Flamme af dens Glands,
som om Rosenbuskens Brand
tændte mine Tanker an,
og min Sjel blev reven hen,
hen igjennem Himmelen,
hen i Luers Flugt, — hvorhen?
Ej jeg vidste, men jeg søgte,
medens Flugten sig forøgte,
mens mit eget Selv jeg tabte,
Ham, der mig og Busken skabte.
O, det var en Bøn, saaledes
som af Himlens Aander bedes:
uden Tunge, uden Klang,
kun med Følelsernes Rhytmus,
Tankens stumme Bølgegang,
Sjelens Tale,
den hvis Ord, de tause, klare,
paa dens dunkle Dyb sig male
som en Stjernebilledskare,
men i flyvende Omskiften
af bevægte Straaletræk,
som om, Nattens Bund henover,
Stjerneskriften

løb i Skjønhedslinjers Vover
snelt som Talen vejres væk.

Da, da hændte det min Sjel,
da i Bøn til Gud den steg,
medens Jordens Syner veg,
som om den var sagt Farvel
med den Dødes Læbe bleg,
da mod Himmelen — saa snel,
som fra Bunden af en Kilde
Stjernedraaben, hvert Minut
ud af dens Krystaller skudt,
sig mod Spejlets Flade skynder —
andagtsluende den il'de,
mødte den, paa Grændsen af
Skuet over Jordens Ynder
og de Frelstes Paradiser,
hvor dens Tinder,
som et omvendt Stjernehav,
en for en, som slukt, forsvinder,
mens den gyldne Linje viser
sig af Palmerne, som lukke
Edens Dale
fjernt i Øst, hvor de fremdukke,
mødte den en ensom Svale.

Ha, mon Jorden den tilhørte?
Da har den, ej jeg Fortabte,
aarlest bragt af alt det Skabte
Morgenhilsenen til Gud.
Eller mon et Vindkast førte
den fra Paradiset ud?

* * *

O, Gud er miskundelig! Han ser Afmagtens Hjerte, og han benaadede min Sjel med et himmelskt Eventyr.

Yderst udpaa Svalens spændte
    spidse Vinger
tindred med en Glands, der blændte,
tvende Draaber ætherrene,
uden dog, hvor kjækt den svinger,
ned at rinde derifra.
Regnens Dryp paa Træets Grene,
Barnets Graad, Krystallen klar
sorte Kul imod dem var,
saa jeg tænkte: har den da
i en Lysets Kilde taget
sig et Bad alt før det daged?
Eller — mumlede en Tanke,
myggekjævet, fluemundet,
siden Svalen den misunded,
fuld af ond Bagtalens Givt —
skulde den, som vidt kan vanke,
have i en Klipperivt,
der hvor Fjeldets høje Branter
    styrte ned,
stjaalet sig et Par Demanter
forat pynte sig dermed?
Hvi er Skjønhed saa forfængelig?
Hvi . . ?

* * *

Gud er retfærdig. Han taaler ingen ond eller smaalig Tanke i sine Himle. De forstøde den som den høje Lufts rene Kulde øjeblikkelig støder Dampen tilbage som Iisslag til Jorden. Før jeg fik fuldendt, befandt jeg mig atter paa mit Sted med Blikket fæstet paa Rosenbusken. Endnu var der en natlig Dunkelhed under dens Hæng, Spurven sov endnu paa Taget, Natsfinxerne havde taget Farvel med Skabioserne, men ingen Sommerfugl var ude endnu.

Da var det somom Rosenbusken aabnede alle sine Knopper, og svarede mig som med tusind sladrende Munde: „Lad Fluerne og Myggene bagtale Svalen, den yndigste og letteste

af Luftens Fugle, Sommerens velsignede Budskab, den, som under Nilens Palmer tænker kjærligt paa, at Granerne højt i Norden vente sørgmodige paa dens Komme. Den sov under mit Telt inat. Jeg gav den at spise af min Honning, Dug at drikke af mit lifligste Bæger og Draaber af min fineste Balsam med paa Rejsen. Thi hvorfor skulde jeg være skjøn og ikke have et godt Hjerte?

Nu svæver den fyrige utrættelige rastløs ud over Verden, ud over Menneskene, forat dryppe sine Balsamdraaber i det dybeste Saar. Thi hvorfor skulde Fyrigheden, Skjønhedens Bejler, ikke have et godt Hjerte?"

*

— — Atter hæved
sig min Sjel. Jeg Svalen saa,
sænkende sig under over
Skyens melkehvide Vover,
og jeg frydedes paany.
Hvor den svæved!
hvor den svinged i det Blaa,
solforgyldt, skjønt i sit Gry
Solen bagom Aasen laa!
Hvor den svinged! hvor den svæved,
somom den optrak i Luften
med sin blanke
Vingespids et straalelet
gylden- og blaastribet Net!
Jeg den fulgte med min Tanke,
hvor dens Flugt mon videst vanke,
hvor de Balsamdryp, den bar,
foran tindred
som et Tvillingstjernepar.
For mit Blik sig vidt udspændte
Strøg paa Strøg, jeg ikke kjendte,
Egne, som jeg ej erindred.
. . Ha, det Brogede dernede,
Skyggerne, som sig udbredte,
Slangelinjerne, som vrede

sig henad den grønne Slette,
Jordens Kongeriger var.

Længe over Kongens Borg,
længe, somom tryllebunden,
Svalen svæved,
somom Jordens største Sorg,
tungere end Armods nagne,
under Kongens Purpurkaabe
hermelinbaldyret leved,
somom Vunden,
Utaknemlighedens slagne,
var i Kongens Hjerte funden,
hvori den sin Balsamdraabe,
kunde dryppe stille ned,
fuld af mer livsalig Fred
end den Tempelolje, som
salved ind hans Kongedom.

— — Ogsaa over mig den standste,
rysted Vingen allerede,
saa de dyre Draaber bævte.
Men da den med et fik se,
at jeg endnu kunde le,
at min Vrede
i mit Bryst, det blomsterkrandste,
aldrig over Aftnen levte,
dalte den paaskrømt kun ned,
pilende igjen afsted.
— — At og fram
fløj den over Armods Gam;
cirkled om den Syges Leje,
hvor der ikke haabtes mer;
strøg med sine Vingefjer
over en Forældreløs,
stødt af Frænder og af Præst
ud paa vilde Alfarveje;
nærmede sig allermest

stakkels jamrende Forførte,
fødende paa stenig Røs,
uden at man Klynken hørte
paa de øde Grændseheje;
syntes at sin Flugt den loved
Hvile paa en Enkes Hoved,
som vanvittigen omfavned
Graven over den hun savned.
Men bestandig fra sin Dalen
hævede påany sig Svalen,
somom stedse
større Smerte den erindred,
bærende i kjække Kredse
gjennem Luften trygt og fast
sit demantne Balsamdryp,
der fra Vingespidsen tindred
klart med Stjerneskudets Hast.

* * *

Ak, hvad Sorger kunne være store som Kongens? smerteligere end Utaknemlighedens skjulte Vunde? hvilke Sorger vildere end den Forfulgtes, tungere end Armodens? hvilke Smerter dybere end Angerens, bitrere end den Forladtes?

Der maa være en tilbage,
en, som dybere maa nage,
endnu en, som værre lider,
uden Lise i sin Klage,
uden Maal i sine Kvider,
uden Tanke, Trøst og Raad,
hadende at kunne haabe,
gysende for at opdage
en Helbreden for sin Smerte,
Bund og Grændse for sin Graad.
Thi med et sin Balsamdraabe
Svalen skjænket har et Hjerte.
Ej den længer kunde tvivle,

hvor tilsidst den skulde hvile,
hvem med største Ret tilkom
den velsignte Lægedom,
da den over Barnets Lig
saa en Moder bøje sig.

— — O *Augusta!* o min Søster!
Du, Du er den Lykkelige,
i hvis Smertes dybe Vunde,
somom Stjerner smelted, Draaber
af en himmelsk Balsam runde.
Sendebud fra Himmerige
kummersyge Hjerte trøster
med en Hilsen fra din Datter.
Alt Du smiler, thi Du haaber;
og Du atter
ser som Rosenbusken op,
fra hvis Rigdom faldt en Knop.

III.

Rosenbuskens Forklaring.

„Se!“ hviskede Rosenbusken paa Engen atter — og en Knop aabnede sig for hvert Ord i dens Tale, saa den lød som et Klokkespil — „se, hvorfor jeg elsker Mødrenes Sorg“. Og den lettede sit rankende Hæng op, mens alle dens Rosers Læber lukkede sig til Taushed som under et eneste Fingertryk, og spidsede sig oprette som til et Giv Agt. Og jeg saa da under dens Dunkelhed en liden Forhøjning af Græstørv, ikke større end et Brød, med et sort lille Pindekors nedstukket deri, og jeg vidste, fordi mit Hjerte sagde mig det, at *der*,

under den trofaste vogtende Busk, havde en ulykkelig Moder i Ensomhed jordet sit Barn.

„Spørg ikke!“ sagde Rosenbusken atter, idet den nedlod sine Grene og dens Blommer aabnede sig“. Men vil du vide meer, hvorfor jeg elsker Mødrenes Sorg, da vid, at en Svale har bragt mit Frø fra Marias, Jesu Moders, Grav i Bethania, at Kjærlighed har været lykkeligst og ulykkeligst i min Skygge, og at en Moders Hjerte der er brustet“.

„Ak!“ — udbrød jeg — „der maa være mer Sorg paa Jorden. Thi jeg saa, da du aabnede dit Skjul, at Svalen, som jeg syntes svævede over Aljorden, boede atter i dets Indre, at den drak begjærlig af dine Bægre, og gjorde sine Fjedre glindsende i din liflige Olje“.

„Hvad du har seet“ — svarede Rosenbusken med sin skjønneste Knop — „er kun et Billede paa det Himmelske. Svalen bader sig i min straalende Dug, og fører min duftende Balsam udover Engen, men Trøstens Balsam kommer fra den himmelske Kjærlighed, der omspænder Verden, ligesom mit Rosenhegn begrændser denne Mark. Børns uskyldige Sjele bo i dens Favn som de flagrende Smaafugle i mit Indres Dunkelhed. Dit Øje maa have mødt Svalen; men din Sjel en kjærlighedsfuld Engel, et Barns Aand, der vilde trøste sin Moder.“

* * *

Ha, hvorledes? Busken skulde
have Sandheden fortalt?
Jeg da have Verdens Alt
seet i den blomsterfulde
rosenbuskomhegnte Vang?
seet hele Jordens Sorg
i de Blommer, som saa bøjde
under Duggens Tyngde hang?
hist i stenig Røs en Borg?
og i Kongelysets Pragt
Kongen selv paa Borgens Højde?
seet eget Selv i Ranken,
hvorpaa Nesler gjøre Jagt,

saa den flyver over Planken?
Fattigdommens Nød og neppe
i hin kummerlige Skreppe?
Haabløs Syg, for hvem kun Døden
er den eneste Forandring,
i den gulnende Konvall?
En Forældreløs paa Vandring
hjemmefra sin Fædredal,
alle Frænders Dør forbi
vist blandt Fremmede til Nøden,
i et ensomt, brunliggraat
Græsstraa, midt paa vilden Sti
opskudt hvor den mest er traadt?
Seet Enkens Kummer i
enlig, nattespindomslørte
Klokkeblomst med Graad i Øjet,
over knuste Sidestengel
knælende med Hov'det bøjet?
Den af Mennesker Forstødte,
af en Djævel fult Forførte,
af sin Engel
i den værste Stund Forladte,
Hende, som blandt Stene fødte,
skulde jeg i dødsenshvide
Stenbræk have seet at lide?

Da har Rosenbusken kvalt
denne Gang med Vilje Hanget
til Vidundereventyr,
Fantasien vild og yr
inden Sandheds Grændser fanget,
og kun denne selv fortalt.
Øjet har i Luftens Øde
truffet med en Svale Møde
(Rosenbuskens Gjæsteven),
ørkesløs forfulgt hver Bugt
af dens hvileløse Flugt,
mens min Sjel i Himmelen,

over Synets Grændser stegen,
seet har, men ikke kjendt,
liden Engel, fra Guds egen
Naadekjærlighed udsendt
forat trøste dybest Smerte:
skyldløs Barnegejst, der skulde
gyde Trøstens underfulde
Balsam i sin Moders Hjerte.
Og forvexlet i hinanden
har sig Øjets Syn med Sindets
i fantastisk Sammenblanden.
Dog, om rigtigt jeg har mindets
Engelen, den hulde Trøster,
    tør jeg gjette,
at den var, min elskte Søster,
    ingen anden
end dit eget Barn: *Alette.*

Jöden.

Ni blomstrende Tornekviste.

Χάρις.

Norges Storthing

helliges

disse Medfølelsens Udgydelser

for den berömte, fortjente, ulykkelige

Green af Menneskeslægten,

hvis fremtidige Forhold til Fædrelandet

det skal afgjöre.

Qvod felix patriæ faustumque sit!

I.

Sandhedens Armée.

Ord? Som Verden saa foragter?
Ord i Digt?
Endnu meer foragteligt!
Ak, hvor usle disse Magter
til at fegte
for den Sandhed I fornegte!

Lyn bør slaa og Tordner rulle
foran *den*.
Sendt tilhjælp fra Himmelen,
Legion af Engle skulde
sine Fløje
sprede viden om den Høje.

Ak, hvi kommer, himmelbaaren,
Den ej selv?
synlig, med en Stjernes Hvælv
til en Hjelm om Panden skaaren?
Bedre, bedre
fløj dens Flugt med Sværd til Fjedre.

Ak, hvi har den sine Telte
ikke spændt
skinnende paa hver en Skrænt?
Ak, hvi har den sine Helte
ikke givet
Herredømmet over Livet?

Mørkets Vold er stejl at storme.
Overtro
hviler fast paa Søjlers Ro.
Talløs som Ægyptens Orme
er den sorte
Fordomshær ved Templets Porte.

Fremad dog, I usle Rader!
Hær af Ord!
Eder Sejren dog paa Jord
lovet er af Lysets Fader,
naar I tjene
Sandheden, hans Barn, alene.

Fremad, Ord, I Sandheds Helte!
En avant!
Adamshjerterne engang
blive eders Sejerstelte.
Straaler spile
vil dem ud til eders Hvile.

Fremad, med Viziret lettet,
Sandhedsord!
Thi den største Magt paa Jord
Eder er af Gud forjettet:
at I kunne
ikke dø, I Sandhedsmunde!

Derfor modige, I Dverge!
Sandheds Sag
sejrer kun i Nederlag.
Stormer Løgnens Ørkenbjerge!
Hen I vejre
dem og Fordoms Taagelejre!

II.

De Tre.

Hvilke skjønne Templer for Menneskekjærligheden ere ikke Orientalernes offentlige Herberger? Tyrker og Bukharer have sine Karavanserajer, Perserne sine Khaner, Hinduerne sine tempellignende Hvilesteder, Beduinen og den vilde Kabyl sine ukrænkelige Marabuer, og Alle uden Forskjel ere hjemme under Araberens Telt. Var han rigere, og boede han ikke spredt over Ørkenen, skulde han ogsaa bygge Karavanserajer og Khaner for den Fremmede; thi disse ere ikke andet end en forherligende Forvandling af det Fædrenetelt. Det er den samme Teltets Gjæstfrihed, som har aabnet disse store Kvaderhaller, hvorunder den rejsende Tyrk sætter sin Ganger, og gjør sig det mageligt, Armenieren trækker sin Kamel ind, Jøden og Nazaræeren finder Plads for sin Bylt og sig selv i de altid aabne Gjæsteceller.

Enhver Religion har et mildt og kjærligt Hjerte. Disse velgjørende Indretninger skyldes den, vi Kristne tro besidder det haardeste. De ere religiøse i sin Oprindelse, hvad enten de saa ere opførte paa offentlig eller privat Bekostning. Det Sidste er ofte Tilfælde. Den fromme Mahomedan eller Hindu testamenterer og legerer til disse Herberger, ligesom den Kristne til Kirker, Klostre og Hospitaler. Det er den hele Menneskeslægt, han vil i sit Hjerte vel, naar han enten stifter et saadant Herberge med Porte til alle Vindens Hjørner, eller han anlægger en Cisterne i Ørkenen, eller leder den friske Kilde til Dyrenes Hvilested. Han tænker ogsaa paa dem, den gamle, skjæggede, barske Filantrop, hvem Allah, Brahma og de Kristnes Gud velsigne!

Der er bag det døde Hav en Ørken etsteds i det brændende Syrien, som denne de Vantroendes Barmhjertighed har glemt — ikke fordi den ikke har opdaget den, men fordi Allah har netop ved Enden af Dagsrejsen givet den et naturligt Karavanseraj i en uhyre Platan med Rum, Ly og friskt Vand for en heel Karavan, om det skulde være. En Aften forsamlede Tilfældet derunder en *Mahomedan*, en *Kristen* og en *Jöde*. Neppe havde Mahomedanen, en Mollah (Præst), vandet sin Hest, før en sort Flek i Horizonten forkyndte ham en Fremmeds Ankomst. Det var den Kristne, en Munk af det hellige Bjergs Brødre. Et Muulæsel bar ham fra Haleb til Jerusalem. „Salem aleikum!" sagde Mollahen til Nazaræeren, som venligen gjengjeldte ham hans Hilsen i Guds Navn. Allerede tindrede de første Stjerner, og Sjakalernes Hylen hørtes, da Jøden, en Rabbin fra Damaskus, umærkeligt — thi han kom tilfods — traadte ind paa det lille Grønsvær, Kilden havde fremlokket under Platanen. I Salomons Tid havde den ogsaa opelsket denne, og som en god Fostersøn havde denne nu i Aarhundreder til Vederlag ernæret sin Fostermoder med sin Skygge. Ligesom Mødre, der gaa i Barndommen, sang den moderlige Kilde endnu stedse sin Ammevise. Ved dens Murmlen slumrede de tre Rejsende, efter venlig Samtale, endelig ind paa hver sin Side i hver sin Rodfordybning af det uhyre Træ, og ved dens Murmlen vaagnede de ved det første Morgengry.

Ørkenen laa under sin Taage inden sin Horizont som et uhyre violblaat Hav omcirklet af Bjerge fulde af Damaskus's prægtigste Roser. Paa et Sted i Øst var det som om Engle syslede bag et Rosenbjerg, og stak gyldne Landser ivejret som til et Telt. Solen var i sin Opgang, saa de tre Rejsende. Det rørte sig i deres Hjerter, deres Læber zitrede. Enhver af dem vilde hilse Gud paa *sin* Maade; men ak! Enhver af dem frygtede for at saare de to Andre. De havde vundet gjensidig Agtelse for hverandre under Aftenens Samtale; men nu — hvorledes skulde den gode Mollah kunne lydeligen paakalde Allah uden at forstyrre Nazaræerens og den jødiske Troeslærers Andagt, og omvendt. Og dog var Trangen til at udgyde sit Hjertes Følelse i det henrykkende Øjeblik og til at

takke den Højeste for hans Varetægt i det paradisiske Ly, de havde nydt, saa stor hos Enhver af dem, at deres Læber zitrede. Ingen brød dog Tausheden endnu. Stille og nølende spændte Mahomedanen paa sin Hests Sadel uden at blive færdig; Munken gik det ikke hurtigere fra Haanden med sit Muulæsel; Rabbinen snørede og snørede paa sin Bylt. Det var Mennesker af Ømfølelse for hverandre, af Agtelse for hverandres Tro. Allerede glimrede tusinde Straalelandser fra Spidsen af Rosenbjerget. I næste Sekund vilde den Højestes herligste Billede vise sig, og den Frommes Læbe skulde være taus? Den zitrede hos alle Tre; men ingen Bøn, ingen Lovsang tonede derfra.

Da paa engang begynder fra Platanens Krone, fra samme Green, en Bogfinke, en Drossel og en blodhalet Vipstjert sin Morgensang. Bogfinkens klare Triller sammenhvirvledes med de andre Tvendes til et herligt jublende Chor.

„Hvi dvæle vi, Brødre?" sagde de alle Tre. „Ja med hvad der ligger os paa Læben?" sagde Mollahen, bøjende sig tre Gange mod Jorden. „Med Jehovahs, den Højestes, Priis?" sagde Rabbinen, foldende sine Hænder over Brystet. „Ja, sagde den kristne Præst, korsende sig — „er dette ikke et Tegn fra Himmelen, at ogsaa vor Lovsang vil være den Højeste behagelig, om Udtrykket er forskjelligt?" Og pludselig, medeet, som fra Fuglene ovenover dem, udbrød de alle Tre, med et kjærligt Øjekast til hverandre, hver paa sin Viis, i en Lovsang til deres og alle Tings Skaber.

Mollahen sang:

„Allah! Allah! stor og god!
Evig være Allah priset!
Se, hans Ord i Lysets Flod
strømmer ud fra Paradiset!
Se, Prophetens store Bud:
„Allah dyrk og elsk din Næste!"
saaes over Himlen ud
i de milde Straalers Brud,
som til mindste Straa sig fæste.

Palmen i det Fjerne brænder
som et Kaabas Kuppelhvælv;
Græsset selv
sig i Bøn mod Østen vender;
Figenbladets rene Hænder,
badede i Duggens Daab,
løfte sig, som om de ville
blande sine Bønner stille
mellem Livets Fryderaab:
Allah! Allah! evig være
Pris og Ære!
Evig lovet
Han, som efter Ormen leder
under Bregnens kolde Løv
med sin Godheds milde Varme
for at mætte dens Behov!
Han, som breder
over Jordens Herres Hoved
og sekundbelivte Støv
Kjærlighedens Straalearme —
Allah! Allah! Pris og Lov!“

Rabbinen sang:

„Priset være Jehovah!
Naade er hans Strengheds Domme.
Se, hvor Skyens Bjerge bæve!
Serafim i Østen svæve . .
Se, hvor Vingerne de hæve!
Nærmere de stedse komme
til den Fromme
under højt Halelujah!

Edens Port er vidt oplukket.
Cherubim,
palmekronte Zadikim
vente der, at fange Sukket,
som fra Israel de høre.

Klagerne de herliggjøre
til et Chor af Jubelpsalmer,
som de føre
i Triumf til Naadens Øre;
vise for den Kummerbøjde
Sejrens Palmer
over Hvilens Thronehøjde.
Halelu! Se hist i Øst
Naadens Rosenkrands er løst!
Ud Cheruberne dens Knoppe
sprænge over Bjergets Toppe.
Hisset sig et Zion rejser
straalekrandset i det Blaa.
Salomonske Tempel knejser
gyldensøjlet ovenpaa.
. . Se hvor Purpurfløjler glede
i dets Indre!
Gyldenrøde
Arme syv paa Altarstagen,
som et Stjernebilled, tindre
frem i Mulmet af Skarlagen,
naar det kløver sine Vover.
Ovenover
Himlen fuld
hist af Davidsharper hænger.
Toner fra det slagne Guld
ud af Morgenskyen trænger.
Og til begge Sider flammer
langsad Horizontens Bryn
Teltene for Israels Stammer
bag en Front af Straalers Lyn.
Der har saligt Juda spredt
hen sig med den Stærkes Ret,
Rubens Teltes Perlerad,
Levis Taarne, Asser, Gad,
Sebulon i Palmeskygge,
Issaschar og Efraim,
Simeon og Benjamin,

frelste Neftali og Dan
og Manasse — de bebygge
Morgenrødens Kanaan.

Halelu! Priset være Jehovah!
Der er Morgen i hans Domme.
Deres Nat er engang omme.
Til den Fromme
engang vil Messias komme
straalende derovenfra."

Og *den Kristne*, Nazaræeren, sang:

„Lov og Priis Algodheds Gud!
Se, hvor Morgnens Glimt begynde
Herrens Ære at forkynde
og hans Navn at brede ud!

Se, hvor Græssets tætte Klynger
bøje sig for Ham, der tynger
ogsaa dette, i dets Dignen
under Duggen, med Velsignen!
Thi dens Vievand, det rene,
udsprængt over Græs og Grene,
vier Eng og Lunde ind
til et helligt Tempelklæde,
til et Altar Bjergets Tind,
hvor de Salige tilbede.

Hver en solbeskinnet Stengel,
Engens Slette bølger af,
er en Troens Støttestav;
hvert et Blad en vinget Engel,
hver en Kvist et Kors af Guld,
hvoraf Luften glimrer fuld.
Hver en Blomme solforgyldt
er en Kalk af Naaden fyldt.
Himmelsk Kjærlighed har omt

ud deri sit Hjerte tømt,
rakt saa Kalken, kront og fyldig,
hver Uskyldig,
som har Øje
for den høje
Himmelfart, som sig fornyer
dagligen fra Morgnens Skyer, —
for Forjettelsen, som skreven
over dughvid Eng er bleven
om miskundsom Kjærlighed,
lysende i milde Straaler,
strømmende i fulde Skaaler
over hele Jorden ned, —
om et Eden,
aabnet af Barmhjertigheden,
ringet ind af evigunge,
rosenfriske Morgengryer,
i hvis Skyer
Helgener i Engles Favn
første Gang med frigjort Tunge
jubelsjunge
den Unævneliges Navn."

Saa tonte det paa eengang fra de Troendes Bryst. De rystede hverandres Haand, og droge nu glade hver ad sin Kant gjennem Ørkenen: *Mollahen* drog ad Bagdad til, *Munken* til Jerusalem, *Rabbinen* til Damaskus. Men da de vare komne et Stykke ud i Ørkenen, var det somom samme Tanke standsede dem, og bragte dem til at kaste et Blik tilbage paa den gjæstmilde Platan, der nu laa i Fjernet ligesom en Sankt-Helenaklippe i Lufthavet. Den Tanke gjennemfor dem alle Tre: hvad, om Fuglene, som lærte os at tilbede i Sandhed, vare tre Engle, neddalede fra Himlen, fordi de ynkedes over vor Skrøbelighed?

III.

Skibbrudet.

„Himmel, frels os! Dette sorte
Strøg derborte
er ej Skyer; det er Land!
Det maa Norges Kyster være;
og hvor nær vi Døden ere,
viser os det krappe Vand."

Saa en enkelt Stemme skriger.
Stormen stiger;
Ingen hører heller paa.
Men i Alles aabne Munde
staar det kvalte Raab: „tilgrunde
inden en Minut vi gaa!"

Ak! Saa lang en Frist ej gaves.
Alt begraves
førend ud Sekunden randt.
Skibet, knust og overskyllet,
som en Gejst i Jorden tryllet,
flux 'for fulde Sejl forsvandt.

Men hvor Hvirvlen hvidest bryder,
op den skyder
langt om længe dog en Mand.
Det er Passageren: Jøden.
Ham alene, frelst fra Døden,
slynger Brændingen tilland.

Var ej Alles Time kommen,
var alt Dommen,
at han skulde overbord.
Thi hvorfor mon kom vel Nøden,
tænkte de, om ej for Jøden,
den Fordømte, som ej tror?

Til Amerika, hvor Aandens
og hvor Haandens
Frihed findes, stod hans Med.
I Europa blev ham Brødet
altfor bedskt, i Taarer blødet,
og hans Kind af Skam for hed.

Braadsjø, flux tilbage hastet,
har nu kastet
halvdød ham mod Kystens Væg,
som iblandt Europas Lande
løfter sig som Fries Pande
over Trælles lave Præg.

I en Revne mellem Stene,
hvor alene
Muslingen kan Fæste faa,
har han ind sin Højre kilet,
Venstren stræber, vidt udspilet,
Tangens glatte Busk at naa.

Kun et Greb endnu, og inde
vil han finde
sig i Frihedstemplet da:
bagom Kystens barske Rygge
i de frie Nordmænds trygge
gjæstfri Filadelfia.

Havet, kun tilbagegledet,
bedre ved det:
Døningen sig frem igjen

skyder, liig en Midgardsslange,
opad Klippen forat fange
Ham, som klæber sig til den.

Sugende den greb ham, førte
i oprørte
Bølgers Grav ham ud paany —
ak! som om den vidste, Norge,
det berømte, frie, borge
vilde ej en Jøde Ly?

IV.

Juleaftenen.

Hvo mindes ikke
et Vejr, han tror, ej Himlen meer kan skikke?
et Vejr, som om hver Sjel, fra *Kains* til den,
Gud sidst fordømte,
den Jord forbandede, fra Helved rømte,
som fristed dem at svige Himmelen? . .

Et Vejr, hvis Stemmes
Forfærdelser ej mere kan forglemmes?
Thi Alle tænkte: det maa være sendt
for *min* Skyld ene;
Orkanens Tordner mig, kun mig de mene:
min Synd er bleven Aanderne bekjendt . .

Et Vejr, hvis Styrke
kan lære Præst og Troende at dyrke
Dæmoner i det Element, hvis Brag

den Gamle høre
fra Barnsbeen kan i sit bemoste Øre . .
et Skyens Jordskjælv, Luftens Dommedag? . .

Et Vejr, som rysted
den Stærkes Hjerte i dets Skjul i Brystet,
et Himmelvejr, hvori sit eget Navn
han paaraabt hørte
af Aander, Stormene forbi ham førte,
mens hver en Trætop hylte som en Ravn?

Men Ravnen gjemte
sig selv i Klippen, Ulven Sulten tæmte,
og Ræven vovede sig ikke ud.
I Huset sluktes
hvert Lys, og Lænkehunden indeluktes. . .
I sligt et Vejr, da faar du Bønner, Gud!

* *
*

I sligt et Vejr — det var en Juleaften —
da Nat det blev før Dagens Maal var fuldt,
befandt en gammel Jøde, nær forkommen,
sig midt i Sverigs Ørken, Tivedskogen.
Han ventedes til Bygden denne Side
fra Bygderne paa hiin, for Julens Skyld,
af Pigerne med Længsel, thi i Skræppen
laa Spænder, Baand og alt hvad de behøvde
for Morgendagen, Andendag og Nytaar.
Det gjorde Længslen spændt, men ikke bange;
thi endnu havde „Gamle-Jakob“ aldrig
den svigtet nogen Juul: Han kom saa vist
som Juleaftnen selv.

I sligt et Vejr . .

„Tys! var det atter Stormen,
som hylte gjennem Grenene? Det skreg.
Nu skriger det igjen“. Og Gamle-Jakob

flux standser, lyttende for anden Gang.
Nu tier det. Thi Stormen øger paa,
som Fossen drøner over Den, der drukner.
Han vandrer atter. „Tys! igjen en Lyd!“
— en Lyd, som skar igjennem Skovens Brusen.
„Den falske Hubro skriger som et Barn.
Hvo slipper Barn vel ud i saadant Vejr?
Det gjør ej Ulven selv med sine.“ Og
den Gamle stolper atter frem i Sneen.
Da skreg det atter, saa han mer ej tvivler;
thi dette Stormkast, som hist borte alt
et snoet Snetaarn hvirvler over Skoven,
har ført *Ord*, et enkelt Ord forbi;
og flux han drejer did hvorfra det kom,
arbejdende sig dybere i Skoven
og dybere i Sneen og i Natten,
der som en kulsort Fjeldvæg rejste sig
mod hvert hans Skridt, af Fyg kun gjennemlyst,
som om den hele vide Skov var fuld
af flyvende slørhyllede Gespenster,
der hylende sig stilled ham ivejen,
paa luftig Taa sig hvirvled, voxte rædsomt,
og saa forsvandt imellem Stammerne.

Dog kjæmper Oldingen sig frem mod Stormen.
Han vandrer, naar den voxer; naar den sagtner
og drager Aande, lytter han paaknæ.
Men flux han springer op, og gaar i Mulmet,
som Dvergen trænger gjennem sorte Muld.
. . Han hører intet mer. Den Gamle skjælver
ved Tanken, at ham onde Aander gjække,
og mumler frem de Bønner, som han ved.
Da klynker det igjen, og ganske nær;
hans eget Raab mod Stormen vender kun
tilbage i hans Mund. Men hist, ja hist!
Ti Skridt endnu! Der rører noget Mørkt sig
paa Sneen, som om Stormen legte med
en Stubbe, der var løsnet lidt i Roden.

„O Jehovah! en Arm! O Jehovah!
et Barn, et Barn! Men dødt!“ —
Ak, tænkte Stjernerne i denne Nat,
da Bethlemsstjernen lyste mellem dem,
at intet Godt paa Jorden kunde ske?
Thi ingen af dem saa, at Gamle-Jakob,
saa glad som om en Skat han havde funden,
flux kasted bort sin hele Rigdom: Skræppen,
trak af sin knappe Kjole, hylled den
om Barnets Lemmer, blottede sit Bryst,
og lagde saa dets kolde Kind derved,
indtil det vaagned af hans Hjertes Slag.
Da sprang han op. Men nu hvorhen? Thi Stormen
har blæst hans Spor igjen. Det ej bekymred.
Thi han i Tordenen i Skovens Toppe
nu hørte Davids Jubelharper kun;
ham Fygene nu syntes som Cheruber,
der viste Vej paa svanehvide Vinger,
og i det Maa og Faa, han fulgte, følte
han Herrens eget stærke Fingertræk.

Men Huus paa vilde Tiveden at finde
i slig en Nat, da Lys ej turde brænde?
Og midtvejs laa der kun en enkelt Plads;
det lave Tag ej skilles kan fra Sneen,
den sorte Væg ej fra et Klippestykke.
Dog standstes ved en Under han af den.
Der sank han ned. Han mægted ikke mere;
og mange Vindstød for, før med sin Byrde
han orkede at slæbe sig til Døren.
Han banked sagte først, thi Barnet sov;
og nu først savned han sin tabte Skræppe,
fordi han intet ejede at give
de gode arme Folk, som snarlig ville
med gjæstfri Hasten aabne Døren. Ak,
han banked mange Gange, før det svared:
„I Jesu Navn, hvem *der* i slig en Nat?“

„Den gamle Jakob. Kjende I mig ej?
den gamle Jøde?“
„Jøde!“ skreg forfærdet
en Mands- og Kvinderøst. „Da bliv du ude!
Vi eje ingenting at kjøbe for,
og blot Ulykke vil du bringe Huset
i denne Nat, da *Han* blev født, du dræbte.“
„Jeg?“
„Ja dit Folk, og det er Synden, som
igjennem tusind Led skal straffes.“
„Ak!
Inat da Hunden lukkes ind?“
„Ja Hunden,
men ingen Jøde i et kristent Huus.“

Han hørte ikke meer. De haarde Ord
ham koldere end Vinden gjennemhvinte,
og slængte, stærkere end den, ham ned
i Sneen, bøjet over Barnets Slummer.
Da syntes ham, mens han mod Vindvet stirred,
om ej det hvide Ansigt atter kom
tilsyne dog, som om han sank i Duun,
at liflig Varme gjennemflød hans Aarer,
og at bekjendte Væsner, hviskende
som Sommervindens Æolsspil i Græsset,
omsvævede hans Leje, indtil En
med løftet Finger sagde: kom! han sover.
Og i en oplyst Sal ved Siden af
forsvandt de Alle; Barnet kun forblev der
ved Foden af hans Leje, dragende
hans Puder stedse bedre om ham, til
det forekom ham selv, at han sov ind.
— Det Sneen var, som voxte om den Døde.

„O Jesus! Jøden sidder der endnu!“
skreg Manden, da han saa om Morgnen ud.
„Saa jag ham bort! Det er jo Juledag,“
faldt Konen ind. „Og se den Jødeskjelm,

hvor fast han holder Bylten klemt til Brystet!"
„Han er paatrængende med sine Varer.
Med stive Blik han seer herind, som om
vi havde Penge nok at kjøbe for."
„Dog gad jeg see hvad han i Bylten har."
„Viis frem da, Jøde!"
Begge treen de ud.
Den frosne Glands de saa i Ligets Øjne.
De blegned meer end det, de skreg af Skræk,
og skjalv af Angrens Slag.
„O Jemini!
Hvad Uheld her er hændt!"
De op ham rejste,
og Bylten fulgte med. De aabned Kjolen.
Der hang, med Armene om Jødens Hals,
Margrethe, deres Barn — et Liig som Han.
Saa slaar ej Lyn, saa rappe Orm ej bider,
som Skræk og Smerte Ægteparret slog.
Saa bleg som Faderen var ikke Sneen,
saa hylte Stormen ej som Moderen.
„O Gud har straffet os! Ej Stormens Kulde,
vor egen Grusomhed har dræbt vort Barn!
Forgjæves! ak, som Jøden paa vor Dør
paa Naadens ville vi forgjæves banke."

Da Skogen vejbar blev, kom Bud fra Gaarden,
hvor lille Gretha fostredes ilægd,
og hvorfra hun, da Helgen ind blev ringet,
før Vejret kom, var vandret af sig selv,
Forældrene at gjæste Juleaften.
Dog kom det ej at spørge efter Barnet,
men efter Jøden fra de Bygdens Piger,
hvis Haab nu til at kunne gjæste Kirken
kun stod til Nytaarsdagen, om han fandtes.

Der laa han død i Stuen foran Arnen,
hvor Manden med et Blik som Jødens frosne,

og i en Stilling krum som Ligets, sad,
i Baalets røde Aske stirrende
og stedse øgende dets Brand, at Liget
dog kunde blive strakt og Haanden korslagt.
Men foran laa paaknæ Margrethas Moder,
sin Lilles stive Arme bøjende
bestandig fastere om Ligets Hals.
„Hun ej tilhører mere os,“ hun hulked,
„Han har vort Barn sig tilkjøbt for sin Død.
Vi tør ej skille liden Gretha fra ham;
Thi Hun for os maa bede Jesus om
hans Forbøn hos sin Fader; thi for *Ham*
vil arme *Jöde* klage — —“

V.

Den franske Garde
over sin Sergeant Jöden Michaël.

Der er Sorg iblandt de Brave:
De den Braveste begrave:
„Michaël, vor Ven, den kjække
Jøde, har forladt vor Række.“

Lad Marseillaisen klinge!
Bøj, Trefarvede, din Vinge!
Under dig, med hiin paa Munden,
har han Heltens Hæder vunden.

Eller Jenamarschen lyde!
Den kanskee kan Døden bryde,
saa han atter op sig rejser
for sit Frankrig og sin Kejser?

Frankrig gav ham Borgerkronen;
Han har den betalt Nationen.
Modig som en Makkabæer,
gav han den igjen Trofæer.

Frankrig, ikke Palæstina,
husked han ved Berezina,
Gardens Marsch, ej Davids Psalmer,
Fanerne, ej Judas Palmer.

Andre Palmer ikke ejer
Frankrig, men de bære Sejer;
og sin Fane det i Døden
planter kjærligt over Jøden.

Men paa Bivuaken kunde
Han om sit Judæas blunde.
Hvor de vifted, hvor de straaled
saa vi paa hans Smiil ved Baalet.

Frankrig gav han sine Dage,
Nattens Drøm blev ham tilbage.
Fred da ogsaa med hans sidste:
den om Juda i hans Kiste!

VI.

Jødinden.

Kast dit Slør, Jødinde! Kast det,
o vidunderskjønne Rachel!
Og træd frem! og, om behøves,
knæl for disse Nordens Mænd,
som dit Folk nu skulle dømme
strængere end Eli dømte.

Bort med Argumenter nu!
Hvilke mon behøves *for?*
Hvilke mægte vel *imod*?
Begge, baade *pro* og *contra,*
smelte hen for hendes Øjne.

O i dem hvor paradisisk
gløder Orientens Sol!
mildt dog under hendes lange
silkefine Øjenhaar,
som indunder Palmens Blade.
Hvis de kunde vredes, maatte
Kul, der gløded, de udskyde.
Nu udsaa i sine Blik,
som et Pragtfyrværkeri,
med et Vandsprings ødsle Rigdom,
de en evig Straaleregn
kun af sortblaa Diamanter.

Kalder Verden dig Slavinde,
lad da ikke Læben svare!
Blot din Pande, og den lægger

Kroner ned for dine Fødder.
Viis din ædle Rankhed, og
Dronningerne ville knæle.

Serafvingens hvide Glands
skinner, *Rachel*, paa din Pande,
ædel som Cornelias,
tankefuld som den Velsign'tes.
Den alene er et Aasyn,
fuldt af Reenhed og af Højhed:
en Præstindes og en Dronnings.
Guds ukjendte Navn maa være
skrevet klart derindenfor.

Rosenbladets fine Hvælving
synes formet efter Kinden,
og dens Farves fine Rødme
er Udødlighedens Sundheds,
Evighedens Morgenrødes,
Kaktusblomstens røde Bleghed,
klare Alabast i Glød.

Disse Lokkers lange Bølger
ere Evas Dronningdragt,
da hun herskede i Eden.
Deres Sorthed synes gydet
over med Demanters Støv
og i Stjerners Straalen badet.
De Udstrømninger maa være,
o Vidunderskjønne, fra
samme sorte Flammekilde,
hvorfra Øjnene udstraale;
thi som disses
glimrer deres Dunkelhed.

Rachel smiler. Milde Himmel!
var det Sjelens egen Reenhed,
Perlekronen, som tilhører

Aandens Klædebond, der saaes
stjerneglimtende bag Læben?
Skulde lidt — kun øverst Bue —
af en Saligs hvide Hjerte,
løftet op af Smilets Vinger,
vises i saa fyrigt Blod?

O Jødinde, du har sejret.
Menneskene ville sværge
af sin Frihed; thi du er jo
Datteren af Seklers Trældom,
og sin Taare Skjændselen
har jo blandet med din Moders?

Du har sejret uden Ord,
ved din egen Aabenbaring.
Verden vil i dig erobre
en Forjettelse tilbage
om en skjønnere og mere
paradisisk Adamsslægt.

Kom! Her Kaukasuser blaane,
Fyrrens cederlige Kroner
suse over Libanonner.
Jordens Kreds er Kanaan.
Skjønnest Mand blandt Nordens Frie
vove vil til dig at bejle,
føre Bruden til en Dal,
dybere og mere yndig
end Judæas under Karmel.

Mangler i din Brudekrands
Jerichos Skarlagenrose,
Sarons straalerene Liljer,
Rachel, tror du ikke Nordens
amethystne Vaarvioler,

seraføjede Konvolvler
ville pryde dine Lokker,
naar de Taarerne betyde,
som ifra dens Anger flyde?

VII.

Barnet.

En Fremmed.

Siig mig, Amme, siig mig Navnet
paa det underskjønne Barn,
som du holder saa omfavnet?

Ammen.

Josef Benjamin, min Herre.

Den Fremmede.

Ah! Ja Jøden stikker frem
i den lille Ørnenæse,
og om Munden kan jeg læse
Slægtens Arveanathem,
at han bliver noget værre
end et døbt sædvanligt Skarn.
Skrækkelig, men sand, er Tanken,
at den Diende, du bærer,
i sit Hjertes første Banken
lave Niddings Slethed nærer
vist, som unge
Hugorm Giften bag sin Tunge.
Ve, at ej med Gift beblandet
var hans Moders første Kys,

saa han, før han blev forbandet,
kunde dø . .

Ammen.

Min Herre! Tys!
Barnet er et Kristenbarn.
Efter Faderens Velgjører,
som var Jøde, Navn det fører.

Den Fremmede,

Hold det fast da i din Arm!
Pige, tryk det til din Barm!
at den lille Engel ej
flyr til Paradiis sin Vej.
Thi (han hede Seth og Cham,
Moses eller Abrabam
— ligegyldigt!)
thi et saa serafuskyldigt
Aasyn endnu ej jeg saa.
Derfor, Pige, pas kun paa!

Ammen.

Herre! tro, det Himmerige,
hvorfra slige
Engle stamme,
er en Moders Hjerte . . .

Den Fremmede.

Amme!
Skal jeg tro, du er Jødinde?

Ammen.

Det var *förste Rang* som *Kvinde.*

VIII.

Moses paa Bjerget.

Norges Frihed er berømt
videnom, det fagre Skrømt,
somom gyldne Spindelvæve
rundt omkring i Luften dreve.

Til Arabens Teltehjem
trængte selv dets Rygte frem.
Skjønt berettet simpelt, roligt,
klang det digterskjønt, utroligt.

Poesi i samme Stund
blev det paa Arabens Mund.
Blandt de Andre maurisk Jøde
hører til med Blik, som gløde.

Moses' Aasyn i sin Glands
var ej ædlere end Hans.
Mejslet dybt og reent var Trækket,
og med Bystens Bronze dækket.

Hvidt hans Skjæg som Abrahams
lyste paa den sorte Vams;
men hans glade Flammeblikke
ligned Patriarkens ikke.

Thi de drak med Ungdomsfyr
Beduinens Eventyr
om det høje Land i Norden,
som var frieste paa Jorden.

„Friere end jeg tilhest,
tryggere end Teltets Gjæst,
lever der et Folk med Hæder
bag safirblaa Atlaskjæder.“

„Jeg har hørt det i Algier
af en frankiskfødt Vizir,
Landets Barn, som selv det kjendte.
Ak! —“ Saa Beduinen endte.

„Ah! hvor blev den gamle Jøde?
Pladsen øde?
Brad forsvunden?
Han i Teltets Folder sad.
Nu de vifted blot, og borte
er vor Gjæst, den gamle Sorte?“
Saa i Munden
spørge de hinanden ad.

Da Fortælleren med Sukket
Munden lukked,
Jøden hastet
ud i Nattens Mørke var.
Hurtig som en Skygge, over
Ørknen sig den Gamle vover.
Han ej rasted
før han ved dens Ende var.

Der, hvor ensom Palme runden
er af Grunden,
Jøden graver.
Ved dens Rod hans Skat er gjemt.
Han med den vil didhen drage,
hvor han Friheds Lyst kan smage.
Mellem Slaver
skal ej Guldet ligge glemt.

„Er det sandt, at Landet findes,
hvorfor bindes
her da længer?
Jeg vil følge Svalens Flugt.
Ørknen med min Fod jeg tvinger,
Havet med en Snekkes Vinger.
Hist jo trænger
mig imøde Orans Bugt?"

„Hvad kan Bølgerne, at trille
did de ville,
vel forhindre?
Voven, født ved Afrika,
fra at dø paa Thules Fjære?
Skulde Mandens Vilje være
endnu mindre?
ej saa fri som Bølgen da?"

„Friheden maa gjæstfri være,
den maa bære,
i sit Hjerte
Kjærlighedens blide Ild.
Ved sin Arne maa den gjerne
see en Fremmed fra det Fjerne,
og hans Smerte
dække med sin Ære til."

„Frie vil med Fri forene
sig alene.
Derfor stunder
jeg til frie Nord afsted . . ."
Røsten hen i Ørknen døde.
Fjernt han sees i dens Øde
bøjet under
Skattene, som fulgte med.

Et af disse Grændsefjelde
mellem Nor- og Svea-Vælde,
lignende snart grønne Volde,
snart uhyre staalblaa Skjolde,
springer pludseligen op
i en skaldet sylspids Top.

Ha, hvad sidder der en Morgen?
Ørnen ejer ellers Borgen.
Hvidt var Hov'det, kulsort Kroppen,
som nu raged op fra Toppen.
Har amerikansk Kondor
jaget bort sin norske Bro'r?

Denne skrigende omcirkler
Fjeldets Tind i vide Snirkler.
Dens Erobrer sidder stille,
som en Knap paa Taarnets Pille.
Punktet i det klare Blaa
Ørnens Herre være maa.

Ja, et Menneske tilvisse
Punktet er paa Tindens Spidse.
Ha, den mauritanske Jøde
der, i Grændseørknens Øde?
Det er ham! Sin tunge Skat
har han træt ved Foden sat.

Hvor sørgmodige hans Blikke!
Derfor Ørnen slaar ham ikke.
Fulde de af Taarer flomme.
Thi *han maa ej længer komme.*
Moses liig paa Kanaan,
stirrer over Landet Han.

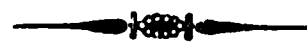
Ak, hvor stirrer han paa Landet,
fra hvis Dale han er bandet!

Ømt, som Moses' Blik Jordanen,
Glommen fulgte Mauritanen
til dens klingeklare Løb
dulgte sig i Fjernets Svøb.

Ogsaa ham, skjønt saa bedaget,
Frihedsdrømmen har bedraget.
Ak, hvor mangt et fyrigt Hjerte
finder ej, med Jødens Smerte,
Maalet, da det grebes just,
som en Boble sønderknust.

Ned er ej den gamle Jøde
kommen end fra Klippens Øde.
Nordenvinden nu maa kule
frit igjennem Øjets Hule.
End han sidder der kanskee,
Døden liig foruden Lee.

Op at lede efter Guldet!
Det maa ligge der paa Tinden.
Op gesvindt, gesvindt, forinden
Ravnen stjæler det til Kuldet!
Jøden vilde jo betalt
Norge Friheden med Alt?

IX.

Tidselskjægplukkeren.

Noli desperari!

Se den umaadelige Tidselhedes røde urolige Hav! Som Sjødrevets Skum flyver Fnokket fra de Talløse, som nu, ligesom fortvivlende over sin Visnen, blegnede drage sig i Dybet. Nye Millioner skyde atter frem, væltende flammende Bølger foran Vinden.

*

En graahærdet Bonde saaede jo der en Ager til med Velsignelser, og slog fromme Kors derover? Kan der voxe Forbandelser af slig Sæd?

*

Men se, midtopaf Tidselhavet stikker en Drengs Hoved ligesom en Druknendes! Ved Daggry gik han ud forat tilintetgjøre sin Faders Fiender, Tusinderne med de pralende kobberrøde Tidselhjelme, og forat plukke Fjærene af dem til sin Bestemoders Pude.

*

Den lille Helt! Hvor han mejer og arbejder! Han synes ikke at føle den stigende Sols Straaler. De maa være svale imod hans Kjærlighed. Umættelige spejde hans Øjne over Heden. Hele dens Rigdom af hvid Duun vil han plyndre, før det bliver Aften og den Gamle stunder til Hvile. Tornene ere røde af hans Blod. Fremad stunder han, skjønt han med hvert Skridt kan sætte Foden i en Slanges svulne Ringe under de tætte Blade.

*

Allerede er Middagssolen stegen højt over Skoven. Skyggen er voxet bag ham som den Fejges Mod, der seer sig ubemærket; og endnu seer han Heden fuldvajende af Tidsler rundtomkring den lille Kreds, han har røddet.

*

Ak, ogsaa denne synes forsvunden som en Hvirvel i Havet. Eftermiddagsvinden rejser nye Tusinder ivejret som Slaver, trodsende paa Mængden. Han lader Hænderne synke. Vinden bortfører Mesteparten af hans samlede Duun, og blæser ham nye forbiflyvende i Ansigtet.

*

Ak! Saa frugtløs er Menneskekjærlighedens Idræt, at ville bekjæmpe Lidelserne. De ere talrige som Lasterne, hvis talløse flammende Tidselhoveders Henblegnen de ere, saa Sjeleverdnen seer ud som denne Hede, fuld af Millioner blomstrende og blegnende. Ve! hvad Forgroen i disse Menneskesjele! Lad Døden rødde i det vilde Paradiis!

*

Fremmed Sorg være som det flyvende Tidselskjæg, højt værd Umagen at vende Ryggen til! Kun een Engel er bleven Mennesket trofast: Ligegyldighedens vingeløse, med de døde Øjne, de fede Kinder og det selvbehagelige Smiil, saaledes som alle Engle, undtagen Rafaels, ere malte i Kirkerne. Den fører dig forbi Lidelsen, med bortvendte Øjne, som forbi en forbandet Saltstøtte. Al din Styrke forat lette den vilde dog kun være som et Barns Arme, slyngede om Støtten forat flytte den.

*

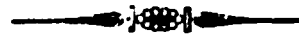
Se, Himlene ere højtophvælvede over Jorden! Skulde deres Salighed forstyrres af Skriget af dens Jammer, Bulderet af dens Daarligheder? Fryd dig ved Agrenes Skjønhed; men glem, at pjaltet Kummer oppløjede dem! Beundre Borgenes Kupler; men tænk ikke paa, at de ere Hjelmene om Tyranniets røde Hoveder!

*

Ak! Bedstemoderens Kjærlighed vil jo udfylde Resten af Drengens stedse hungrende Pose, hvori Dunene skulde samles? Dens Rigdom er svunden ind til en Snebolds Størrelse; dog vil hun tage den grædende Dreng til sit Hjerte og Dunene under sit Hoved, og sige, at de have udaandet himmelsk Søvn om hendes Ledemod.

*

Arbejd derfor trøstig som Drengen paa Tidselheden! Hans Øjne vilde jo afplukke den hele, skjønt hans Arme kun rakte den hele Dag over en Kreds, af Tvermaal som deres Længde. Gud regner heller ikke meer end Viljen. Naar din Kind blusser af retfærdig Harme, komme andre Engle end hiin foranhoppende Frø, ligesom paa et antændt Signal, ligesom om Medfølelsens Flammeblik var Frimurertegnet mellem Sjelene og de Himmelske. De Samme komme, som i Gethsemane aftørrede Blodsveden, og knælende opsamles ogsaa Dryppet fra din Pande til at blive Stjerner i den Himmel, hvori din Aand skal bo, og hvorifra de mørke Dynger af Arbejdets Dage skulle synes den som fjerne Viinhøje glindsende i Solskinnet.

Natur- og Menneskekjærlighed *).

Hører du i døven Dvale,
Jordens Herre,
ej desværre
Himmelens, din Faders, Tale
Hjertets Røst, hans Buds Besked —
aabn da Øjet for din egen
stolte Stammes
Viisdoms ømme kloge Ammes,
Alnaturens, milde Pegen
paa sin stumme Kjærlighed!

Skyen Træets Krone lædsker;
Træets Blade
atter bade
Buskens Top med milde Vædsker,
Skyens lunkne Honningblod.
Under Busken Græsset lukker
op sin spæde
Mund, og Busken af sin Væde,
blandet med dens eget Sukker,
mætter det med Overflod.

Dyret, skjønt dets Øje blunder
taagehyllet,
seer fortryllet
dette Kjærlighedsvidunder.
I det vaade Græs en Hind
knæler med sin Kalv og slikker

*) Tillæg til 2det Oplag af „Jöden", oprindeligt trykt i den Constitutionelle, No. 188, 1842. (Udg.)

op de fulde
Draaber, som paa Græsset rulle.
. . O, Natur, sit Liv den drikker
af dit ømme Hjerte ind!

Ak! men Jordens Herre, Manden,
Han, som bærer
Himlens Sfærer
modellerte skjønt paa Panden,
Lysets Kjerne i sit Blik —
Han, den Himlens Førstefødte,
Brodermunde
tør et Drag af Luft misunde?
har for *Jöden*, den Forstødte,
Øjekast som Ormestik.

Han, med hulden Viv i Armen,
blidt omfavnet,
Christennavnet
korsbetegnet over Barmen . .
Han, hvis Mund med milde Smiil
er i Kysset af en Moder
blidt ompræget,
føler Hjertet kun bevæget
af et Helveds mørke Floder:
Hadets Aarers vilde Iil?

Ve dig, Cain, din Broders Hader!
Du at sove
ej tør vove
under Træets Ly, som bader
Tornebuskens Blomstersne.
Tjørnene, mod Græsset ømme,
med Forfærden
straffe vil din Sjels Forhærden,
Græssets Taarer vil fordømme
dig i Alnaturens Ve.

Jödinden.

Elleve blomstrende Tornekviste.

1844.

Χάρις.

1. Tornekviste? *)

Tornekviste, Tornekviste,
    Tornekviste med Blomster paa..?
— *Dyder*, herligst i Kummer viste,
Nöd, hom aldrig sit Haab forliste,
Tro, som Gud under Byrden priste,
    der paa skyldløse Nakke laa.

O, hvor Juda har af Kvinder
    herlig Rosenstok skudt tilforn!
Ømme Mødre iblandt Heltinder,
Fromme Ruth, Makkabæerinder,
Mirjams Ros, som af Honning rinder,
    Judiths Rose med røden Torn.

O jeg hører, seer hvorlunde
    Judæ Kvinder, hver i sin Dør,
rask mod Aftnen paa Haandteen spunde,
sang til Cithren med glade Munde —
rundtom Börn, fra de krybe kunde,
    voxne Døtre, som alt bar Slør.

Judæ Dale ere øde,
    Rosenstokken er ødelagt,
spredte Rødderne; men vi møde,
hvor de krybende Skud fremskjøde,
Judæ Roser, de fulde, røde:
    Kvindens Dyder i Sorgens Pragt.

Moderømhed, Tro som brænder,
    trofast Viv og i Modgang fro,

*) Som Indledningsdigt til „Jödinden" staar i Originalaftr. „Paa Sygelejet," s. 2 B. S. 318. (Udg.)

for den Fattige aabne Hænder,
Huuslighed, som kun Hjemmet kjender,
— disse Roser til Verdens Ender
paa de adspredte Torne gro.

Ak! og disse Søstergrene,
rundne lige af Evas Barm,
enten krybe maa mellem Stene,
eller blomstre som traurig-ene
Maanedsros bag Gardiner pene
i den tusmørke Vindukarm.

Hvad om Norges grønne Dale
gjæstmildt aabnede dem sin Bund?
Hvad om engang-iblandt dets svale
Blod fik lidt af det orientale?
Da maa Kjærlighed kun befale,
ikke Lovenes Løvemund.

2. Blodet.

1. Barnet.

(Rachel, en liden Jödepige, under en Hybentorn. Legende Börn længer henne. Et af dem, et Christenbarn, Charlotte, kommer hen til Rachel).

Charlotte.

Lille *Rachel*, kom nu! kom!
Nu gaar Legen atter om.
Elle, melle, dig fortælle!
Panter ned i Kurven sælle.
Leon strax skal holde Dom.

Rachel.

Ak, du skulde bare vide
hvad jeg nys har maattet lide
just af *Leon*, just af Ham.
O en altfor bitter Skam!

Charlotte.

Hvad? Du græder? Du som har
saadant Halsbaand af Koraller:
hver, paa hvilken Solen falder,
som en Draabe Blod saa klar?

Rachel.

For en enkelt Draabe Blod,
af din Fingerende trykket,
vil jeg lægge hele Smykket
som et Offer for din Fod.
Thi, *Charlotte*, seer du, da
Legen nys begyndte, sagde
Leon, som os Navn tillagde
og som tælled til og fra:
„Det er sandt, vi allerede
har jo Sidsten i vor Kjæde:
Rachel Jödepige der,
thi af værre Blod hun er.“
Derfor, kjæreste Charlotte,
sneg jeg mig til dette Sted
under Rosenbuskens Grotte
for at finde Taarens Fred.

Men Det nager — o Det nager!
og det slette Blod det jager,
saa at hver min Fingerende
synes bankende at brænde.
Dybt det maatte mig jo krænke
saa at være Sidsten født.
Siig, hvad skulde jeg vel tænke

om mit Blod? var *det* ej rødt?
ej som Andres klart som Viin?
dygtigt til mig at belivne?
ikke den af Gud mig givne,
milde Livsensmedicin?
Derfor, kjæreste Veninde,
for at Ro jeg dog kan finde:
gjør som jeg — det smerter ikke —
Du en Torn i Fingren stikke
til en Draabe Blod frembryder,
som mig strax da overtyder
om mit eget
mere mørkt er eller bleget,
og med Smykket jeg dig pryder
for den ene Draabe Blod,
som du Rachel overlod.

Charlotte.

Gjerne, gjerne! Se jeg trukket
har en Torn saa skarp og lang
som et Sværd til Biens Kaabe.
En, to, tre! Paa samme Gang!
En, to, tre! Jeg har alt stukket,
og se der! der er en Draabe!

Rachel.

Kan du skjelne den fra min?

Charlotte.

Nej umuligt.

Rachel.

O hvad Glæde!

Charlotte.

Lige, som en kløvt Rubin!

Rachel.

O Charlotte, tag min Kjæde!

2. Jomfruen.

Rachel.

Kom, Charlotte! Man kan miste
i Salonen Vejr og Sands.
Lad os sammen bort os liste
blot fra denne ene Dands
til det inderste og sidste
af de stille smaa Gemakker,
hvor man saa fortroligt snakker
og man gjerne kunde dø,
sans adieu,
stille hen i Sofakrogen,
ikke efterspurgt af Nogen,
medens Dandsen fyrigst gaar
og sin Højde Ballet naar.

For den Dands, Du kanskee taber,
denne Haarnaal være din
med sin funklende Rubin,
fuld af stærke Egenskaber.
Den kan Blik og Hjerter trække,
Kjærlighedens Ild opvække,
Fejl og Hæsligheder dække.
Talismanens Trylleri
ligger i
den naturlige Magi:
Herrerne, om ormeblinde,
ville ved et Blik udfinde,
at Rubinens Ejerinde
har en Tønde Gulds Værdi.
. . . Mindes Du, engang som Børn
saared vi os med en Tjørn,
for den Tanke bort at tvinge,
som saa rædsom for mig stod:
nemlig at mit Jødeblod
mod de Andres var for ringe?

Charlotte.

Ah, javist! Da Rygtet fik
den Fortælling at berette,
at en Jødepige kjøbt
havde Blod ifra en Døbt,
blæste det sig op og gik,
Alt i Raseri at sætte;
og, som Flamme blæst i Stry,
flux i Oprør kom vor By.
„Hep! Hep! Hep!“ jeg kan erindre
lød fra Alles Struber da;
og jeg husker, at jeg fra
vor Altan saa Fakler tindre
hist og her i Pøbelbølgen,
som sig vælted gjennem Staden,
samt at Vinduer jeg hørte
klirre alt som Vinden førte
Lyden did fra Jødegaden.
Kort — en rasende Forfølgen
af den Bagatel opstod . .

Rachel.

Ti dermed, o min Veninde!
Ved min Ammes raske Fod
og forsigtige Fordølgen
kunde jeg blot Frelse finde;
men min gamle stakkels Far,
rystende og svag som Sivet
— ve mig! — maatte lade Livet
ved sin Ejendoms Forsvar.
Ve mig da, at jeg ej lod
dit, Charlotte, og mit Blod
ubeseet i Aaren rinde,
hvori Gud har stængt det inde!

Ve, at hvad jeg dengang hørte
af en Dreng mig saa forførte
til en Barnestreg, som blev,

skjønt uskyldig, til det Hvift,
der i Klippens høje Rift
rasende Lavin løsrev.

Men, Charlotte, men — men — men
nu, nu har jeg hørt det Samme,
ej af Drengen sagt igjen,
men af gamle Æresmænd:
at mit Blod er mig tilskamme —
sagt med alle sjeldne Mærker
paa Uegennyttighed,
saa at deres Ord derved
i Betydning sig forstærker
til en Dom, der sønderknuser
hvert et Haab, mit Hjerte huser,
liig den smukke
Sommerfugl i Urnens Lukke.
Leon . .

Charlotte.

Leon! Hvad?

Rachel.

min Gud,
hvor forfærdet du brød ud!

Charlotte.

Oh, jeg husked — havde glemt,
at jeg var af Leon buden
til en Polka — Det er slemt.
Men, Veninde, desforuden
veed Du ej, at jeg forleden
Livets Terningkast har vovet
og med Leon mig forlovet?
Hvad, du blegner? . .

Rachel.

Det er Heden,
og jeg sov kun slet inat.
(Afs.) O mit Hjerte, o hvor mat,

o hvor usselt, at det, efter
saa ulægeligt et Sted,
ej kan samle alle Kræfter
i sin usle Klump af Kjød,
for at briste og at skjænke
dog den Sorg en værdig Død,
som paa Livet ej tør tænke!

(Højt).

Nej, Charlotte, hør min Grund,
hvorfor jeg tilbagekalder
fra vor første Barnealder
hiin ulykkelige Stund.
Jeg det Samme hørt har atter,
og af Mænd, som Verden tror,
Mænd, hvis Ord Alverden skatter
som en Dom og Rettesnor,
at mit Blod er saa forskjelligt
ifra Andres, saa vanhelligt,
at jeg ej maa tænke paa
— hvad de andre Piger kunne —
efter Hjertets frie Grunde
Den at vælge, der skal faa
Legeme og Hjerte som
en evindlig Ejendom.
Leon, o det smukke Guld
paa en Skal, som ej er fuld! —
Mønsteret for Kavalerer
udi Sæder og Manerer.
Denne Leon, en Nevø
af min Faders Handelsven
af min gamle Herr Formynder,
talte meer om Himmelen
og den Salighed at dø,
end om Penge og om Ynder,
saa jeg tænkte: Rachel, funden
her er Manden for dit Hjerte —
En, som spørger ikkun om
hvad der bor i Hjertegrunden,

ej om Troen, Fædre lærte —
ret en Mand af ædel Færd,
fordomsfri, en Elsker, som
elsker mig for eget Værd!
Mistro ej engang jeg følte,
da jeg mærked, at han nølte,
udflugtsfuld og uforklarlig,
med sin Fader at betro
Baandet, som forbandt os To,
som om netop han var farlig.

Men engang, da jeg fik høre,
min Formynder var tilstede,
tvang jeg ham mig did at føre,
hans Velsignen at udbede.

Ind vi styrted Begge; men
Leon, Han den Ømhedsfulde,
Leon, som jeg tænkte skulde
tage allerførst tilorde,
knæle bønlig, som jeg gjorde,
Leon stod forknyt igjen,
mens hans Faders Knæ jeg alt
favnende med Kys bedækte.

Op de Gamle sprang forskrækte,
og jeg fra min Himmel faldt.
Taus og rød min Elsker stod
som en arm bodfærdig Synder.
Endelig, da efterhaanden
han fik samlet sig lidt Mod,
frem han en Forklaring stammed,
mens han snapped efter Aanden,
hvoraf klart nok jeg forstod,
at der i vor Kjærlighed
var en enkelt Ting, hvorved
han sig for sin Fader skammed.

Men hvad han, min fejge Frier,
i Befippelsen fortier,
af hans Far jeg høre faar,
som naar man det aabne Saar
i en giftig Edder bader.
I mit Hjerte og mit Sind,
er det brændemærket ind.

„Hvad — udbrød min Elskers Fader —
Hvad, min Søn, at Du kan bære
for dig selv saa liden Ære?
Heller vil jeg see dig død,
ja at betle for dit Brød,
end at Du, saa vakkert Skud
af patricisk christen Rod,
skulde søge dig en Brud
af et saa vanhelligt Blod . .“

Meer jeg hørte ej og saa.
Da mit Liv tilbagevender,
hjemme hos mig selv jeg laa
med et Brev i mine Hænder,
hvori Leon koldt undskylder,
at han ikke havde tænkt
paa den Art af Blod som fylder
mine, Jödepigens, Aarer,
og som os adskiller strengt.
„Kjærligheden — endte Brevet,
der, saa koldt det var, var skrevet
(stod der) under hede Taarer —
„Kjærligheden kun bedaarer;
men hos kloge Folk, hos Somme,
Forhold, Hensyn, Andres Domme
gjør dens Regimente omme.“

Leons Onkel, min Formynder,
Brevets Overbringer, Alt
at bekræfte strax begynder,

til paany jeg, ved hans Eder
om den Sags Umuligheder,
i en Afmagts Arme faldt.

Charlotte.

Stakkels Rachel! Det er slemt.
Men . .

Rachel.

Hvad „Men“? Oh, jeg forstaar!
Ogsaa Du mit Blod foragter.

Charlotte,

Slige Tanker jeg forslaar.
Kommer en, at den blir glemt,
stræber jeg af alle Magter.

Rachel.

Glemt? Oh Tak! O Den, der kunde
stoppe sin Erindrings Munde!
Den, som salig kunde glemme!
Men jeg stedse maa fornemme
Blusels Brande
paa min Kind og paa min Pande.
Glemme? Glemmer Træet Skaaret,
som det fik i Ungdomsalder?
Arret staar der til det falder
for sin Øxe hundredaaret.
Glemme? Det kan ikkun Vandet;
thi hvor stærkt den faldne Steen
jager Ringe imod Landet,
dø de atter een for een.
Men et Menneske? O Lyst,
om det kunde saa betvinge
Blodets Svallens vilde Ringe,
naar man stener grumt dets Bryst!
Men det skeer ej her, men hist,
at et Menneske kan ende
i Forglemsel al Elende —

hist hvor (o for sandt og vist
den Retfærdighed jeg haaber
af den Gud, hvorpaa jeg tror!)
Alle faa, istedetfor
Blodets mørke sejge Draaber,
samme Ætherstrømme lette,
som til evigt Liv i Slag,
med unævneligt Behag,
Aandens unge Hjerte sætte.
. . . O, mig lyster stærkt at yde
Offeret af alt mit Blod,
forat hist jeg Fred kan nyde,
naar det fælles Bedre flyde
skal ifra min Hjerterod!
O mig lyster stærkt at see
end engang mit Blod, mit eget,
om det skiftet har kanske,
om det bleven er meer bleget,
al dets Farve visnet bort,
eller om dets Lét er steget
ifra Højrødt og til Sort,
om jeg det igjen kan kjende
som den Draabe, klar og rød,
der udaf min Fingerende
under Tornestikket fløød.

Men en Draabe maa jeg have,
ej fra Fingerspidsen da,
men en Draabe ligefra
Bunden af mit eget Hjerte,
netop den som er en Gave
af min Moders Modersmerte —
den, som alt i hendes Skjød
i mit Bryst urolig flød
og som Hjertet fyrig tvang
til at sætte sig i Gang.

Charlotte.

Stakkels Rachel! Lad det gaa,
da det nu er engang saa.

Rachel.

Hvad er saa? Oh! jeg forstaar.
Giftig Draabe i mit Saar.
Dog med Vilje ingenlunde.
Oh nej vist! Det Medynk var;
og en Balsam mere sød
aldrig laa paa Hjertets Bunde.
Thi den er dets Taare klar,
Kjærlighedens rene bedste
Afdryp, gjemt i Hjertets Skjød
for den kummerfulde Næste.

Men den maa i Saaret gydes
uden at den Hjerteve,
som skal læges, kan den see;
thi naar aabenbar den ydes,
ikkun i Dens Saar, som lider,
brændende den værre svider.
Den Medlidenhed tilskue
er mod Kjærlighedens rene
fulde Honningdraabe sød,
grove Sirup, som alene
kan til Skjænk for Armod due,
    kun til Gave
for Elendighedens Mave,
ikkun for den ydre Nød.

Charlotte.

Rachel! Jeg vil ej dig nøde;
men, som Du nu er, Du ikke
Venners Medynk bør forstøde.

Rachel.

O, de Ord, som *saa* beklage,
dybere i Hjertet stikke
end den Naal, du *der* kan tage.

(Borer Rubin-Haarnaalen i sit Hjerte.)

Charlotte. (Drager Naalen ud.)

Rachel! o hvor netop stukket!
Kun en enkelt Draabe Blod
sidder der hvor Naalen stod,
og sig Saaret alt har lukket.
Rachel! den er dejlig rød,
som om Perle var ophedet,
frisk som Rosenknoppens Glød.
Rachel, hør dog! Draaben, gledet
fuld ifra dit Hjerte, funkler
saa Rubinen den fordunkler.
Du har sejret og beviist.
Intet har dit Blod forliist.
Jubl, saa hele Verden veed det!
. . . *Rachel!* Men hvor tyst Du er?
Himmel! Rædsel! hvad jeg seer!
Rachel, Rachel død paastedet!

(Flyr forfærdet.)

8. Mødrene.

1. Ildebranden.

Byen ifra alle Ender
midt om Vinternatten brænder.
Kirketaarnet alt er raset
glødende fra Højden ned,
knusende hvad det ej tænder;
    Herrens Huus
lægger Menneskens i Gruus.
Men som størst Elendighed
løbe Stormene Kompasset
under vilde Hyl omkring,
som om det var dem befalt

hastigt at forvandle Alt
til en Askedynge, formet
rund aldeles som en Ring,
taarnhøj, skjøndt isammenstormet.

O en Dommedags-Forvirring
i de trange Stræder, hvor
Røg og Flamme stænge for!
O Vanvittighedens Irring
paa den aabne Plads, hvorhen
alle Reddede sig samle,
Syge, Kvinder, Børn og Gamle,
som iblandt hverandre famle
forat finde Slægt igjen.
Men det ikke længe varer
førend Ildebrandens Farer
trænge kysende derhen, —
før, som af en Esses Mund,
som af Blæsebælgens Strube,
eller Helveds egen Grube,
Flammen liig en Tunge skyder,
strygende langs Pladsens Grund,
ud af en af hine Gyder.

Til den usle Stadens Rest,
som endnu i Mørke laa
paa den anden Pladsens Side,
Alle, som de kunne bedst,
derfor skyndsomst flygte maa,
uden Skjulested at vide:
Børn, som skrige efter Mor,
saa hver Moder kaldt sig tror;
Mødre, raabende paa Navne,
som de nu med Rædsel savne;
Krøblinge, som i den dybe
Sne maa over Pladsen krybe;
unge Koner, hvis Gebærder
vise, at med Gru de tænke

sig den Nat Enhver en Enke;
Sønner, som paa stærke Hærder,
vindende Æneas' Ære,
sine gamle Fædre bære —
kort i Trængsel vild og tæt,
uden Skaansel eller Ret,
hvor Enhver kun træder ned
hvad der kommer ham til Hindring,
og hvor selve Kjærlighed
synker ned til Selv-Erindring,
Pladsen blev af Mængden rømmet,
som mod Byens Forstad strømmed.

Men i Trængslen i Entreen
til det snevre mørke Stræde
tvende Mødre ængstligt lede
efter sine Børn i Sneen.
Arm den Ene og Jødinde,
men den Anden én Grevinde.
Ifra deres Bryst bortrevne
vare deres Spæde blevne,
og nu famlede de Tvende
om i Vinternattens Blinde
paa et Lykketræs Kanhænde
for de Tabte at gjenfinde.
Men i Tumlen taber sig
for hinanden deres Skrig;
og om Stjernerne faldt ned
eller Solen vendte om,
røres ej en Moder, som
søger om sit Barn, derved.
Derfor hændte det, at Begge
skreg paa engang højt af Fryd,
uden at de kunde lægge
Mærke til hinandens Lyd.
Thi i samme Øjeblik
Hver sit Diebarn i Svøb
mellem sine Hænder fik.

Adelsfruen strax tilbage,
did hvor Ilden lyste, løb
at hun Fejl ej skulde tage.
Men da Barnets Svøb hun hæver,
skreg hun: „Fy! Saasandt jeg lever,
er det Jødeunges Træk!“
løb og slængte Barnet væk.

Men *Jödinden*, som alt sad
paa en Trappe sjeleglad
og den fundne Spæde died,
hører, nu da Larmen tied,
ikke fjernt et Barneskrig,
„Mon paa Pladsen glemt igjen?“
tænker hun og skynder sig
med det fundne Barn derhen.
Og hun mumled, mens hun gik —
„Herren aabnet har mit Blik,
saa mit Barn, min Spæde, jeg
fundet har paa Mørkets Vej.
Skulde Jeg da Hjertet lukke
for den Moderløses Sukke?“
Barnet paa den stærktbelyste
Plads var snart og let at finde;
men af hvilke Rædsler gyste
den barmhjertige Jødinde,
da hun i den frosne Blee
fik sit eget Barn at see!

Flux med Begge ved sit Bryst
knælte hun i Bøn, den Fromme,
priste Gud af Hjertenslyst,
bøjede sig for hans Domme,
at hans Viisdom, som maa kjende
Hjertets Styrke, havde hende
To for Een i Naade sendt.
„Skulde Du, du stakkels Fremmed
— sagde hun, med Blikket vendt

imod Gjæsten blidelig —
Du, som alt har diet mig,
atter miste Moderhjemmet,
som Du alt med Arme smaa
holder fast og ængstlig paa?
Nej! Guds Engel var du mig,
Israels Gud har skikket dig;
mens jeg dig til Brystet førte,
se da hørte
jeg min egen Lilles Skrig.
Havde jeg ej maattet sætte
ned mig der, for dig at mætte,
fra mit eget Kjød og Blod
flyttet havde jeg min Fod.
Og desuden
har den gode Skaber jo
i de tvende Bryster buden
Plads i Nødsfald her for To?“

Strax *Jödinden* (*Judith* Navnet,
og hun var en Kræmmers Enke)
begge sine Spæde favned;
stod en Stund at overtænke,
hvilken Vej hun skulde gaa;
ilte udaf Landet saa,
som om pludselig belivet
af en Tanke gudindgivet —
ak kun af et Haab, saa svagt
i sig selv, som Bregnens Kviste,
men fordi det var det sidste,
stjernevist, af Undermagt.
Langsad Vejen mange Mile
gik det uden anden Hvile,
end naar hun sig gav lidt Ro
for at die sine To.

Hun erindred, at der boede
(men for mange Aar tilbage)

i en Landsby gammel Frænde,
ikkun engang seet før.
Didhen, skjøndt hun neppe troede
ham ilive, vil hun drage,
sætte sig med sine Tvende
som en Betler ved hans Dør.

Frænden levte, og hvad mere,
i hans Bryst et Hjerte levte
fuldt af Kjærlighed til Næsten —
moden Frugt for Himmelen.
Simon ej — hom andre Flere
i et sligt Tilfælde skulde, —
satte Ansigt op ad Gjæsten,
som de Tvende mod ham hævte,
uden anden Tale, end
sine Øjne taarefulde.
Alting Judith fandt paa Stedet
forud som af Gud beredet.

„Jehova har sendt dig, Frænke,
— sagde venligen den Gamle —
Jeg blier svag, maa snarlig tænke
paa til Graven frem at famle.
Derfor være al min Eje
Dig anhørig.
Du, som er saa rask og rørig
heller kan den Gamle pleje
og vil røgte Alting bedre.
Du har Hjerte for de Smaa;
derfor og for Gamle Graa,
som et Barn nu blive skal.
Og naar jeg, paa Guds Befal,
vendrer hjem til mine Fædre
Dit det Hele være skal.“

2. Sammentræffet.

Hen en Tid af sytten Aar
var i stille Lykke gleden,
Gamlingen forlængst var heden,
Judith svag, med hvide Haar.
Men det Par af raske Drenge,
som hun havde fostret op,
hende ikke meer tillod
med Arbejde sig at mænge.
Men for hendes gamle Krop
Lænestol ved Arnen stod,
redet ud med bløden Gjænge,
aabne Arme, Skammelfod.

Som hun i sit Sæde rokked
stundom Taarerne sig flokked,
og da tænkte hun: idag
kommer vist min *Rudolfs* Moder.
Josef mister da sin Broder,
og jeg faar et Hjerteslag.

Paa det fundne Barn opdaget
først hun havde Navnet, stiklet
paa det Svøb, hvormed det var
i hiin Rædselsnat omviklet,
men desuden, at det bar
om sin Hals et Kors af Guld,
og hun havde retfærdsfuld
det i christen Tro opdraget,
redelig sig selv forsaget,
at, om Moderen hun fandt,
ingen Smertesgraad iblandt
Glædens søde honningfulde
heed og giftig dryppe skulde.
Og hvor nødig hun end vilde
Plejesønnen Selv forspilde,
havde hun ham dog befalt,
at han skulde overalt

Korset grant tilskue bære,
saa det kunde Ledning være
for det Moderøje, som
endnu spejdede kanhænde
over hele Verden om,
for det tabte Barn at kjende.
Rudolf da for Alles Blik
med sit Kors om Halsen gik,
saa at Navnet „Rudolf Ridder“
snart ham fast i Ryggen sidder.

Da en Dag — just i sin Stol
gamle Judith tog et Bad
i den varme Sommersol,
mens hun saa hvor Josef mejed
Græsset ned i Rad paa Rad
paa den lille Eng, hun ejed —
da fra Posthuset kom Bud:
kommen var der en Grevinde
i en Vogn til tvende Spand;
men det saa kun ilde ud
med at kunne efter Ordre
hende videre befordre,
thi i Byen var ej Mand
nogensteds i Huus at finde
til at være Postillon
til den nærmeste Station.
De, som kunde det maaskee,
vare væk med Sigd og Lee
for at høste sine Enge;
men om en af Judiths Drenge
vilde være nu saa god,
Alt til Tjeneste da stod. — —

„Gaa min Gut! — var Judiths Svar —
Det er Ære for din Moder,
at du agtes for en Karl.
Gaa og viis dig rask! De Straa,

som du levner, vil din Broder,
naar han kommer, gjerne slaa."

I en prægtig Offenbacher
sad en Dame og en Dreng;
Hun tilaars, men endnu vakker,
skjøndt af Miner stolt og streng;
Drengen, sygelig og spinkel,
i Karethens anden Vinkel
var i Puder som begravet,
Mama havde om ham lavet.

„Nu! — han peb — De To Gallop,
mens de Andre holde Travet,
til jeg engang siger Stop!

Som befalt af Drengen, jog
Josef bort med Firespandet,
saa at Huse, Træer, Landet,
i Forvirring sammenblandet,
dem forbi som Skygger drog.
Neppe Tid nok Josef fik
til at hilse med et Nik,
nogle Hundred Skridt fra Byen,
Rudolf, som sig skyndte hjem,
neppe synlig gjennem Skyen,
hvori Vognen rulled frem.

Men uagtet Støv og Fart
havde Damen seet klart.
„Holdt! — hun skreg og saa tilbage —
Han er borte . . Holdt! Omkring!
Ynglingen, vi for forbi,
ham jeg strax maa fritte ud;
Alt indtil den mindste Ting,
nøje spørgende ransage . .
O, min Gud! o hør min Bøn!
med mit Øjes Gjækkeri,

ideligen fejl at tage,
straf mig længer ej fordi
Jødebarnet jeg forstødte,
og lad Ynglingen jeg mødte
være min fortabte Søn!“

„Nu, Mama, hvad er der hændt?“
— spurgte Drengen, som forskrækket —
„Er kanskee én Axe brækket,
siden Vognen alt er vendt?“

„Otto, ganske vist jeg tror,
at jeg saa din ældste Bror,
min fortabte Førstefødte,
i den Yngling, som vi mødte.
Han et Kors om Halsen bar,
som jeg selv ham gav i Daaben.

„Ah, Mama! maaskee en Nar,
der vil peges ud af Hoben.
Rudolf — hedte han ej saa? —
om hans Døbekors er fundet,
er vist død, ej blot forsvundet.
Mama tror jo selv derpaa.
Og desuden, sæt, Mama,
at han endnu skulde leve
— som en Bonde kanskee da —
blev jeg Intet, han en Greve,
Majoratet gik mig fra. .“
Hulkende den smukke Pode
stak i Puden saa sit Ho'de.

„Stakkels Otto!“ sagde Damen,
mens hun Kjærtegn paa ham ødte,
som han næsten fra sig stødte;
men derpaa til Josef vendt:
„Du med Ynglingen vi mødte,
syntes meget vel bekjendt.“

„Han og jeg er fostret sammen,
og han er min Plejebroder.
Han, som jeg, blev af min Moder
frelst fra Flammen eller Gaden
ved den store Brand i Staden
for en sytten Aar kanskee.“

„Du er Jøde kan jeg see.“

„Ja. Det vare mine Fædre.“

„O hvor Gud mig vil fornedre!
Her er Barnet, som jeg kasted
fra mig i den dybe Sne,
da jeg udaf Byen hasted.
Du er Jøde, sagde Du?
Da hans Plejemor Jødinde?
O hvad Ængstelse og Gru,
som kan gjøre mig vanvittig,
om jeg nu skal Rudolf finde
som en Jøde.“ . .

„Nej, min Frue!
Ængst dem ikke! Rudolf flittig
har fra Liden frekventert
Byens kristne Skolestue.
Han forlængst er konfirmert.“

„Saa tilbage! Stille Dreng!“
— sagde Damen barsk og streng
til sin Søn, som endnu trodsed
efter Titelen og Godset,
begge Dele for hans Øjne
som to fangne Fugle fløjne —

„Sidste Skygge er forsvunden
af al Tvivlen og Betænkning.
Tvivl om hvad jeg har at gjøre
nu min ældste Søn er funden,

vilde være Djævles Mening
hvisket stridig i mit Øre,
paa min Sjel et Mulms Nedsænkning,
Moderhjertet i Forstening.
Kudsk kjør til! Gesvindt! Kun frem!
Til din ædle Moders Hjem!
Det er kun et ringe Tegn
paa min Tak for hvad jeg skylder,
at jeg hende Skjødet fylder
med Dukaters Gyldenregn.“

Knøsen svarte ej med andet
end et let og haanligt Smiil,
og saa lod han Firespandet
flyve som en udskudt Piil.

---

3. Taknemmelighed.

Snart en Time udenfore
Judiths Hytte stod den store
prægtige Kalesche alt,
rundt beglo'd af Byens Piger,
hvoraf Fleer end Een sig piner
til at gjøre gode Miner,
indtil pludselig man sniger
bort sig, næsten taarekvalt.
Thi det var dem alt bekjendt
hvad der er med Rudolf hændt:
at ej „Ridder“ meer forslaar,
men at Byens Yndling, Alles
Kammerad maa Greve kaldes,
og at han som himmelsendt
fast et Kongerige faar.
Haab, i Hjerter længe fredet,
eller blygsomt nys begyndt
i en vakker Barm at leve,
blev en Myg, som Ild har svedet,

Fnug, som er henblæst af Vinden;
og de vidste, at Grevinden
havde paa den unge Greve skyndt,
for at faa ham med paastedet.

Alt forholdt sig som de sagde.
Josef nemlig Bud paa Bud
til den skjønne Esther bragde,
og hun sladrede da ud.
„Tænk! o tænk! Saalænge Gud
lader gamle Judith leve,
vil ej Rudolf være Greve!“

Sandt det var. Hvad Rudolf mælte
blidt og sønligt mens han knælte,
Moderen i Hjertet skar;
men den Stolte fandt med disse
Smertens Gløder paa sin Isse,
til hans Tale intet Svar.

„Skulde Jeg for Hvadsomhelst
vel forlade nogensinde
Hende der, den ædle Kvinde?
Hende, som mit Liv har frelst
op fra Gaden, ud af Flammen?
ladet Bryst mig dele sammen
med sit Barn, som ejed det
forud heelt med Eneret? —
som mig har, retfærdig, from,
i min Moders Tro opdraget,
skjønt jeg under Hjemmetaget,
uanseet Sæd og Skikke,
lærte bedst min Christendom? —
Hende, som saa længe nært
har mig i sit Ansigts Sved,
saa jeg Moderløse ikke
nogensinde har undvært
ømmest Moderkjærlighed? —

Hende skulde jeg forlade
nu, da hun er træt og svag,
og kan trænge til min Spade
og til mine Armes Tag?
nu, da kanske jeg formaar
ved min Ømhed at forskylde
lidt af Gjældens store Fylde,
hvori jeg, og, Moder, Du
til den gode Judith staar? —
Hende skulde jeg forlade
nu i disse sidste Aar,
Gud, miskundelig i Hu,
vil den Dydige forunde,
ligesom han Træet skjænker
Tid at fælde sine Blade,
før han Vintrens Død nedsænker?
Nej, min Moder! Da Du kunde
blot mig see med Skam og Smerte.
Thi da manglede mit Hjerte
hvad min Broders Dogge ejer
i velsignet Overflod:
den Taknemlighed, som vejer
Godhed op med Liv og Blod.
Og om Sjælen Tak ej har
for hvad Godt er oppebaaret,
men i Glemsel det begraver,
ligner den kun et Kadaver,
af hvis Bringes hule Kar
hele Hjertet ud er skaaret."

Otto havde før sig holdt
i et Hjørne, suur og stolt,
af og til af Josef plaget
med en Mængde Spørgsmaal om
hvortil vel den Ejendom,
som gik fløjten, an var slaget?
om hvad Værd, der stak vel i
Landskyld, Fæste, Hoveri?

om til hvilken Hartkorns Tyngde
sig beløb den hele Jord?
om fra Øst til Vest, fra Nord
og til Syd ej Bjerg og Floder
Ejendommen gjennemslyngde,
saa det hele Majorat,
nu behersket af hans Broder,
godt fortjente Navn af Stat?
Men nu sprang ved *Rudolfs* Ord
Otto som begejstret frem,
Armene omkring ham slyngde,
raabende: „o Bravo, Broder!
Ve det Hjerte, som ej Hjem
er for øm Taknemlighed!"
til et Blik ifra hans Moder
af hans Tales Blomster bed.
Og med skummel Blєghed hørte
Han derpaa — den hykkelsk Rørte —
Rudolf blive saadan ved:
„Men naar Gud min gamle fromme
Plejemoder kalder hen
til det Sted i Himmelen,
hvor de bedste Sjele komme
uden Katechesexamen —
Moder! o da skal jeg haste,
til dit Hjerte mig at kaste;
og i kjærligt Levnet sammen
aldrig mere dig bedrøve.

Men ifra min Fosterbroder,
Tvillingbror ved Moderbrystet,
aldrig jeg adskilles kan,
— Det var som et Træ at kløve
hvoraf friskt man end kan løve —
Derfor, skal jeg blive trøstet,
mig til Godset følge Han!
Ikke sandt, min kjære Moder?"

„O, Mama! betænk! en Jøde! —
hvisked' Otto — „over ham
ville alle vore gamle
Aners Billeder jo gløde
op til Tindingen af Skam,
eller ned af Væggen ramle,
eller vende sig af Skam,
i den tunge Gyldenramme.
Men han tabte Sands og Mæle,
da han saa sin stolte stramme
Moder for Jødinden knæle.
Stenen for den Hjertekule,
hvori hun sin Grumhed mod
Judiths arme Dieblod
havde stedse haabt og tænkt
indtil Dødens Stund at skjule,
havde Rudolfs Tale sprængt.
Da hun af hans sidste Ord
om Jødindens Søn fornam
med hvad trofast Kjærlighed
hendes egen hang ved ham,
brast den tunge Taushedsgjord,
som hun havde lagt om Brystet,
og den Stolte gjennemrystet
sank for gamle Judith ned.

„Ve mig, Judith! Samme Nat,
Du blev Moder for mit Barn,
havde jeg din Spæde fat,
greben op blandt Folkes Been;
men, af Fordoms fæle Aand
og Fortvivlelse besat,
hev jeg Barnet, som en Steen,
ned igjen i Sne og Skarn.

Lad mig nu da i din Haand
med et Kys den dyre Ed
ydmygt angrende nedlægge,

at jeg skal imellem Begge
dele samme Kjærlighed!“

„Mod min Søn? mod Jøden?“ sagte
Judith over Læben bragte.

„Judith! ja, imod din Søn!
Ringe er din Ømheds Løn.
Lidet er hvad jeg nu loved
mod den Kjærlighed, dit Liv
ofrer sig alt til dets Ende.
Blot tilgiv, og paa mit Hoved,
som mig Gløderne forbrænde,
læg din Haand og mig tilgiv.“

Judith først paa Josef saa,
saa paa Rudolf, saa paa Hende,
med et Blik de ikke kjende,
men hvori der Straaler laa,
som om allerede Aanden
paa sin Himmelflugt sig voved,
men dog standsede som svimmel
ved at see en maalløs Himmel.
Derpaa famled hun med Haanden
til hun fandt Grevindens Hoved,
hvorpaa den neddalte blidt.
Munden mumled endnu lidt,
men ej Haanden vil tilbage
sig fra Damens Hoved drage.
Og paa eengang med et Skrig
begge Vennerne opdage,
at den Gamle er et Liig.

Angst og Smerte for at blive
fra sin Plejesøn adskilt,
Glæde over, at de To,
Josef Jøde, Rudolf Greve,
skulde stedse sammen leve,

uanseet Blod og Tro,
Saligheden at tilgive
hjerteligen, fromt og mildt,
havde altfor stærkt og længe
paa de svage Livsensstrænge
i den sidste Time spilt.

4. Den lykkelige Viv.

— — Hannah! Pige! min Guitar! Min Mand kommer, og der kan være Skyer paa hans Pande.

*

Pah! ere de smaa, da visker jeg dem bort med et Kys, eller de forsvinde for den første Klimpren som man blæser Støvfnug bort. Men er hans Pande mørk som Høstaftenen og hans Ansigt sygt — o, *da* have de Christne fornærmet ham, og mit Arbejde er vanskeligt, som at uddrage en tveægget Piil af Hjertet uden at rive det isønder.

*

Dog siger Verden derude, at han er en brav Mand. Dette lille Huus er *vor* Verden; men dets Vægge sige det Samme til de himmelske Aander, som altid lytte ved Lønkamrene.

*

Ak, hvi seer jeg vel min Barndomsveninde, Charlotte, den rige Christens Leons Hustru, daglig at blive blegere og ligere den halvaffaldne Rose?

*

Heller gift med Dødens Beenrad end med en Skurk! Begge mangle Hjerte, men Døden gjør mange Ulykkelige godt.

Men, siden jeg er Kvinde, heller gift med en brav Mand, end med En af Himmelens Engle!

*

Er jeg god, kommer den Tid nok, da En af Disse vil bejle. Men han faar mig ikke, med mindre det er min Mand. Josef kan være formummet for mine Øjne i sin himmelske Bryllupsdragt; men Døden, den Ædle, fører os sammen.

*

At være gift med en Skurk, maa det ikke være som at være gift med en blind ond Aand? Og en Djævel skal jo krybe ud af Hjertet, naar det raadner? Jeg vilde før tage et Krokodilæg mellem mine Hænder, for at ruge det ud, end hans Hoved.

*

O! naar jeg lægger mit Hoved til min Mands Bryst, da hører jeg mit Livs Regulator, Regelmæssigheden af Slaget i Evighedens Uhr, eller, naar Blodet stormer heftigere, Paradisets Klokker.

*

Charlotte! o min Barndoms Veninde! hvorfor skyr du at vandre ved din Mands Arm? Erholder han ingen af de Blik, der mere opfriske Konens Skjønhed, som Dug, skjønt de ere stilede til Manden? Kun naar dit herlige sorte Spand drager dig, farer et Smiil over dit blege Aasyn ligesom Maaneskinnets Zitren. O! o! er der en bleg Blusel? en ligesom Asken efter den udbrændte røde? Eller brænder det indvendig, naar den røde Blusel er forsvunden fra Kinden? Jeg har ikke følt anden Rødme end Brudekammerets og Glædens, naar Verden roste min Mand.

*

Men, Charlotte! Døden borthvifter med et Vingeslag hiint Smertens Kalkstøv paa dine Kinder. Da vil dit glade Ungdomsansigt komme frem igjen, som en Hebes naar Gipsen af-

tages, og en smuk Aand vil bejle til din Kjærlighed — En af dine Ungdomselskere, som var dig mere værd end din Mand.

*

Men se! Han tilbeder dig jo? Ve, skulde det være som den smukkeste Lyskrone eller Spejl eller Divan i hans Salon? Dog er det et Haab: maaskee vilde han før miste et af disse Møbler end dig? og det var meget af en saadan Mand.

*

Men dør jeg, da vil *min* Mand tro, at han faar en Skytsaand for Resten af sine Dage, og ikke en usynlig; thi jeg tror om min Mands Øjne, at de kunne see ind i Himlene, og han taler ofte med de Salige.

*

Det gjør han især, naar han er bedrøvet: naar de Christne misunde ham denne lille Plet af Verden. O se — otte Alen! Her er Harpen i Krogen Grændsen, der Oleanderen paa Gulvet. Men lad dem faa to Alen endnu! Er ikke den udødelige Sjel bunden til Hovedets lille Beenkugle? Synet indestængt i Øjets Perle? Følelsen, at kunne omfavne og velsigne Verden, Onde og Gode, ligesom med Regnbuens Arme, indesluttet i Hjertets Kjødklump?

*

O! lad dem faa tre Alen! Menneskene have indrømmet os formeget. Thi Kjærligheden behøver endnu mindre end dette. Se her! — min Mand og jeg besidder en Verden, som vi maa tænke os fuld af gode Engle. Nu er der ingen; men naar min Mand kommer — o hvad vilde jeg maaskee ikke see, om jeg da kunde see noget Andet i Verden end min Mand?

5. Sjelekamp og Sejer.

(En Sal, i hvis ene Hjörne et Skab. Tabitha, en mosaisk Enke, beskjæftiget med Syning.)

Tabitha.

— — Hvad Støj! Ah! intet andet end de Drenge,
min Jakob og hans Sværm af Kammerater,
der lege nu mandhaftige Soldater
og Gaden ved en sluttet Kjæde stænge.
Det gjælder Nabogadens Ungdom; thi
sin Hat Hver løfte skal, som vil forbi.
For dristigt Spøg! Der dygtig Prygl kan falde.
Jeg tror jeg Jakob hjem igjen vil kalde.
Ah nej; Han bliver da til Spot for Skaren,
og fra hans Egne truer ham da Faren.
Desuden Jødens Tid, at kunne fro
omgaaes Andre, uden at han krænkes,
til denne første Ungdomstid indskrænkes.
Hans Liv er siden Smerte for sin Tro.
Og det er Jakobs Fødselsdag idag;
da lad ham følge ganske Drengens Smag!
Han kommer nok naar Maven ham erindrer.
Og da er denne Fløjelshue færdig,
hvor Gyldenkvasten paa det Røde tindrer —
en Høvding for den tapre Skare værdig.
— — O Himmel! hvilket Skrig! Det var ej Leeg.
Ve! om det var . .? O nej! Jeg maatte høre
igjennem Bjerge Jakob, naar han skreg.
Og Tys! han stormer, som han plejer gjøre,
jo allerede Trappen op . ?

(En sletklædt Dreng styrter ind og paakne for hende.)

O Himmel!

Drengen.

O frels mig! frels mig! — Se et Barn jeg er! —
for Guds Barmhjertighed ifra den Stimmel,

som følger mig i Hælene, for her
mit Liv at tage . . Skynd dig hvad Du veed,
saasandt Du haaber selv Barmhjertighed.

Tabitha. (Afs.)

O, hvem kan modstaa, naar Ulykkens Raab
besværger, trygler En ved dette Haab?
(Aabner Skabet.)
Ulykkelige Dreng, derind! derind!
Begrav dig under alt mit Hjemmespind!
Gjør bag min Rok der, med sin store gule
Paryk af Stry, i Uld en tjenlig Hule!
Jeg skal Dig ikke røbe . . (Drengen skjuler sig i Skabet)
(Der bankes stærkt paa Dören.)
Tys! kom ind!

Förste Retsbetjent.

Vi ere Rettens Folk; derfor, Madam,
undskyld, vi tro, at her vi have ham?

Tabitha.

Hvem „ham“?

Förste Retsbetjent.

Oh, veed De, Stakkel, ej, en Knegt
fra Nabogaden kom i Klammeri
med denne Gades Drenge, og deri
han med en Steen af flere Skaalpunds Vægt
flux dræber En i Vredens Raseri.

Tabitha.

Ulykkelige Barn!

Förste Retsbetjent.

Ja Døden er
ham vis; og sikkert maa han findes her.
Han indad Porten løb; som fangen Muus
den Morder har vi her i dette Huus.
Forældreløs, hvad kan den Skurk vel blive,
naar til han voxer, uden en Bandit?

Derfor vil Øvrigheden gjøre Sit
for Ulven endnu ung at faa aflive.

Tabitha.

Ak, af en Ungdom kan der lige let,
alt som den dannes, blive Godt og Slet.
Men søger selv! Der er mit Nøgleknippe.

Förste Retsbetjent.

Afsted! den Morder skal os ej undslippe.

(gaa.)

Tabitha.

Det arme Barn! forældreløst og jagt
paa Betlerstien ud af Sult fra Hjemmet!
hvorledes skulde Lidenskabens Magt,
ja Syndens, ventes blideligen tæmmet?
Saa reent forladt, hvorledes skulde ikke
den fule Djævel med de skarpe Blikke
det sikre Bytte have alt opdag't,
og gravet ind med sine Kløer stærke
i Hjertets Voxklump strax sit Ejemærke?
Men o mit eget Barn! . Hvor Hjertet slaar!
Jeg tænker . .; men jeg for min Tanke frygter
og kvæler den; men atter op den staar,
og alt mit Blod fra mine Aarer flygter.
Men Jakob skal, endskjønt hans Fødselsdag,
faa Skjænd af mig, der svie skal som Slag,
fordi han piner mig med denne Angst,
og ikke strax løb hjem da Legens Ende
saa blodig blev . . .

(Retsbetjenterne komme tilbage.)

Förste Retsbetjent.

Madam! Nej, ingen Fangst.
Med tomme Hænder vi tilbagevende.
Men dette Skab? Saa dybt det seer mig ud.

(Drager sin Kaarde og vil stikke ind.)

Tabitha.

Ej, Mand! Ej, troer I, at I vinder Hæder
ved slig en Kamp mod mine stakkels Klæder,
mit Hjemmevirke og mit Bryllupsskrud?
Se her! der hænger uldne Nøster tretten;
hug Snoren af og tænk saa at det var
den stive Hals paa trettenhovded Jetten,
som Tristam med sin Klinge gjennemskar!
Vil ikke paa min Rok I Sværdet øve?
Det gamle Hoved lader let sig kløve.

Förste Retsbetjent. (Stikkende Kaarden ind.)

Nej! kom, vi gaa, skjønt jeg vil med min Ed
besværge, Drengen skjult er her et Sted.

Anden Retsbetjent. (I Dören.)

Oh, Enken *der* var visselig den Sidste,
som vilde skjule ham, ifald hun vidste,
at ham, vi søge efter, han, det Skarn,
hun skjuler, dræbt har hendes eget Barn.

(Gaa.)

Tabitha. (Farende om fortvivlet.)

Mit Barn? Jeg hørte galt. Hvorfor just *mit?*
Jeg har kun eet, kun *eet*, mens mange flere
hver Moder har. Hvi skulde *mit* da være
den Dræbte? ingen Anden tabe sit?
Utroligt! Skjønt den Graasteen var jo blind,
og kunde see ej hvor den spalted ind?
Dog vil jeg ikke tro. Den Mand var vred,
som talte saa . . Dog om . .

(Raaber udaf Vinduet.)

Hej, Mænd, tilbage!
Her er den Morder. I ham frit kan tage.

(Lukker Vinduet.)

O! o! Jeg føler hvad jeg end ej veed,
at Manden sandt har sagt: — min Søn er død,
den Eneste, der kom ifra mit Skjød!
Kom derfor, Mænd! I skal ej længe jage.

Slaar Morderen ihjel paa dette Sted!
Jeg har en Tørste, som Ulvindens hed;
jeg tror, jeg kunde Blodet af ham smage.

(Seer udaf Vinduet.)

De komme. Vel! Vær nu ej, Hjerte, svagt,
men uden Skaansel! Har ej Moses sagt:
„Hvo døder Menneske, forsandt skal dødes,“ *)
og „Syn for Syn og Tand for Tand skal bødes?“
At bryde Loven staar ej i min Magt,
ej i min Lyst . . Du Tigerunge, frem!
Frem af dit Skjul, du Øgle, at af dem,
som komme, Du kan blive for min Fod
isøndertraadt i dit forvorpne Blod!

Drengen (kommer frem, knæler.)

Gjør med mig hvad Du vil, og tag igjen
dit Løfte! Tro mig, jeg skal ikke klage.
Du var mig god saa langt, Du kunde; men
jeg Døden før end Dødens Frygt vil smage.

Tabitha.

Mit Løfte? Ha, Du har det! det er sandt.
Og ve min Sjel, om ej mit Ord mig bandt!
Tilbage da! tilbage i dit Skjul!
Duk dig i Ulden bag mit Rokkehjul!

(Drengen skjuler sig. Der bankes paa Dören.)

De komme; men hvad skal jeg sige mere?

(Retsbetjenterne komme.)

Förste Retsbetjent.

Madam! her er vi efter Eders Raab.
Naar Sandhed I fik høre, var vort Haab
jo ogsaa, at I vilde udlevere
jer Enes Morder. .

Tabitha.

Ja, Javist . . Nej, gaa!

---

*) 2 Moseb. 21.

Hvad jeg i denne Tid kan sige, maa
ei agtes paa. Dog skal man ikke fange
af Ord ifra min Mund særdeles mange.
Jeg Tid og Tanke har kun for at græde
Dag ud Dag ind den hele Aarets Kjæde.

Förste Retsbetjent.

I har os kaldt.

Tabitha.

Nej, gjorde jeg? Da var
jeg i min Hjerne neppe riglig klar.

(Giver ham en Mynt.)

Men der! tag den! og lad mig saa med Fred!
Maaskee jeg dør; kom da og bær mig ned
af Trappen, med mit Barn i samme Kiste,
skal I faa to af samme Mynt som sidste.
Dog det er sandt — der seer I, at mit Hoved
er som om jeg paa Valmuer har sovet —
hvor er mit Barn? Bring det, skal I faa tre.
Men strax! men strax! Jeg tror ej ham at see
som Liig, ej fælt som Synet blodbesprængt,
jeg indenfore Øjet seer forvrængt.

Förste Retsbetjent.

Paa Timen, strax! Vi har ham paa en Baare.

(Gaa.)

Tabitha.

O Jehovah! styrk nu mit Hjerte! Blind
mit Øje med saa svovelhed en Taare,
at ej jeg seer, at Liget kommer ind.

(Retsbetjentene bære Liget ind, sætte Baaren og gaa.)

Tabitha. (Synkende ned.)

Mit Barn! Saadan? O! Gud, hvor var dit Øje
fortabt i Dybet eller i det Høje.
at Dette kunde skee . ? O ve! hvad har
jeg sagt? Bespottet Jehova. Til Svar
et Lynslag paa mit Hoved jeg fortjener,

skjønt Sorgen taler vildt, ej hvad den mener.

(Rejser sig.)

O Rædselssyn! Mit Barn! mit dræbte Haab!
Men, dyre Blod og Pandens brede Vunde!
jeg hører Eders høje Jammerraab
saa klart som om hver Draabe mæle kunde.
De raabe Hevn — ja Hevn!

(Aabner Dören.)

Hej, Mænd, tilbage!
Der i det Skab I Morderen kan tage.

(Lukker Døren bestyrtset.)

Ve mig! For anden Gang mit Løfte krænket!
Og Løftets Ord til Himmelen er lænket.
Men Gudskelov, de hørte ikke Ordet.
Dog skal han sikkert, sikkert dø for Mordet,
saasnart jeg blot ham udaf Huset faar.
Ved Porten Hevnens Bloddom fri ham naar.

Drengen (springer frem, hvorved en Bog falder ned af Skabet.)

Nu *vil* jeg dø. Jeg seer du ej det bærer.

Tabitha.

Hvad faldt?

Drengen.

Din Bibel.

Tabitha.

Seer du, at den vilde
dig knuse, Morder?

Drengen.

O, dens Ord det gjør.
Hvad jeg har hørt deraf tilfældig før,
det Lidet, som jeg mindes, mig fortærer.

Tabitha.

Læs her!

Drengen.

Jeg kan ej læse.

Tabitha.

O, hvor ilde!
Dog det er sandt, som vilden Nesle skudt
forældreløs er jo den arme Gut.
Maaskee han neppe kjender Herrens Bud,

Drengen.

Jo eet: „Du skal din Fa'r og Moder ære!“

Tabitha.

Ved Jehova, Du maa de andre lære.
Du maa ej dø i slig Uvidenhed.

Drengen.

Hvad spørges derom paa det mørke Sted,
hvor jeg, en Morder alt, maa sikkert komme?

Tabitha.

Tal ikke saa! Hvo kjender Naadens Domme,
naar Mennesket til strenge Lov har bødet?
Saa ondt vil Jeg dig ej, naar du har blødet.
Men giv mig Bogen! Der er Lys og Styrke
paa hver en Side. (Læser.) „Herren, Han min Gud,
min Løgt skal tænde, klarne skal mit Mørke.“ *)
O lød det ej, som om et himmelsk Bud
paa sænkte Skyer til mit Øre dalte
og mig et Løfte fra Jovah fortalte?
Nu videre paa Træf! (Læser.) „Barmhjertig, naadig
miskundelig er Herren og langmodig.
Han ej os efter Synderne behandler,
betaler ej os efter vor Misgjerning.“ **)
. Endnu et Kast! endnu en hellig Terning!
Maaskee Orakelet sig da forvandler.
(Læser.) „Jeg har ej Velbehag til Synders Død —
saa siger Herren — men at han omvender
sig fra sin Vej og lever.“ ***) O, hvor sød

*) Ps. 1, 18.
**) Ps. 1, 103.
***) Es. 13, 11.

en Balsam til en Synder Herren sender!
. . Dog end engang lad see! Men slaa op Du!
Dit Liv det gjælder, Dreng, i dette Nu.
(Drengen slaar op. Hun læser.)
„Barmhjertig, mild er Herren; og derfor
han underviser Syndere paa Vejen.“*)
(Gjentager.)
. . Han underviser Syndere paa Vejen . .

O Jehova! jeg fatter, thi jeg tror,
dit tydelige Vink. Paa hvilken Vej
staar den forældreløse Synder ej?
Og er det ej sin egen Sjel at signe,
at stræbe, Herre, Dig at efterligne?
Thi vil jeg ham i dine Bud belære,
for Kongen gjøre Knæfald, for hans Blod
hvad Loven kræver give hen i Bod,
med Hjobs Hengivenhed min Smerte bære,
og med din Hjælp, o Gud! — det er det Svære —
mit Barns Morders Moder vil jeg være.
Gud har befalt, og *Han* for Resten sørger.
Hvo er den Orm, som vrider sig og spørger?

6. Kvinderne paa Kirkegaarden.

Hvilket Ord i alle Sprog,
i de lange Ord-Geleder,
hvor hver Tanke, der er klog,
har et Navn, hvormed den heder —
hvad Begreb i Sjelens Bog,
i den hvide beenindbundne,
mellem alle dens opfundne
og benævnte Muligheder —

*) Ps. 1. 25.

hvad Idee, som flyver i
Fantasiens vide Rum,
sommerfuglefro og fri,
aander vel saa dyb en Fred,
saa betydningsfuld og stum
uforstyrret Rolighed,
som det Ord: „en Kirkegaard“?

Det er Fred foruden Skaar,
det er Fred, men intet Andet,
enten modsat eller blandet,
medens selve Ordet „Fred“,
naar det nævnes i vor Tale,
lader Tanken „Strid“ sig male
uvilkaarlig blodig paa
Sjelens Hjernetavle graa.
Uvilkaarlig i Ideen,
hurtigen paa Sjelens blanke
Spejl, som Vindens kaade Pust
præger en Figur i Sneen,
maler sig med hver en Tanke
den, der er den modsat just.
Nævn „Velsignen,“ og „Forbanden“
tegner strax sig an i Panden?
Nævn blot „Kjærligheden“ — hvad
meer uskyldigt Ord kan sandses? —
flux af Tanker stik mod den
(„Jalusi,“ „Utroskab,“ „Had,“)
som af Hexe, den omdandses,
til, bespottet og berøvet,
Ordet har ej meer igjen
af sit Himmelske, end en
Sommerfugl, der tabt har Støvet.
Nævn hvert fredsælt Ord, og se
hvilket tvivlsomt Smiil, der klæber
sig til Alles Blik og Læber
ved den vakte Modidee!

Men mod Ordet „Kirkegaard"
intet andet fiendtligt staar.
Modbegrebet
af den Fred det indeholder,
ikke under Hjernens Folder
bleven er i Sjelen slebet.
Mellem Ordene det er
hviden Due, stjerneskjær,
som paa lydløs Vinge svæver,
hilset fro af Mennesket,
som paa Jord for Himlen lever,
og ærbødigt selv af det,
som for Navnet stille bæver.
Der paa Kirkegaarden er
Himlens Forgaard, hvor Enhver,
— Synder, Helgen, Ond og God —
bort sin værste Byrde kaster,
Legemet af Kjød og Blod,
og ad sine Veje haster.
Der de blege Dødsensfiender
hvile Side imod Side,
indtil Fjælene udglide,
Kisten knuses, Mulden rinder,
og de blande sine Been,
medens deres Kors deroppe
bøje sammen sine Toppe
under Sørgepoplens Green.
Der det Had, som lever efter,
taber lammet sine Kræfter,
og kan ikke komme længer
end til Portens tunge Gjænger:
Gjennem Hegnets sorte Gitre
blikker Øjet, Taarer zitre;
Skrinet synker stille ned,
Taaren efter, — Hadet med.

Der, om tvende Avindsmænd,
brændende i Fyr og Flamme,

sprudende af bittert Skjænd,
traf hinanden paa den samme,
mellem Grave blomsterkrandste
let henslængte smale Sti:
ilte neppe de forbi,
men de studsede og standste,
saa til Jorden, traf en Grav,
lod saa Øje Øje møde,
Hænderne paa engang gav,
og forligtes til de døde.

*

Men se her, se denne smukke
Kirkegaard! O! hver en Grav
er en Ø, hvis Rosenskove
og hvis Asterspalmer dukke
frem af Græssets stille Hav,
som en munter Luftning gav
af og til en liden Vove.
Her et fuldt Sangfugl-Orchester
strax ved sidste Spor af Sneen
kaarer ud sig i Alleen
aarligen et Yndlingssted
til de musikalske Fester,
som til Vintren vare ved.
Her ej nogen Kirke knejser,
mindende om at den ene
Tro i denne Hob af Stene
op sin Herskerthrone rejser
over Kirkegaarden med,
høit opover
hver, som nedenunder sover,
saa den blir ej, hvad den skulde,
under Mulde
Dødes fælles Hvilested,
men, paa Kirkens høje Vegne,
kun udstykket til dens Egne . . .

Konstance.

Oh, Veninde! det er sandt.
Pladsen yndig nok jeg fandt;
men bemærkte ej det fæle
Naboskab i Jordens Skjød.
Nej, naar Jack, min gamle Kat,
med det Første ligger død,
vil en Aften jeg mig stjæle
til at faa den her nedsat.

Rosalie.

Altsaa gaar det ikke an
her . . .

Konstance.

Nejvist. Men kom! Du kan
jo et andet Sted oplede.

Jödinden. (Rejsende sig.)

Mine Damer, tør jeg bede . .
Bi lidt!

Rosalie (vil gaa.)

Aftensolen blænder.

Konstance.

Vi har Hast.

Jödinden.

Kun tre Minutter.
Ikkun to.

Konstance.

Jødinden prutter.

Jödinden.

Se, hvor Poppelaspen spænder
ud sin Skygges Telt, hvorinde
Værn mod Solen I kan finde.
Til de Ord, som Eder røver
faa Minutter kun, behøver

jeg just dette Solens Skin;
og hvis I mig det tilstede
vil lidt nærmere jeg træde.
. . . Seer I dette Pandesmykke,
en Safir, Smaragd, Rubin,
fattede om denne tykke
matte Onyx kunstigt ind?
Lad os i Safirens Lue
den katholske Christen skue,
i Smaragdens Glimmerkant
alle Arter Protestant,
i Rubinens Kjerne Jøden
med hans Smertes indre Bløden!

Men, hvo skjelner mellem disse
Ædelstenes Værd tilvisse?
Se! o se! det Solen gjør!
Seer I? lige klart de straale,
hver med deres Bruds Kulør,
Himmelbilledet igjen.
Det er Stenens Værd at maale:
Straalekraften, ej om den
Solens Lys tilbageskjød
farvet blaalig, grønlig, rød.

Og hvad bør blandt Mennesker
vel det sande Værd bestemme?
Ikke af hvad Tro man er,
ikke Sprog og ej hvor hjemme.
Dette er kun Stenens Brud,
kun dens Skjær fra Klipperevnen,
hvorfra den blev hentet ud,
ej dens Værd i Straale-Evnen.
Men af det Begreb om Gud
og den Agt for Herrens Bud,
som opfylder Sjelen, liig
Solens Lys de Ædelstene,
og udstraaler i dens Færd,

lader ganske vist alene
Menneskenes sande Værd
prøve og bedømme sig.

Slige Sjele, hvorhelst fundne,
vidt adspredte, sammen danne
den usynlige og sande
og med Himmelen forbundne
Herrens egen Menighed.
Og dens Lemmer, naar de støde
paa hinanden, skjønt forklædte
i Kaftan og Munkehætte,
strax af Løsenordet: „Fred!
Tolerance!"
vide, de et Medlem møde
af den sande Menighed.

Rosalie.

Fordom bort! Jeg tror, Konstance,
at jeg vælger dette Sted.

Konstance.

Blomsterne fra Grav til Grav
slynge sine Stenglers Krandse,
som om ville de bevidst,
at vi Mennesker deraf
skulle lære Tolerance,
og at Kirkegaarden sidst,
sidst af alle Jordens Steder,
(thi dens blotte Navn den freder)
aabnes bør for Troestvist.

Jödinden.

Sandt! i disse blomstergro'de
Grave just det Samme staar.
Men skal Flammerne og Sværdet,
eller Tidens Klingeblad:
med Foragt forgiftet Had
rase udenfore Gjærdet?

Hvad er vel den hele Klode
andet end en Kirkegaard?
Slægtens Kime deri bo'de
førend Tiden talte Aar;
og hvor vidt den spredt er ad
i de tusind Millioner,
er hvert Liv dog kun et Blad,
og i hver Sekund nedregne
tusind fra dets fire Kroner
over alle Jordens Egne.

Eller Hvem er — enten Christen
eller Jøde — Livet meer
end uvisse Orlovsstunder,
(hvori Skaberen skal kjendes
og Fornuftens Demant tændes)
fra det Huus, som færdigt er,
fra vor Fødselsstund, *derunder*,
fra dets indre Kammer: Kisten?
Derfor skulle Alle minde,
at, hvorhelst de sig befinde,
dog de dagligen betræde
deres eget Hvilested;
at paa Jordens tynde Hinde
stedse de Sekunder æde,
som de leve lystig med,
indtil midt i deres Glæde
ganske vist den brister ned;
at de Alle, skjønt en Sjel
Menneskenes Støvnatur
med et Bad af Lys bestænker,
gaa dog, efter Solens Uhr,
Morgen ind og ud med Kvel,
kun i Kredse, som i Lænker,
rundtom deres egne Grave.
Da kanhænde Deres Næste,
fjetret i det samme Fæste,
mere Kjærlighed de gave

udenfore
paa hiin Kirkegaard den store —
i den Have,
hvor sig krydse Livets Veje,
men som Døden har i Eje.

7. Drengen ved „Blåaporten.“

1. Djurgårdsrejsen.

Faderen.

Fortæl mig, Hanna lille,
hvad du igaar har seet,
da Du til „Djurgårn“ kjørte
med Pappa i Kareth.

Hanna.

Ak, kjæreste min Pappa,
ved „Blåaporten“ laa
en stakkels Gut fra Norge.
og græd af Hunger saa.

Mens Far deroppe spiste
gik jeg til Gutten ned.
Jeg gav ham hvad jeg havde,
og Taarer faldt nok med.

At søge Brød, han dragen
var nys i Verden ud.
Han kunde prægtig skrive
og regne selv i Brud.

Faderen.

Men Bellmansstøtten, Hanna,
  og Kongens Rosendal
og Vasen udenfore,
  den store Kjæmpeskal?

Hanna.

Jeg saa ej mere siden —
  o, Pappa, bliv ej vred! —
Det var som om en Taage
  for mine Øjne gled.

Og da vi hjemad kjørte —
  der sad den arme Dreng.
Vist i et Træ paa Djurgårn
  han fik inat sin Seng.

Men Jeg? jeg laa og tænkte;
  men først da jeg sov ind,
o Pappa, gode Tanker
  blev vakte i mit Sind.

Jeg syntes jeg saa Drengen
  tilfreds og sjeleglad;
med Pennen bag sit Øre
  han paa Kontoret sad.

Og Pappa stod og nikked
  og slog en vakker Takt,
til Arket ud var skrevet
  og Summen sammenlagt.

Faderen.

O, Barn, du skulde vide
  hvad blodig Skjændselstort
hans Landsmænd mod din Fader
  for tyve Aar har gjort.

Jeg kjendte ikke Loven,
der lyser os i Ban;
desuden ved et Skibbrud
jeg kastet blev iland.

Men gjennem Landets Brede,
med Foden lænkesnørt,
fra Fængsel og til Fængsel
jeg blev til Grændsenført.

Dog vil jeg over Dette
nu kaste Glemsels Flor
for *din* Skyld, for det Hjerte,
du arved af din Mo'r.

Da hiint jeg maatte lide
var Drengen jo ej fød.
I syv Aar jo omskifter
hver Trevle af vort Kjød?

Hvi skulde Sjelen længer
da gjemme paa sit Nag?
Dig ske, min gode Datter,
da efter dit Behag!

De Brune spændes fore!
Tag Jøran med, og hent
fra Porten eller Træet
mig hid saa din Klient!

---

2. Afrejsen.

Faderen.

En heldig Stund, da jeg den Dreng optog!
Forlængst jeg savner ved hans Hjelp ej mere
min gode salige Bogholder Jøran.

Dog seer han mindre stærk ud nogen Tid.
Formeget han arbejder; det er Sagen.
Ej sandt, min Hanna? Ak, om ret jeg seer,
da har du samme Sygeligheds-Farve.
Vist Luften usund er. Du maa paa Landet,
og Hagbarth maa forbydes Pen at løfte,
skjønt — kan du tie Barn? — en Lægedom
jeg har opfundet, som ham vil helbrede.

Hanna. (rask.)

Og hvilken, Fader? (nedslaaet.) Neppe. .

Faderen.

Vær du rolig!
Den er probat for Alle i hans Stilling:
Jeg vil tilbyde ham at dele Alt,
mit Firma, Massen, som min Kompagnon.
I tvende Maaneder — hvor uforsvarligt! —
har den Beslutning hvilet i min Pande,
og daglig saa jeg ham at skrante meer.
Derfor det strax skal skee, og saa iaften
vi ville gjøre os lidt lystige.
Bed Du Marie over; Han og jeg
til Dominoen tage os en Negus.

(gaar ind.)

Hanna.

Den blier ej lystig, stakkels Fader. Ak,
med Guld helbredes ikke Hjertets Bleghed,
der, liig et Lav, som har haarfine Rod
i fast usynlig Revne, spreder sig
udover Kinden uden synlig Aarsag.
Jeg føler det. Jeg ønsker jeg var fattig,
saa jeg kun havde havt et venligt Ord,
en Slant, et Stykke Brød for Hagbarth, da
jeg første Gang ham saa. Maaskee jeg var
da lykkelig. Jeg skulde idetmindste
ej lide denne Kval, at maatte stirre

paa et saa haabløst Livs Bagteppe, som
er stedse for min Ungdom rullet ned.
. . O det var grusomt imod *ham!* Kanskee
var Hagbarth død i sin Elendighed,
hvis Gud ej havde os tilsammenført.
Jeg er da angerløs. Hvad siden hændte:
at vore Øjne, som vi voxte til
de syv Aar, for hinanden aabnedes,
nødvendig Følge var af Sammentræffet.
Men at i samme Mon de luktes for
det Svælg, som Fædretro og Landslov har
befæstet mellem os, og hvorudover
troskyldig vi hinanden Haanden rakte, —
det er vor egen Skyld, og derfor straffe
vi nu os selv med et Farvel til Døden.

Faderen (kommer tilbage og omfavner Hanna.)

Min arme Datter! Tak for dette Offer!
Dets dyre Værd jeg kjender; thi det er
ej mindre end dit Hjerte og din Lykke.

Hanna.

Du veed . ?

Faderen.

Ja Alt! O det var heltemodigt!
Han afslog mine Tilbud. Rejsefærdig
jeg traf ham tagende Farvel med Alt,
som maatte minde ham om disse Aar.
Han Pulten strøg, trak Stueuhret op
og vandede end eengang Vindvets Blomster.
Ak, naar jeg tænker paa hvad Elskov mægter, —
men, vel at mærke, kun hos Mennesker,
som have Lidenskab, ej Følelse, —
I kunde flygtet til Amerika,
hvor Intet eders Ægteskab kan hindre.

Hanna.

O, Fader, kunde Du . . .

Faderen.

Nej, nej, mit Barn!
Da var jeg død af Sorg. Nu maa jeg sørge;
dog har for større Kummer I mig sparet.

Hanna.

Negt mig i denne Time ej en Bøn!

Faderen.

Ved Herren, nej! Tal, Barn!

Hanna.

Du love mig,
at aldrig jeg dig maa forlade!

Faderen.

Hm!
Det var en Sag! Sligt staar i Herrens Haand.
Nu ja, det giver sig. Jeg vil ej negte
i denne Stund, da han vort Huus forlader,
skjønt, Barn, hvad ejer jeg af Fremtids Dage?
Men kan det glæde dig, som jeg vil tro,
da viid, han gaar ombord tomhændet ej,
men rustet ud med Nok til Vej at bryde
hvorhelst i Verden.

Hanna.

O tilgiv mig, Fader!
Jeg tænkte mig at være mere stærk;
thi vi igaar har sidste Afsked taget.
Men nu, da Øjeblikket er der, o
nu vil mit Hjerte briste, mine Been
imod min Vilje ville til ham ile,
for endnu engang . .

Faderen.

O, jeg dig forstaar.
Vist, skynd dig, Barn, og tag end et Farvel,
et langt i Eenrum! Græd dig rolig saa!

Han venter dig . . Hans Fod var som af Bly;
den er ej kommen endnu over Tærsklen.
En Synd at negte det Levvel, jeg vidste
til Døden være vil det allersidste.

---

3. Afhentningen.

Marie (Hannas Selskaberske, ved Vinduet.)

Se, Hanna, se hvad prægtigt Skib
ved Skeppsbro'n lægger an!
Sølvstjerner dække Flaggets Dug;
foran en snehvid Svan.

Og se — ja nu, det drejer sig —
saa sandt jeg ej saa fejl,
dit Navn, min Hanna, stod i Guld
i Skibets Agterspejl.

Hanna.

Marie, ak det minder kun
om at min salig Far
saa inderlig en Glæde fandt
i Skib, som vakkert var.

Ved dette Vindu sad han da
og mønstred hvert et Reb.
Til mig han sagde tidt sin Dom,
skjønt lidt jeg kun begreb.

Saa kaldte han paa Jøran og
paa Ham, paa Ham, Du veed —
paa Ham, som er forrejst, og da
Disputen tidt blev hed.

Den roste det, Den dadled det,
og hver en Proportion

blev undersøgt; der væddet blev
  om vel af hvad Nation.

Veninden.

En Mand — han seer saa fremmed ud
  med Straahat alenbred —
er gaaet iland; han iler hid . .
  han er her før du veed.

Nu aabnet Porten for ham blev . .
  Det alt i Trappen gaar . .
Det banker . .

Hanna.

O raab Du: kom ind!
For stærkt mit Hjerte slaar.

Hagbarth (træder ind, iler til Hanna.)

Min Brud for Mennesker og Gud!

Hanna.

Vor Eed — ve, den er brudt.

Hagbarth.

Ej i mit nye Fædreland
  vor Lykke er forbudt.

Dit Sørgeaar — og jeg har holdt
  det i bedrøvet Sjel —
det, Elskede, er nu forbi,
  forbi er vort Farvel.

Nu paa min Skonnert „Hanna" did
  jeg henter dig afsted,
hvor uens Tro forenes kan
  i samme Kjærlighed.

Men hisset, hvor for evigt Vi
  forenes skal, vi To,
tilvisse alle Aander faa
  een og den samme Tro.

8. Røst i Ørknen.

Christenfolkets Hjerter skulde
være varme Julebrød,
honningfulde,
Nok for hele Verdens Nød,
om den kommer som en Gjest;
Rosenkviste i dem stukne
som til hellig Glædesfest.
— Ve! ve!
Iis de ere, Klumper Sne,
Stene, i hvis Rivter sprukne
bor saa fæl en Mørkets Vrimmel,
og hvis Blødhed kun er Skimmel,
skjøndt som Fløjel til at see.

*

Folkets Pander skulde være
klare, gjennemsigtig skjære,
som det Lys, det melkehvide,
hvor en Stjerne frem vil bryde;
og dets Aasyn, o saa blide,
talende, velsignet milde,
som om de Velkommen vilde
hele Verden kjærligt byde.
— Ve! ve!
Sorte Regnetavler bæres
paa det ædle Sted tilsyne
talbeskrevne
mellem begge Øjenbryne;
og af Sorger fuldtberuste,
Laster, som vanvittigt lee,
vildt med Træk isønderrevne,
sønderknuste,
Folkets Aasyn tatueres.

*

Kjærlighedens Ild udslukkes,
som naar Blomster Farven tabe.
Hjerterne i Folket lukkes
som en Gjerrigs plumpe Skabe.
Mellem Menneskene bliver
det uhyggeligt i Landet,
som for Vandreren, der driver
ensom om i Byens Gader,
hvor hvert Lys, et efter andet,
slukkes i dens Vindurader.
— Han vil raabe: O giv Ly!
Hvem vil høre?
Det er klogest du kan gjøre:
Ryst din Saale, Mand, paany!
Skoven søg, ej denne By!
Vilden Gran vil give Ly,
ligesom man finder hos
Tyrker og Barbarer større
Brødreømhed end hos Os!

*

Som det var med Ham, der ene
vandred i den øde By,
fulgt kun af sit Echos Gny
fra de traadte Gadestene, —
o saa er det med den Digter,
som fra Himlen faaet har
Olje til de tomme Kar,
og sit Kald ej troløs svigter,
leflende til Verdens Lyst;
men slaar an i Harpetonen
Klangen af Guds egen Røst,
Stemmen fra Religionen
om de over glemte Pligter
steentillukte Hjerters Brøst.
Ve! ve!
Alle, Alle have baaret

Uskyldskrandse Løftets Dag
under Herrens Tempeltag,
Krandse visne inden Aaret:
Kvinderne rundt Hovedbaandet
frisken Krands af Roser hvide,
som af Purpur kun beaandet;
Mændene den Dag forvist
dog paa deres venstre Side
stukken ind en liden Kvist.
Men det Løfte, som de gave
fuldtbevidste
og med klar og hørlig Stemme,
var at gjemme
Alle indtil deres Grave
Hjertet friskt, som Krands og Kviste
vare Højtidsdagen ud,
da de stode frem for Gud.

*

O dengang med skyldløst Øje
saa I Gud, hvorlunde Han
favned Dybet og det Høje,
at Insektet uden Navn
inden samme Armes Spand
sværmed, snoed sig og krøb,
hvor de stolte Stjerner løb
gjennem Fjernets dybe Favn.

Og I syntes, at I selv
maatte favne Verdens Hvælv,
Jordens Liv og Himlens Kloder,
at I følte denne Lykke
ved til eders Barm at trykke
hvert et Menneske som Broder.

9. Jeg er nu saadan Jeg!

(Statsökonomisk.)

Granen.

Hvad er det for en gil Musik
hver Aften i din Top?
Den mine mørke Grene fast
til Glæde vækker op.

Lönnen.

Det er en munter Biesværm,
som jeg har givet Læ;
og siden knapt i Skoven er
saa lykkeligt et Træ.

Jeg har Musik den hele Dag
blot for jeg den tillod,
at slikke sig lidt Honning af
min Krones Overflod.

Hver Green er fuld af Virksomhed,
og hvert et lidet Blad,
hvor dovne Larve forhen krøb,
er bleven Flidens Fad.

I Hakkespettens tomme Hul
er Vox og Honning skjult.
Nu synes jeg mit Bryst har faaet
et Hjerte ømhedsfuldt.

Granen.

Aha! du lader Fremmede
din Sødme suge ud?

Før bryde Stormen af hos mig
de søde Foraarsskud!

Og alt mit gyldne Støv jeg før
udslaar for Vejr og Vind.
I mine Skygger slipper jeg
ej slige Gjæster ind.

Min Terpentin som smeltet Sølv
paa Fjeldet rinder ned.
Saa har den gjort i hundred Aar
og skal i Evighed.

Lönnen.

Slip Bien til! En Kage Vox
han lægger dig igjen.

Granen.

Hvad Vox? hvad Honning? Hundred Aar
jeg levte uden den.

Jeg er mit Lands Repræsentant.
Af Tanken om det Hverv
jeg lever blot, — for Andre har
jeg derfor ingen Skjerv.

Lönnen.

Forjag da Liv og Virksomhed
og Livets Lyst med dem!
Og bliv i andre hundred Aar
kun Fattigdommens Hjem!

Paa Kjærlighedens gjæstfri Fad,
om nøjsomt, uden Pynt,
bestandig findes lagt igjen
Taknemlighedens Mynt.

Giv Saft — igjen du Honning faar!
Giv Ly — du faar Musik!

Giv Frihed, mørke Gran! — du faar
det Liv, du seer jeg fik.

Hør hvilken Lystighed der er
hist i den gamle Lind!
Han har, som jeg, den lille Ting:
et gjæstevenligt Sind.

Der sværme Bier, som hos mig,
frit rundtom i dens Top.
Hver Green er som en fuld Fabrik,
hvor Rigdom dynges op.

Og Pilen, Rognen — se dig blot
omkring, du kloge Gran!
Exempler rundtom vise dig
en bedre Lykke an.

Granen.

Har Dovenskaben ej en Smag
af Sødme — har den ej?
Og Ensomhed ej sit Behag?
Jeg er nu saadan Jeg!

10. Følg Kaldet!

Kongeørn, med Lænke spændt
om sit Been, og Vingen brudt,
som i over tyve Aar,
siden den blev halvdød skudt,
har for simpel Gaardhund tjent
paa en ensom Bondegaard,
lider dog

ej den arme Digters Vaande
som i lidet Folk er født,
hen i Verdens Hjørne stødt,
med et Sprog,
som ej rækker fra sin Krog
længer end dets Læbers Aande.

*

Han er liig en Klokke, dækket
til med tykt og fugligt Teppe,
liig et Rosentræ, der stækket
er indunder mørke Skjeppe.
Geniussens Vinger sprede,
løs at lade da sin Aand,
som de lykkelige Andre,
der til Millioner kvæde,
var at ville Verden vandre
rundt i snevre Tøndebaand.

Heller som en Indian
fød imellem Indianer,
mellem vilde Floridaner,
eller som en Araukan.
Skjalden agte de som Præst,
hente ham til hver en Fest,
bygge ham en Palmehytte,
sidde ved hans Ild og lytte,
lære Sangen nøje efter
Ord for Ord,
og hans Omkvad de i Chor
juble med af alle Kræfter.
Naar han saa er død, de Gamle
hvert hans Kvad nøjagtig samle,
og de Unge
arve det paa deres Tunge.

Andet Lys end det som bryder
af og til i Kvadet frem

heller ej de Stakler eje:
        Laster, Dyder,
vandrende ad skilte Veje
til Udødeligheds Hjem,
hvor en Dommer træffer dem,
har han ant og første Gang
lært sit Folk derom i Sang;
        ja Ideen
om den store Aand, det hylder,
Folket i sin Vildhed skylder
ene Glimtet i hans Seen.
Perler liig, der gjennemskinne
Bølgerne, som over rinde,
i de vilde Kvæders Dunkle
Aabenbaringerne funkle.

*

O vi Selv, vi Selv endnu
ere vilde i vor Hu,
stundom og i vore Skikke.
Vestens Indianer ikke
ere i saa hadske Slægter,
skjønt hverandres Blod de drikke,
splittede i Skoven ad,
som Europa er i Sekter
af forbitret Meningshad.

*

Ung maa Verden endnu være,
Slægtens Sagas lange Lære
endnu kun dens Vuggesange
og dens Barndoms Eventyr.
Endnu leve Chaos' Dyr:
Megazaur i Amazonas,
Leviathan, som tog Jonas,
og uhyre Kjæmpeslange.

Ørkner, tusind Mile lange,
tusind brede,
tordnende af Løvers Vrede,
spotte end ad Slægtens Flid.
Fjeldet, som i Noahs Tid,
uforvitret
staar i sine Tinder splitret,
viser endnu intet Tegn
til at ned i Muld dets Skuldre
ville smuldre,
dannende en frugtbar Egn.
Men se Fjeldet rydt og raat
hvor det glindser som Krystal,
just hvor brattest er dets Fald,
violet og himmelblaat!
Hvad har glattet Alpens Horn,
afpolert dets haarde Side
Flek for Flek og Korn for Korn?
— Regnens Draabe,
bløde Hvift af Skyens hvide
af Atomer vævte Kaabe,
Fjedrene paa Taagens Hat.
Hvad har knust til Sand Graniten?
vasket ud den røde Spath,
saa det dynger sig i Klitten
stedse mere skjært og hvidt?
— disse Vandets bløde Kredse
dette Havets maalte Skridt,
dette blide Bølgeslag,
i en dyb Bevægen stedse,
liig en Verdens Aandedrag.
Og i tusind Aar hver Sommer
ryster Mosen sine smaa
bægerformte Sølverblommer
over golde Klipper graa,
til i al den spredte Grøde
store Furu finder Føde.

*

Intet — Større eller Mindre —
Intet frugtløst og forspildt,
er der Hensigt i dets Indre,
slænges ud det end saa vildt.
Markens Dug,.
dampet hen i Solens Glød,
samles hist i Skyens Skjød
som et svævelystent Flor,
vævet kun af Blomstertinter;
og de Fnokkers fine Fnug,
gamle Piletræ sig spinder,
flittigt som den gamle Mor,
der kun tænker paa en Vinter,
sporløst ej i Blæsten svinder:
Myren, hvor det daler ned,
slæber det til Huus afsted.

*

Skulde Skjaldens Ord, den skjære
Dug af Lysets Funker, varm
som om Blod sprang af hans Barm,
Eneste i Verden være,
som foruden Spor og Minde
kan forspildes og forsvinde?
Op! hvis Herrens egen Røst
fylder med en Storm dit Bryst!
Ud den bruse i det Øde!
Bedre Tiders Morgenrøde
vil den frem af Mulmet støde.
Op! hvis dine Fingerender,
naar de Harpens Strenge møde,
Funker ud i Mulmet sender!
Enkelte dog i det lille
haarde Folk, forskrækte, stille,
— enkelte, som Lapper over
Fjeldenes forstente Vover,
naar et Syn af fjerne Flamme
kalder dem fra deres Gamme —

ile did, hvor Skjalden lader
tone sine Strengerader;
og, naar Øjet op han slaar,
snever Kreds omkring ham staar.
Det er nok!
Han vil føle, han ej længer
Folk af Millioner trænger —
kun en liden venlig Flok.

*

. . . O, unge Pige, lad see hvad bringer dit blide Øje i Graad? En Lap Papir! et Blad af „Jøden," som din Fader ventelig har afrevet og slængt bort? O ingen Klage saalænge der endnu er et Hjerte aabent! Ligesom den snigende, usynlige Myrild omsider springer fra Træ til Træ, kan Menneskekjærligheden udbrede sig fra denne Ene: først til hendes Veninder, saa fra dem til deres Mænd.

Hvem veed? Har ikke Kvindens Skjød været hædret? Verdens Største og alle Lysets Helte have lagt under hendes Hjerte. Og under en saadan Kvindes Hjerte vil engang Den hvile, som „skal komme efter" og ved hvem alle Slægter skulle forenes, som Floder, der ledes sammen i en Sø. Gud velsigne dig, Kvinde! Med et saadant Hjerte, at Du græder over den ulykkelige Jøde, kunde Du være den Kaarne, om Guds Time var kommen.

11. Kaadt Ukrud.

Det er Uretfærdighed,
naar saa tidt man siger: Tiden
er prosaisk bleven siden . . .
ja hvad Tid? Man neppe veed.

Tør jeg sige frem min Tanke, —
Tiden blev saa tør og trøg,
just det Aar den arme Klager
nødtes Pegasus at banke,
som var døsig, doven, mager,
saa han havde redet Ranke
paa et ganske usselt Øg —
kort, da Aaren sagde stop,
og som Bæk i Sandet endte,
Pennen bedes næsten op,
Hovedet af Blod kun brændte,
Tankerne gik op i Røg,
Nattergalen selv erkjendte,
at den ikkun er en Gjøg.

Det er Uret, Skam og Løgn
mod Naturens friske Ynder,
stedse spirende igjen,
Synd mod Solen, som hvert Døgn
lige klar sin Vej begynder,
som da første Morgen den
straalte Skyerne isønder.
Mon vel Duggen, som opvakte
Paradisets Blommer, var
mere tindrende og klar
end hvert Sommergry den bragte?
Mon de samme Stjerner ikke
ned paa vore Hovder blikke
som paa Hyrderne ved Frat,
der i hine stille Nætter
paa de babylonske Sletter
samlede sin Viisdomsskat?
Paradiset lagdes brak,
men tilvisse uforandret
ud er over Jorden vandret
vor Passionsblomst, Gyldenlak,
Nellik, Rose og Levkøje,
Glemmigej med Barneøje,

Georginer, Oleandre,
Tulipaner og de andre
Skjønhedsundre, hvoraf knapt
— selv af Digters Fantasi,
gjort ved Døden dobbelt fri —
nogen kan meer herlig gjettes,
mere kunstig sammensættes,
tænkes meer fuldkommen skabt.

O, vi i Naturen skulde
lade vore Sjele leve
mellem disse underfulde
Paradisets Syner, som,
medens Seklerne henrull'de
uforandrede forbleve
ved en tillagt Naadesdom.
Af Hendøen den ej veed,
Tider, Aar den ikke kjender
i sin glade Evighed,
som, begyndt engang, ej ender.

Om vi os ej hylle ind
i arkadisk Gjedeskind,
som i Orfei skjønne Dage,
da han gjennem Hellas kunde,
fulgt af Steen og Træer, drage,
da ved Sangerheltens Nærmen
selve Hermen
beenløs dandste gjennem Lunde:
skee dog, mens de Fleste blunde,
slige rare Ting endnu,
at man tænke maa (med Glæde
Somme, Somme og med Gru)
at vi i den Skabningskjæde,
som os favner overalt
— i det Træ, som har sig hvalt
foran Døren, i de Blommer,
som hvert Aar tilbagekommer, —

have Vidner til vor Færden,
mindre dumme, mindre stumme
end man tænke vil i Verden.

„Nu, Farvel!“ sagde min Ven en Sommeraften, efterat vi, under fri Himmel, igjen som sædvanligt havde disputeret om Jødernes Adgang til Norge. „Lad dette være sidste Gang! Men, min Bro'r, hvad er det for et Blomsterbed, du har der? Bare Ukrud paa den Solsikke nær! Tidsel, Valmue, Torskeflab, Burre, Kongelys og, ja for Gud, Bulme. Ellers kunde der nok blive noget af den Flek, ligesom af Norge, naar du bare vilde rydde dygtig Steen væk. Den er et lidet Norge, vanrøgtet og fuld af Ukrud.“

Jeg kunde ikke sove af Ærgrelse over min Vens Indvendinger mod Jøderne, gik ned og satte mig paa Bakken. Det var mod Dagningen i Juni Maaned. Men hvad skulde jeg see og høre! Da den første røde Linje løb langs med Aasen, hørte jeg en Lyd tæt ved mig som et svagt Haandklap og jeg saa Solsikken aabne sine mangfoldige øreagtige Blade og ligesom at vende dem frivillig lyttende omkring. Men det var forat vække de Planter, der sov omkring den paa Steenrøsen; thi medeet begyndte, med en Stemme, som en Slags Mundharpe,

Solsikken.

„Nej, vil man se! Klokken er To;
Alle endnu i den dybeste Ro.
Men om jeg øjner ej fejl gjennem Laagen,
er der i nærmeste Have endnu
ikkun en briskende Morgenfru vaagen.
Rigtig! Godmorgen, Godmorgen, min Fru!
— Her, hvor jeg har mit Forbandelsessted,
siden min Hosbond fandt frem af sin Lomme
netop *mit* Frø, som han puttede ned
her paa en Plads, hvor jeg blot kunde komme
midt i det sletteste Selskab — se her,

medens jeg vaager, fra Aasen i Kammen
fik sig det første mildtrødmende Skjær,
sove de Bestier rundtom mig sammen!
Valmu, vaagn op, du søvnige Hund!
Torskeflab, brug nu din gabende Mund!
Kongelys, hold
op med din Nikken!
Bulme, dit Trold,
fuld fra igaar,
døsig af Drikken,
blandet med Gift,
som du forstaar
ud dig at suge af stenige Rift —
væk ved et Stænk af dit Bæger,
Burren, den lurende Jæger!
Tidsel, holla! du give den hvide
Smælde et Puf i dens Side!
Vækker hverandre, saa skulle I se
udført i Leeg en satirisk Idee.
Nu er vor Tid just. I veed den er knap:
kun ifra Dagbryn paa Aasenes Toppe
indtil det Første af Solen er oppe.
Derfor saa rap!
— — —
Men — for Død og al Ulykke!
sidder ikke Hosbond der?
Han med Rod mig op vil rykke,
har han hørt min utaksomme
Klage over at jeg her
(hvor jeg dog en Herske̊r er)
skulde frem af Jorden komme,
mens jeg ellers ganske vist
hen var døet i hans Lomme.
Stille! her maa bruges List.
Snig dig, *Snerle*, hen at se!
Piben ligger paa hans Knæ,
saa jeg tror forsandt han sover.
Giv, til et Forsøg, ham over

Haandens bagre fine Flade,
Kongelys, et lidet Klap
med de graa flanelne Blade!
. . . Ej! han taaler jo et Rap,
saa mit Spil jeg rolig vover.

Seer i disse mine hundred
Øren, alle smukt forgyldte,
altid med en Nyhed fyldte,
som etsteds de snappet har?
For Exempel nu ikvel
hørte jeg med dem forundret
paa vor Hosbonds og hans Vens
timelange Passiar
indtil hver af dem var lens,
gik og bød et træt Farvel.

Men det kan jeg aldrig glemme,
at den Ven, den bitre, slemme,
lignede tilsidst vor Røs,
da lidt vild Vegetation
kanske der er kommen løs,
med sit Land og sin Nation.

Nu! for os maa det jo være
største Ære.
Derfor lad os efterabe
hvad jeg hørte der kan hænde
i det frie Norges Land!
Vi et lidet Norge skabe
her fra Røsens ene Ende
til dens anden magre Rand!
Vælger nu Enhver især
sig en Tro, et Folkefærd!
Søger saa hos mig, der spiller
herskende lutherisk Kirke,
om at vinde Plads i Landet!
Hvilken Galskab saa er blandet

i hvad han sig forestiller,
kan det ej hans Ret forvirke.
Kun, er Supplikanten Jøde,
vi fra Rosen ham forstøde.
Vælg nu! Lad tilbage blot
blive Jødetro og Spot
for Resedaen dernede,
som saa længe
har forsøgt sig hid at trænge
efter Ly mod Solens Hede!
Lad den der paa Skrænten daane!
Skulde jeg min Skygge laane?
Nej, den er, som den tilforn
altid var, mit Øjes Torn."

Nu blev der en Tummel og Trængen. „Jeg er Romersk-Katholsk," sagde *Kongelyset*, „fordi jeg ligner Strasborger-Münster." „Og jeg græsk," sagde *Gjetramsen*. „Vær saa god, tager Plads!" nikkede *Solsikken* naadig. „Vort Norge er et frit Land som I see." „Og jeg er rigtignok ikke stort meer Christen end Jøde; men jeg fører dog et christent Navn; jeg er en Kvæker," sagde den brune *Skræppe*. „Nok med Navnet. Tag Plads!" svarede *Solsikken*. „Men jeg — mumlede *Valmuen* — jeg bliver vel udelukt, for jeg er en Mahomedan?" „Langtfra! Vær saa god!" „Saa kan jeg maaske være en Ildtilbeder?" sagde den brandgule *Hanefod*. „Og jeg dyrke Sol, Maane og Stjerner?" sagde *Tidselen*. „Og jeg Jaggernaut?" „og jeg den store Slange?„ „og jeg Koen?" — „kort vi ere Afgudsdyrkere," raabte en heel Klase af Ukrud. „Kommer ikke an paa," sagde Solsikken, „Landet er ikke lukt for Eder." „Men for mig — mumlede den gustne *Bulme* — Jeg er en Jezide; jeg dyrker Djævelen, det onde Princip." *Solsikken* spidsede et Par Øren og skjærpede dem mod hinanden som Græshopperne gjøre med sine Vinger; men efter en kort Betænkning sagde den dog: „Ogsaa dig tillader Loven at være i Landet. Vær saa god, Djævletilbeder!"

Derpaa bøjede *Solsikken* sig noget og sagde i en streng Tone:

„Men du Urt, som saa beskeden
vil dig liste ifra Heden
under vore Blades Skygge
for i fede Rift at bygge,
siig mig: efter dine Lader
og din Kryben; du er Jøde?“

Resedaen.

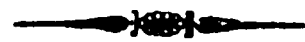
„*Saa* bestemt det er jo blevet.
Ydmyg min Bekjenden lyder:
Gud er een og Alles Fader.“

Solsikken.

„I vor vise Lov staar skrevet
Ord, som med et evigt Ban
dig fra Landets Luft forstøde.
Folkets faste Vilje byder,
at du være skal fordrevet
fra et frit og oplyst Land.

Men jeg afbrød den med et dygtigt Nap, saa det var forbi med den herskende Kirke; og da jeg fik Luft i Ukruddet, opdagede jeg til min Glæde baade en liden Centifoliebusk, som jeg havde sat om Vaaren, men opgivet, og en af de dejlige trefarvede Konvolvler med røde, hvide og blaa Blomster, slynget yndigen om Rosen. Denne var vel noget fortrykt, men en fuld Knop bar den dog, og med denne søde Mund hørte jeg den sige til Resedaen:

„Kom til os, du Forstødte! Vi skulle give dig Ly. Vi ere Norges rette Symboler: Vi ere *Kjærligheden* og *Friheden.*“

Efterretningen. *)

1.

. . . „Hvad rager dig det Kirketaarn,
o *Efraim*, min Mand?
Lad staa det Luftens Steenskelet!
Det staar vel ej saa ganske ret;
dog staa i Aar det kan.

O stir ej der ved Vinduet,
med Armen under Kind,
ud i den graa Septemberluft!
I Kamret er der Ambraduft
og Lampers Maaneskin.

Der staar Divanen. Op til den
er *Mirjams* Harpe sat.
Kom! Aftnen ville vi forslaa!
Jeg tager mine Smykker paa
ifra min Brudenat.

Du fletter ind dem i mit Haar,
o *Efraim*, som da,
snart som en Kvast, snart som en Krands,
snart spredte ad som Duggens Glands,
i Vexel til og fra.

Og *Mirjam* hviler ved dit Bryst,
og Harpen op til mit.
Saa Aftnen ville vi forslaa.
Lad Kristenkirkens Taarn blot staa,
og see ej mere did!

---

*) Skrevet, efterat Jödeforslaget var forkastet ved dets förste Behandling paa Storthinget i 1842. Det förste Originalaftr. findes i „Jödesagen i det norske Storthing 1842. (Udg.)

Hvad gives mere stolt og haardt
  end dette Spiir, hvis Fløj
isønderriver bløden Sky,
der vilde haste over By
  til Ro paa fjerne Høj?

Hvor, i den graa Septemberluft,
  tungsindigt mørkt det staar!
som om det Rod og Stamme er
til denne skumle Taage, der
  saa lavt i Aften gaar."

„— Jeg tæller kun den Krageflok,
  der flyver Taarnet om.
Den finder intet Fæste der.
Thi Taarnet ubarmhjertigt er,
  som Kristnes Kristendom.

Jeg tæller dem, og tænker paa
  Hvad nu i Norge skeer.
Der Jøden ej, som fremmed Gjæst,
faar meer end Kragen Fodefæst
  paa Kirketaarnet der.

Hvad Folket vil — jeg aner det —
  er allerede gjort.
I Aften bringer Posten Bud.
Det banker . . *Mirjam*, se dog ud!
  Det banker paa vor Port.

„— Det var en Hund, som skrabed paa.
  Den har ej Huus i Nat."
„— Saa luk den ind, saa sandt vi veed,
at Jehovahs Barmhjertighed
  ved Himlens Port er sat!

„Men Tys! Nu kommer Posten vist.
  O *Mirjam*, se paany!"

„— Det var en Fugl, som Ruden slog."
„— Ve, *Mirjam*, om du ej den tog
da i dit Hjertes Ly!"

„Men hør! det banker atter paa.
Nu kommer sikkert En.
Nej bliv! Det var mit Hjerte blot,
der slog, som aldrig det har slaaet.
Nu *Mirjam*, se igjen!"

*

. . . Hvor flagred *Mirjams* lange Haar,
det sorte, vildt og løst,
da ind hun treen, som om det vil
det Smertens Budskab dække til,
hun bærer ved sit Bryst!

2.

Nu *Efraim* har læst det Bud,
som Mirjam har ham bragt.
O mild og stærk er Jødens Gud;
thi Mandens Vrede sluktes ud
ved fromme Tankers Magt.

Han rejser sig og peger paa
det Kirketaarn i Sky,
hvor Kragesværmen hakker paa,
men kan ej Fodefæste faa
i Spirets glatte Bly.

Han tager *Mirjams* Diadem.
Da holdt han i sin Haand
en Million i Diamant,
en Melkevej af Perler og
Orions Stjernebaand.

Han tager *Mirjams* Diadem.
„O Mirjam, Hustru, se!
hiint Kirketaarn vil styrte ned;
det hælder, men kan reddes ved
to Stene eller tre.“

„O send det Hele, *Efraim*,
til Kristenkirkens Præst!
Kun siig, at der paa Taarnet maa
for arme Krager aabent staa
et Hul i Øst og Vest!“

Til min Viv.

Her bringer jeg Dig en af mine Drenge,
i Havet döbt, i Karm af gyldne Strenge.
Liv af mit Liv, som Kjöd udaf mit Kjöd,
og under dine smukke Öjne bleven
saa som jeg tænkor nok han blir beskreven,
jeg lægger ham, min Hustru, i dit Skjöd.

---

1. Længsel efter Land.

„O, Kaptain, hvorhen, hvorhen
gaar Sejladsen uden Ende?
Nye Horizonter spænde
sig omkring mig ud igjen.
Briggen alt i rastløs Fart
susende igjennemlænste
Hundreder af samme Art,
kun af Syner ombegrændste.
Naar jeg tænkte
Fjernet endelig besejret,
falske Lande ned sig sænkte
eller tvinte hen ivejret. . .
Hundred Horizonter runde
kom og svunde. . .
hundred Himles Cirkelbunde,
hvem just Punktet, hvori mine
trætte Øjnes Nervepar
krydsende sig overskar,
med en evig Helvedpine
stedse samme Centrum var. . .
Hundred Horizonter graa
alt jeg saa,
med en Grændse
falsk som Bugten,
angste Slange slaar i Flugten,
. . graa, ja til Fortvivlen ense,
mens — som Lupens grumme Stik
krybende Insekt forfølger —
Zeniths blaa og hule Blik
stirred paa vort Skib, den Prik,
synlig knapt paa Havets Bølger.

O, Kaptain, nu har mod Vesten
Farten alt saa længe staaet,
til det synes mig jeg næsten
er i Sind en Olding bleven,
skjønt mit Haar end ej er graat
og min Kind ej rynkeskreven.
Mens mit Øje uvilkaarligt
sig i Regnbuspillet tabte,
Skummets Sprøjt der forud skabte,
har jeg idetmindste fundet,
mønstrende med strengen Sjel,
at mit Liv for største Deel
meget daarligt
er som kastet Skum forsvundet.
Og mon et Beviis vel bedre
kræves kan af Bedstefædre
paa at jeg, tilhavs omdreven,
oldingviis tilsidst er bleven?
Dage mange,
aaretunge, aarelange,
bort erindringsløse flydte,
uden Spor, som Kjølvandsstriben,
i en Masse sammengydte,
hine sjunkne Skyer liig,
snigende sig sagtelig, —
have svalet Panden med
kolden Alderdomsbegriben
i dens øde Kjedsomhed,
standset Blodet,
tæmmet selve Utaalmodet,
skabt det om til sløven Fred.
Thi af Havets og de tomme
Skyers Øde har jeg smagt
Alderdommens, der vil komme,
følt den Taage, som vil spinde
sig om Gubbens nøgne Tinde,
forud om mit Hoved lagt.

O, Kaptain, giv mig et Ord!

Tryk mig med din Haand, den kjække,
at mig Tanken ej skal skrække,
at jeg i en Dødningsnekke
kommen er ved List ombord!
Styrmand, giv mig din! Kom an,
Baadsmandsmath og Tømmermand!
I Matroser, mine Venner,
rækker mig de brune Hænder!
dræber med et kraftigt Tag
Angsten i mit Hjerteslag!
Thi, skjønt Daare meer end Synder,
dog begynder
denne Vej med sporløst Fjed,
denne dumpe Ensomhed,
fælles, Katakombens liig,
mægtigt at forfærde mig.
Her paa Oceanets Steppe,
saa evindelig ensformig,
ikke stille, ikke stormig,
maalløs, da dens Grændser fly, —
under Luftens dalte Teppe,
dette blaagraa Himmelhvælv, —
er det ej, som om Vi selv
(en fordømt Skindødningskare)
jordede tilsammen vare
under samme Tag af Bly? —
stivt i Stirren paa hinanden
Sidemand paa Sidemanden:
Han i Hiins og Hiin i Hans
Øjes brustne døde Glands,
uden Rørelse og Mæle,
skjønt med fuldtbevidste Sjele?

O, en Eg kun af et Skjær,
Striben af et Fuglevær,
Ryggen af en liden Holme,
skjønt, som yre Hvals og olme
Kobbes børsterejste sorte,
i Sekunden atter borte,

vilde være i min Plage
nyfødt Verden at opdage
— o et Tankens Paradiis,
hvor den vilde bli' tilbage
Skibet givende til Priis!
Brune Tare, Tangens Klase
vilde være blommet Grønt
paa Forsmægtendes Oase,
Himmelens Forsoningstegn.
Dermed jeg fantastisk skjønt
Bryst og Pande vilde smykke,
dem, som Roser efter Regn,
til min Mund vellystig trykke,
hilse deres armodsgustne
bruunbespettede forrustne
polyplige Blæreknopper
ømt som Anemonens Dopper,
der til Stjerner sig udslaar, —
som de første Blomstertinter
der forkynde Nordens Vaar,
efter treti Ugers Vinter."

2. Appearence of England.

„.. O, Kaptain, hvad er dog Dette,
som saa skinnende frembryder
hist hvor Himlens Grændse flyder
sammen først med Havets Slette?
Mon det er den blanke lange
Aasryg af et Skybjerg, dalet
under Horizontens Bryn?
Mange, mange

have falske Lande malet
skuffende vort trætte Syn? —
— O, saa hvid er ingen Sky!
Men maaske
nybrudt Iisflag, dækt med Sne,
reen og ny,
stormforslagen ifra Polen,
vender frisken Brud mod Solen?
Eller mon det være kan
nye Haves Fraadebelte,
Grændsebølger, som fremvælte
fra atlantisk Ocean?
Eller mon det skulde være
falske Svaners Linjehære?
Da de nok i Horizonten
sammen vil formere Fronten;
men paa første Varselsskrig
al Armeen
flux igjen adspreder sig,
som i Hvirvelvinden Sneen.
Skulde Verdens Grændsesnor,
Havets Grændselinjes Række
for de evige Sejladser,
skabt af sølvhvidt Perlemor,
i hiint Straalende sig strække?
Er det Himmelens Palladser,
frie Aanders lyse Hjem,
som i Vest sig hæver frem?
Eller mon er Havets Øde
Moderskjød for Himlens Stjerner?
Mon som Lys-Ejlande ud
af dets Dybder de frembrøde
og forsvandt i sine Fjerner?
O, hvor herligt for en Gud
da, at skue i den blaa
Afgrund ind, hvorfra de gaa!
herligt, som i aabent Øje,
i hvis Bæger

Tanker, ømme, skjønne, høje,
funklende sig frembevæger!"

Söfolkene *).

„Det som skinner
vester hist
mellem Sky og Havsensvover,
Det er England,
solbelyst,
Klipperne ved *Dover*.

Føl det friske
Livsenspust
alt fra Gammel-*Englands* Ege!
Vimplens Tunge,
som beruust
kan i det alt lege.

Kentshire's Enge
har deri
søde Blomsterdufte blandet;
Sømandshjerter
vimpelfri'
juble imod Landet.

Hist se *Englands*
Grundvold stærk:
muslinghvid Cement fra Grunden!
Frihed har sit
Forsvarsværk
midti Havet funden.

Gud har bygget
om dens Hjem

*) Mel. Engelsk Opsang: Have you been at Greenwich fair?

stærke høje Bastioner,
netop hvor det
vender frem
mod Europas Throner.

Shakespearcliffens
hvide Hvælv
vesterud er Marmorfoden,
hvorfra Sejrens
Dronning selv
stolt behersker Kloden.

Klippen mere
hvid end Sne;
natsort Muld derovenover;
grønne Enge
— Fløjl at see —
gaa i lange Vover.

O hvor herlig
saadan Grund
maa for Englands Ege være,
som til Frie
yde kun
sine Krandses Ære!

O hvor herligt
for en Mand
der at leve, bo og bygge!
Og hvor herligt
hviler han
under Egens Skygge!“

8. Drømmesyn.

Tvende Timeglas forbi —
og vi hørte
Egene iland sig rørte,
susende, med Ord deri,
som om mange Mænd paa Stranden
talte sammen med hinanden.
Egeródderne vi saa,
Aarer i Agaten lige,
i den sorte Muld at gaa,
som bedækkede de hvide
Klipper, der langs Stranden knejste.
Og nedover Klippens Side
dunkelgrønne Vedbend laved,
som letflettet Elskovsstige
mellem to forelskte Gejster,
(Hun fra Landet, han fra Havet)
efterglemt fra Stevnet, sat
i den sidste Maanskinsnat.

Tys! de glade Bølger larme;
der er Sang i hvad de buldre!
Naar jeg ned fra Stavnen saa,
syntes jeg see hvide Arme,
svanedunbedækte Skuldre
jublende at skynde paa . . .
Tys! et Chor, afbrudt af Latter!
Tys! et „*Rule Britannia!*
Rule Britannia! Rule the waves!"
syntes jeg dernedenfra
i et Chor fra Munde hæves,
som af Bølger fyldtes atter,

saa det blev kun en Musik
søde Brudstykker jeg fik.

Hvo kan undres, om jeg drømte
Nereider,
syngende om Skibets Sider,
Liv i Bølgerne, som svømte
langshenad din Cliff, Shakespeare,
hvor du mante hen King Lear?
. . O der stod den, høj og stor!
Der til venstre Side stod den:
Aftnens første lette Flor
blaaligt svømmende om Foden;
men paa Tinden,
som nu Aftensolen tændte,
enkelt Kam skarlagenbrændte —
o saa rød, som om i Vinden
gamle Lear deroppe stod,
ej i Betlerdragten pjaltet,
men i Kongedragt gestaltet,
i sin Kaabes Purpurblod.

Og til højre Haand man saa,
liig en romersk Muurkorone
hævet i det blege Blaa,
Dovercastles gamle graa,
tversafskaarne
plumpe Bueskyttertaarne,
saa Kastellet
lignede en sachsisk Krone
gammeldags, af hamret Jern,
himmelfalden ned paa Fjeldet
om dets Tindinger til Værn.

Men mod Norden har sig *Kent*
liig en rolig Arm udspændt,
rækkende til hver sin Side,
i de slanke sølverhvide

søjlesnoede *Forelands*-Fyre,
ud et dobbelt Konningsstyre,
fra hvis Spidser, da det bløde
Nattemulm om Landet dalte,
(som et Flor, hvori den blide
Sommernat sin Kummer kvalte
for den skjønne Dag som døde)
tvende Flammeblik frembrøde,
et i Syd og et i Nord,
Kastor og hans Póllux liig,
sjunkne ned fra deres høje
Himmelstade til vor Jord,
tindrende som draaberene
Ædelstene,
fattede i Sølverøje:
En i Rødt, som en Rubin,
skiftende dog bryder sig,
fjerntud straalende fra Kysten,
mens den anden Amethysten
lignede i blaaligt Skin.

Længe over Landet svæved
som et Slør, ved Feers Kunster
af et blandet Gjenskin vævet
ifra Himmel og fra Hav,
rødt fra hiin og blaat fra dette.
Deraf kom det Violette,
som bag fine Gaze af
Engenes og Skovens Dunster
Landets skjønne Form omgav.
Taagesløret hvert Minut
mørkere sin Farve skifted.
Graasort blev det Violette,
Nettets Masker mere tætte
i det hvide Overdrag.
Men naar stundom det blev brudt
af en Nattebriis, som hvifted
over ifra *Beachyhead*,

frem i Aabningerne traadte
hist og her et enkelt Strøg
af de hvide Klippebranter,
som om Spøgelsegiganter
af en aabnet Tryllegrotte
eller blaalig Hexerøg
frem medeet i brudt Geled
blege som et Maanskin skred.

Gjennem Natten lyste kun,
ved et fosforagtigt Glimt,
forud Bølgers rejste Kamme,
Fraadens perlehvide Skimt,
Tænder liig i Havuhyres
sorte, vidtopspændte Mund,
og deragter
funkled begge Forelandsfyres
klare Flammer,
Øjne liig paa Nattens Magter,
paa Dæmoner tvende, som
her maa gjøre Nattevagter,
tvungne af en Større Dom.

Da — jeg veed vel ej hvordan
Sjelens Virksomhed forhøjet
og en Slummers Vægt paa Øjet
samme Stund forenes kan;
men jeg tænker samme Lov
for en Sjels og Blomsts Behov:
naar det mulmes
lukker Øjet sig for Hiin,
mens den dog, som Fugl i Luften,
friest just sig da bevæger;
Blomstens Glød af Duggen dulmes,
medens Duften
svømmer om dens sjunkne Bæger
endnu mere stærk og fiin . . .
Da, af Bølgens Sur bedøvet,

lukte sig mit Øje til,
og, af Nattemulmet sløvet,
søvntilslørtes min Pupil.
Panden paa korslagte Hænder
laa paa Rælingens Gelænder,
men min Gejst
var iland i England rejst.

Lange Rækker Lys paa Kysten
(Byers Rad ved Aftenstid,
som sig langs Kanalen snor
liig ubrudte Perlesnor)
maatte vække Rejselysten,
kalde Gejsten skyndsomst did.
Og nu ilte den afsted,
meer gesvindt end Elskovsvinket
(Telegrafen
mellem Skiltes Kjærlighed)
sagtere end Maaneblinket
over Graven
eller Søens Flade træder;
som en Natfalæne tyst
lummer Julinat i Haven
sværmende paa støvgraa Vinger
under slumrende Syringer,
alle sine Natteglæder
nydende at Hjertenslyst —
ja, saa skynded den afsted,
værende hvor Tanken tænkte,
gjennem prægtigskjønne Stæder,
nu i første Søvn nedsænkte,
ilende jevnsides med
Skibet, som derude gled.

Gjennem *Folkstone*, *Romney*, *Rye*,
Hastings gamle *Winchelsea*,
styrede min Gejst sin Vej,
gjennem *Brighton*s stolte Gader

af Palladser rejst af Kvader,
som et eneste Palæ,
deelt i tvende lange Rader;
gjennem Skove, i hvis Dunkle
saaes mange Øjne funkle
(Vildttyv eller stolte Hjort):
gjennem Byer, gammeldagse,
byggede af Britt og Saxe,
svæved Sjelen tankefort,
useet som et Mulms Atom,
fri og uafhængig som
om min Vilje var dens Axe.

Højen Gavl paa hver en Bolig
nikkede mod den fortrolig,
som var rejst paa Nabohuus,
som om begge disse Gamle
hvisked om en Dag at ramle
begge sammen ned i Gruus.
William the Conquestor have
Begge seet; hvorfor rave
da ej ned i Grunden sammen
i en sand Fostbroderpagt?
Hvorfor vente efter Flammen
eller paa Orkanens Magt? —
Tæt ved Byen et Kastel,
med en Muurkrands heel affældig,
af hvis brustne Skydeskaar
Efev skyder ud saa vældig
som de Bugter Boa slaar. —
Midti Byens Hovedgade
har en gammel *Gate* *) sit Stade,
plump og stærk,
liig et lidet Citadel,
Fundament for snirkelskaarne
mindre kegleformte Taarne,

*) Port.

Sachsers og Normanners Værk. —
Kronte Konger, steenudhugne,
næseløse, skimmelmugne,
(Hesten stundom uden Been)
førende i venstre Haand
tredeelt bøjet Liljegreen,
mens de Sværd i Højren strække,
synes trække
paa det tunge Smilebaand
ad den Kræmmeræt de skue
mylre i den gamle By:
Stok i Haand, ej Spyd og Bue,
ingen Hjelme, men Parykker,
eller strikket Bomuldshue,
som bedækker
skrumpne Panders Regnestykker —
kort, den hele Vanslægt vækker
hine Kongers Smiil paany.

Stille var der overalt
i de gamle Byer, stille,
fromt og stille, saa jeg hørte,
naar man sig isøvne rørte
og idrømme der blev talt,
eller naar derinderfor
ømme Mor
visselulled for sin Lille.

Men i *Brighton* celebrerte,
da min Gejst hensværmed did,
Kjedsomheden just og Synden
i brillant illuminerte
Slotte nyen Dags Begynden
nu ved høje Midnatstid.
Der var Adel uden Hæder,
herlig Viin foruden Glæder;
der var Guld foruden Lykke,
Skjønhed uden Uskylds Smykke;

Venskab, der saa fast bestaar,
som den Hud, en Slange kaster;
Oldinge med Ungdoms Laster,
Ynglinge med hvidnet Haar —
deres foraarsløse Sommers
visne Græs og Syndens Blommers
tørre henforbrændte Straa,
som en tidlig Død skal slaa.
Blinket af dens damascerte
blege Le
var i matte udfortærte
Ungdomsøjne alt at se.
Guldlorgnetterne ej skjule
kunde disse dødsenshule,
hvoraf Flamme kun frembrød
(Flammer, som et Lavas, dulgte)
naar paa grønne Bord de fulgte
de Guineer, som rullerte
til *Perdu*'et atter lød.
Fløjelssvøbte, dekorerte,
perle- og demantbesaa'de,
overstrøede
med *bijoux* og Braceletter
(Oh, Hans Højhed, Hendes Naade!
O his Lordship and her Grace,
trinende i en Française!)
vandred Tyveaarsskeletter
om som Døde
paa de straalende Banketter
paa en Hertugindes Bal.
. . Ha det herlige Orchester
blandt de højfornemme Gjæster,
mylrende i Hundredtal,
mægter ikke at fremkalde
ved Musiken *à la* Strauss
i berømte Brighton-*Routs*
mere Liv
end om Sommerregn mon falde

paa forlængst henvisnet Siv.
— Intet Under, at jeg da
skyndte mig ihast derfra,
som om raskt jeg havde traadt
midt imellem Orme-Nøgler,
uforsigtigen geraadt
mellem Klynger Skorpioner
og Forviklinger af Øgler,
mellem Blomsterne fordulgte,
mens den vilde Jagts Dæmoner,
onde Magters Kogleri
mig i Ryggen skarpt forfulgte,
susende mig snelt forbi.

Først jeg standsed
udenfor en vedbendkrandset
sammensjunken Sømandshytte.
O, der maatte jeg vel lytte!
Thi mit Yndlingsinstrument,
ædlen Harpe klang derinde,
og en Pige
skjøn og ung, kun Knop af Kvinde,
sang henrykkende dertil.
O, da maatte *Jeg* vel lytte!
under Løvets Hæng mig snige,
til hun Sangen havde endt, —
Jeg, som ej kan Foden flytte
fra en Kvindes Harpespil,
Jeg, som kunde
Livet bort for Døden bytte,
naar jeg hen kun maatte blunde
under Kvindes Harpespil?

Døren aaben stod. Derind
Maanen kasted skarpt sit Skin;
og hvor det paa Gulvet faldt
klarest, som et Sølvernet,
sad en hebeskjøn Gestalt,

mere hvid og bleg end det,
end den alabastne slanke
Hebestøtte, som hun ligned,
blegere end Aanders Smerte,
blegere end Vredens Tanke
i barmhjertig Engels Bryst,
naar han — *Han*, som helst velsigned —
straffe skal imod sin Lyst.

Med en Harpe ved sit Hjerte
sad den yndige Gestalt,
tankebøjet,
vehensjunken, kummertræt,
som af sine Sorger kvalt,
og det Glindsende i Øjet
viste, at hun havde grædt.
Ak, saaledes allerede
i sin Ungdoms første Blomst?
Atten Aar — meer var hun ikke.
Men jeg saa i hendes Blikke
Taaren svulmende berede
atter sin Tilbagekomst.

Læben lydløs sig bevæged,
som om med en Aand hun talte;
og med anstrengt Sands jeg saa,
inden Omrids sølverblaa,
Skyggen af en Yngling præget
tydelig sig at gestalte.
I hans venstre Haand laa Panden,
men om Pigens Liv den anden.
Stundom syntes hun at hvile
smilende mod Skyggens Barm,
høre atter Pulsen ile,
føle Trykket af hans Arm.

Skyggen syntes derimod
svævende paa flygtig Fod:

fremadbøjet, Blikket vendt
snart mod Stjernen, snart paa Hende,
som om hver af disse Tvende
var ham lige vel bekjendt.
„*Francis* — sagde hun — er her!
Francis, o du er tilstede!
Denne søde Gysen ikke
kan mig Skuffelse berede,
skjønt jeg med de dunkle Blikke
Mulm og Maaneskin kun seer“.

O, *Francis!* — sang Hun — *Francis*, bliv!
Den Stjerne, som dit Øje maaler,
har ikke Morgenstjernens Straaler,
der strengeligen, naar den daler,
tilbage Aanderne befaler.
O, *Francis*, elskte *Francis*, bliv!

Jeg synge vil den Sang jeg kvad,
da du til England kom tilbage
fra Slaveskibene at jage.
Min stolte, skjønt en Jomfrus, Glæde
da glemte Kjærlighed at kvæde:
kun Fædrelandets Priis den kvad.

Barmhjertigt lyttede jo det
til Negren som i Lænken stønner?
og Du, iblandt dets bolde Sønner,
ham at befri var ogsaa dragen —
Du syntes mig til Ridder slagen
for arme Brødres Frihedsret.

Og derfor hvad Begejstringen
og Britterindens Stolthed talte,
medeet i heden Graad sig kvalte,
og Englands Priis i Taareflommen
blev til et hulkende Velkommen:
„Velkommen *Francis*, hjem igjen!“

Velkommen nu, o Gysen sød,
Forsikringen, at du er nære,
en Følelse, som om din skjære
Begravningsdragt mig let berørte,
som om dens Raslende jeg hørte,
og Linets Luftning mig omflød!

Da tindrer Øjet friskt som før,
og Smilehullerne forsøge
paany som før som før at spøge.
Men naar du, Elskte, er forsvunden,
da stivner alt igjen om Munden . .
da er det, *Françis*, som jeg dør.

. . Men dør foruden andet Liv,
dør ej som Du, der herligst lever
naar hid i Maanens Glands Du svæver,
og atter, naar Dig lyster, stiger
op mellem Himlens Stjerneriger, —
o derfor bliv! o *Francis*, bliv!

Da — nu ikke meer jeg veed
det Retfærdige og Sande:
om jeg enten skal forbande
slige Syners Troløshed,
eller at min egen yre
sværmende Indbildningsmagt
var ej meer sit eget Styre,
som den burde, underlagt, —
ikke mægtig meer sig selv,
end en Dreng paa Baadens Hvælv
ud i Fossedraget reven,
hvirvlende i Cirkler om,
eller kvæstet Maage, som
paa ulige lange Vinger
stedse svinger,
med en Dalen i sin Svæven,
rundt paa vilden Ocean, —

eller bedre ej deran
end paa Bladets lille Ø
Sommerfugl, der ud er dreven
paa den milevide Sjø.

Thi hvorledes kunde vel
just i dette Nu min Sjel, —
da kun Synet skulde skifte,
ej forgaa med Taagers Hast
under Spil af Morgenvinde —
sin Fornøjelse forgifte
ved at lade det forsvinde,
som om Sæbebobler brast?

Thi just nu, da Skyggen skulde
for sin Elskte synlig blive,
alle dens Konturer fulde,
lysende som Maanens Skive,
skabte som af Stjernes Røg,
Kysset følbart dog for hende,
om det end ej kunde brænde
med forelsket Ynglings Ild,
men saa blødt, som naar en mild
fløjelsfiin Provencerose
henad hendes Læber strøg;
og da Trykket hun af Armen
skulde føle dog om Barmen
med den bløde linde Kraft
af en ud af Træets Mose
runden Mistels smekre Skaft . .
Ak, da saa medeet jeg Aanden
rejse sig fra Pigens Side
og mod Døren langsomt glide, —
Panden, hvilende i Haanden,
hævede han til et Blik,
som hun følte, — ja, thi hendes
Læbes Zitren røbed det, —
som Konvolvlens fine Net

nerverystes og kan brændes
af en Stjernes Straalestik.
Blikket, som han Pigen gav,
tog i Ømhed og i Klarhed
snelt, med Stjerneskuddets Snarhed,
til og af,
og med det var i Sekunden
Francis' Skikkelse forsvunden.
Som af Vindens sammenblæste
Tegninger i støvfin Sne,
var der ikke i den næste
Spor af Gejsten meer at se.

*

„*Anna*, *Anna*“! — sagde en aldrende Sjømand, som lludselig traadte ind af en Dør i Baggrunden med en Natampe — „En Sejler kommer om ***Beachyhead***, Strømmen sætter fra Land igjen, og i Maaneskinnet kan jeg se Tegn, at den 'il have Lods ombord. — —“

4. Lodsen og hans Dreng.

— „Læg bi! Læg bi! jeg syntes høre
skraldende forbi mit Øre;
og da, drømmende endnu,
(skjønt mit Nattesyn var slettet
ganske sporløst af min Hu)
jeg mit tunge Hoved letted
tumlende fra Rælingen,
hvor jeg fandt mig selv igjen: —
da, før Alt var ret begrebet,

jeg en engelsk Lodsbaad saa
sig anstrænge for at naa
krængende til Falderebet.
Bag ved Roret sad en Sinke
— men en vakker — af en Dreng,
holdende med begge Hænder
(liden Kraft men bedre Vilje)
Styret op, til Baaden vender.
Sprungen op paa forrest Tilje
var en Lods, en gammel streng,
Baadens fulde Sejl at minke.

*„Francis, so! Right so, my boy!
Leeward up! Onboard holloy!
Now God bless thee, dearest child!
Bless thee merciful and mild!*

Og mens han med Venstren greb
om et agterudslængt Reb,
trende Gange,
fleer end trende, mange mange,
med den anden
drog han Drengen til sit Hjerte
under Udbrud af en Smerte,
som kun passed slet for Manden.
Endnu Et og Lidt endnu
havde han sin Dreng at sige,
skjønt vel tyve Gange sagt,
før han fik det vel belagt
med et sidste: *„hearest thou?“*
Endelig fra Læbords Stige
kastede han Baaden los,
drejende mod Land den om:
*„Now in Gods name! Forwards right!
Forwards home! Straight forwards home!
Francis, Francis, cautious!
I return to morrow night.*

Fangelinen af han hev.
Baaden af omsider drev.
Men da den foruden Krængen,
uden Fare til at se,
lidt om lidt laverte væk,
sagte — da en Briis knap blæste, —
og der Rebing var i Sejlet,
svang han dog fra Skibets Dæk
end engang sin Hat til Drengen;
men jeg læste,
malt med Sort paa Hvidt i Spejlet:
„*Hastings, Pilot, Numero three.*"

Ej! — jeg tænkte — Ej, for Fanden!
Hvo kan nu
rose længer Engelskmanden
for hans djerve Sjømandshu?
Staar ej der den gamle Ulk
kvalt tildøde af sin Hulk,
stirrende og blinkende,
Taarerne lidt Luft at give
eftersom de fulde blive, —
efter Drengen vinkende, —
mumlende om Sejl for svære,
uste Baad og Ballast let,
om at Drengen gjorde ret,
hvis han passed af at bære,
dersom falske lunefulde,
afsindsvilde Beachyhead
(hvad han af Erfaring veed,
før man venter det, kan møde)
hundehylende nu skulde
Kastevindene udstøde,
paa Kanalens blanke Øde,
liig en Røg af Kul og Sne.

Ha, den Britte skulde se
under Norges vilde Kyst

Gutter (neppe længesiden
at de slap fra Moders Bryst)
Gutter som en Tommelliden,
druknede Havlodsers Børn,
mere kjække
end den vilde Fiskeørn
og sjøvante Nordlandsskarv,
sikrere end Havets Maager,
mellem høje Bølgeraager
svæve om i Faders Snekke,
Moderens og deres Arv!
Britten vilde blive bleg,
saa han deres Tagfatsleeg
med en Sværm af Kastevinde,
der, saa hurtigt som en Vifte
slaaes ud, sig om kan skifte
efter hver Kompassets Streg.
Dog de finde,
ved en Taages Gjennembrud,
ind og ud
af de, meer end gammel Eg,
meer end Ertsens Strøg forgrente
schakteskumle skjæromspændte
slangesno'de lange Fjorde;
fare snelt som jaget Lom
Fjeldene indunder, som
lodret Bugterne omgjorde,
og hvoraf den ene Bred
hvinende udsender Vesten-,
og den anden Østen-Blæsten,
flyvende paa sorte Fjed
Fjorden tvers og op og ned, —
tvers, saa Strimerne hinanden
skjære lige langt fra Stranden,
som i Troldes Ledingsfærd,
hvori Kjæmperne ej synes,
krydsende, indbyrdes, brynes
Tusinder af sorte Sværd.

„Landet og dets vilde Fjorde
— tog den gamle Lods tilorde,
drejende sig barsk herom —
Landet kjender jeg, og noget
(saa jeg fattet har hvert Ord)
mindes jeg endnu af Sproget
siden jeg tilbagekom
ifra Fangenskabet; thi,
paa *the Tartar* med ombord,
som blev jaget
ind i slig en Djævels-Fjord,
blev jeg taget
med det hele Kompagni.

Men, min Ven, saa stor en Baad,
sluppen i saa unge Hænder?
Den kan nok før Farten ender
trænge Manddoms Kraft og Raad.
Tro mig, om jeg havde halt
Fokken noget mere stram,
havde det ej været galt,
nej, *Goddam!*"
— „Ej, Pilót, tillad, jeg tror,
dersom Eders Baad er stor,
er den og desmere sikker."

„Baaden liden eller stor,
Trygheden i Manden stikker,
som er stillet ved dens Ror.
Og desuden Beachyhead
ej af Stort og Lidet veed.
Linjeskibe eller Baade,
Joller eller *Men of war*'er
svæve paa dets Stormkasts Naade,
magtesløse mod dets Vrede,
som det Støvfnug Løven karer
op i Røg fra Orknens Grund,
og som farer

ud og ind af Dyrets hede
vide, flammerøde Mund.

Se histud mod Vest! Kanalen
nævnes det i Dagligtalen;
men det er Atlanterhavet,
Verdensoceanet selv,
her, just her, hvor, bølgegravet,
Bretland er fra Gallien brustet,
med en dobbelt Kraft udrustet
af et Hav og af en Elv.
Klippesvejste *Eddystone*
— *oh, how many times is gone!*
af dets Bølger mangen Nat
knækket som en Paddehat!
Og hvor tidt, naar det blev Dag,
        har ej siddet
India-Eskadres Vrag
rundtom paa *the Needles* spiddet?
Og de Frygtelige staa
dog, som Stene over Grave
paa en Kirkegaard, paa Landet,
udenfore „Englands Have",
        der, hvor Vandet,
skinner dejligst som beblandet
med en Foraarshimmels Blaa."

— — En mærkværdig Mand tilvisse:
rustet Jern fra Fod til Isse:
men der indenfor saa bløď
som Melonmarv hvid og sød;
bliden Klang i haardt Metal;
        Barskheden sentimental,
følsom, øm, ja som om kunde
fra hans laadne haarde Bringe
honningsød og lunken springe
Modersmelk i Barnemunde;
fromme Ord til strenge Mæle;

jomfrufølsom, moderblød
var den Gamle.
I det Hele
liig den haarde, men med vamle
Melk opfyldte, Kokosnød;
eller, om der gives skulde
mellem Jordens Instrumenter
Fløjter drejede af Staal,
men af bløde Toner fulde,
mellem Genthorn og Serpenter,
klingende som blide Velske
mellem Jordens andre Maal.

Men som han nu sad der streng,
mørk og mildere iflæng,
syntes Intet han at elske
uden Toddy og sin Dreng.

5. Isle of Wight. Spithead. „The Albatross“.

Lad den raa Pilot ved Glasset
sidde der, til han blir mæt!
og paa Kassen ved Kompasset
(Mandens Taffel)
en Karaffel,
fuld af „Franskt“ ved Siden sæt!
at han, efter Hjertenslyst,
i mandhaftig Tomandsdyst,
som en ærlig Engelskmand,
kan hver Draabe Blod forøde
i hiin fødte, hanerøde

Fiende af hans Fædreland,
den han jo medrette kan —
da den baaren er derhenne
i *Guienne*,
Medoc eller *Armagnac*,
altsaa i den sorte Prindses
sværderobrede Provindses
arildsodlede Distrikt —
ansee som et højst forrædersk
Døden værd Oprørerpak,
der menedersk
sveget har mod Leoparden
Underdanens svorne Pligt.
Vi imedens ville følge,
Isle of Wight, Old Englands garden,
dine Skjønhedslinjers Bølge,
prægende sig ud i Luften
liig en underskjøn Afspejling
af en yndig Feers Ø;
under vor Laveringssejling
langsmed Landet drikke Duften
af det slagne friske Hø;
Cath'rine-Point's Styrtning maale,
som af Morgensolens Straale
snart illumineret, til
Bjerg af Roser blive vil,
medens *Nettleston's*, det hvide,
liig en lang uhyre Hæk
af Viburner og Jasminer,
sees ud i Havet glide,
til det som en Linje tviner
mellem Luft og Bølge væk.

Lad ham sidde der den Tvære!
sine tause Glas fortære
med en skattegravertyst
indædt hed forsvoren Lyst,
som om hvergang han paa Bunden

Perle eller Diamant,
slubrende den ind med Munden,
i det tømte Bæger fandt!
Andet kalder vore Blikke!
Her, her aabner alt *Spithead*
Gyldenhornet (Stambuls ikke
maaler sig i Pragt dermed).
Derfra, paa tredobbeltkronte,
bølgebaarne,
kun ved Sejer gjenforsonte,
herskende Britannias Bud,
skyhoslige Tordentaarne,
fare viftehurtigt ud
did den stolte Dronning peger,
efter alle Vindens Streger.

Nu imellem *Portsmouths* hvide,
milelange Fæstningsvolde,
som i Øst, paa langtudskaarne
Tunger synes hist at glide,
liig en Sølverkjæde hen,
fuld af Led af runde Taarne,
Citadeller
og Kasteller,
som for sammen fast at holde
Havets Bryn med Himmelen. . .
mellem disse havomstrømte
Krigens skinnende Palladser
og imellem *Rydes* berømte
poppelkronede Terrasser
(*Ryde*, som Walter Scott lovpriser
fremfor Indiens Paradiser)
Flaaden laa i dyben Fred,
adspredt paa St. *Hellens* Rhed:
Englands Gyldenhorn, *Spithead*.
— Rolige, som Skjær, af vegne
Springflod op i Vejret stegne,
som ved Kogleri, imens

Ebben løber Fjæren løs, —
rolige som kolossale
Graastens-Sfinxer i de Dale,
Nilens Strømme overfløde, —
rolige, som Hvale, der,
bugopvendte og som døde,
sove midtpaa Havets Øde:
hist og her
hine stolte, taarnehøje
men of war's for Anker fløde,
ubevægte, skjønt mod deres
grønne Bouge Bølger skjæres,
stærke, høje, som tilsjøs.
Og det blev for Aandens Øje,
som om hvert et Skib kun var
flagbetegnet Ankerbøje
for den største,
Verdens første
Verdens sande *man of war*,
for *Great Britain* selv, som har
slidt sig fra Europa løs,
lagt sig ude langt tilsjøs,
rig og fri og stolt og bøs!

Grusomme „*Diktator*" vi
ilede med Gru forbi.
Yderst hen „Najadens" Morder,
som forjagt
af sin Daads Melancholi,
havde ensom sig forlagt.
Som om Normænds eller Danskes
og Franzosers kjække Border
kunde see sin Ros forvanskes,
sig beundret ej, men hadet,
laa den ensom der og baded
sit, med gabende Kartover
rundtomkring besatte, Bryst
midti Rhedens grønne Vover,

fjernest ifra Englands Kyst,
liig en Svane uden Mage
og af Flokken glemt tilbage.
Men just der, hvor nedadvendte
Skygger af dens Master endte,
saa Vi dem fra *„Royal George“*
(det for mange Herrens Aars
Tider siden sjunkne store
Tredækslinjeskib) at bore
sig med Stag og Takl og Top
imod hine ligeop, —
Sex i Alt og Tre mod Tre.
Ja, da skarpt jeg saa i Vandet,
fik jeg tydeligt at se
Royal George i Vant og Mers
med Gespenster fuldt bemandet,
klavrende paakryds og tvers.
Nelsons Skib ved Abukir,
(agterpaa *„The Vanguard“* stod
malt paa sort med Træk som Blod,
meer til Rædsel end til Ziir)
laa for Anker uden Rig,
rolig som en Ø, i Havnen,
rækkende (som Invaliden
frem sin Armstump) op de korte
Master, ifra Merset borte,
hvortil Sejeren i Striden
før saa ofte lænte sig.
Og det syntes stundom mig,
som om op og ned ved Stavnen,
under Skibets Gallion,
dandsende langs henad Siden,
frem af Bølgen hæved sig
Heltens yndige Sirene,
Lady Emma Hamilton,
løftende højt op i Favnen,
snelt som Skvulp af sjunkne Stene,
sølvhvidt Oldingshoved, slynget

om med slimig Tang og Tare:
Hans, der med et Glimts Forbi,
som tilvejrs Raketter fare,
grusomt blev i Raaen klynget:
gamle Caraccioli.

„*Agamemnon*", vidt berømt
ligesom sin græske Navne,
næst hiin tryllende Medusa,
(Hamilton, Siren-Gorgonen),
af Lord Nelson elsket ømt,
strakte Marmorgallionen
mellem to berømte Stavne:
„*Thunderer*" og „*Arethusa*".
„*Victory*", i Nelsons Blod
med Udødelighed døbt,
knejste som en Pyramide,
taarnet op af Bramsejl hvide,
som et Bjerg med kulsort Fod,
men i Sne forresten svøbt.
„*Dreadnought*" (gamle Collingwoods)
„*Afrika*" (Sir Sammy Hoods)
vingede „*Bellerofon*",
som bortførte
i sin Favn Napoleon,
sørgeslørte
Fangebuur „*Northumberland*",
Howes „*Ajax*" og „*the Queen*",
„*Hero*", „*Royal Sovereign*",
Codringtons, den Navariner,
tvende Gange tændt ibrand,
„*Triumph*", „*Caledonia*",
„*Windsor-Castle*", „*Victoria*",
— alle Disse blandt de mindre,
flere end jeg kan erindre,
laa, som Hvaler blandt Delfiner,
Portsmouth til og Portsmouth fra.

O, igjennem disse Sunde,
disse Net af Fæstningsgrave,
ovenfra, naar Synet højned
sig mod Sky, i Dybet øjnet
som et Garn af sorte Baand
mellem disse Dødskasteller, —
o, her kunde
Døden, om den var en Aand,
og ej burde tænkes heller
som fra Paradisets Have
Fredens Palmers milde Aande,
der bortvifter Jordens Vaande, —
o her kunde den, belæsset
med Fordærv, med Ljaen hvæsset,
Herrens Dommes Overbringer
til en millionfold Skare,
gjerne fare
paa de lynbaldyrte Vinger
uden Mine af Foragt
for de Dødeliges Magt,
uden Trækket til Medynken
skulde, svulmende i Rynken,
om hans Læbe blive lagt.
Ja beundrende kanske
vilde i sin Gjennemfaren
han sin Dæmonvinge synke,
hilsende Orloggerskaren,
lade højt i Skyen blinke
med en Lynilds Glimt sin Le.

— Lodsen var og blev mærkværdig:
under al vor Opsejlads
tømte taus han sine Glas,
og for hver berømt Fregat
var han færdig
flux at lette paa sin Hat.
Mangt bronceret, kjækt og godt
tatuert Matrosgesicht

nikked ned fra Boug og Plikt
til vor groggende Pilot.
Mangen blaa og blaarød Skjorte
fik kun Tid at vinke blot,
mens han venlige, men korte,
Hilsner gjennem Skydsets Porte
fik ifra de Andre sendt,
og fra mangen Dæksmariner
slige grimasserte Miner,
som os viste, han var kjendt:
„Ho, Johnny! ho! How do you do?
Sing, Sailor, oh!
Well! Toddy is the sorrows foe!
Sing, Sailor, oh!“

Ved den Stump af Sang han fik
om at Toddy gjør fornøjet,
traadte Vreden frem i Øjet,
som om gjennem Løvets Dunkle
brandguul og til Spranget bøjet
Tiger som et Lynglimt gik.
Men den svandt i næste Blik
snelt som Smedens Funker funkle,
slagne ifra Malmen rød
ud i Nattens mørke Skjød;
og saa hilste han igjen
venligt paa hver gammel Ven —
venligt nok, dog saa omtrent
som en Løve eller klog
alvorsfuld Newfoundlandsdog
vilde murre, naar dens bløde
Pelts en Megetvelbekjendt
i det varme Solskin klø'de.

Men, om ikke jeg saa fejl,
Kime jeg til Graad opdaged
i hans Blik, men snart forjaget.

liig en Taage paa et Spejl,
netop som vi over Staget
gik, en Kutter at undgaa,
som imellem Flaaden laa . . .
Ah! det var et Mesterstykke!
Ret et Ibenholtsklenod!
Negerpigesort- og slank!
Rejsningen som Palmens rank!
Uden andet synligt Smykke
end en Bord omkring som Blod.

„Denne der — var Lodsens første
Ord, paa længe sagt til Os,
da han havde slukt sin Tørste —
har til Navn „*the Albatross.*“
Og en Albatross paa brede
stedse spændte Vingers Flugt
Kutren er, til hidsig Jagt
efter Slaveskibe brugt,
flyvende med rastløs Magt,
som om levende den vrede
Havørns Hjerte med dets Hede
i dens skarpe Boug var lagt.
Men derfor, derfor især,
ja derfor
har jeg Kutteren saa kjær:
Jeg har havt en Søn ombord —
Francis . . .“
Og med dette Ord
Taaren, som for nylig, tvungen
ved at han sig bed i Tungen,
i sin Vaext tilbagesank,
modned atter fuld og blank;
og, før han fik knust den, gled
ad hans brune Kind den ned.

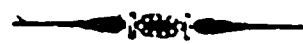
„Francis?“ — spurgte jeg mig selv —
„Francis? Jagt paa Slaveskibe?“

Hvad betyder dette vel,
at mig saa bekjendt det lyder?
Hvad betyder,
at jeg ikke frem kan gribe
hvad jeg veed er i min Sjel,
men som i dens Dyb sig skyder?
Men vilkaarligen at tvinge
frem som Syn den havte Drøm
er at ville daarlig bringe
Klokke, sjunken i en Strøm,
til deri som før at klinge.
Netop naar den gribes skal,
vægtforøges dens Metal,
som om alle Dybets Kræfter
halende sig hænge efter,
som om Afgrundsslanger knytte
sig om deres vundne Bytte
med fortvivlet Kraft og Vrede
om den sjunkne Kirkeklokke,
der er bleven deres Flokke
altforlængst et hævdet Rede.
— Men der var ej Tid til daarlig
anstrengt Grunden
efter Drømmene paa Bunden
af min Sjel,
naar de ikke uvilkaarlig,
som opflydte af sig selv,
komme af dens Dybder frem.
Og desværre flux naar Blunden
er med Nattens Timer svunden,
lukker den sig over dem
— som om sine Perler Bundens
Musling stærk,
af Polypens Arm berørt, —
hurtigt, hurtigt, før Sekundens
svage Dødssuk hen er følt,
en Passionsblomst liig om sine

korsbetegn'te, straalefine
Stjerneblommers Underværk.

Som med Dagens Time dennes
fagre Blomstring er forbi,
Sjelenes med Nattens endes;
og naar over Østens Høje
Morgenrødens Flammer tændes,
lukker du dit Aandeøje,
Dødeliges Fantasi!

Der var ingen Tid at spildes
paa at jage undfly't Drøm,
der tilfældig kun, som gale
Antilope eller Svale
atter hildes,
kommen af sig selv igjen —
Thi i Fjernets Graa derborte
syntes bag os alt Spithead
sjunken med sin Flaade ned.
Skibenes Kolossers sorte
Masser med de hvide Rande,
fulde af Kartovers Porte,
saaes meer ej ovenvande.
Masterne og deres Ræer,
hist hvor i en blaahvid Rand
Hav og Himmel sammenbryntes,
agterud i Fjorden syntes
Omrids liig af Granetræer,
svedne af en Ildebrand,
skarpt mod Himlens Blaa udskaarne,
som paa sumpig Bredde baarne
af et miilbredt Ørkenvand.

6. Scenery. Engelsk Efev.

Men se forud! se mod Norden!
Forud se, hvad Perspektiver,
Tepper liig, der rulles op,
Hampshire'-Fjorden,
ret som et Kalejdoskop,
snevrende sig sammen, giver!
Som forelskte i hinanden,
nærme begge Kyster Stranden,
saa at Fjorden mellem dem
som en Flod sig lister frem.
O, saa maa
hedenfarne Saliggjorte
kunne skimte
gjennem Himlens aabne Porte
Paradiserne fremglimte,
som de engang skulle naa!
O, det er at spejde i
naadig Skabers Fantasi,
da Han, efter i sin Vælde
skabt at have Nordens Fjelde,
Alper stejle,
Himalayas Gletscherspejle,
overlod sig til en stille,
salig Skaberglædes Nyden
og Miskundsomhedens milde
overstrømmende Indskyden!

Mere bløde Linjerækker
fine Pensel ej i glatte
Olje trækker,
slaar ej blidnet Døningbølge
eller gyldentunge Ager,

over hvem en Luftning jager,
end de grønne træbesatte
Hampshire's Høje, som forfølge
paralelt hinandens Flugt
langsmed Fjorden,
alt som dybere mod Norden
denne skyder ind sin Bugt.

Da fornam jeg grant, hvordan,
mine Fædre (mine; thi
under Sognefylkes vilde
havomskvulpte stejle Kyster,
gjennem stærke Kjæmpebryster
vælded frem den varme Kilde
til mit eget Stammeblod *) —
da, ja *da* jeg klart forstod,
hvordan Nordens ørnefri
Viking, og alt halvdeels velske
ridderartede Norman,
under Vilhelm Landestormer,
kunde dødeligt forelske
sig i dine skjønne Former,
kvindefagre Engelland;
ja hvorlunde
Hjemmet de forglemme kunde,
sønderrive Hjertets Rod,
saa de evigt det forlode,
for at pode
ind i hint sit eget Blod.

Fæstet end af deres Fødder
rundtom i Ruiner stod:
Hvor iland de satte Fod,
rejste de et Taarn til Mærke,
ligesom i Romas Dage
Sejerherrens Landsestage
boredes af ham i Jorden.
Og de staa der end de stærke

*) Digterens Farfar var en Bondesön fra Gaarden Verkland i Sogn. (Udg.)

Normanstaarne, til et Tegn,
at af dem erobret vorden
er den hele skjønne Egn.

Men en større, skjønt ej værre,
Sejerherre
har ved hine tandudskaarne
William-Conquestor-Taarne
sig med saadan Magt indfunden,
som om Grunden
var hans egen Odelsmark,
som igjen han vilde tage.
Ungdomsskjøn, hvorvel af Dage
ældre end en Patriark,
født vel før end Hors og Hengst,
har han Taarnenes Baroner
overlevet
og paa Taarnene forlængst
sit Familjebanner hævet, —
Krandse hængt og Sejerskroner,
over hvert et Buehvælv
hver Gesims, Karnis og Karm
med Familjefarven smykket,
ja de faste Taarne selv
hist og her isøndertrykket
med sin egen stærke Arm.
. . Stærke? O hvor synes vege
denne Sejerherres Arme,
strakte ud kun til at lege,
mens dog det Naturens Blod,
som besidder varigst Varme,
rinder fra hans Hjerterod!
Thi den Taarnenes Betvinger,
stolte Slægters Overlever,
Han, som sine Fænniker,
op ad Murens Stejlhed stegen,
trædende paa døde Grever,
fra Ruinens Tinder svinger

ikke nogen Anden er,
end det gamle Englands egen
odelsbaarne,
symbolvalgte, dunkelgrønne,
evigen ungdomlig-skjønne
Efev, voxet vildt afsted:
Englands stolte Eges kaarne
trobevarte Kjærlighed,
Planteverdnens Ganymed.

Lad i Portsmouth hine Rækker
af Kaserner bli' forladte,
lad *the Queens* Tredobbeltdækker,
Flaadens Skibe, et for et,
blive op paa Landet satte,
raadnende og søndersprukne,
Hvale liig, der gispe, trukne
op paa Stranden i et Net
— o før trende Aar er rundne,
Flaade, Fæstninger, og By,
Citadeller og Kaserner
ville være overspundne
af et Efevvildnis, svundne
sporløst, som en Klase Stjerner
naar du søger dem paany,
blevne borte i en Sky.
Ind og ud ad hver en Port,
hvert et Vindu, sønderslaget,
paa de øde Byruiner,
udad høje Mezzaniner
slangemægtig inden kort
kaade Efev vilde gro:
langsad Ribbene paa Vraget,
ind- og udad langs de sorte
Dødens Munde, Skydsets Porte,
armtyk, eviggrøn sig sno;
stærkere end Ankertouge
sammenknytte Flaadens Bouge

sammenflette kabbelfast
Raa til Raa og Mast til Mast;
til dem takle
med sin sejge lange Rakle,
som med ægte Baadsmandskast.

Ja, om London ud var død,
om dets Millioner gjøre
Ende paa den Kamp de føre
mod den grønnende Natur,
stedse flyttende sin Muur
længer ud i Landets Skjød,
og om de forlode det,
mylrende ad alle Stræder,
Orme liig, der alt har ædt,
Staden, som bestaar af Stæder,
levnende det Øde, som
over Eufrats-London kom,
over stolte Babylon,
Ninive og Ktesifon: —
da, da inden Somre faa
vilde Engellands Vedbende
sejrende tilbagevende,
brolagt Gade sønder slaa
over *London-Bridge* sig spænde,
sammenknytte
Lordens Borg, Kartistens Hytte,
rundt St. Paul Guirlander binde,
med sit Net af Blade spinde
gamle Tower
ganske som en Kube over,
gjøre *Bondstreet* til at se
som en hvælvet lukt Allee,
hver af Squarernes Kvadrater
til et yndigt Skovtheater,
hvor Irisker og Stillidser,
bag de levende Kulisser,
under hvirvlende Musik,

smukke Elskovsskuespil
med et stort Talent opføre,
        men hvortil
spodske Stære se og høre
under skjærende Kritik: —
gjøre London til en Skov,
hvori selv St. Paul fordølges, —
til et Vildnis, hvor kun følges.
vilde Skjønheds Ordenslov —
Paradiis for Millioner
Finker og Papilioner;
og paany fra Himlens Blaa
skyldfriblevne London vilde
klare og forsoningsmilde
Straaleblik af Solen faa,
— ja det samme maaneblide,
stjernestille, gyldenhvide
Foraarssolskin, som paa Landet
flyder, med et Gjenskin blandet,
over Tagene af Straa.
. . . O saa yndigt Solskin mindes
jeg den Dag vi Spithead pejled,
da vi ind St. Hellens sejled,
over hele Egnen lagt,
skjønt med endnu større Pragt,
saa at Øjets ømme Lindse
        maatte blindes,
af de klare Straalers Magt,
om et Blik mod Himlen voves.
Herligst dog det syntes glindse
over lundomhegnte *Cowes*,
som om Solen her opdaget
havde yndigst Sted paa Jorden,
Syden for en Dag bedraget,
og paa denne Plet i Norden
øst sin bedste Fyrighed
over denne Landsby ned: —
hele Luften blaaforgyldt,

med en Glimmerglands opfyldt,
med et Spil af Farvetoner,
som om den af Millioner
pludselig i Glød antændte
Diamantsafirer brændte.

7. Yachtclub-Flaaden.

O Farvel, Spithead! Som sorte
Punkter Skib for Skib forsvinder.
„Caledonia“ selv er borte,
Caledonia selv, at se
sejlbedækket ret som tre
svimmelspidse Snebjergtinder.
Portsmouths mægtige Belæg
af rangerede Kasteller,
et for et, som Punkter hvide,
sees, dalende saa sagte
som forjagte
stilleblevne Tidselskjæg,
under Horizonten glide.
Og af Aandens Sejersmærker,
Menneskenes Underværker
næsten træt og overmæt,
Øjet søger
til Naturen, hvor den spøger,
følger heller
Højene om landligtblide
skjønne *Cowes*, af hvis blaa
solbelyste blanke Tage
hist og her vi et at rage

frem af Lunde af Moreller
Popler og Kastanjer saa.

O hvad yndig Blanding af
Stad og Landsby, Land og Hav!
Mellem hine Tage blaa
skimted gule frem af Straa;
tamme Duer ifra Byen
viden over Fjorden sværmed
midtiblandt dens vilde Terner;
snart med djerve Vingekast
cirklende de under Skyen
lyste hvide frem som Stjerner,
snart de klaprende sig nærmed,
sænkende sig paa vor Mast.

Og, at Alt ved *Cowes* skulde
være nydeligt tilfulde,
laa der, ringet ind af Lunde,
paa en Bund, hvor Sølversandet
perleglindste gjennem Vandet,
adspredt henad *Calshots* Kyst
en saa underdejlig Flaade,
at man gjerne tænke kunde
den med Alfer var bemandet,
bygget kun til Feers Lyst —
ja en herlig Flaade atter
af Korvetter og Fregatter,
meget større ej end Baade,
Skjønmodeller
til de Store udenfore
Portsmouths Rad af Sjøkasteller,
saa den lille Landsbys Rhed
var et Billed af Spithead,
med bevimplet Skov af ranke
Master, vajende og slanke,
smekre Epilobier liig,
der paa Kanten af en øde

Hedes Banke,
enkelte som Ax, med røde
Purpurblommer hæve sig.

Det er Yachtclub-Flaaden. Ah!
Yachtclub-Flaaden? Ah, ja se,
nu, nu lægger En ifra!
Ledig Dandy vil maaskee
skyndsomst fra Catania
til en Lady, som er daanet,
hente i krystalne Glas
Is, som er paa Ætna blaanet?
eller — til en bedre Spas —
til en Viscountesses Tørste
fra Vestindien allerførste
gyldenmodne Ananas?
Ja hvem veed (hvis nu Mylord
for en *Belesprit* har Ord)
om *His Grace* i Hu ej randt
nu da Routen ud er sovet,
at paa den igaar galant
i den glimrende Salon
han paa Æresord har lovet
Morgan eller Blessington
frisken Krands Orangeblommer
hentet fra Messinas Sommer
af ham selv og det direkte?
Thi Mylord har Tid nok jo,
og de højtberømte To
ingen Bøn han kunde negte.

Nej, paa Yachten, som vi saa
fra de andre ud at staa
sejlbedækket os imøde,
flygtet Yndlingssvane liig,
som med Guldring om sin lange
smekre Halses Sølverslange
blandt de andre vilde graa

paa et Kjern i Nordens Øde
som en Dronning viser sig —
der ombord hvor tæt dog vrimle
Dandys ved Kahyttens Dör,
mellem gyldenfryndste, blaa,
violette, rosenrøde
Parasollers Silkehimle!
Og af lange hvide Slør,
viftende for lette Bør
Stjerner ud i sine Folder,
skinner Skandsen overalt
rundt en Amazongestalt,
som det gyldne Roer holder.

Ah, hvor nære
langskibs hun til Luvart kunde
lade Yachten trodsig skjære, —
farligt, skjønt saa sikkert som
Somnambules Gang iblunde,
saa ej Damerne alene
men de mustacherte pene
Herrer ogsaa, ganske blege,
med af Rædsel aabne Munde:
„*La Duchesse! Duchesse!* skrege . .
O, for Guds Skyld! Roret om!"

Allemand ombord i Briggen,
Allemand (ja Lodsen med)
Alle med udstrakte Hænder
stode, forat frelse Riggen,
langsad Rælingens Gelænder
i et ængsteligt Geled.

Da, just i Sekunden da,
kun en Alen knapt derfra,
Damen drejer raskt paa Roret,
just da hendes Navn af Choret
blev udraabt og Yachten vender

for at løbe ned i Læ,
viser Lodsens Blik og Hendes
Aasyn, at de begge kjendes.
Hans blev rædselsfuldt at see:
skummelmørkt, dog fuldt af Flammer,
Fakler liig bag Sørgefloret,
hendes Aasyn hvidt som Sne,
fuldt af en Gorgones Jammer.

„*Johnny* — *You*“! sagt med en Stemme,
som ej lader sig forglemme
— o, som om i Glas man skar
foran nervesyge Øre —
hørtes Ladyen at raabe.
Meer at høre
var for dengang ej at haabe,
da hun af saa iilsomt bar.

Men hvad tænker Damen paa?
Er den Lady rigtig klog?
Op paany hun Yachten jog
til den Kurs, den forhen laa;
og, idet hun vende lod,
saa dens Fraade os besneer,
kaster hun en Pung Guineer
klingrende for Lodsens Fod.

Men hvad tænker Manden paa?
Er den Lods vel rigtig klog?
Pungen iilsomt op han tog
og tilhavs saa langt han kunde
i et Nu den slængte saa
i de gridske Bølgers Munde.
Damen saa det. Hun og Alle
saa og hørte Pungen falde. .
Nej, ej den, nøjagtigt talt,
lod sig høre da den faldt;
thi dens grønne sølvindslyngte

Net blev sprængt af Guldets Tyngde,
saa at, da dens Indhold suste]
Mynt for Mynt i Bølgen ned,
dalte sagte som et Blad,
sammensjunken, splittet ad,
Pungens Pjalt derefter med,
just hvor Yachtens Kjølvand bruste.

Lodsen . . Ah, hvad gaar af ham?
Andengang han jo paa Ærmet
tørrer bort en Taares Skam,
som, hvor haardt imod han stred,
stedse svulmende sig nærmed,
til den trilled moden ned?

8. Lodsens Fortælling.

Yachten var forlængst forsvunden,
som forbi os fløjen And.
Alt *Southamptons* gamle Taarne,
nærmere i Luftspejl baarne,
forud skimtedes i Bunden
hist af Fjordens kløvte Strand.
Om en Time eller to
Briggen skulde finde Ro,
og vor Lods da gaa fraborde;
da (det er som Afskedsstunden
aabner Hjerterne og Munden)
tog den Gamle saa tilorde:
„Tvende Gange, Gentlemen,
(*Damnd!* det har I maattet mærke)
Tvende Gange — to formeget —
har de seet mig gamle Ulk

— fy det er en Skam! — i Graad:
først igaar, da i sin Baad
Drengen herfraborde stødte,
og nu nys idag igjen,
da vi denne Lystjagt mødte,
var i Øjet Taaren steget,
og mit barske muskelstærke
Ansigt har, nervøst bevæget,
kjæmpet med kvindagtig Hulk.

Nu! for mine Landsmænds Skyld,
at ej Skam paa dem skal falde,
og I Uslinger dem kalde,
vil jeg Aarsagen berette,
aabne jer min Kummers Byld.
Dog, Kaptain, først siig mig dette:
ejer Selv De Børn derhjemme?
Naar saa er, da vil det blive
idetmindste let for Dem
mig den Svaghed at tilgive,
at jeg ikke kunde hemme
Taaren, som sig trængte frem."

Vor Kaptain med Nik bekræfter,
og et Haandtryk fulgte efter,
langt og varmt, som om deri
laa et ømt Frimureri,
som om deri deres Sjele
kunde vexlende meddele
samme Følelsens Mystér.

„Agterud — saa han begyndte —
agterud en *League* omtrent,
der hvor hine grønne Pynte
fiint som Traade ud sig spinde,
en for en mod Fjernet spændt,
til de i dets Blaa forsvinde,
der hvor Fjorden synes endt,

Gentlemen, I kunne see
Cowes, som forbi vi hasted,
endnu, liig en Stribe-Sne,
liig et Skum paa Bredden kastet.

Der, i mindste Huus i Flekken,
men det netteste kanskee,
yderligst i hele Rækken,
saa det sidste Egetræ,
som i *Norriscastles* Parker
skygged over Byens Marker,
gav dets ene Side Læ,
som om Førsterhuus det var,
mens den anden laa saa nære,
som en Fiskers, Fjordens Fjære,
at, naar Floden højt sig skar,
strøede den med perleskjære
Muslingskaller Hyttens toede
sandbesprængte Trappetrin —
— *der* i dette Huus jeg boede,
denne Hytte den var min.
Den var Fred og Lykke lovet
i min Faders hvide Hoved;
thi han boede hos mig.
Hvor jeg Efevranker draget
havde langshenunder Taget,
at de kunde flette sig
trindtom Vindvet under Røstet,
der den Gamles Kammer var —
— o i Huset hvad i Brystet
Hjertet er og hvad i Kirke
allerhelligst Sanktuar.
Der min Fader sig forlysted
med paa sine gamle Dage
Fiskenet til mig at virke,
siden Synet blev for svagt
til at drive om paa Jagt,
saa han Afsked maatte tage.

Han som Førster nemlig tjente
hos Lord Norriscastles Far,
og med Gamlens Valg det var,
at hans Kammer didhen vendte,
hvor han i sit Vindu kunde
høre paa de gamle Lunde,
paa den Gamledages Sang
fra de tusind Blades Munde,
og de kjendte Jagthorns Klang.

„*Johnny!*“ — havde Gamlen sagt —
„Jeg er træt af Lordens Jagt.
Tag din Mary Ann tilægte!
Hun, saalænge I er' to,
ikke vil din Fader negte
dette lille Kammers Ro.

Og desuden har jeg Grunde
— lagde hviskende han til —
til at skynde, om jeg kunde,
paa hvad du saa gjerne vil.
Rygtet om vor unge Lord
kjender du fra mange Munde;
han ej har det bedste Ord,
siden han tilbagevendte
sidst ifra Paris, afbleget,
saa han lignede sit eget
Skyggebilled, og hans Mor
knapt sin Førstefødte kjendte.
Og hvad skulde jeg vel see
een Gang ej, men hele tre?
Paa den sidste Uges Jagter
har jeg funden
udenfor din Marys Dør
Lordens egen Jagthest bunden.
Hun er smukkere end sagt er
(kaldes jo af Folket „*Loves
flower, fairy Queen of Cowes?*“)

og Mylord, den unge Herre,
han er værre
end ham onde Rygte gjør.
Derfor, om jeg raade tør,
næste Søndag, om du agter. . ."

Far fik ikke udtalt før,
jaget som af onde Magter,
jeg til Mary Ann mig skyndte.
I Begreb jeg hende fandt
med sit fagre Haar at pynte.
„Thi — saa hun troskyldig sagde —
Johnny, tænk dig! saa galant
er Mylord imod min Moder,
at i sidste Uge trende
Gange han Visit aflagde . .
O, han var en Søn mod hende,
og mod mig som ømmest Broder!"
Jeg naturligt lod mig ikke
mærke med det allermindste,
talte ej om Hvepsens Sværmen
rundt den Rose, den vil stikke,
ej om sølveroverglindste
Slanges fule sagte Nærmen
til den Finkes trygge Rede,
som den vil til Frokost æde.
Men, som raadet af min Far,
næste Søndag allerede
Mary Ann min Hustru var.

Gud var god: min Salighed
varte hele Somren ved.
Morgen jeg og Aften tænkte,
at til Grund den ene har
Guds ifra hans Himmel sænkte
Naade til min gamle Far:
at min Lykke ikkun var
uforskyldte Gjenskins Glands

ifra Hans,
paa hans Hoveds hvide Sne
faldne Guds Velsignelse.

Og for ret mig fro at gjøre,
Lorden siden Bryllupsstunden
lod sig ikke see og høre.
Liig i Jorden sjunkne Gejst,
liig i Luften stegne Høg,
var han ganske som forsvunden.
Rygtet sagde ham for Spøg
for et Væddemaal forrejst
atter paa sin gamle Viis
skyndsomst over til Paris
med en Sværm Mylords og Squires.

Men, som byttelystne Glente,
stegen kun saa højt tilvejrs,
at ej Syn den ind kan hente,
skjønt den selv kan alt bespejde,
lodret svævende, som bunden,
over Byttet den vil vejde,
kun i Skyerne paa Luur, —
var han kun paaskrømt forsvunden
og kun Hændelsens Behag,
kun et Slag af Rygtets Tunge,
kun en Streg af *Bonaparte*,
ej Forandring i den unge
Herres Planer og Natur,
foraarsaged at han sparte
mig en Tid — et Aar det varte —
for min Lykkes Nederlag.

Verden veed, en vakker Dag
fandt man nemlig tomt og sprængt
det forgyldte
trange Papegøjebuur,
hvori Frankrigs Ørn var stængt

og paa Elbas Klippemuur
frem for Verdens dumme Øjne
ligesom tilskue hængt,
og at Frankrig den Udfløjne,
som med Skræk Europa fyldte,
flux paany med Jubel hyldte.
— Alle Britter, Torys mest,
som til Frankrig vare dragne,
maatte, forteste som bedst,
Spurve liig fra Ørnens Rede
ved dens egen Hjemkomst jagne,
sig ad alle Kanter sprede:
De i Norden skyndsomst over,
hvor der kortest var, til Dover,
over Rhinen De i Vest,
De i Syd og De i Øst
sprængtes Havet viden om
hist og her paa kryds og tvers;
og Mylord, som i *Hière's*
sig opholdt, da Rygtet kom,
at Uhyret nu var løst,
var ej seen at gaa ombord.

Førend Aarets første Høst,
Løvetandens Foraarssne,
falden var for Vindens Le,
gik i Byen alt det Ord,
hvisket Huus fra Huus: „den slemme
unge Lord skal være hjemme."
Men saaledes til det gik,
at vi selve *Bonny* skyldte,
at en Frist vi endnu fik
før den Skurk sin Plan opfyldte.

Sommer, Høst og Vinter gleden
var saa uforstyrret stille,
som i Timeglasset ned
Sandkorn efter Sandkorn trille,

roligt, i saa dyb en Fred,
som om alt for Evigheden
Tidens Puls var reguleret
af de fromme Slag af Klokken,
der i Krogen var placeret,
og som Takten slog til Rokken,
Mary var saa flittig ved.
Men da atter Vedbendstokken,
som var langsmed Væggen dragen,
friske Grønt paany udsprængte,
saa den over Døren hængte
som et lysegrønt Gardin,
fik den Gamle, som han tænkte,
at bestille hele Dagen
Time ud og Time ind,
med at vugge for en Liden,
kommen til i Pintsetiden.

Tænker da med hvilken Fryd,
med hvad liflig Hjertebanken,
saa jeg hørte selv dens Lyd,
med hvad Uro sød i Tanken,
med hvad Slag i Pulsens Bølge,
jeg hver Aften, som gelejdet
af usynligt, vinget Følge,
der mig skyndte stedse frem,
ilte ifra Værftet hjem,
hvor jeg dagligen arbejded!
Tænk det Øjekast, hvormed
jeg i Døren overmaalte
hele min Lyksalighed!
Tænk hvor langt og lyst det straalte,
for i samme Øjeblik
Alt at sluge, Alt at fatte,
alle mine Hjerteskatte:
Hende, som mig først imøde
med udbredte Arme gik,
Oldingen, hvis Vink betøde,

naar med Fingeren han tyssed,
at den Lille sov, han vyssed,
først og sidst min Francis saa,
Englen, som i Vuggen laa!
Men en Kvel — just Himlen løste
sine Strømme; ned de øste,
som naar vældig Bradsjø bryder
indigjennem aabne Luge,
saa i Rummet Alting flyder;
Skyerne sig sænkte lavt,
som om Alt de vilde knuge,
kvæle Alt i deres vaade
Tepper, Alting som begravt,
saa at Parkens høje Træer,
syntes langtfra som en Flaade
fuld af sejlbedække Ræer. . .
Denne Kvel, skjønt neppe Aaret
ind i Junius var baaret,
var af Regn og Skod saa mørk,
som en Aften vel kan tænkes
i November, Tidens Ørk,
hvormed Høst til Vinter lænkes.
Maaneden da Satan fødtes
og da Paradiset ødtes. . .
Denne Kvel til vanlig Tid
gik jeg hjem fra Dagens Slid;
langsad Stranden jeg mig skyndte
— endnu kunde Dag jeg see;
men da Stranden var forladt,
og da Parkens Træer begyndte
som en Art af en Allee,
blev det mørkt som Midjenat,
som at see ind i min Hat,
og saa stille, at jeg hørte
hvert et Regndryp, som sig rørte
faldende fra Blad til Blad.
Men om Vejen, om den gamle,
spurgte jeg ej Mørket ad

ved mig langsomt frem at famle.
Raskt jeg gik, og snart jeg Glimtet
alt af Lys derhjemme skimted,
da medeet en Baadsmandspibe
tæt forbi mit Øre hveen.
At som en Staty af Steen
flux jeg standsed, at jeg lytted,
Foden flux tilbageflytted,
Gentlemen, I nok begribe.
Men saa tyst paany var alt,
at hver enkel moden Draabe,
som i Lønnebladets Kaabe
ovenover mig nedfaldt,
næsten som en Klokke klang
i den hvalte mørke Gang.
Da medeet, før Foden kunde
atter hæve sig til Skridt,
mens jeg standsed for at grunde
paa en Mistro endnu lidt . .
Da medeet — jeg hørte kun
Løvet rasle ved min Side —
før Sekundens Dryp fik glide
i Forgangenhedens Mund
og den næste atter kunde
fuld og modnende sig runde . .
da medeet, før Tankens Gnist
kunde lysne selvbevidst,
var jeg pludselig af trende
Mænd, som sprungne frem af Grunden,
greben, kastet overende,
kneblet, bagtil lænkebunden;
og før en Minut fled væk
var jeg, klodset som en Sæk,
paa den ene Kjeltring læsset,
samt foruden mange Ord
bragt i en Chalup ombord,
som laa skjult der bagom Næsset.
Fluxen blev der halet ud,

til en stor Orlogger hastet,
som just havde Anker kastet
samme Kvel paa Byens Havn.
Uden meget Hovedbrud,
skjønt nok Tanke Tanke jagte,
under Toften jeg opdagte,
at den frie Britte presset
bleven var i Kongens Navn.

Næste Morgen den Fregat
havde Kurs til Plymouth sat.
Der laa Ordres, saa befundne,
at Fregatten skulde, inden
visse Uger vare svundne,
naa de Øer under Vinden.

Vi et Døgn tilende rendte,
og saasnart man agter saa
Scilly-Øerne saa smaa,
at man neppe nok dem kjendte
fra en Vildandsværm, der sov,
medens friskt vi skummed væk,
ud Kanalen, ud mod Vesten,
fik jeg fra Kaptainen Lov
til at slippe af Arresten
under Skibets andet Dæk.

Men min Smerte og min Vrede,
bleven rasende dernede,
rented ind deroppe blot
liden Trøst, men mere Spot.
Paa et tvundet Toug man pegte,
som paa Storemasten legte.
„Lidt af den, om meer du stønner,
og paany saa i Kaschot!“
Unge Midshipmænd, selv Sønner,
trak paa Skuldren kun til Svar
ad min Tale om min Fa'r.

Nævnte jeg mit Barn, min Viv,
saa de op i Masten bare,
sagde: „Kulingen er stiv“,
pegte, uden meer at svare,
paa i Nord en liden Prik.
Det var *Landsend*, som forgik.
Forud kun naturligviis,
blandt Matroser og de Unge,
turde jeg med sluppen Tunge
give Klagerne til Priis.
Men fra Skandsen var alt Chefen
paa min Støj opmærksom bleven.
„Manne hid! Hvad? Flæber han?
Nu, for tusinde Ulykker!
Skoen, som saa haardt ham trykker,
her ombord med Kat man smører.
Han har tjent som Orlogsmand,
været fangen, som jeg hører?
Slige Sjøfolk Engelland
just behøver altsombedst
snart i Øst og snart i Vest.
Og saa meget kan jeg sige:
hvert af mine Mærker spaar,
at, hvad dig, min Mand, angaar,
nok du før isyne faar
Helved eller Himmerige,
end du Gammel-England atter
efter dine Togter naar.
Derfor siig det kun Farvel
for — lad se! — en halv Snees Aar“.

Fløjtende Kaptainen vendte
raskt sig paa den ene Hæl;
og medeet af den Maneer
og af Tonen i hans Latter,
af hans Røst, hans Blik og Miner,
Haar og Holdning, Gang med meer,
jeg grandgiveligen kjendte,

med et Blik, som ej bedrog,
skjønt det zitrede og brændte,
med Forfærdelse igjen
flux den værste Libertiner
mellem de Mylords Bekjendte,
som med ham i Parken jog
og ifjor til Frankrig tog,
netop just hans bedste Ven;
og en Gisning,
med en grufuld Gjennemisning,
ved hans Syn min Sjel betog,
som om klammen kolden Snog
pludseligen frem sit stygge
Hoved i mit Hjerte stak,
gjennem Hjernen sine Rygge,
for min Sjel at gjennemslingre,
bugtende i Kramper trak;
thi medeet
jeg den unge Herres Fingre
saa i Alt hvad der var skeet.

Sandt Kaptainen havde spaaet;
sandt, ja endnu meer end det:
først da fulde atten Aar
havde graanet mine Haar,
rindende, skjønt hvert var gaaet
med til Orlogs, langsomt hen,
saa jeg Engelland igjen.

Som fra lukket Haand til Haand
snelt i Pantelegen Ringen
løber paa det skjulte Baand,
saa den greben blier hos Ingen,
saa fra Skib i Skib ombord,
rundt den hele vide Jord
blev jeg paa Kommando stukket.
Jeg forsvunden var i hine
atten fulde Aar for Mine,

som en Steen til Bunden dukket,
mens en Albatross paa sine
hvileløse Vinger ej
er i saa bestandig Fart
paa den brede vaade Vej,
hvor hvert Spor forgaar saa snart,
som jeg svæved ovenover
Æthioperhavets Vover.
Men hvorledes Alt fortælle,
som i disse Aar er hændt?
Jeg har lidet kun at melde,
Jeg, som stræbte kun at glemme,
havde kun magnetisk vendt
Tanken imod dem derhjemme.
Som idrømme blev jegført
fra Vestindien til Ostindien,
hundred Gange over Linjen.
Derfor lad de Aar kun gaa,
skjønt den gamle Sjømand prater
gjerne om hvor han var med.
Om i fritte,
mindes jeg dog ikke heller
meget af de hede Kampe,
i hvis Flammers tætte Dampe
jeg er bleven tidlig graa,
og det sømmer ej en Britte
(som en Franskmand og Soldater)
at han som Bedrifter mindes
og med mange Ord fortæller
slige rene Bagateller.
Bagateller? Ja hvad mere
for den Sorg mon Slag vel ere,
som kun vil, at Døden vindes?
Sorgens Balsam, Glemsomhed,
tæret har paa Sjælens Kræfter,
saa jeg knap kan huske efter,
Jeg, som overalt var med:
med Lord Exmouth mod Algier;

derifra til Sankt Helena;
saa for Simon, den Befrier,
paa Station ved Chartagena;
med Mac-Kenzie flux til China,
Handelsvenskab at beskjærme;
mod Piraterne, som sværme
ud og ind om Amboina
tættere end sultne Flok
vilde soloptændte Bier
rundtomkring sin Honningstok;
derfra fluxen til Bourbon;
saa med Edvard Codrington,
da ved Navarin han slog;
saa mod Birma, da vi tog
Irawaddys By, Rangoon;
snart i Øst imod Avaner,
snart i Vest mod Mexikaner —
korteligen, Gentlemen,
Jeg, som har ved Lejlighed
maalt malayiske Monsoon
med vestindiske Orkaner,
Jeg, som overalt var med
husker Stumper kun igjen,
veed om lidet kun Besked.
Dog et Eventyr har brændt
ind sig i min gamle Pande —
et som aldrig jeg kan blande
med de tusind, som er hændt.

Engang under Cuba prajer
vor Fregat en Brigantin
just som den vil løbe ind
i en skjult af Øens Bajer.
Intet Svar og intet Flag;
men saa klart som Sommerdag
var at se af Skabelonen,
at den Slavehandler var.
Da vi sendte den en Kugle,

hørtes det da og af Tonen
i de spanske Skurkes Svar,
hvad det var for vakre Fugle.

Men til Uheld fast laa Vi
i et Havbliks Trylleringe;
Brigantinen længer inde,
drivende, ja næsten klods
langsmed Land i Læ af Os.
Da, som om, for at staa bi
Englands og Alverdens Fiende,
Satan havde af sin Vinge
viftet med en enkelt Fjer,
Havets Perlemoderskjær
sortned af en Briis just der,
hvor den Slaveskibspirat
vilde ind ad Bajens Gat.
Og da Brisen netop strakte
sig saalangt dens Ræer rakte,
havde vi den Skam og Spe,
Lykke med dens Puds at se.

Men hvad skulde ikke ske?
Knap er Brigantinen borte
bag den sikre Bajs Entree,
snever, som en Fæstnings Porte,
før vi høre Skud paa Skud,
og imellem dem vort eget
Gammel-Englands Entringsskrig.
. . Hurra *boys!* Chaluppen ud!
fuld af Folk som havde leget,
med Pirater før om Livet:
Mand mod Mand, paa Kniven Krig,
Krig hvor ej Pardon blir givet!
Røveren paa aaben Sjø
veed, at, vindes ej Bataljen,
venter ham paa Stranden Galjen, —
derfor sejre eller dø!

Ganske rigtigt, — en af Vore!
Skonnerten *the Albatross,*
ubemærket af den store
Brigantine og af Os,
havde faaet det paa Lugten:
mærkende hvorhen det pegte,
at Piraten lumskt bevægte
sig saa stille imod Bugten,
som et Aadsel af en Haj,
der med Bug ivejret driver
ind paa Kysten, hvor det bliver,
havde af en Sky den vristet
sig en Briis og forud listet
ind sig i den samme Baj:
saa, da Brigantinen ind,
snigende sig lægervals,
under Jubel var laveret,
var det som naar Grævling graa,
der paa Rov var udspadseret
i det klare Maaneskin,
i sin Hules trange Hals
pludseligen træffer paa
liden ildsindt Hermelin.

Himlens Gud! hvad rædsomt Skue,
da Chaluppen kom tilstede!
Albatrossen allerede
havde entret; Hug paa Hug,
Nebbet den i Fienden borte.
Brigantinen stod i Lue,
og fra Dybet af dens Bug
hylte indestængte Sorte.

Forud, agter, alt som Røgen
væk tilfældigviis var strøgen,
Kampen rundt sin Scene flytted.
Men saa kjækt jeg Ingen saa,
som en engelsk Yngling slaa.

Pludseligen holdt han inde;
stirred op og ned og lytted
som af noget Rædsomt skrækket,
der var kommet ham isinde.
Flux, da Hyl og Jamren trænger
tydeligen op til Dækket,
over Lugen han sig slænger
forsvarsløs og ubeskyttet,
bruger Daggert, Huggert, Tænder,
blodige og revne Hænder,
for at frelse dem dernede,
kvalte fast af Røg og Hede.
Røgen deltes og nu saa
jeg en Spaniol med løftet
Bile over ham at staa,
bagfra Ynglingen at myrde.
Men et lynsnart Slag af min —
og Piraten laa og snøfted
Blod og Hjerne ud og ind.
Gutten saa sig raskt omkring,
hvad det var dog for en Byrde,
for en tung og fremmed Ting,
som ham i Arbejdet hindred.

Ej var Tid til at forklare;
Liget bort blev væltet bare;
Lugen vi tilsammen splintred. . .
Da medeet, saa rapt, saa rapt,
som om Helvedes Fordømte
op ifra dets Dybder rømte
naar dets Vogter engang havde
sandsløs Nøgleknippet tabt,
mylred, vrimled, tumled, ravte
hylende af Flammegruben
Hundreder af halvforbrændte
næsten kvalte Sorte op.
Og saasnart de Luft fik draget,
blæst sig Røgen ud af Struben,

gjorde Ende de paa Slaget;
thi som Rasende de rendte
i en fast og samlet Trop
Spaniolerne paa Livet.
Ej de sorte Djævle brugte
Ild og Staal, men Klo og Tænder,
og hvad Tanden bed de slugte,
og hvad Haanden greb blev hivet
over Rælingens Gelænder,
for med Hajene at gantes,
eller slængt som Stykker Veed
underdæks i Ilden ned.
Før vi kom til Sands og Ord
Spaniol ej mere fandtes
paa det hele Skib ombord.

Hjælpen af de stakkels Sorte
ej som op fra Helved stegen,
men som himmelfalden kom;
thi medeet mod Kampens Ende
syntes Lykken sig at vende, —
gamle tapre Englands egen
Lykke syntes borte,
og til Uheld skiftet om,
saa vi maatte være glade
ved en iilsom Retirade.
Ej fordi de Djævle sloges
rasende, fortvivlet, vildt,
ret som Folk, hvis Liv er spildt;
men fordi vi slemt betoges
ved et spanskt Filuteri.
Thi hvad skulde ikke hænde?
Et maskeret Batteri
lod, ved Skud paa Skud at sende
ind i Albatrossens Side,
pludselig sit Tilvær vide,
saa man inden faa Sekunder
sikkert kunde regne ud,

naar den, mæt af Vandgangsskud,
maatte dykke Skroget under.

Synkefærdig flux tilbage
Albatrossen blev buxert.
Skyndsomst noget reparert,
var den snart, som før parat
til Piraterne at jage;
men da den og vor Fregat
lagde ved Jamaika an,
laa der Ordre til dem begge,
at de sammen skulde lægge
Kurs til Gammel-Engelland.

Første Gang ifra hint Møde,
dengang Lugen op blev sprængt,
Ynglingen, forlængst alt tænkt
mellem Albatrossens Døde,
i Barkassen traf jeg paa,
hvori fra St. Hellens begge
vore Skibes Halvbesætning
skulde ifra Borde lægge
og iland i Portsmouth gaa.
Strax vi kjendtes uden Gjetning.
„Tak for sidst!" var første Ord,
som paa eengang begge for
med et Haandtag over Læben,
fast, som om det var vor Stræben
at faa første Hilsen kvalt;
og det næste Ord, som faldt,
var samtidigen: „hvorhen
gjælder hjemad det min Ven?"
„*Cowes, Cowes, Cowes!*" hørtes
som fra samme slagne Strenge,
i det samme Aandedræt;
og det varte ikke længe
før vi begge overførtes
paa en Snekke maagelet.

. . „Gamle Ven! fra *da* min Far
dengang Du min Frelser var!
hvorfor holder Du for Øjet
Hatten snart, snart Haanden bøjet?
. . Ja ved Gud, ved Gud, jeg tror . . .
Siig mig hvad du græder for?

Saa mig Ynglingen tiltalte
med et venligt Skulderslag,
da jeg *Cowes* hvidtbemalte
Huse skimted tydeligen
som et ordnet Muslinglag
eller Perlesnor, om Vigen
videre end forhen spændt,
og ej kunde lade være
Alt med Synet at fortære —
Alt, Bekjendt og Ubekjendt.
Men, om ikke noget Andet,
maatte *Norriscastle* binde
hvert velsignet, hvert forbandet
af de gamle Tiders Minde.

Endnu Borgens graa bedagte
stumpe Taarn fra Højen ragte
mellem begge Fløjes Mure,
liig fiirkantede og butte,
mellem Vingerne opskudte
Uglehoved, der, imedens
det kun syntes fromt at sture,
Bjergets, Slettens, Dalens, Hedens
vide Grændser, som det truer,
med sin Blunken overskuer.

Mindre syntes Slottets Park,
spettet fuld af lysgrøn Mark,
skjønt endnu et mægtigt Strøg,
der i Fjernet dunkelt blaaned
som en sjunken bølget Røg,

langstrakt op mod Slottet skraaned;
men det Selv, det Selv tillod,
som det uforandret stod,
Ingen ifra gamle Dage
Fejl af Stederne at tage.

„Stille! Bilidt! Stille!“ var
hvad min unge Kammerat
kun i Stumper fik til Svar,
da jeg havde, ved at bide
ubemærket i min Hat,
faaet Graaden til at glide,
som, ved hvert et Blik iland,
steg mig kvælende i Munden,
liig en Svamp, der skjød fra Bunden
af mit Indre, fuld af Vand.
„Jeg med alle Øjets Kræfter
stirrede i Læ kun efter
Taget paa en liden Hytte
der, hvor Parkens allersidste
Træer nærmest Stranden staa,
skjønt jeg forud sikkert vidste,
at det var til ingen Nytte
jeg saa stivt mod Landet saa.
Thi forlængst er vist mit Huus
solgt af Byens Øvrighed
for at blive revet ned,
da det uden Værn og Pleje,
ubeboet, var paaveje
selv at synke ned i Gruus.
Død maa nu den Gamle være,
og min Hustru, som ej kunde
i det tomme Huus ernære
uden Forsorg tvende Munde,
enten har sig sat som før
ved sin egen Faders Dør,
med sin Lille i sit Skjød,
for at æde Naadsensbrød,

eller, kanske bortstødt atter
som foragtet Betlerkvind
som en reent forloren Datter,
Hun i Fattighospitalet
er paa Byens Kost befalet
af veldædig Magistrat
tagen med sin Unge ind."

Tusind Alen under Dette,
som jeg mumled i min Hat,
kjæmpende imod min Graad,
var imidlertid vor Baad
nærmere mod Landet gleden,
saa vi næsten var paa Rheden,
før jeg Hovdet turde lette,
for at see mig om paany.

„Ha!" — Jeg skreg i vilden Sky,
saa min Kammerat blev bange
og mit Haandled vilde fange —
„Ha, der ligger Huset jo,
hvor min Hustru skulde bo!
Seer du der ved Byens Ende,
Stranden nær, dog halvt begravt
mellem Træer af Slottets Lunde?
Jeg forglemte det var lavt
og at Træerne maa gro.
Det var Grunden, at jeg kunde
ej i Fjernet strax det kjende
eller mine Øjne tro.
Og jeg gjør det knapt endnu . .
Kammerat, se efter du!

„Der! Hvorhenne? Der du peger?
Der du siger du har hjemme"?
spurgte han, men med en Stemme,
som et Zitrende bevæger,

mens en Blegnen paa hans Kinder
over deres Rødmen rinder —
„Der? det lille hvide hist?
En Etage, med en Kvist?“

Netop det! Javist! javist!“
svarte jeg saa fort jeg kunde,
„Netop det, saasandt jeg lever!
Og — o Gud! se efter nøje!
er det Blænden i mit Øje,
eller virkelig en Stribe
glemmigejblaa Røg, som hæver
venlig sig af Husets Pibe?
Da kanske hun endnu lever:
. , *Mary Ann* . . kanske, kanske?
Og ved Himlens Gunst kanhænde
faar jeg inden Timens Ende
Francis med, min Dreng, at se.“

„Fa'r! her er han! Jeg er *Francis*.
Du har nævnt min Moders Navn!“
skreg min unge Kammerat,
styrtende sig i min Favn
med saa fyrig Ømhed, at
vaklende vi Begge vare,
for at gaa tilbunds, i Fare.

„Gentlemen!“ — blev Lodsen ved —
Gentlemen, I maa tilgive,
at jeg ikke kan beskrive
disse sortnende Sekunder
af besvimet Salighed,
hvori Sind og Sandsning blunder,
Tanken i et Mulm gaar under,
hvori selv ej Øjet taaler
Glædens altfor stærke Straaler,
men forblændes som af Lynet
der i Jord ved Foden slaar,

saa at i et Mulm for Synet
Alting sortner og forgaar.
Nok! endnu før Land vi naa'de
havde Francis mig fortalt
om sig Selv og Mary Alt,
skjønt om Mary kun en Gaade.
— Presningen hun rigtig ante,
strax hun hørte, en Fregat
havde lettet sidste Nat;
tog til Portsmouth, sporte, bante
Vej sig frem til Admiralen;
blev paa Stedet jagt, som galen,
af en Adjutant paa Døren.
Dog af Alt hvad bag sin Pult
Admiralen brummed huult
fik hun gjemt bag sine Øren,
at Fregatten hvor jeg var,
laa i Plymouth sejleklar.

I sin Godtro Mary Ann
om det store England tænkte,
at barmhjertigen det skjænkte
nok igjen en enkelt Mand,
naar en Far, et Barn, en Viv
ene levte af hans Liv,
at det vilde ej bli' negtet,
naar den Stakkel bare mægted
naa Fregaten med sit Raab,
selv om den var under Sejl.
I saa ømt og daarligt Haab,
i saa elskelig en Fejl
— ak, hun tænkte, en Fregat,
vilde lægge bi sit Ror,
naar der bag den skreg en Mor;
tænkte Hjerte hos en Stat:
at den skulde selv erkjende
sit forøvte Rov mod Hende . . .
Med saa kjære gale Tanker

Hun i Graad paa Kajen vanker,
til hun seer en Cornwall-Jagt,
ud mod Kvel for Rejse lagt,
og før Solen vel var nede,
var tilsjøs hun allerede.

Men saa raskt den skummed frem,
kom dog Jagten aldrig hjem;
thi man fik at vide siden,
at den, drivende med Tiden,
under Taagen, før det daged,
paa en Cherbourgkaper raged,
der benytted til at jage
Bonnys knappe Frihedsdage.
Og, i Mangel vel af Andet,
Jagten blev erklæret Prise,
hvorpaa, efter Franskmænds Viis,
Kaperen, med første Briis,
halte hjemad udfra Landet,
for et Bytte at fremvise,
Pelikanens ligt, der Ungen
bær en Flue hjem i Pungen.
Jagtens Folk kom nok tilrette,
da det led paa Bonnys Sidste.

Om sin arme Moder vidste
Francis ikke meer end Dette,
som var bleven ham fortalt
af hans Bedstefader Alt.
Gamlingen en snaksom Kvel
havde, som en Bagatel,
ogsaa vidst ham at berette,
at Mylord, den unge Naade,
havde selv, ej mange Dage
efterat jeg var forsvundet,
sig personligen indfundet,
for at trøste og at raade
Staklerne, som sad tilbage.

Enken, (som han Mary nævned,)
svor han skulde blive hevnet.
„Enken" først han spurgte om
spejdende omkring i Kamret,
hvor de to Forladte jamred;
men da den Forklaring kom,
at de ej om hende vidste,
blev Mylords Visit den sidste.

Bedstefader, ved at møde,
havde i den øde Rede
skaffet sig og Drengen Brød
hele ti Aar til sin Død.
Og først da, da Dødens Angel
sad i Bedstefaders Hjerte,
Francis, stakkels Lille, lærte
Meningen af Nød og Mangel.
Slottets Fogd (og han var streng)
som mod Aften Dagen efter
indfandt sig for bort at fæste
Huset til den Første Bedste,
fandt min lille stakkels Dreng
syg og bleg ved Ligets Seng,
sammenkrøben, liig en Bylt,
henslængt, kun med Pjalter fyldt,
neppe ved saa mange Kræfter,
at han kunde, med et Skrig,
lette lidt paa Lagnets Flig,
for med stive Blik at pege
under denne paa den Blege.

Drengens Lod naturligviis —
nu da Livet i det Fri
skulde mod sin Blomstring knoppes —
var at i en Anstalt stoppes,
rundt hvis Mure lyder Priis,

medens indenfore klages,
hvori Fattigbørn opdrages
af et haardhændt Politi,
ligesom Salat og Kaal,
hvorom Gartneren kan vide,
at han, naar han giver Taal,
Hovder kappe kan medtide.

To Gripomenusser vented
ganske rigtigt udenfore,
for, naar Liget af var hentet
og bag en af Kirkens Vinkler
stukket tyst om Aftnen ned,
at forsørge, som det hed,
christeligen Drengen med
i den kalkehvide store
Vaaning med de sorte Sprinkler.

Men trods Fogdens egen Dom,
udenfor hans Regnestykke
noget Vist imellem kom,
Noget —Retfærd eller Lykke.
Tingens rette Navn jeg kjender
ikke meer som før desværre,
da jeg troede Vorherre
ene var al Glædes Sender.
Men naar nu jeg engang vover
Tankerne at give Rum:
Han, som bor herovenover,
hvilken Deel mon *Han* vel ejer
i den hele Lykkes Sum
som paa Mennesket kan falde
og hvormeget deri vejer
det som Folk Tilfælde kalde?
. . o naar Sligt jeg tænker paa,
mine Tvivl som Møllestene
hvirvlende i Hovdet gaa,
knusende min Barndoms rene

skjære Tro til Støv og Røg,'
og min Tunge maa dem tjene
viljeløs til gudløst Spøg.
Thi et Slag, hvis Knusen standser
ikke før end Hjertets Banken,
har, som om et Vandfalds Brusen
gjennemstyrtede mit Hoved,
reent forvirret mine Sandser,
og forjaget ud af Tanken
hvad jeg engang Jesus Christ,
Præsten og min Moder loved.

Men saameget er dog vist,
at i Himlens Engles Sted,
som i eget Himmerige
glemme Jordens Sorg at blidne
(og man kan dem ej fortænke,
at de selv ej komme ned)
havde tyst en venlig Enke
med sin lille Tiaars-Pige
været til den Scene Vidne.
Hun, som Husets egne Hygge
under høje Træers Skygge
alt forlængst opdaget har,
eneste Liebhaber var.
Og da Pigebarnets milde
taareblændte Øje bad,
at hun ikke skulde skille
Drengen og hans Hjemsted ad,
og da hvad hun saa og hørte
om den forsorgsløse Armes
hundetro Taknemlighed
imod Ham, man bar afsted,
hende selv til Hjertet rørte, —
over Drengen hun forbarmes,
blev ham strax i Moders Sted.
Selv en Søn, af samme Aar
som min Dreng, og om ej lige

just af Ansigt, dog af Haar,
og med samme Rankhed skabt,
havde Enken nylig tabt,
saa den lille vakre Pige,
klappende med sine Hænder,
højt af bare Glæde skreg:
„Moder! o min kjære Moder!
Hvad os denne Time sender!
— dig en Søn og mig en Broder.
Nu jeg faar igjen en Leg."

Snart en Støtte og en Trøst
blev min Dreng den gode Enke.
Neppe fyldt det tolvte Aar,
han tilsjøs som Youngmand gaar,
for at kunne hver en Høst
hende hele Hyren skjænke
— hende, ja det Hele næsten;
men til „Søster Anna" Resten,
Hun, som for hver Rejs, han for,
voxet var saa smuk og stor,
at omsider ham den Tanke
syntes ganske desperat,
at den høje, smukke, ranke
Jomfru havde bedt sin Moder
om at faa ham til sin Broder
eller Legekammerat.

Men Presenterne til hende
(smukke, fine, franske Sager,
som ej stolten Lady vrager)
bleve, for hvert Aar, som gik,
skjønnere, som Hun derhjemme;
og den Travelhed, det Blik,
hvormed Alt blev bredt paa Bordet
ifra Ende og til Ende,
sagde tydeligt som Ordet,
at han ikke kunde glemme.

Men den sidste Gang han for
Frankrigsfart til Koffardiis,
bleve tvende Ringe fundne,
med en Haarlok sammenbundne,
mellem Silketøj og Flor
fra Marseille og Paris.
Lige som to Draaber Vand
trilled de af Etuiet.
Rask greb Anna til; men Han
stod som med et Mord betynget,
bed i Neglene og tied:
thi paa deres indre Rand
stod gravert et *A* og *F*
i et Hjerte sammenslynget.
. . Nok! For Ynglingen et Træf
— Seer De, der er Træffet atter —
havde for min Francis friet
til hans anden Moders Datter;
og ved nok et Træf endnu
klart og klappet blev Partiet.

Annas Moder var tilstede,
og med Mødres kloge Hu
skaffed hurligen hun Rede
i Forvirringen, hvormed
Begge, alt til Panden røde,
røbede sin Kjærlighed.
Og den hele Klaring skede
blot ved Armen ud at brede,
saa de lykkelige To
inden Moderfavnens Ro
holdt sit første Stevnemøde.
Francis havde sytten, Hun
i sin Blomstren sexten kun.

Men iblandt de sjeldne hvide
mange sorte Træffer glide,
skjønt de, efter Francis' Alder,

kunde begge snarlig vente,
at ham Flaaden, efter blotte
Orlogsrullen, vilde hente,
og at deres Eden maatte
falde som et Korthuus falder.

Ganske rigtigt, efter trende
Maaneders for snare Ende,
Tordnen hid fra Portsmouth skralder,
nemlig det Kommando-Ord
ifra Admiralens Bord,
som til Orlogs Francis kalder.
Strax ombord han, som Matros,
skulde i *the Albatross*,
sendt til Øerne at gribe
Røvere og Slaveskibe.
Men da Pigen hørte dette,
syntes hendes Sorg at lette.
Ædel sværmersk og højhjertet
Rejsen hun et Korstog kaldte,
ja en Tidens Ridderfærd,
højt om Englands Hæder talte
og om Sortes Broderværd;
sagde Afskeden ej smerted,
skjønt de rødforgrædte Øjne,
Barmens Bølgen, Stemmens Klang
røbede de stolte Løgne,
som hun over Læben tvang.
Og da Øjeblikket kom,
da i Baaden Francis stiger,
segned hun, som andre Piger,
i sin Moders Arme om. —

Medens Francis Alt saalunde
fik mig kortelig fortalt,
havde ind mod Land vi halt,
saa man Folk paa Kajen kunde,
med sædvanligt Øje, nok

kjende ifra Steen og Stok.
Men imod Forelsktes Øje,
naar de To har maattet døje
Savnets værste Kval: at vente,
stærbefængt er Falk og Glente.
Thi, skjønt endnu tusind Alen
borte fra vort Landingssted,
springer Francis op som galen,
rykker nær min Arm af Led,
svinger Hatten: „det er Hende!"
Fa'r se der! Hun maa mig kjende.
Ja ved Himlen! ja hun gjør!
Seer du Anna der? Hun vinker
tydeligen med sit Slør.
Skuldermand! hal ud, hal ud?
Ve, om en Sekund du sinker!
Det er Anna, Fa'r. — min Brud!"

Men et Træf — et af de rette
sorte Træf — som Pileskud,
ondskabsfulde Magter sætte
midt i Hjertet af de hvide —
netop et af rette Art
til at faa de bedste Glæder
vexlede til bitter Kvide
om i faa Sekunders Fart . .
netop saadant et var hændt,
for at faa en Lykke endt,
et som Fryd ej Fryd tilsteder,
og fra hendes Favn, der klager,
Elskeren med Ve forjager.
Anna var — hvad Francis ikke
saa med de forelskte Blikke —
Anna var i Sørgeklæder.
Først han seer det, da han seer,
at hun i hans Arme græder,
føler, hun ej kysser meer,
hører sagt med samme Stemme,

som han fra Farvellet kjendte:
„Francis, skynd dig med din Fa'r!
O I kom som Himmelsendte!
Thi jeg er saa ene hjemme:
bort idag man Moder bar."

At min Francis sørged som
kjærligst Søn for ømmest Moder;
at hans Fyrighed blev from,
Elskeren medeet en Broder;
at, til Skjul for hvor han sørger,
om de mindste Ting han spørger; —
at det *mig* som haardest græmmed,
at jeg ikke ovenjorde
skulde kunne takke hende
for hvad mod min Dreng hun gjorde,
da han, viet ind Elende,
sad ved Fædrearnen fremmed; —
at jeg ved min egen Dør,
liig en arm Forbryder, standser
da jeg Stakkel ikke tør
indad den i Stuen træde,
før jeg har holdt op at græde
og er kommet lidt til Sandser; —
at jeg, pludseligen glad,
bærer som et Barn mig ad,
eller som de Maanesyge,
ved med Fladen af min Haand
Væg og Stolper at bestryge
og beføle Bord og Planker,
som om jeg tilbagekalder
i min atter vaagne Aand
fra en Drøm adspredte Tanker,
eller overtydes vil
om at Alt ej sammenfalder
som et luftigt Taagespil; —
at jeg ej alene Det
ved det første Skue finder,

men i Alting, holdt saa net,
smukke fine Spor af Kvinder —
dette Alt, de simple Træk,
ere kun Naturens Følger,
gjemte i hvert Hjertes Folder,
om af Blod det indeholder
ikkun faa, men friske Bølger.
Derfor jeg dem sløjfer væk —
dem og al Beretning om
hvordan Livet gik og kom.
Nok, at de Forelskte fandt,
at det Elskoven ej skaded
meer end Regnen Rosenbladet,
om der var lidt Sorg iblandt.
Ja saa fyrigt Anna sværmed
(og da smilte hun af Glæde)
at hun saa sin Moder nærmed
tidt sig til det vante Sæde,
hvor hun altid fandt dem Begge,
for paa dem sin Haand at lægge.

Hvad mig selv angaar, jeg vilde
ej en Dag i Edens milde
palmekrandste Dale bytte
for en Time i min Hytte,
dersom blot jeg kunde glemt,
faaet vilden Tanke tæmt,
som bestandig efter *Hende,*
den Fortabte, hvorom Ingen
noget til Oplysning vidste,
sværmed uden Maal og Ende,
liig den Blinde,ført i Ringen,
hvori ej er Først og Sidste.
Altid standste den ved Døden,
som var sikreste Beretning;
men med hvert et Morgengry
vaagnede den ufortrøden

som en ny og sikker Gjetning,
der fløj ud paa Jagt paany.

Sidste Gang Skjærsommertiden
— o! det er ej længer siden —
havde jeg min Francis ment
med sin Elskte at forene.
Brødet kunde han fortjene
med mit eget Lodspatent,
hvilket selve Admiralen,
om han slog sig nok saa galen,
ikke havde kunnet mægte
en saa gammel Karl at negte.

Men hvad skeer? — just otte Dage
før det smukke unge Par,
skulde Bryllupssødmen smage,
— St. Johannisdag det var —
holdtes i en liden By,
ifra Cowes nogle Mile,
som hvert Aar, en landlig Fest
af et reent mærkværdigt Ry,
hvortil Moden var at ile
milevidt ifra til Gjæst.

Selv fra Brighton By, ja læng're,
kom Peeresser, Viscountesser,
Hertuginder, Baronesser,
fulgte i en Sværm tilhest
af fornemme Lediggjæng're
rundt de glimrende Karether,
til den saa berømte Fest,
som de kaldte „*féte champêtre.*“

Ved en Grønsværsplan, af Ege
fra de Saxers Tid beskygget,
var et Slags Theater bygget,
hvor paa Bænke Bænke stege.

Om hinanden der man finder
Bondepiger, Hertuginder,
som den muntre Ungdoms Lege
paa den grønne Plan besee,
Den beklappende, som vinder,
Dem, som tabe, de belee;
øge ubarmhjertigt Skammen,
leende af Hjertet sammen.

Snart der brydes, snart der skydes;
men, paa gammelengelsk Viis,
kun med Armbrøst eller Bue;
snart et Veddeløb der bydes
om en Sovereign til Priis,
snart til Maals et Landsekast,
fort med Beduinens Hast.

Men af hele Dagens Skue
synes dog den høje Mast,
som er oprejst midt paa Sletten,
mest at gjøre Alle glade,
støjende jo meer det lider
imod Klatringen omsider.
Thi det spænder Alles Gjetten,
at paa Knappens lille Flade
ligger — dette veed Enhver —
højest Priis, som Ingen seer.
Kun naar gjennem Skovens Toppe
Solen kaster Straaler did,
viser sig et Blink deroppe,
eggende til Veddestrid.
At Forelskede indfinde
sig især i Mængdeviis,
er naturligt ganske vist,
hvor der i en Glædestvist
kjæmpes festligt for en Priis,
skjønt igrunden tre at vinde:
Hendes Bifald først og fremst,

Hæderen dernæst fornemst;
endelig til *Hende* skjønne
Sager, som vil nok belønne
endnu noget bedre end
Præmien, den raske Svend.

Ikke blot at Veddelysten
sig til Egnens Ungdom strækker.
Alle Byer, alle Flekker
langsudover hele Kysten
byde op de bedste Kræfter;
men især de stræbe efter,
En, et Byesbarn, at stille,
som er Karl at prøve paa
noget meer end blot at ville
Præmien paa Masten naa.
Raskeste blandt sine Svende
maatte altsaa *Cowes* sende;
og at her ej var at gjette,
at han *Francis Johnson* hedte,
vidste Børnene paa Gaden.
Sikkert var det og at Staden
enig i sin Mening var,
at i hele Pigeraden
Francis' *Anna* Prisen bar.

Anna havde faaet Plads
midt iblandt Noblessens Stads,
ved den ene Hertugindes
Side, som til denne Fest
kommen ifra Brighton findes;
altsaa Festens Dronning næst.

Bag dem Begge, næsten gjemt
bag om Damens store Fjedre,
som til Annas Side bølged,
havde jeg en Plads, forklemt
næsten midt imellem Følget,

saa jeg tænkte, lidt forstemt,
at jeg kunde valgt den bedre.

Francis af og til vi saa
under Egene at gaa
speculerende alene,
viftende fra Panden Sved
nu og da med friske Grene.
Thi han havde hele Dagen
sig i Legene udmærket,
og det mod det Værste led;
thi nu stod tilbage Værket,
som skal krone hele Sagen:
den ukjendte Præmies Tagen
ifra Masteknappen ned.

Mangen Ungersvends Anstrængen
vækker Moro kun og Latter;
Mangen glider, Mangen dratter
fra den glatte Stang, som Bly.
Men nu kom min Søn paa Engen,
maalte Masten som en Fiende,
hvormed an han agter binde,
maalte atter den paany,
som om han ej kunde nok
udstudere denne Stok.

Men medeet han gjør et Sprang . .
— Otte Fod fra Jord han hang.
Der han sidder til han flyttet
Foden har og Armen knyttet,
Kraften maalt, som til den hele
Rejse han maa viist fordele.
Først da det var gjort med mere,
syntes han at avancere —
først kun sagte, Spand for Spand. .
„O den smukke unge Mand!

Lykkelig Hvo ham har fød!“
Damen livligen udbrød,
og til nogle Kavalerer
videre hun konverserer:
„Se, hvor slank og løvestærk!
Se hvor smidig han som Slangen
frem sig ormer,
knugende sig fast til Stangen!
Og bemærker hvilke Former!
Mine Herrer, *der* er Normer
for et plastisk Kunstnerværk,
for en Nutids Ganymedes,
medens Jorden gjennemledes
i Neapel overalt
efter nogle skimmelgrønne
Levninger af en Gestalt,
af en Torso, halv og halt,
men som dog skal kaldes skjønne.“

Anna smilte stolt og glad
ved de Ord, som hun forstod;
men ved Resten, rød som Blod,
hun med bøjet Aasyn sad,
indtil Raabet: „Se Hurra!
Snart har *Frank fra Cowes* sejret“ —
bragte hende derifra
til med Fryd at see ivejret.

Men to Alen eller trende
— ikke fleer fra Stangens Ende —
sad en Stund han ganske kvar,
som om Han ej til det Sidste
rigtig torde sig fordriste,
som om Noget, Han kun vidste,
paa det Sted ivejen var
— for Exempel falske Kviste,
som igjennem Veden skar.

Men medeet den Hertuginde,
som begejstret har ham fulgt,
og som viser ufordulgt,
at hun ønsker han skal vinde,
op ifra sit Sæde staar,
brusende af Flor og Fjedre,
raabende: „o, endnu bedre!
O hold ud! hold ud! vær tapper!
Nok et Tag! *encore! encore!*"

Og min Anna, Anna, rørt
ved de Lovord, hun har hørt,
om den Elskte — *Anna* klapper
jublende i sine Hænder.
Francis seer og hører det;
thi han Hov'det didhen vender,
ryster det, men ganske let,
som om Noget han vil sige,
nikker venligt til sin Pige,
griber til endnu et Greb . .
endnu et — alt Stangen svajer,
saa jeg højt af Skræk maa skrige .
endnu et — igjen den vajer
som en Mast med slappet Reb . .
eet endnu . . det sidste skeer . .
Prisen i hans Haand jeg øjner
(just en Bryllups-Sølvpokal) . . .
Jeg vil haardt til Francis tale,
raabe til ham og befale;
men i al den Jubelskrald,
som i vilden Sky nu hæves,
Røsten højner
jeg af al min Magt forgjæves.
Da medeet — det sidste Tag
var alt gjort — et Knæk! et Brag!
Det er Masten! . . Jeg ej seer,
nemmer eller sandser meer
i de første ti Sekunder . .

Kun, idet min Sands gaar under,
hører jeg i Folkets Skrigen
høje vilde Raab fra Pigen,
Jammeren ifra min Søn,
og mit eget dybe Støn
i det samme som jeg falder
om blandt Damens Kavalerer.
Men mit Navn, mit Navn, mit eget,
„Johnny Johnson!“ saadan skreget
som naar Glas mod Glas man skjærer,
hastig mig tilbagekalder.
Op jeg springer — ved min Fod
segner blegnet Hertuginden . .
Blegnet? Nej besvimet . . Kinden
farvet var med Sminkens Blod.
Dog, saa godt som hun var malt,
havde jeg igjenkjendt alt,
ved det første Blik jeg kasted,
og af hendes Stemmes Tone,
Mary Ann, min egen Kone,
Mary Ann, min egen Viv.
Men jeg satte Alt tilside;
kun min Søn tilhjælp jeg hasted. . .
Ak, tilhjælp? — nej, for at vide,
om der skulde være Liv.

Ak, min staute, vakre Søn,
alle Sorgers rige Løn,
som en Alderdom mig loved
mere end min Ungdom skjøn,
laa med sønderspaltet Hoved. . .

Af den skrækkelige Dag
ikke meer af mig erindres.
Thi, skjønt Døden burde ventes
af de allertyngste Slag,
hvortil Grunden hisset hentes,
dog, ved Sløvheds ækle Plaster,

som sig over Vunden kaster,
ved en Sandsernes Bedøven,
ved en Tænkningens Berøven,
endnu længe den forhindres.

Da jeg syntes jeg blev vakt
af et venligt Haandtryks Magt
— Lægens Søgen om det svage
Pulseslag, der kom tilbage —
fandt jeg hjemme mig tilsengs
ligeoverfor et Billed,
som, fortrukket, kridehvidt,
kun af Anna havde lidt,
skjønt det hende forestilled. . .
Anna, ak min stakkels Drengs
Efterladte da belød
denne Form saa bleg og stiv,
hvor kun Taarerne, der flød,
viste der var endnu Liv?
Da hun saa mig aabne Øjet,
at mit Hjerte, skabt af hærdet
Jern, sig atter vilde hæve
for isønderknust at leve,
sank hun ned i Bøn, med bøjet
Pande gjemt i Hovedgjærdet.

Men hun taug om Ham, hun vidste
var mit Hjertes allersidste
Tanke, da i Søvn det faldt.
Lægen lod mig vide Alt.
Francis' Jordefærd var fejret
glimrende, for Hertugindens
Regning, fast af hele Byen.
Men han skjønte ej af Skyen,
som saa dunkelrød paa Kindens
spidse Tinder strax sig lejred,
at jeg led ved hvad jeg hørte,
at det kun mit Sind oprørte.

Nej, min Doktor han blev ved
at højlove Hertugindens
ædle Kristenkjærlighed,
som til gammel dødssyg Næste,
havde *Ham* til Læge sendt,
som i Landet var bekjendt
for den lærdeste og bedste.

Siden fik jeg og at vide,
at hver Dag ved Aftenstide
plejede den høje fromme
Dame til mit Leje komme,
hvor med Anna hun tilbragte
Aftnen knælende i Bøn;
og at Begge sig anklagte,
som om hver af dem alene,
ved hiin rædselfulde Scene,
havde dræbt min kjære Søn:
Hertuginden ved at hærde
til Dumdristighed hans Mod,
Anna ved den Frydgebærde,
hun forledet sig tillod.

Men i Skumringen jeg atter
af en døsig Slummer vækkes
ved at mine Hænder dækkes
saa med Kys og saa med Taarer.
„Anna, er du der, min Datter?“
hvisker jeg; men intet Svar —
„Anna, kom dog til din Far!
Uden Grund din Sjel du saarer
med din mørke Selvbeskyldning.
Damen, Hun, Uhyret har
dræbt vor Elskling ved sin Hyldning.
Men, mit Barn, Jeg veed, Jeg veed
— o en rædsom Hem'lighed! —
at saa grusomt ingensinde
Himlen straffet har en Kvinde“.

„Sandt! o Johnny! Sandt, o sandt!"
— hulked bag mit Senggevandt
Mary Ann med brudte Røst —
for en Moder, som beskyldes
af sig selv for Sønnens Mord,
for en Viv, som brød sit Ord,
gives ej paa Jorden Trøst;
ja jeg frygter, under Jord,
om med Steen end Graven fyldes,
kan ej Ro for hende ventes".

„Mary Ann!" — afbrød jeg blidt —
Lad Gud Herren være Dommer
over hvad med Francis hændtes,
det du bittert har fortrudt!
Alt hvad du ved det har lidt —
o, det fast mig forekommer,
er en Straf i Herrens Planer,
for hvad Du, om sandt jeg aner,
har mod mig, din Mand forbrudt.
Dog fortæl! I Dette ej
nærmest dømmer Gud, men Jeg."

„Johnny!" — jamred Hun — o skaan,
skaan mig, o, for Det alene,
som vil bringe mig dit rene
Hjertes Ringeagt og Haan!
Spørg ej! Hav Barmhjertighed!
og tilgiv hvad ej Du veed!
Deel min Rigdom! Lad mig flytte
ind med den i denne Hytte!
— ikke som din Hustru meer;
dertil jeg uværdig er —
men som Annas Moder — eller
lad os drage sammen heller
over til mit eget Slot,
Montbrillant i Normandi,
tvende Miil fra Kysten blot."

Jeg alvorlig afbrød: Ti!
At jeg Dig tilgiver, Kvinde,
er det Hele Du kan vinde.
Mellem os maa alting være
— føler Du det ej? — forbi.
Jeg har kun af hele Livet
Eet igjen; det er — min Ære.
Du? . . Nej, hvad jeg end faar høre,
værre end min Fantasi
hvisker ind i Sjelens Øre,
Mary Ann! er du tilgivet."

Haanden, flux tilbagetagen
ved Fejltagelsens Opdagen,
at det ikke var min Datter,
som jeg talte til saa mildt,
raktes Synderinden atter.
Og hun greb den næsten vildt,
slap den ikke førend Alt
under Graad og Krampelatter
var udøst, bekjendt, fortalt.

Kun i Omrids, Gentlemen,
kan jeg give det igjen,
som i Skilderier stedse,
hvori Djævelskab er malt,
det kun sees som lette Kredse,
ind i Skyggen dunkelt flyttet,
kun til nogle Streger knyttet,
men som dog, beseet nøje,
er en rædselfuld Gestalt.

Og ved hvad jeg hørte stivned
af Forfærdelse mit Øje,
Hjertet standsede som kvalt,
Haaret rejstes som belivnet,
som der siges det skal skee,
naar Gespenster man faar see.

Det var Helved ej med hvide
fromme Spøgelser opfyldt, —
nej, et luende forgyldt,
Helved fra sin Glimmerside,
Jordens Helvede, hvori
jeg den Aften blikked ned:
Helved, som det findes i
vore egne høje Stænder,
og som Folket ikke kjender,
skjønt den allerbedste Ved,
hvoraf glimrende det brænder,
hvoraf det sin Næring suger
og uhyre Tal forbruger,
er dets Børns Uskyldighed.

. . Gentlemen fra Norge, hvor
i den friske Folkestamme
ingen svælgende fordærvet
Adels Snylteplante gror,
sugende hvad i sin Sved
Folkets, kun af Fromhed fejge,
stærke Arme har erhvervet,
ædende som Kræftens sejge
snigende og sorte Flamme,
tærende som Raadenhed. .
. . Gentlemen ifra et Land,
fattigt, men saa lykkeligt,
at det har ej Adelsmand
— i Europa som et Digt,
som en Gyldenalders Rest —
ja, hvad kanskee der er bedst,
frit for Guldets Adel, fuld
af et værre Overmod:
Fødslens kræver, om saa lysted,
Denne kjøber for sit Guld
Folkets Døtres Uskylds Blod,
Konen Manden ifra Brystet,
og til Alting Lovens Tysthed. . .

Gentlemen, det skal I høre
af min stakkel's Hustrus Skriften,
skjønt det er en sand Forgiften
af et nordisk, skyldløst Øre.
Ja hvis Nogen ind vil see
i hiin lastefulde Verden,
med Uskyldigheds Forfærden
er det kun, at det kan skee.
Mary Ann, ej mange Dage
efterat hun op var bragt,
skulde hjem fra Cherbourg tage,
da hun ved Mylord, der sporte
Rygtet efter paa sin Yacht,
blev af nogle guldbesnorte
franske Tjenere med Magt
i en lukt Kalesche stukket
og saa hurtigt ført, som Spandet
Sæletøjet ud fik strukket,
til Paris, til selve Lorden,
til Paris — o Navn forbandet!
det vanhelligste paa Jorden!

Mens paa sidste Poststation
friske Heste forespendtes,
forekom det som det hendtes
af den vimse Artighed,
som tilhører *den* Nation,
at den prægtigst galonerte
Skurk, som førte Rejsen an,
sprang fra Kudskesædet ned
og i Døren præsenterte
Mary et Glas Viin og Vand. .

Virkningen var stærk: Hun sov
til hun alt var Lordens Rov.
Da hun vaagned, alt vanæret
havde hun en Time været.
Før til en Fortællings Ende

Syndeten var kommen om
Elskovs Raseri for hende;
at fra Orlogs hendes Mand,
som ej kunde eftersporges,
neppe meer til Cowes kom,
men at der i Engelland
for hans Far og Barnet sorges;
at i Glands og Lyst hun skulde
nyde Livet nu tilfulde . . .
netop da det Sidste hørtes
som en Susen, Marys Pande
af en Febers hede Brande
indtil Raseri berørtes.
Raseriet stred sig mat,
og opløstes i en Nat,
der i Uger hylled ind
Marys sønderknuste Sind.

Ak, endnu var Sjelen reen;
men da Livet kom igjen,
og hun laa med halvlukt Blik,
hvorforbi det Hele gik,
Hun en Hevn, en slangefiin,
under det betænkt udrugte —
en, som hende selv vel slugte
og fordærved Sind og Hu,
en, paa hvis Udviklingstrin,
et for et, den Engel faldt,
som Beboer var endnu
af den krænkede Gestalt.
Men den Hevnplan, om den gled
efter alle hendes Traade,
maatte i Elendighed
styrte hastigen Hans Naade,
gjøre ham liig et udsuget
gjennemsigtigt Mygskelet,
dinglende i et udbuget
vældigt Edderkoppenet,

Verdens Kjendere bemærke
— hvad i tusinde Tilfælde
for Undtagelse maa gjælde —
at den første stjaalne Nyden
kan en Flammes vilde Syden
hos Vellystningen forstærke.
Man har ogsaa sig notert,
at til Sjel og Characteer,
og ej blot til Legem, er
Don-Juanen enervert.

Planen, som den hule Kvinde
havde klækket som idrømme,
var da, over ham at vinde
uindskrænket Herredømme,
og derefter langsomt spænde
Slaven ud paa Pinebænken
for den voldelige Krænken,
han forøvede mod hende.
Derfor, skjønt hun overlegen
var i Charakterens Styrke,
hun beslutted dog sin egen
Aand med anspændt Flid at dyrke.

Den Beslutning hørte Lorden
jublende og henrykt paa.
„Nu er Alting i sin Orden;
nu vil hun til Ro sig slaa,“
tænkte han, og næste Dag
finder bukkende langs begge
Forgemakkets længste Vægge
Professorer for hvert Fag.
Nogle Maaneder passerte,
Nætter, Dage hun studerte;
inden selv hun tænkte det,
var en Dame hun komplet.

Prisen højere, hver Gang
Lorden nærmed sig, hun hang;
og naar rasende han gik,
kunde med et enkelt Blik
Mary Ann om sine Fingre
Lorden i hans Rasen slingre.

Kort da gamle Lorden just
opgav sidste Aandepust,
over Sønnen, som man sagde,
for det Levnet i Paris,
som han hemmelig tilbragte,
Ingenting ivejen var:
men i Kirken *St. Sulpice*
til et offentligt Beviis,
bleve de et Ægtepar.

Nu kom Planens anden Akt:
at faa Lorden ødelagt,
gjøre Resten af hans Dage
(og hos slig tilbunds Fortæret
havde der alt længe været
liden Levekraft tilbage)
til en Kval, der kunde drive
Uslingen til sig at tage
i en Ruus maaske aflive.
Og han var alt meer og meer
ganske hendes Slave vorden,
saa det lykkedes med Lorden.

Kun deri Forskjellen er,
at, af Længslerne forbrændt,
— disse Længsler, af hvis Vækken
Mary gjorde kun en Gjækken,
som for ham blev aldrig endt —
havde han en Nat sig lukket
inde med en Kurv Burgunder;
og da Døren op blev brukket,

finder man ham steendød under
det med Flasker fyldte Bord,
hvor den sjette ud var drukket.
Saadan døde da Mylord.

Før hun vel det kunde tænke
Mary var en fornem Enke.
Barnløs, engelsk, smuk og riig,
ung og i Paris at leve —
var jo Alting i Forening,
som kan En i Velten hæve,
gjøre topmaalt lykkelig
efter hver Parisers Mening.
Lady Norris (Marys Navn)
virkelig kom snart i Mode.
Snart af *Ducs*, som vil i Havn,
snart af Grever og Markier,
der vil see igjen paafode
sine synkende Formuer,
sværmedes hun stedse om,
liig af sugelystne Bier,
magre Myg og sultne Fluer
honningfyldte Rosenblom.

Medens Hun, af Indfald blot,
der som Engelsk liktes godt,
syntes Engelske at sky,
hendes Omgangskreds især
— stedse større, stedse ny —
gammel fransk Noblesse var;
og ud af sin Frierhær
Hun i sine Planer har,
Den at vælge allerhelst,
som er adeligst og ældst.

Gjort var Valget. Thi i slige
Fortrin kunde Ingen hamle
op imod den gode gamle

underlige Emigrant,
Hertugen af *Montbrillant*
— en Figur, der ikkun fandt
i det hele Frankerige
i hans eget Spejl sin Lige:
klædt, staffert, Frisuren rejst
som for hundred Aar tilbage —
som om fra Regentens Dage
kommen var igjen en Gejst.

Vel for Tiden uden Slot
var den gode gamle *Duc*
i sin gammeldags Paryk;
men ved Hjælp af Marys Penge
og en Prokurator blot,
lykkedes det at fortrænge
Den, som under Robespierre
havde kjøbt det af Nationen
og som uforstyrret siden
havde været Godsets Herre.

Og for nu at sætte Kronen
paa det Hele næsten inden
Mary vented det i Tiden:
Maaned efter, at han var
i Triumf med Gemalinden
draget ind ad Slottets Port,
Hertugen i Pomp man bar
ud af den. Da var den sort,
og med dødbleg Maanskinsglands
funkled i det Sorte hans
(nu hans Enkes) store Vaaben —
la Duchesse de Montbrillant's.
Men da i Alleen Hoben
med den Smule var forsvunden,
hvortil Storheden og Naaden
endelig var reducerte,
tørred hun, med Smiil om Munden,

hastig Sporene af Graaden
(af den kunstig præparerte)
bort fra Øjnene og Kinden;
og, henslængt paa en Divan,
atter drømmende en Plan
for sit Liv hun udstuderte.

Hertuginden slog sig ned
i en stille Enkefred.
I den stolte Glimmerkaabe
af det franske Navn indhyllet,
kunde sikkert Skjul hun haabe,
og imellem Engelskmænd
færdedes hun nu igjen,
som om under en fortryllet
Fortunati Hat hun gik,
hvorpaa Ingen Øje fik.

Trende Gange, ved sin franske
Kammertjener, havde hun
i en blød Erindringsstund
underhaanden ladet granske
efter mig og Francis, men
faaet gale Svar igjen.
Altid snøvled den Franzos:
„Eders Naade, den Matros
ganske sporløst er forsvunden,
som en Steen, der gaar til Bunden;
Drengen ude var og for
siden han var nævestor;
Fremmede — Gud veed hvorfra —
alt forlængst i Huset bo'de:
Moer og Datter, stille Kvinder;
artige — bevares ja!
særligen for Britterinder;
men, naar Alt han skulde sige,
som han i sit Hjerte tro'de,

var hans Mening: ej saa lige
de hinandens Ord forstode.“

Mary hørte, med den Glæde,
som ej smiler, men vil græde,
med en falsk og hyklet Tro
paa en Tilvæxt i sin Ro,
denne haltende Fortælling
— dobbelt dunkel, halv og skjæv,
da hun kunde ej betro
til den gamle Buxekjelling
hvad der egentligen drev
den fornemste Adelsfrue
blandt Provindsens Høj-Noblesse
til en saadan Interesse
for en Sjømand og hans Søn.
Ja hun drev den selv saa vidt,
at hun endog spurgte tidt
om Detaljerne i Stuen; —
for Exempel om den var
endnu overstrøgen grøn,
om der hang et Fuglebuur,
om der stod et Stueuhr,
som et gammelt Inventar,
paa hvis blomsterkrandste Skive
tvende Gjøge vare malte,
som for hver en Time galte
ligesom de var ilive,
samt om han ej havde nogen
gammel Vugge seet i Krogen
og saa videre med meer,
hvoraf kun den Gamle leer.

Mary elsked den fornemme
Verden, hvori hun var bleven,
som en fød og baaren, hjemme;
men hun elsked den af Trang,
medens endnu hendes Hjerte

ved den simple Verden hang,
hvorfra hun var selvfordreven.
Hun sit Hertugindeliv
elsked kun som Tidsfordriv,
som en Døven af den Smerte,
der paa hendes Indre aad,
som en Latterkuur mod Graad,
som en Ruus, der lod forglemme
stundom gamle Minders Stemme,
der med gnedne Glasses Lyd
gjennemskar den hele Fryd
. . Stundom kun? — nej, Mary heller
sjelden saa lyksalig var:
thi hun i sit Hjerte bar
paa en skaanselløs Fortæller,
som i hver en ensom Stund
— ja selv midt i Assembleen
og i Kontradands-Karreen
det til hendes Rædsel hændtes —
aabned pludselig sin Mund
til Historien, som endtes:
„Ve! i al den Glands du har,
hvad Du *er* og hvad Du *var!*"

Hvor forgjæves
high-lifes Glæde gjennemleves!
Hun i herligt Selskab næsten
al Europa gjennemstrøg,
trængte til Jerusalem
og Damask mod Østen frem,
gjorde, da hun tog derfra,
for at gjennemfare Vesten,
Libanons Zenobia,
Lady Stanhope, et Besøg,
Men naar hun, der var forresten
sprudlende af Vid og Spøg,
pludselig i Vognen faldt
(som man kalder det) i Staver,

ingen anden Ting det var,
end den gamle Orm, som gnaver:
hiin Fortæller, som just har
sin Historie fortalt.
Just paa en af disse Turer,
som udretted Alt, undtagen
Eet alene — Hovedsagen:
ej blot Øjet at adsprede,
men den Syge at helbrede,
som i Brystets Indre sturer . .
paa en saadan Tur for Lyst
ifra Brighton og til Bath,
langs Kanalens skjønne Kyst,
faar hun paa det Rygte fat,
at en Folkefest beredes,
og da Damen ikkun jog
efter dygtig at adspredes,
tænkte hun: jeg kan jo dog
see derpaa, imens der bedes.

At idag jeg hende møder
paa det Sted, hvor altid Saaret,
som om ganske nylig skaaret,
i os Alle friskest bløder,
enten er et af de hvasse
sorte Træf, der altid passe
med sin Spids i gammelt Saar,
saa det altid aabent staar,
eller har til Hensigt, Penge
paa min Fattigdom at trænge,
derfor ud at spionere
hvor nu Jeg og Anna ere.

Thi da nu min fordums Kone
havde for mig skriftet Alt,
var tilgivet og betalt
— ja betalt til sidste Krone,
som jeg havde i mit Eje,

Doktor, Jordefærd og Pleje,
udbetalt til sidste Hvid, —
skjønt det bed som Slangebid,
at den rige Moder torde
ej sit Barn, sit eget, jorde:
da nu Dette vel var endt,
Anna til en Frænke sendt,
forat nyde Kvindepleje,
flytted jeg, med alt mit Eje
— Baaden og mit Lodspatent —
ifra Cowes til Hastings, hvor
Havets store mørke Ager,
hvorpaa Brød for Lodsen gror,
nærmere mod Land sig drager.

Men Fortjenesten blev mager:
uden Hjælp, i Baaden ene,
var der intet at fortjene.
Sygdom dertil haardt sig slog —
kort, hver Dag min Nød tiltog
saa alvorlig tænktes paa
ud en Dag tilsjøs at gaa,
men ej komme meer tilbage
uden trukken i en Hage.

Medens i saa mørke Tanker
jeg udover Sjøen saa,
hvor de andre Lodser laa
og Enhver sin Skude sanker:
sagte det paa Døren banker,
og en Sjøgut, net som drejet,
bukked halvt og halvt han nejed,
saa jeg aned Uraad alt
før han mig om Halsen faldt.
Da faldt ogsaa Sjømandshatten,
og med næsten Rædsel Haaret
— langt og glimmersort som Natten —
saa jeg ganske tæt afskaaret.

„Fa'r! min Eneste! — Hun bad —
Ingen Os maa skille ad.
Derfor maa Du ej forskyde
hvad din Datter har at byde:
det at være dig en Søn!
Du kan ikke leve ene.
Francis lærte mig at ro;
derfor sammen godt vi To
kan vort Brød tilsjøs fortjene.
Hvert et Skib, vi see, Du jager!
Du alene gaar ombord.
Baaden hjem igjen jeg tager
Kjære Far, det er et Ord!"

For slig Vind fra bedre Egne,
mild som Blomsterdufte, sendt,
af mit Skib paa Timen drev.
Som hun vilde foretegne,
som Hun sagde, saa det blev;
og før Ugens Rest var endt,
gik det vel saa godt for Os,
som for nogen Hastings-Lods.

Deraf, Gentlemen, forklares,
hvi en gammel Ulk som Jeg,
da der af fra Briggen bares,
hemmed mine Taarer ej.
Tausheden, den timelange,
indtil Baaden var forsvunden,
Bønner var, jeg tusind Gange
mumled uden Hjælp af Munden,
indtil det sig tænke lod,
at, ved Hjælp af Tid og Flod,
Anna havde Havnen funden."

9. Agterspejlet.

Anna havde fundet Havn
i Gud Faders egen Favn.

Efter nogle Døgns Forløb
vi Southamptons Havn forlode:
London bød os bedre Kjøb;
og Kanalen op vi stode.
Da, idet vi drev med Tiden,
Kysten nær, for slappe Sejl,
fører Strømmen hen til Siden
Brædtet af et Lodsbaadsspejl,
hvor i Hvidt paa Sort vi see:
„*Hastings, Pilot, Numero three.*"

O Tilfælde underligt,
som maa mere synes hjemme
i et Fee- og Alfe-Digt,
end i vore haarde Dage,
da med tør prosaisk Stemme
Alt fortælles som det skeer,
strengt og strikte
som det monne sig tildrage,
med Forbud imod at digte;
og hvor Mennesket, skjønt Aand,
ikkun tror hvad Øjet seer
og hvorpaa det fat kan tage
med den tunge plumpe Haand.
. . . O Tilfælde, sandt og skjønt!
Da jeg, rystet dybt, mig læner

over Rælingen, paa Spejlet
tvende Sommerfugle sejled,
tvende dejlige Falæner
trygge der forelskte leged,
som om Brædtet var et grønt
Ejland, op af Havet steget.
En var hvid, meer hvid end bleget
Snekkeskal derindpaa Stranden,
blaa, meer dunkelblaa den Anden
end Skjærsommerdags Azur
i den tropiske Natur.

Eller mon i Aandens Magt
fri Gestalten ned er lagt?
Da kanhænde,
af en sød uskyldig Smag,
som vi Mennesker selv kjende,
Francis og hans Annas Sjele
samme Lyst har maattet dele
til, en vakker Sommerdag,
atter Jorden at besøge,
og som to Falæner spøge.
Ja kanhænde da — Gud veed —
at de Elskende, der blevne
ere fra hinanden revne
før Forening har havt Sted,
kunne, Sødheden at smage
af en jordisk Kjærlighed,
vende for en Tid tilbage
snart i Form af Nattergaler,
ømme Sisgener og Svaler,
snart som Sommerfugle skjønne,
for at leve saa en Sommer
ganske for sig selv alene
i det friske Livsensgrønne
under Skovens dunkle Grene,
indtil Efteraaret kommer.
Da, en Kvel, af Stjerner klar,

naar de blinke som man kunde
tydelig fra deres Munde
høre baade Raab og Svar,
svinger sig det søde Par
opad opad til det glade
Hjem, de nu ej meer forlade,
da vor Jord ej Mere har.
. . Tomme Drømme! Thi tilvisse,
Francis ej og Anna vilde
eet Minut af Tiden spilde
med at flagre om som Disse.
Nej, til gode gamle John
vilde Begge sammen haste,
frygtende, den stærke Aand
sin Natur, den klippefaste,
har for dennegang fornegtet,
og ej mægtet
sidste sorte Træf at tvinge,
saa hans Sands har maattet springe
Glasset liig, man tvinge vil
over Stemmens Omfang til
endnu højere at klinge.

10. London. Bedlam.

„Har Du nok af *London* seet?“
blev jeg spurgt ved et Glas Ale
af min brave Skibskaptain,
just som vi paa Drurylane
havde nær af Stykket leet
begge To os reent ihjel.

„Nok af Folkets Storhed? Ja —
Ja og nej„ som man det tager —
meer end Nok dog af dens stygge
over London faldne Skygge:
Menneskers Elendighed,
bundløs, dybere mod Helved,
end som Folkets Storhed rager
op i Højden imod Hvælvet.
Men, Kaptain, før vi herfra
til vort kjære Norge drage,
maa i Øjesyn vi tage
Bedlam, det til nu forsømte, —
Bedlam, et mærkværdigt Sted,
maa tilsidst vi tage med.“

„Bedlam?“
„Netop det berømte.
Verdens største Daarekiste.“

„Ah, jasaa! Jeg ej det vidste,
i den Tanke at om Rangen
selve London og Paris
holdt i Kamp hinanden Stangen,
hvert dog galt paa egen Viis.
Men lad gaa! Imorgen da
først til Bedlam! Saa en Flaske,
ud det triste Syn at vaske!
Saa ombord! og saa herfra!“

— — „Luk Bevogter! . Himlens Gud,
Hvad jeg saa i denne Celle!
Blev jeg hundred Aar ilive,
ingen nye Rædsler drive
kunde det af Mindet ud.
Men lad Portneren fortælle .
dig, Kaptain, om denne Gale.

Du kanhænde af hans Tale
kjender gysende igjen
en agtværdig engelsk Ven."
„Ja — Bevogteren begyndte,
halvt at snøvle, halvt at grynte,
med en Overlæges Mine
og et tvivlsomt Blik paa Os —
Johnny Johnson, ikkun Lods,
Nummer . . . lad mig ikke lyve . .
Nummer Tusind syv og tyve,
gal ved Tab af alle Sine
eller af — hvad Nogle kalder
lidt fantastisk — Hjertesaar.
Mandens Galskab just bestaar
deri, at han vil fortælle
Hvem som kommer til hans Celle,
om en Ting, han siger falder
paa hans Hoved, hvor han gaar,
og som *„sorte Træf"* han kalder.
Dog han siger undertiden,
at de ramme ind fra Siden,
saa hans Hjerte, om man blot
undte ham saa meget Godt,
ud af Brystet det at skjære,
af de mange faldne Skud
som et Kogger maa see ud,
fyldt med Pile, alle smykte
med en Krands af sorte Fjære,
ud af Djævlevinger rykte."

Vogteren i Bedlam standste
i sin bedste Passiar,
som om Ting han eftersandste.
Men den sande Aarsag var,
at han med sit Ugleøje,
der i Mørket kunde see,
som igjennem tynde Flor,
havde seet en Dame bøje

om i samme Korridor —
En af hvem en fuld Guinee
højst sandsynlig var at vente.
Men han vilde see sig for;
bad os midlertid af vente.
Ikke før han Ryggen vender,
før, dybt rystede, vi trykte
grædende hinandens Hænder,
og imens afsted han render,
jeg Kaptainen med mig rykte
bag den Pille,
der var Cellens ene Skille.

Under Vogterens Fortællen
Damen Hul for Hul beseer,
sparende ej paa Guineer;
og hun kommer saa til Cellen,
hvori Johnny Johnson er.
Portnere og Slige stedse
gravitetisk selvtilfredse
meget hellere berette
„iagttagne Fænomener,“
„sære *casus*“ og „Symptomer,“
end de Papegøjesvar,
hvortil kun de Ordre har;
og hvad *Selv* Hans Viisdom mener
noksaa modigt de fremsætte
som Sentenser og som Gnomer,
uomstødte Axiomer.
Derfor Damen holden var
i geskjæftig Passiar
om den Gales Fixideer
samt hvad derved var at gjøre
— „Notabene rationelt!“ —
uden at hun Navn fik høre
eller af den hele Røre
noget Sammensat og Heelt.
Dog hun til en Kavaleer,

af hvis Arm hun sig betjener,
hvisker: „højst interessante
ere disse inkonstante
Aandens Sygdoms-Fænomener.
Men luk op, Monsieur! Jeg tør
see ham rolig ind i Øjet;
og hvis godt han er fortøjet
eller stille, aabn hans Dør!“

„Strax, Mylady! strax paa Timen!“
. . Laasen klirrer og med Bragen
Egedøren aabner sig. . .
Damen med et rædsomt Skrig
styrter om som lynildslagen
i en dyb og lang Besvimen,
selve Døden ganske liig.

„Seer I Træffet?“ skreg den Gale.
„Seer I nu, det hjælper ikke
sig i Jorden at forstikke,
hjælper ikke at forskandse
sig mod Skrømt fra svundne Dage
i Palladsers Marmorsale,
eller Verden rundt at jage,
for ej meer sig selv at sandse!“
Og ved pludselig at bøje
sig som Tigeren til Sprang,
med en Flammen i sit Øje,
der tilside Alle tvang,
fat paa Damen greb den Gale
skrigende, idet han plukte
Fjer for Fjer af hendes Hat:
„Af med denne Paafuglhale!“
Perlebaandet op han lukte,
strø'de rundt omkring dets Skat;
rullende til alle Kanter
Gyldenringe, Diamanter,
plyndrede af Damens Fingre,

imod Kvadergulvet klingre.
Langsomt Øjet op hun slog;
men som den Forryktes Fange
syntes hun meer glad end bange,
saa hun ej sig fra ham drog;
meget mere hun tilbage
vinked Følget sig at drage.

„*Mary Ann!*“ – blev *Johnny* ved —
„Naadigste Fru Hertuginde!
siig mig i Oprigtighed,
om du kunde — siig mig, Kvinde! —
al din Herlighed forsage,
og tilbringe dine Dage
her, just her, just her paa dette
græsselige Sted med mig?“
„Johnny! o!“ — brød *Mary* ud,
kyssende hans magre Hænder —
„o, saasandt en Dommens Gud
gaaen er med mig irette,
at jeg *her* og hvorsomhelst,
Johnny, leve maa med dig,
vil jeg som et Tegn betragte,
at han sig til Naade vender,
at min arme Sjel er frelst.
Ingen Magt skal heller mægte
mig fra dette Huus at rive.
Der mit Liv jeg vil forblive,
hvor jeg har den Trøst i Eje,
daglig dig at kunne pleje.“

Johnny blev medeet saa stille,
at den sidste Perle,ført
af et Lufttræk, grant blev hørt
Korridoren langs at trille.
Og da op han saa tilsidst
vare Øjnene saa milde.
Slukt i Taarer var den vilde

urofulde Vanvidsgnist,
saa at til en Kavaleer
hviskede betænkt vor vise
Gale-Vægter-Medikus:
„Endt er nu, saavidt jeg seer
af hans hele *habitus*,
Patientens Hovedkrise."

„*Mary Ann*, nu er du prøvet;
— sagde Johnny mildt betonet —
„prøvet er du og tilgivet
. . meer end det: du har udsonet!
Thi din Kjærlighed har Livet,
skjønt forspildt, forødt, bedøvet,
ikke fra dit Hjerte røvet.
Derfor kom! En Krog, en stille,
vi paa Jorden søge ville,
hvor den Verden, som sig trænger
ved sit Guld med al sin Last
mellem Dyden og dens Lykke,
ikke skal forstyrre længer
tvende Hjerter, som sig trykke
atter til hinanden fast —
En hvor vi forsonte kunde
leve vore Aftenstunde,
indtil Budet fra vor Dommer,
Døden, til os begge kommer,
for os, med sit tause Sprog,
(Fingren paa vort Øjenlaag)
venligt sammen at indbyde
til det yndige Paulun,
hvor som Engle de nu nyde
Saligheden, *Han* og *Hun*,
som vi mindes men ej nævne,
at ej Sorgen, ene ved
Navnets Tone, sig skal hevne
paa vor neppe vundne Fred."

„Ak, hvor findes saadant Sted?
Neppe, neppe!“ Mary klagte:
„Et for din tilbagebragte
Ro og min Taknemlighed?“
. . . „Jo, i Norge tusind Steder
byde hvad I ønske Eder“
— sagde min Kaptain, traadt frem —
„Derfor, Johnny, følg mig hjem!
Der er tusind stille Dale,
hvorom Ingen har hørt Tale,
og som kun en enlig Trost
har for tause Skove rost —
Dale, hvis vidunderhøje
almagtslige Majestæt
ganske vist af fremmed Øje
ej endnu er bleven seet.
Men, endskjønt, saa vist som Bryst
Hjerte har og Ansigt Øje,
hver en Dal sin Indsjø har,
himmelblaa og stjerneklar,
fjernt omkrandst af Aaser høje,
nærved af en Blomsterkyst,
og endskjønt en fyrig Elv
overalt ved Siden følger,
med en Lyd af friske Bølger,
friskere end Havets selv:
kan jeg, Johnny, nok mig tænke,
at den gamle Sjømands Længsel
efter Havet vilde hale,
som med en usynlig Lænke,
snart dig bort, som fra et Fængsel,
ifra Landets indre Dale.
Derfor, Johnny, maa du vide,
Havet har i Uroldstide
Landets Alpebélte sprængt
og er til dets Indre trængt,
strømmende i dybe lange
Fjorde, som sig indad slange,

gjennem hine brudte Svælg.
Der en yndig Plads dig vælg
enten paa en skovkrandst Tange
i en venlig liden Bugt
i en Dal af Alper lukt,
eller paa en grønklædt Bred
skraanende mod Fjorden ned."

Før et Jevndøgn alt vi vare
næsten helt af Themsen klare;
og da vore Passagerer
(*Johnny Johnson*, *Mary Ann*)
kom paa Dækket, Engelland
under Havets Bryn sig skjærer
som en bleg
neppe synlig Taagestreg.

Og nu bar det for hver Klud
lige ret nordostenud!
Ostnordost og retsaa nord,
til i fjerde Morgens Gry
Manden ned fra Merset skriger:
„Ret i nord en snehvid Sky,
der i Højden stedse stiger,
liig en buet Sølvergjord
over Horizonten spændt!"

. . . „Hurra! det er gamle Norges
snebedække Klippeborges
morgensolbelyste Tinder,
som os minder,
at Sejladsen snart er endt."

11. Hardanger.

Gives Sted paa Jorden, hvor
gammel Kummer, ved at stemmes
i Naturens blide Toner,
kan bedøves og forglemmes, —
hvor sig Had med Had forsoner, —
hvor usalig Lyst til Synder
dæmpes, Lidenskaben tæmmes,
Løven liig i Barnets Snor,
kun ved Syn af Egnens Ynder,
Tanken om en Guds Nærvær
i Naturens Majestæt,
i hans Almagts Højhed klædt,
og ved Følelsen af Freden,
der er over Egnen gleden
som et paradisisk Skjær,
som en Glories Straaleære,
hvormed Høj og Tinde pranger;
— da forvist det Sted maa være
i det dejlige *Hardanger*.

Gives Sted paa Jorden, hvor
gudløs Last, som kommer did-
flygtig, ved et vildt Tilfælde,
bliver from medeet og tror . . .
Sted, hvor en fortvivlet Anger
føler klart sin Skabers Vælde,
men ej Giften af sit Bid
mere Hjertet at fortære:
— o da maa vel Stedet være
i det dejlige *Hardanger*.

Gives der paa Jorden Sted,
hvor, om tvende Fiender mødes,

uvilkaarligen de nødes
til at standse sine Fjed
og udrække Haanden begge,
venlig Arm i Arm at lægge,
slagne af den søde Fred
i Naturens Herlighed . .
hvor Forfængelighedsflammen
synker i sin Aske sammen,
og Erobrer, hvis han kom,
om med Blusel vilde vende,
retsom bange forat skjænde
hellig viet Tempeldom . . .
hvor Naturen taler Trøst:
Fjeldet som den issehvide
børnekjære Oldefader,
der sin gamle Favn oplader,
Dalen med en Moders blide
uforglemmelige Røst,
Elven, som en trofast Sanger,
der vil Hjertet atter lære
gamle Toner, svunden Lyst:
— o da maa vel Stedet være
i det dejlige *Hardanger*.

Ak, om saa livsaligt Sted
findes paa vort Jorderige,
hvor i blaanende Geled
Alper frem af Dalen stige, —
hvor ved den krystalne Bræ
blomstrer snehvidt Abildtræ,
medens i en Snefonns Spor
vilde Rose lystigt gror, —
hvor en Kilde først sin Sang
kun mundharpespæd begynder
murmlende blandt Mos og Stene,
men saa under Orregrene
fra sin Afdal ud sig skynder,
dreven af ungdomlig Trang

til med Hoveddalens Ynder
i sin Glands sig at forene;
og, liig David Harpeslager,
fra en Hyrde bleven til
Dalens Konning ved sit Spil,
stolt og mægtig gjennemdrager,
under tordnende Befalen,
alt sit skjønne Rige, Dalen . . .
ja, hvor findes saadant Sted:
Majestæt og Yndighed
i en inderlig Forening,
hvor ifra den hvide Fonn
brede sig i hvid Forgrening
Fagerliers grønne Baand, —
hvor de blide Bakkehæld,
som forbinde Fjord og Fjeld,
glide ud i løvbekrandste
grønne Odders Fryndserad,
der sig spejle som i Bad,
hvor de synes halvvejs standste,
saa de ej forentes med
Fjordens anden skjønne Bred,
og hvorfra et Hyttehjem
titter mellem Birke frem,
fra hvis Tag, med mild Betoning
over Alt, en Røg fremblaaner,
og det hele Synet laaner
af et Offer og Forsoning —
o hvor findes saadant Sted,
disse løvbekrandste Tanger
med den fromme Hyttes Fred,
uden i din Herlighed,
underdejlige *Hardanger*?

12. Besøget.

Der paa en af disse Tanger
i det dejlige Hardanger,
hvor en Runebauta graa
ragte frem derydérstpaa,
liig en Viking, i sin stive
Pandserskjorte, end ilive,
men af Roser fangetagen
i en Kappe af Skarlagen . . .
der, endnu lidt længer oppe
paa den løvbekrandste Tange,
i en Hytte under lange
side Hængebirketoppe,
hvor den vilde Humle spandt
sit Tapet om alle Vægge,
og saa legende forsvandt
i et Vildnis af Moreller,
jeg endnu i Sommer begge
vore gamle Rejsefæller
rolige, tilfredse fandt.

Det var Søndagmorgen. Hytten
aaben stod, som om til Lytten
efter første Klokkelyd
fra den lille vakre hvide
Kirke paa den anden Side
ligeoverfor i Syd.
Solen alt den blomstbesaaede
Tærskel med sin Straale naaede,
vækkende med frisk og gylden
Glitren mellem Rankefylden,
hvormed Karme og Gesimser
vare yndigt krandsomvundne,
alskens Sommerfuglevimser,

som for Natten i de brede
Humleblades sammenspundne
Klaser havde fundet Rede.

Men det var vel ej Indbildning,
men en Øjets Tryllehildning,
(thi jeg sværge kan derpaa)
at imellem dem en blaa
og en perlehvid jeg saa
flagre indad Døren dristig,
som af Solens Skin forledte,
som om, spredt paa Gulvet, dette
vilde begge fange listig.
Og ved efter dem at skue
i den landlig nette Stue,
Mary Ann faldt Øjet paa.
Der hvor endnu Skyggen laa
sad hun bøjet ved sit Bord
læsende i Herrens Ord.

„Johnny kommer strax“ — hun sagde
med et Haandtryk, varmt og lindt,
dog af Styrke og gesvindt,
som et fyrigt Hjertes Slag —
Han er blot ved Stranden nede,
Færdingsbaaden at berede
til vor Kirkefart idag.“

Knapt hun havde udtalt før
gjennem Hyttens aabne Dør
Kirkens klare Klokker hørtes
over Fjorden af og til,
som et pauseafdeelt Spil,
som en Æolsharpes Klang,
eftersom af Vindens Gang
over Fjorden Lyden førtes.

Johnny kom . . Hvor sund og karsk!
Kun i Aasyn mindre barsk.
Trykkede min Haand trohjertet,
saa dens Fingerender smerted,
mumled ud en Strøm Velsignen
paa sin Engelsk om Hardanger,
hvoraf op jeg kun en Lignen
med en Himlens Forgaard fanger
og et Spørgsmaal, om jeg tror
Kashemir, det Landskab, hvor
endnu der skal findes lette,
i et Vildnis skjulte, Spor
efter Paradisets Flor,
vel er skjønnere end dette.
Hvisked saa til Mary Ann:
„Skynd dig, Kjære, hvad du kan!
Baaden ligger alt paa Vandet.
Før vi række Kirkelandet
kunde det alt sammen ringe.“
Derpaa vendt til mig: „Min Ven,
følg os eller bliv igjen.
Men for *Os* — *Vi* maa afsted.
Thi fra Herrens Huus histover,
hvorfra Kaldelsen nys lød,
altid vi tilbagebringe
til vor syge Sorg, der sover
i Naturens milde Skjød,
himmelsk og balsamisk Fred.“

O, hvor fryded den Tilstaaen
meer end hans Irettegaaen.
O, hvor inderligt et Amen,
til hans sidste Ord jeg bad!
Og da just det ringte sammen,
klang det som om Engle drog
gjennem Luften under Kvad;
og deraf jeg Varsel tog,
at den Gudstro, som de Tvende

i de syge Hjerter bar,
vil Naturens Kuur fuldende,
saa taknemlig de erkjende
det for Livets bedste Mening,
at ej Sorg paa Jorden findes
saa fortærende og svar,
som af Gudstro, i Forening
med Natur, ej overvindes.

